Luděk Krtička, Jan Ženka a kol.

Atlas rozvoje venkova

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA

ATLAS ROZVOJE VENKOVA

Autorský kolektiv:
Mgr. Luděk Krtička, doc. RNDr. Jan Ženka, Ph.D., Mgr. Petr Dvořák, Ph.D., Mgr. Jan Macháček, Ph.D., RNDr. David Vogt, Ph.D., Ing. Lucie Orlíková, Ph.D., Ing. Pavel Kukuliač, Ph.D., Mgr. Adam Pavlík, Ph.D., Ing. Mgr. Marek Halada, RNDr. Jan Kopp, Ph.D., Mgr. Alexandr Nováček, Ph.D., Simon Wellisch, MSc., Gesa Hatesohl, MSc., RNDr. Petr Žufan, Ph.D., Mgr. Simona Šťastná

Odpovědný a technický redaktor: Mgr. Luděk Krtička

Recenzovali: doc. RNDr. Jaroslav Koutský, Ph.D., Mgr. František Kubeš, Ph.D.

Jazyková korektura anotací: Bc. Kristýna Zsemlovicsová

Grafická úprava a sazba: Vydavatelství En Face, Zámecká 4, 702 00 Ostrava 1, www.enface.cz

Vydala Ostravská univerzita v roce 2021, 1. vydání, publikováno elektronicky
ISBN 978-80-7599-221-5

Tato publikace byla vytvořena s finanční podporou TA ČR v projektu výzkumu a vývoje programu ETA:
Budoucnost venkova v České republice: Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie (TL01000110)

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA
PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

FAKULTA EKONOMICKÁ
ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY
V PLZNI

Mapové výstupy uvedené v této publikaci jsou samostatně k dispozici ke stažení na https://atlasvenkova.osu.cz

OBSAH

ÚVODEM 6
VYMEZENÍ VENKOVA 7
1.1 Typologie území Česka na úrovni správních obvodů obcí s rozšířenou působností 8
1.2 Typologie venkovských území Česka v úrovni obcí 10
DEMOGRAFIE 12
2.1 Celkový populační přírůstek ve venkovských obcích v období 2012–2018 13
2.2 Hrubá míra přirozeného přírůstku obyvatel v Česku v letech 2012–2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností 15
2.3 Hrubá míra migračního salda obyvatel v Česku v letech 2012–2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností 17
2.4 Podíl obyvatel mladších 15 let na celkové populaci v Česku mezi lety 2012–2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností 19
2.5 Dynamika stárnutí obyvatel v Česku v letech 2012–2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností 21
2.6 Index ekonomického zatížení v Česku v letech 2012–2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností 23
2.7 Index stáří v Česku v letech 2012–2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností 25
2.8 Typologie venkovských obcí v Česku podle vývoje hodnoty indexu stáří v období 2012–2018 27
EKONOMIKA 29
3.1 Ekonomická výkonnost regionů v roce 2014 30
3.2 Sektorová struktura hospodářství I.: dominantní ekonomický sektor 32
3.3 Sektorová struktura hospodářství II.: lokalizační kvocient v roce 2014 34
3.4 Velikost regionálních ekonomik dle čistého obratu v roce 2016 36
3.5 Specializace odvětvové struktury zaměstnanosti v roce 2014 38
3.6 Velikostní struktura firem I: Herfindahl–Hirschmannův index zaměstnanosti v roce 2017 40
3.7 Velikostní struktura firem II.: podíl firem nad 250 zaměstnanců na celkové zaměstnanosti 42
3.8 Firemní dárcovství v regionálním pohledu v roce 2016 44
3.9 Ekonomická odolnost regionů ve fázi recese: období 6/2008–2/2010 46
3.10 Ekonomická odolnost regionů ve fázi oživení: období 3/2010–12/2011 48
3.11 Ekonomická odolnost regionů: reorientace ekonomiky v letech 2009–2014 50
3.12 Ekonomická odolnost regionů: změna pořadí v míře nezaměstnanosti 2009–2014 52
3.13 Ekonomická odolnost regionů: fáze ekonomické obnovy 54
3.14 Intenzita bytové výstavby pro období 2012–2019 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností 56
3.15 Nezaměstnanost v Česku v roce 2005 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností 58
3.16 Vývoj nezaměstnanosti v Česku v letech 2005–2007 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností 60
3.17 Vývoj nezaměstnanosti v Česku v letech 2007–2013 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností 62
3.18 Vývoj nezaměstnanosti v Česku v letech 2013–2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností 64
3.19 Nezaměstnanost v Česku v roce 2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností 66
3.20 Míra specializace venkovských obcí v roce 2017 (agregace na úrovni SO ORP) 68
3.21 Podíl zaměstnanosti v zemědělství ve venkovských oblastech na úrovni SO ORP v roce 2017 70
3.22 Podíl zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu ve venkovských oblastech na úrovni SO ORP v roce 2017 72
3.23 Podíl zaměstnanosti ve službách ve venkovských oblastech na úrovni SO ORP v roce 2017 74
3.24 Podíl zaměstnanosti ve veřejných službách ve venkovských oblastech na úrovni SO ORP v roce 2017 76
DOPRAVA 78
4.1 Dopravní dostupnost z obcí do krajských center individuální automobilovou dopravou v roce 2020 79
4.2 Doba dojížďky na 6:00 hodin z obcí do krajských center hromadnou dopravou v roce 2020 81

4.3 Počet spojení mezi 5. a 6. hodinou z obcí do krajských center hromadnou dopravou v roce 2020 83
4.4 Doba dojížďky na 7:00 hodin z obcí do krajských center hromadnou dopravou v roce 2020 85
4.5 Počet spojení mezi 6. a 7. hodinou z obcí do krajských center hromadnou dopravou v roce 2020 87
4.6 Doba dojížďky na 8:00 hodin z obcí do krajských center hromadnou dopravou v roce 2020 89
4.7 Počet spojení mezi 7. a 8. hodinou z obcí do krajských center hromadnou dopravou v roce 2020 91
4.8 Doba dojížďky na 14:00 hodin z obcí do krajských center hromadnou dopravou v roce 2020 93
4.9 Počet spojení mezi 13. a 14. hodinou z obcí do krajských center hromadnou dopravou v roce 2020 95
4.10 Doba dojížďky na 22:00 hodin z obcí do krajských center hromadnou dopravou v roce 2020 97
4.11 Počet spojení mezi 21. a 22. hodinou z obcí do krajských center hromadnou dopravou v roce 2020 99
TECHNICKÁ A OBČANSKÁ VYBAVENOST 101
5.1 Vybavenost obcí do 500 obyvatel na úrovni SO ORP v roce 2016 102
5.2 Délka místních komunikací bez cyklostezek a stezek pro pěší v přepočtu na 1 obyvatele na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností 104
5.3 Počet bytů v domech s pečovatelskou službou v roce 2017 na úrovni obcí s rozšířenou působností 106
OBNOVITELNÉ ZDROJE 108
6.1 Obnovitelné zdroje energie: celková instalovaná kapacita bioplynových stanic, fotovoltaických a bioplynových elektráren v roce 2018 109
6.2 Bioplynové stanice ve venkovských obcích: celková instalovaná kapacita v roce 2018 111
6.3 Fotovoltaické elektrárny ve venkovských obcích: celková instalovaná kapacita v roce 2014 113
VYUŽITÍ KRAJINY 115
7.1 Podíl zemědělské půdy, orné půdy, trvalých travních porostů a lesní půdy v roce 2018 na úrovni obcí s rozšířenou působností 116
7.2 Změna v rozloze zemědělské půdy v období 2013–2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností 118
7.3 Zemědělská půda v režimu ekologického zemědělství v roce 2019 na úrovni obcí a obcí s rozšířenou působností 120
7.4 Vymezení oblastí s přírodními omezeními (ANC) pro zemědělskou výrobu včetně přechodně podporovaných oblastí do roku 2020 122
7.5 Dominantní typy kultur v režimu konvenční a ekologické produkce na úrovni obcí a obcí s rozšířenou působností 124
7.6 Typologie hlavních krajinných procesů v období 2013–2018 na úrovni venkovských obcí 126
7.7 Protestní občanské aktivity týkající se environmentálních otázek (např. využití půdy a veřejného prostoru) – Liberecký kraj 2010–2014 na úrovni venkovských obcí; na základě analýzy protestních událostí zachycených v článcích zpravodajských serverů denik.cz a idnes.cz v letech 2010–2014 128
CESTOVNÍ RUCH 130
8.1 Vybrané charakteristiky cestovního ruchu na úrovni obcí s rozšířenou působností 131
8.2 Počet a struktura hromadných ubytovacích zařízení v roce 2019 na úrovni obcí s rozšířenou působností 133
POLITIKA A OBČANSKÁ SPOLEČNOST 135
9.1 Volební účast v komunálních volbách v Česku 10.–11. října 2014 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností 136
9.2 Volební účast v komunálních volbách v Česku 5.–6. října 2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností 138
9.3 Změna volební účasti mezi komunálními volbami 2014 a 2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností 140
9.4 Počet kandidátů připadající na jeden mandát v komunálních volbách v Česku 10.–11. října 2014 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností 142
9.5 Počet kandidátů připadající na jeden mandát v komunálních volbách v Česku 5.–6. října 2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností 144
9.6 Změna počtu kandidátů připadajícího na jeden mandát mezi komunálními volbami 2014 a 2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností 146
9.7 Počet zvolených zastupitelů na 1000 zapsaných voličů v komunálních volbách v Česku 10.–11. října 2014 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností 148
9.8 Počet zvolených zastupitelů na 1000 zapsaných voličů v komunálních volbách v Česku 5.–6. října 2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností 150
9.9 Změna počtu zvolených zastupitelů na 1000 zapsaných voličů v komunálními volbami 2014 a 2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností 152

9.10 Podpora nezávislých jednotlivců a sdružení nezávislých kandidátů v komunálních volbách v Česku 10.–11. října 2014 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností 154
9.11 Podpora nezávislých jednotlivců a sdružení nezávislých kandidátů v komunálních volbách v Česku 5.–6. října 2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností 156
9.12 Změna podílu hlasů pro nezávislé jednotlivce a sdružení nezávislých kandidátů mezi komunálními volbami 2014 a 2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností 158
9.13 Podpora tradičních spolků (podle názvu kandidátky) v komunálních volbách v Česku 10.–11. října 2014 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností 160
9.14 Podpora tradičních spolků (podle názvu kandidátky) v komunálních volbách v Česku 5.–6. října 2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností 162
9.15 Změna podílu hlasů pro tradiční spolky mezi komunálními volbami 2014 a 2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností 164
9.16 Druhy sledovaných tradičních spolků (podle názvu kandidátky) v komunálních volbách v Česku 10.–11. října 2014 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností 166
9.17 Druhy sledovaných tradičních spolků (podle názvu kandidátky) v komunálních volbách v Česku 5.–6. října 2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností 168
9.18 Podpora KDU-ČSL (včetně koalic) v komunálních volbách v Česku 10.–11. října 2014 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností 170
9.19 Podpora KDU-ČSL (včetně koalic) v komunálních volbách v Česku 5.–6. října 2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností 172
9.20 Změna podílu hlasů pro KDU-ČSL (včetně koalic) mezi komunálními volbami 2014 a 2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností 174
SEZNAM ZKRATEK 176

Úvodem

Publikace Atlas rozvoje venkova představuje formou mapových výstupů a doprovodných anotací různorodá socioekonomická témata se zaměřením na český venkov. Je primárně určena uživatelům zabývajícím se rozvojem venkovských oblastí Česka. Jejím cílem je poskytnout aktérům regionálního rozvoje – zástupcům různých rezortů, regionů, měst, obcí, místních akčních sdružení, mikroregionů a akademickým pracovníkům – možnost studia venkovského prostoru v geografické perspektivě a následné využití získaných údajů pro strategické řízení, koordinaci a vzájemnou spolupráci.

Atlas sestává z 80 mapových výstupů organizovaných do devíti částí (vymezení venkova, demografie, ekonomika, doprava, technická a občanská vybavenost, obnovitelné zdroje, využití krajiny, cestovní ruch, politika a občanská společnost). Na vytvoření map se celkem podílelo 15 autorů, převážně pracovníků a studentů z katedry sociální geografie a regionálního rozvoje Ostravské univerzity a z katedry geografie Západočeské univerzity.

Z hlediska obsahu samotných map bylo snahou poskytnout uživatelům jak vizualizace standardně poskytovaných statistických údajů, tak i ukazatele, které nejsou veřejnosti běžně dostupné; k jejichž získání bylo potřeba zpracovat velké množství dat nebo uplatnit sofistikovanější statistické metody ve specializovaném software. Jako příklad z hlediska zpracování náročnějších výstupů mohou sloužit některé mapy z ekonomické části nebo výstupy založené na údajích Veřejného registru půdy LPIS v části o využití krajiny. Výstupy se neomezují pouze na aktuální údaje, ale často se také pokouší nabídnout retrospektivu v posledních několika letech. Uživatelům mapových výstupů je tak dána možnost zabývat se diferenciací řady jevů v prostoru a čase.

Na počátku tvorby atlasu jsme jako autoři přemýšleli o prezentaci řady dalších témat, limitujícím faktorem se však stala dostupnost, kompletnost nebo důvěrnost statistických dat. Například dostupné statistické údaje o technické vybavenosti našich obcí jsou v současnosti málo podrobné a zajímavá data často dostupná jen v rámci výběrových šetření bez časové kontinuity. Na druhou stranu, v průběhu tvorby atlasu se nám podařilo sesbírat data a realizovat mapové výstupy, které na počátku nebyly plánovány. Takovým příkladem jsou mapové výstupy zabývající se dopravní dostupností.

Mapové výstupy uvedené v tomto dokumentu lze nalézt také na internetu na adrese https://atlasvenkova.osu.cz. K dispozici jsou ke stažení samostatné výstupy ve formátu TIFF a PNG. Dále je na stránkách umožněno rychlé prohlížení detailů mapových výstupů pomocí JavaScriptu. Pro ty, kteří si chtějí zjistit podrobné údaje, pro jednotlivé územní jednotky je připraven odkaz do webového GIS (ArcGIS Online), kde lze jednotlivé geografické vrstvy interaktivně přibližovat a získávat z nich podrobnější údaje.

Atlas rozvoje venkova představuje výsledek, který, jak věříme, bude pro Vaši práci po uživatelské stránce zajímavý a přínosný.

Za autorský kolektiv,

Luděk Krtička

VYMEZENÍ VENKOVA

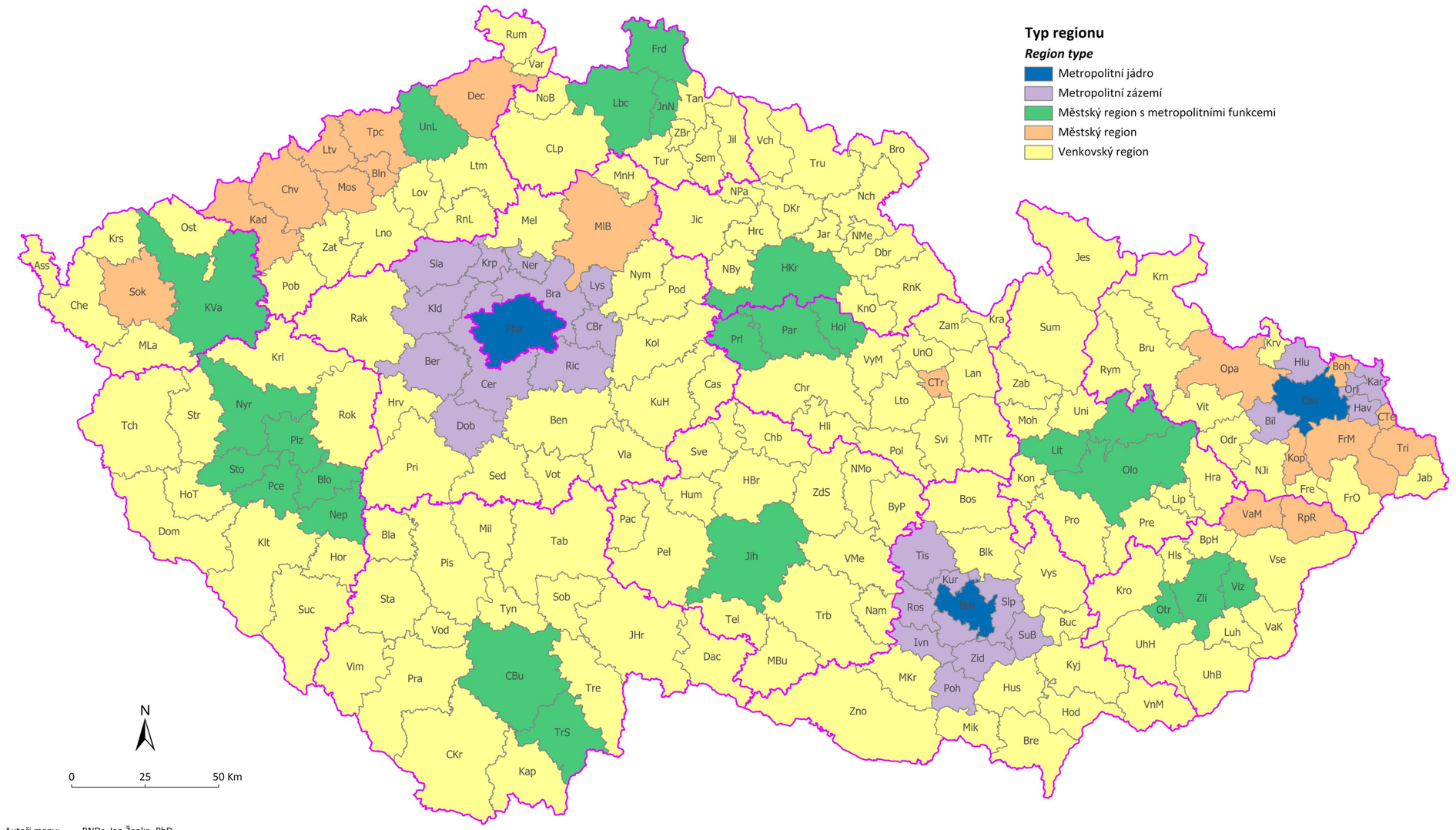
1.1 Typologie území Česka na úrovni správních obvodů obcí s rozšířenou působností

1.1 TYPOLOGIE ÚZEMÍ ČESKA

NA ÚROVNI SPRÁVNÍCH OBVODŮ OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ

TYPOLOGY OF CZECH REGIONS AT THE LEVEL OF ADMINISTRATIVE DISTRICTS OF MUNICIPALITIES WITH EXTENDED POWERS

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice?
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

Autoři mapy: RNDr. Jan Ženka, PhD.

Kartografické zpracování: Mgr. Luděk Krtička

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2018
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI
OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

1.1 Typologie území Česka na úrovni správních obvodů obcí s rozšířenou působností

Podle postavení v sídelním systému, klíčových aktérů a mechanismů rozvoje lze pro účely této studie rozlišit pět typů regionů: jádra a zázemí metropolitních regionů, městské regiony s metropolitními funkcemi, městské regiony a venkovské regiony. Metropolitní jádra byla vymezena podle metodiky publikace OECD (2012) – Redefining Urban. Toto vymezení je oproti přístupům domácích autorů (např. Kraft a kol. 2014; Hampl a Marada 2015, 2016) podstatně užší. Jako metropolitní regiony jsou označeny pouze Praha, Brno a Ostrava a jejich dojížďková zázemí – tedy jednotky s více než 500 tis. obyvateli. OECD (2012) dále označuje všechna zbývající krajská města, Most, Chomutov a Karvinou za městské regiony.

Pro účely této publikace byla krajská města kromě tří metropolí a Jihlavy (viz Hampl 2005) označena za městské regiony s metropolitními funkcemi, nejsou tedy součástí skupiny nemetropolitních regionů. Jedná se o krajská města, která soustřeďují metropolitní funkce, ale postrádají kritickou populační a ekonomickou velikost pro zařazení mezi metropolitní jádra. Další kategorií jsou městské regiony, které postrádají statut krajského města a širší spektrum metropolitních funkcí. Jsou charakteristické vysokou hustotou zalidnění a mírou urbanizace, přičemž ve většině případů jsou výrazně specializovány na zpracovatelský průmysl s dominantním postavením jedné nebo několika velkých průmyslových firem. Vymezení venkovských regionů bylo založeno na třech kritériích: fragmentovaná sídelní struktura, nízká hustota zalidnění a nízká prostorová produktivita, která odráží vyšší zastoupení zemědělství a omezenou přítomnost znalostně náročných aktivit s vyšší přidanou hodnotou (Ženka a kol. 2017). Z těchto ukazatelů byl konstruován tzv. index rurality:

$$\text{Index rurality} = \frac{\text{fragmentace sídelní struktury} + 2 * \text{hustota zalidnění} + 2 * \text{prostorová produktivita}}{5} \quad (1)$$

Fragmentace sídelní struktury byla měřena jako podíl obcí s méně než 3000 obyvateli na celkovém počtu obyvatel v SO ORP. Hustota zalidnění byla definována jako počet obyvatel na hektar zastavěné plochy (ČSÚ 2018), prostorová produktivita jako přidaná hodnota na hektar zastavěné plochy (ČSÚ 2014). Venkovské regiony jsou v celoevropském srovnání poměrně vysoce urbanizované a industrializované (Ženka a kol. 2015). Na úrovni SO ORP nelze žádný venkovský region označit za zemědělský, neboť ve všech SO ORP vytváří zpracovatelský průmysl více pracovních míst a vyšší přidanou hodnotou než zemědělství (ČSÚ 2014, RES 2017). V roce 2018 žilo na území venkovských SO ORP 44 % obyvatel (ČSÚ 2018).

Je třeba vzít v úvahu, že existují i jiné přístupy k vymezení venkova. Důležitá je např. kategorizace SO ORP na základě hustoty zalidnění a podílu obyvatel žijících ve venkovských obcích, která je použita v analytické části Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+ (MMR 2020). Perspektivní metodou vymezování venkovských oblastí je fuzzy přístup, který použili Pászto a kol. (2016).

Zdroje

ČSÚ (2014): Roční výkaz ekonomických subjektů vybraných produkčních odvětví. Český statistický úřad. Praha.
ČSÚ (2018) Počet obyvatel v obcích k 1. 1. 2018. Český statistický úřad, Praha.
Hampl M. (2005) Geografická organizace společnosti v České republice: transformační procesy a jejich obecný kontext. Univerzita Karlova, Praha.
Hampl, M., Marada, M. (2015): Sociogeografická regionalizace Česka. Geografie, 120, 3, 397-421.
Kraft S., Halás M., Vančura M. (2014) The Delimitation of Urban Hinterlands Based on Transport Flows: A Case Study of Regional Capitals in The Czech Republic. Moravian Geographical Reports 22,1: 24–32.
RES (2017): Registr ekonomických subjektů. Český statistický úřad, Praha.
OECD (2012) Redefining Urban: a new way to measure metropolitan areas. OECD, New York.
Ženka J., Novotný J., Slach O., Květoň V. (2015) Industrial specialization and economic performance: A case of Czech microregions. Norwegian Journal of Geography 69,2: 67–79.
MMR (2020): Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+. Ministerstvo pro místní rozvoj, Praha. Dostupné na: https://mmr.cz/cs/microsites/uzemni-dimenze/strategie-regionalniho-rozvoje-cr-2021.
Pászto, V., Burian, J., Marek, L., Voženílek, V., Tuček, P. (2016): Fuzzy přístup při určování příslušnosti obcí do venkovského a městského prostoru. Geografie, 121, 1, 156-186.

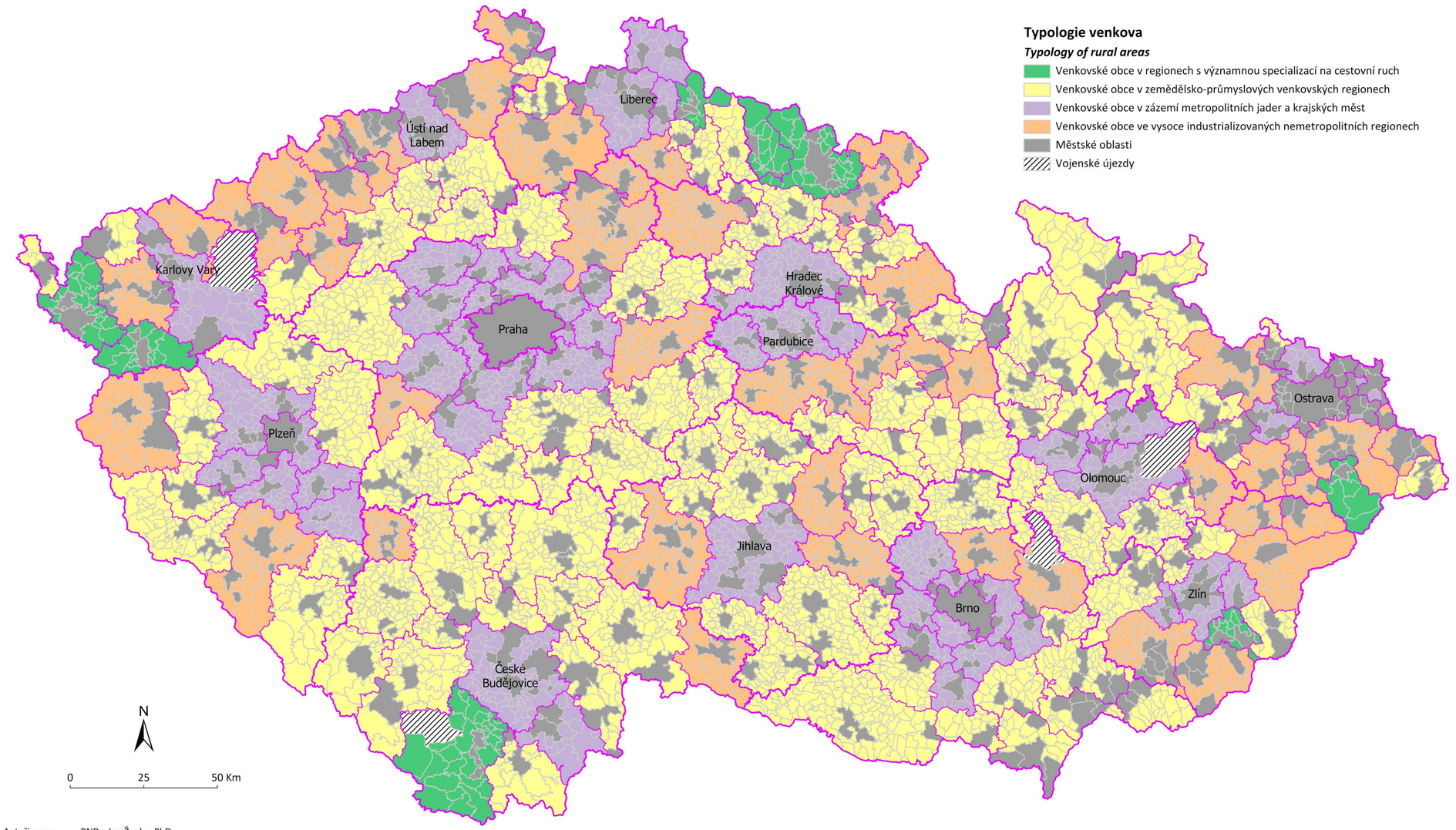
1.2 Typologie venkovských území Česka v úrovni obcí

1.2 TYPOLOGIE VENKOVSKÝCH ÚZEMÍ ČESKA

V ÚROVNI OBCÍ

TYPOLOGY OF RURAL AREAS OF CZECHIA
AT THE LEVEL OF MUNICIPALITIES

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice?
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110 Č R

Autoři mapy: RNDr. Jan Ženka, PhD.

Kartografické zpracování: Mgr. Luděk Krtička

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2018
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI
OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

1.2 Typologie venkovských území Česka v úrovni obcí

Tato mapa představuje současnou typologii (venkovských) obcí na území Česka. Rozlišeny jsou venkovské obce (méně než 3000 obyvatel) a městské obce (více než 3000 obyvatel). Venkovské obce se dále člení do čtyř typů. Použitá typologie je inspirována třemi hlavními přístupy:

1. Exponovanost geografické polohy, na základě které byly vymezeny venkovské obce v zázemí metropolitních regionů a ostatní venkovské obce. Rozhodujícím ukazatelem byl tzv. index perifernosti (Ženka a kol. 2017), který je definován takto:

$$IP_i = -(\frac{3F_i+2w_i-AGR_i+ED_i+VAD_i}{8})$$

kde:
IPi – index perifernosti regionu i
Fi – exponovanost regionu i
wi – mzdová hladina (měsíční mzdy na zaměstnance v Kč) regionu i
AGRi – podíl zemědělství na zaměstnanosti ve sledovaných odvětvích (%) regionu i
EDi – zaměstnanost na ha zastavěné plochy regionu i
VADi – přidaná hodnota na ha zastavěné plochy (tis. Kč) regionu i

2. Strukturální přístup (Bański a Mazur 2016), který vymezuje a klasifikuje venkovské obce na základě charakteristik sektorové struktury hospodářství či převažujících socioekonomických funkcí území: bydlení, zemědělství, průmysl, doprava, služby, cestovní ruch aj.

3. Klasifikace nemetropolitních regionů dle Ženky a kol. (2017), která identifikuje hlavní faktory, mechanismy a aktéry lokálního rozvoje.
Na základě výše uvedených tří kritérií byly venkovské obce rozčleněny podle exponovanosti, sektorové struktury hospodářství, hlavních faktorů rozvoje, zdrojů rozvojových impulsů, příležitostí i ohrožení do čtyř základních typů:

1. venkovské obce v zázemí metropolitních regionů
2. venkovské obce s významnou specializací na cestovní ruch
3. venkovské obce ve vysoce industrializovaných nemetropolitních regionech
4. venkovské obce v zázemí zemědělsko-průmyslových regionů

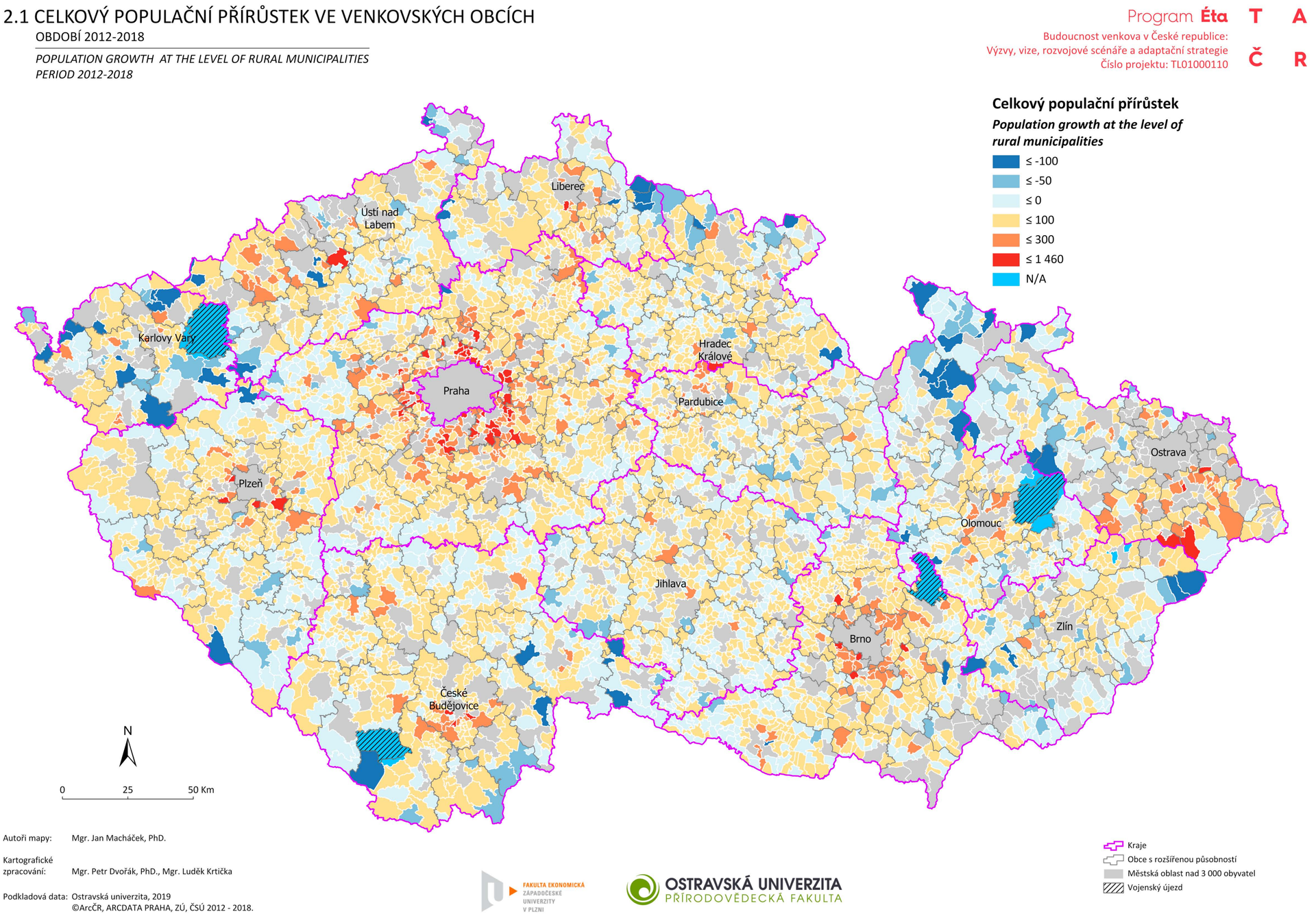
Typologie byla vytvořena pro obce s méně než 3000 obyvateli, přičemž však agregace do výše uvedených čtyř typů byla provedena na úrovni SO ORP. Obecní úroveň je příliš podrobná a fragmentována pro typologizaci. Řešitelé tedy rozlišují venkovské obce podle příslušnosti do správního obvodu ORP určitého typu. Na základě pozice v sídelním systému byly vymezeny venkovské obce v zázemí metropolitních jader a krajských měst. Zbývající venkovské regiony byly rozčleněny podle převažující specializace hospodářské základny.

Zdroje

BAŃSKI, J., MAZUR, M. (2016): Classification of rural areas in Poland as an instrument of territorial policy. Land Use Policy, 54, 1-17.
ŽENKA, J., SLACH, O., SOPKULIAK, A. (2017): Typologie českých nemetropolitních regionů z hlediska faktorů, mechanismů a aktérů regionálního rozvoje. Geografie, 122, 3, 281-309.

DEMOGRAFIE

2.1 Celkový populační přírůstek ve venkovských obcích v období 2012–2018

2.1 Celkový populační přírůstek ve venkovských obcích v období 2012–2018

Celkový populační přírůstek obyvatelstva představuje změnu absolutního počtu obyvatelstva přirozenou cestou (živě narození – zemřelí) a migračního přírůstku (přistěhovalí – vystěhovalí). Nejvýznamnější ztrátou obyvatelstva jsou postiženy zejména venkovské obce v okrese Jeseník a Šumperk, obce v blízkosti bývalých vojenských újezdů, obce v SO ORP Sokolov, Mariánské Lázně, Cheb, Jilemnice a Vsetín – Velké Karlovice, Karolinka. Z venkovských obcí v absolutních číslech dochází k největšímu celkovému populačnímu úbytku v obcích Jáchymov, Abertamy, Rokytnice nad Jizerou, Žlutice a Bečov. Naopak venkovské obce, které díky migraci populačně rostou, jsou obce v zázemí Prahy (Středočeský kraj) a všech krajských měst. Mezi obce, které rostou v absolutních číslech nejvíce, patří obce Chýně, Nehvizdy, Bašť, Moravany (SO ORP Šlapanice), Líbeznice, Čeladná a Trojanovice. Obce, kde převažuje růst obyvatel, se nachází zejména v zázemí měst, což potvrzuje současný růst suburbanizace. Tento proces probíhá zejména v zázemí velkých měst a středně velkých měst (Klufová 2015).

Zdroje

KLUFOVÁ, R. (2015): Demografický vývoj a typologie českého venkova v kontextu prostorových souvislostí. Wolters Kluwer, Praha.

2.2 Hrubá míra přirozeného přírůstku obyvatel v Česku v letech 2012–2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

2.2 HRUBÁ MÍRA PŘIROZENÉHO PŘÍRŮSTKU OBYVATEL V ČESKU V LETECH 2012-2018

NA ÚROVNI VENKOVSKÝCH OBCÍ A OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ

GROSS RATE OF NATURAL INCREASE IN CZECHIA IN 2012-2018
AT THE LEVEL OF RURAL MUNICIPALITIES AND MICROREGIONS

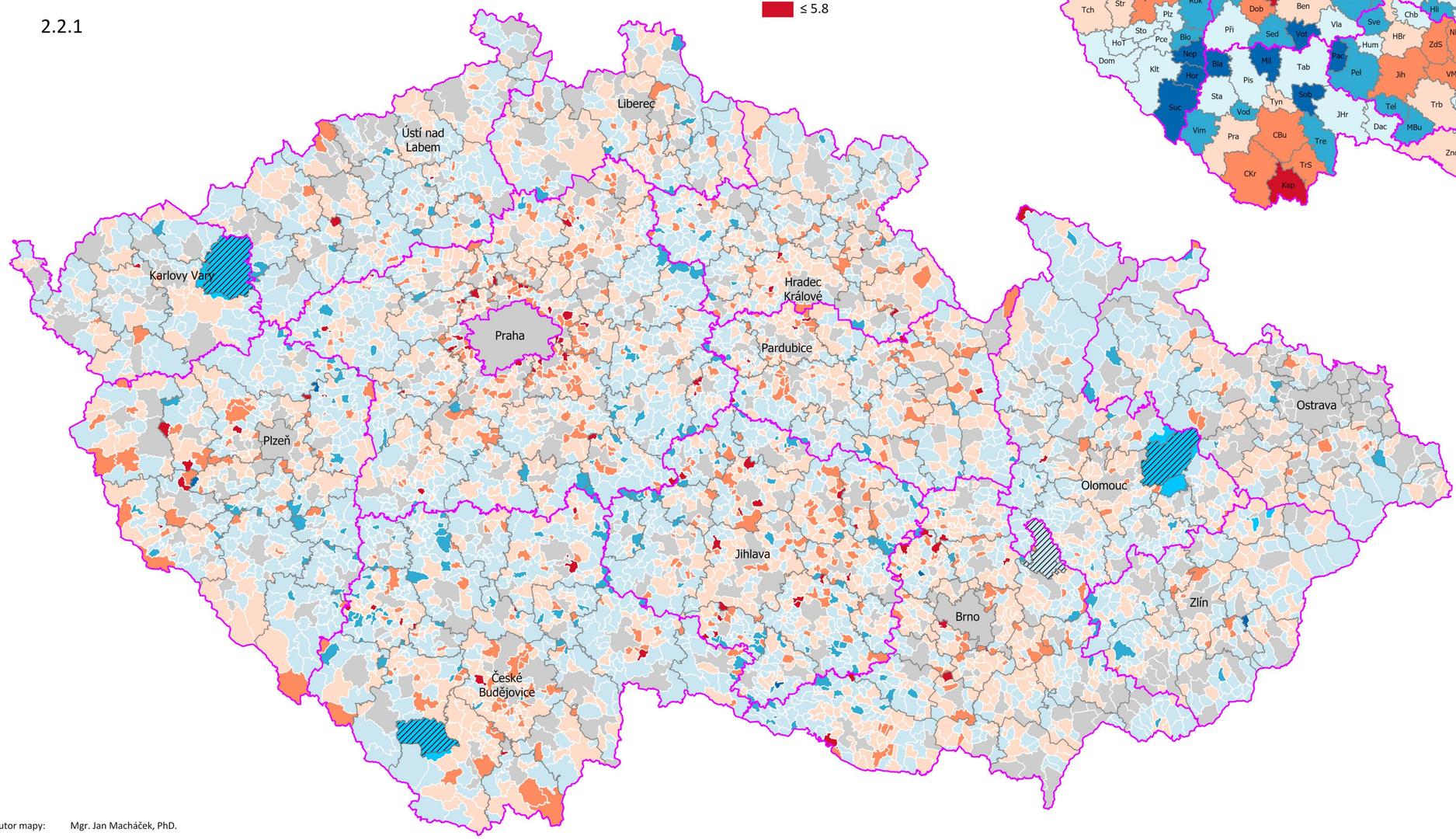
Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

Hrubá míra přirozeného přírůstku na úrovni ORP [‰]

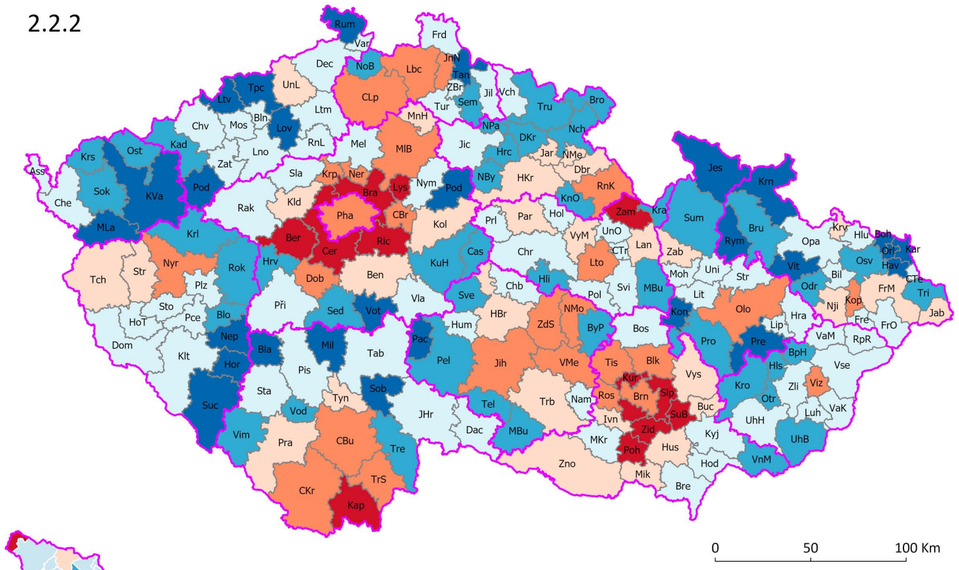
Gross rate of natural increase at the level of microregions [‰]

- ≤- 2.0
- ≤ -1.0
- ≤ 0.0
- ≤ 1.0
- ≤ 2.0
- ≤ 5.8

2.2.1

2.2.2

Hrubá míra přirozeného přírůstku [‰]

Gross rate of natural increase at the level of rural municipalities [‰]

- ≤ -40.0
- ≤ -10.0
- ≤ 0.0
- ≤ 5.0
- ≤ 10.0
- ≤ 23.7
- N/A

- Kraje
- Obce s rozšířenou působností
- Městská oblast nad 3 000 obyvatel
- Vojenský újezd

Autor mapy: Mgr. Jan Macháček, PhD.

Kartografické zpracování: Mgr. Petr Dvořák, PhD., Mgr. Luděk Krtička

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ 2012 - 2018.

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI
OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

2.2 Hrubá míra přirozeného přírůstku obyvatel v Česku v letech 2012–-2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

Hrubá míra přirozeného přírůstku vyjadřuje rozdíl počtu narozených a zemřelých vztažený na 1000 obyvatel mezi lety 2012–2018. Mapa poskytuje přehled o odlišném demografickém vývoji ve venkovských obcích. Regiony, kde dochází ke snižování počtu obyvatelstva přirozenou cestou, jsou v pohraničních oblastech Česka (mimo SO ORP České Budějovice, Český Krumlov, Kaplice, Trhové Sviny, Znojmo, Mikulov, Jablunkov a Tachov). K dalším SO ORP, kde se projevuje úbytek obyvatelstva přirozenou cestou, patří obce na pomezí jednotlivých krajů (Plzeňský, Jihočeský, Vysočina, Zlínský a Olomoucký). Naopak k přirozenému přírůstku dochází zejména v zázemí metropolitních regionů Prahy a Brna a dále pak v SO ORP Liberec, Rychnov nad Kněžnou, Žamberk, Jihlava a jižní části Jihočeského kraje (viz výše). K nejvíce ztrátovým venkovským SO ORP patří Jeseník, Krnov, Karviná, Havířov, Rumburk, Teplice, Litvínov, SO ORP v Karlovarském kraji a SO ORP Ústeckého kraje a dále pak SO ORP na pomezí Jihočeského a Středočeského kraje.

2.3 Hrubá míra migračního salda obyvatel v Česku v letech 2012–2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

2.3 HRUBÁ MÍRA MIGRAČNÍHO SALDA OBYVATEL V ČESKU V LETECH 2012-2018

NA ÚROVNI VENKOVSKÝCH OBCÍ A OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ

NET MIGRATION RATE IN CZECHIA IN 2012-2018
AT THE LEVEL OF RURAL MUNICIPALITIES AND MICROREGIONS

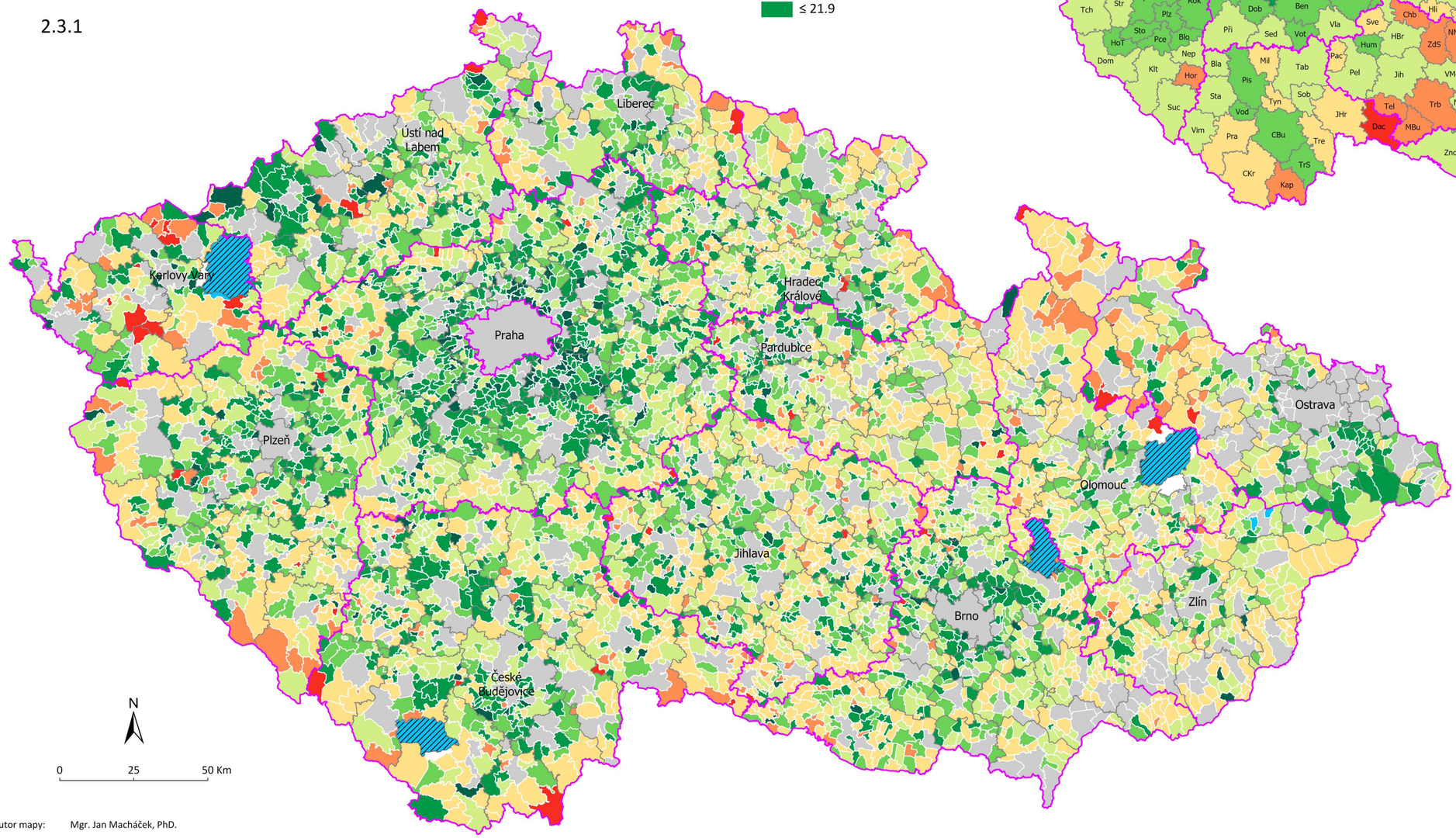
Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

Hrubá míra migračního salda na úrovni ORP [‰]

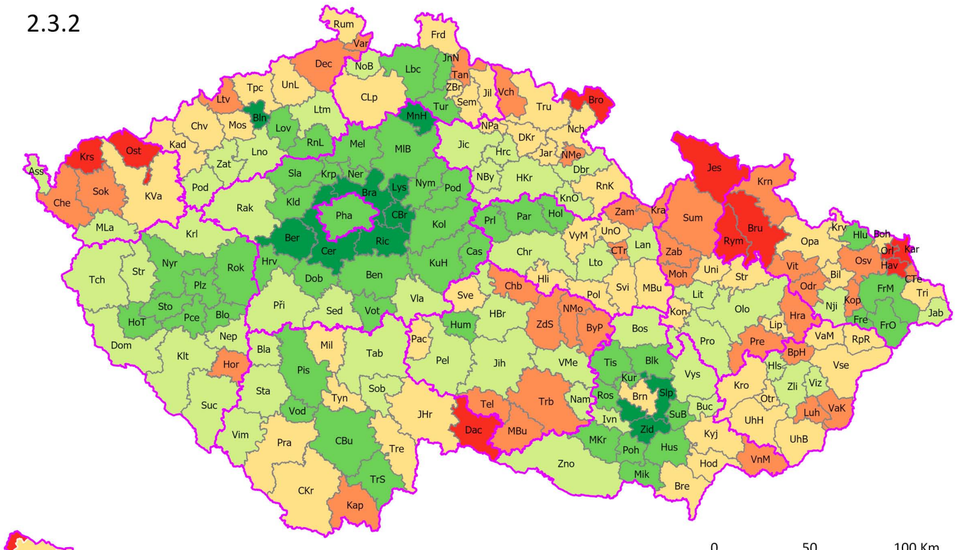
Net migration rate at the level of microregions [‰]

- ≤ -5.0
- ≤ -2.0
- ≤ 0.0
- ≤ 2.0
- ≤ 10.0
- ≤ 21.9

2.3.1

2.3.2

Hrubá míra migračního salda [‰]

Net migration rate at the level of rural municipalities [‰]

- ≤ -20.0
- ≤ -10.0
- ≤ 0.0
- ≤ 5.0
- ≤ 10.0
- ≤ 30.0
- ≤ 127.7
- N/A

- Kraje
- Obce s rozšířenou působností
- Městská oblast nad 3 000 obyvatel
- Vojenský újezd

Autor mapy: Mgr. Jan Macháček, PhD.

Kartografické zpracování: Mgr. Petr Dvořák, PhD., Mgr. Luděk Krtička

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ 2012 - 2018.

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI
OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

2.3 Hrubá míra migračního salda obyvatel v Česku v letech 2012–2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

Rozdíl mezi počtem přistěhovalých a vystěhovalých označujeme jako migrační saldo. Společně s přirozeným přírůstkem je základním údajem pro bilance obyvatelstva sledovaného území. Převažuje-li počet přistěhovalých do územní jednotky nad počtem vystěhovalých, jde o pozitivní migrační saldo, tedy migrační růst (zisk). Je-li naopak počet vystěhovalých vyšší než počet přistěhovalých, jde o negativní migrační saldo, tedy migrační úbytek (ztrátu). Pokud migrační saldo přepočítáme na 1000 obyvatel středního stavu, získáme tak hrubou míru migračního salda. Jedná se tedy o intenzitu celkového efektu migrace.

Nejvyšší hrubé míry migračního salda dosahují obce v zázemí pražského metropolitního regionu a oblasti středních Čech. Pozitivní migrační saldo představuje pás obcí táhnoucích se od Prahy k Liberci přes SO ORP Mělník, Mladá Boleslav a Mnichovo Hradiště a také pás obcí táhnoucích se jihozápadním směrem od Prahy k Plzni. Pozitivní míru migračního salda představuje také oblast v okolí Brna, zejména pak severovýchodní a jihozápadní část. V oblasti severní Moravy se pak jedná o obce v SO ORP Frýdlant nad Ostravicí, Frýdek-Místek a Jablunkov, tedy obce ve vysoce industrializovaných nemetropolitních regionech a obce s významnou specializací na cestovní ruch. Dobrým příkladem pozitivního migračního salda v obcích s významnou specializací na cestovní ruch je obec Dolní Morava v Pardubickém kraji, kde průměrná hrubá míra migračního salda dosahuje 32 ‰.

Naopak obce, kde dochází k migračnímu úbytku, jsou obce v pohraničních oblastech Šumavy, Bílých Karpat, Jeseníků, Krkonoš a Krušných hor (SO ORP Sušice, SO ORP Vimperk, SO ORP Kaplice, SO ORP Dačice, obce na česko-slovenském pomezí, pohraniční oblast Jeseníků, SO ORP Vrchlabí, SO ORP Jilemnice, SO ORP Tanvald a SO ORP Ostrov). Migrační ztrátu vykazují obce na pomezí kraje Karlovarského a Plzeňského (SO ORP Mariánské Lázně, SO ORP Sokolov a SO ORP Karlovy Vary), na pomezí kraje Pardubického a kraje Vysočina (SO ORP Velké Meziříčí, SO ORP Žďár nad Sázavou, SO ORP Chotěboř, SO ORP Litomyšl). Nejztrátovější jsou obce v Hrubém Jeseníku a přilehlých oblastech (SO ORP Šumperk, SO ORP Jeseník, SO ORP Bruntál, SO ORP Rýmařov).

2.4 Podíl obyvatel mladších 15 let na celkové populaci v Česku mezi lety 2012–2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

2.4 PODÍL OBYVATEL MLADŠÍCH 15 LET NA CELKOVÉ POPULACI V ČESKU MEZI LETY 2012-2018

NA ÚROVNI VENKOVSKÝCH OBCÍ A OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ

SHARE OF POPULATION UNDER 15 IN THE TOTAL POPULATION IN CZECHIA BETWEEN 2012-2018 AT THE LEVEL OF RURAL MUNICIPALITIES AND MICROREGIONS

Program Éta TA ČR
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110

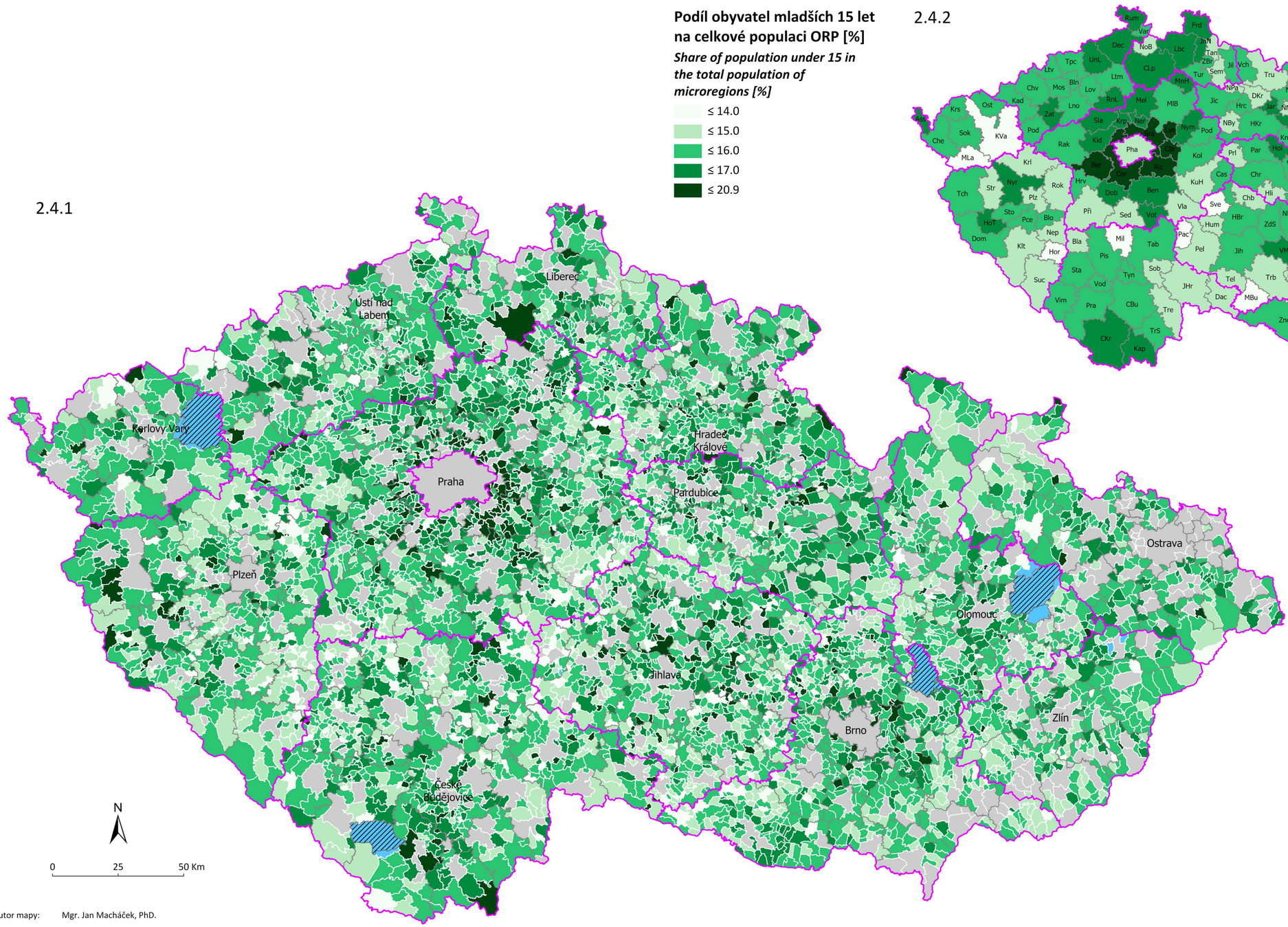
Podíl obyvatel mladších 15 let na celkové populaci ORP [%]

Share of population under 15 in the total population of microregions [%]

- ≤ 14.0
- ≤ 15.0
- ≤ 16.0
- ≤ 17.0
- ≤ 20.9

2.4.1

2.4.2

Podíl obyvatel mladších 15 let na celkové venkovské populaci [%]

Share of population under 15 in the total population at the level of rural municipalities [%]

- ≤ 11.0
- ≤ 14.0
- ≤ 17.0
- ≤ 20.0
- ≤ 29.1
- N/A

- Kraje
- Obce s rozšířenou působností
- Městská oblast nad 3 000 obyvatel
- Vojenský újezd

Autor mapy: Mgr. Jan Macháček, PhD.

Kartografické zpracování: Mgr. Petr Dvořák, PhD., Mgr. Luděk Krtička

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ 2012 - 2018.

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

2.4 Podíl obyvatel mladších 15 let na celkové populaci v Česku mezi lety 2012–2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

Proces stárnutí souvisí s ekonomickými i politickými změnami ve společnosti. V roce 1950 bylo 25 % obyvatel mladších 15 let a 9 % obyvatel starších 65 let. Dnes se tento podíl změnil na 15 % mladších 15 let a 18 % starších 65 let (Tomeš, 2017). Mezi regiony, kde je nejnižší podíl (méně než 14 % na celkovém obyvatelstvu) obyvatelstva mladšího 15 let patří zejména obce v pohraničních oblastech Krkonoš (Pec pod Sněžkou, Špindlerův Mlýn, Harrachov, Rokytnice nad Jizerou), Krušných hor (Český Jiřetín, Vysoká Pec), Šumavy (Kvilda, Čachrov), v Podyjí (SO ORP Moravské Budějovice, SO ORP Znojmo), Bílých Karpat (SO ORP Veselí nad Moravou, SO ORP Uherský Brod), Beskyd (Velké Karlovice, Staré Hamry) a v oblasti Jeseníků (SO ORP Krnov, SO ORP Rýmařov, SO ORP Bruntál, SO ORP Šumperk).

Dále se jedná o obce západně od Prahy a severně od Plzně (Křivoklátsko, SO ORP Kralovice, SO ORP Nýřany), obce na hranicích Středočeského a Jihočeského kraje (SO ORP Milevsko, SO ORP Příbram, SO ORP Sedlčany, SO ORP Nepomuk). Na Vysočině mají nejméně obyvatelstva mladšího 15 let SO ORP Chotěboř, Humpolec, Pacov, Pelhřimov, Telč, Třebíč a Náměšť nad Oslavou. V Jihomoravském kraji jde o SO ORP Mikulov, Břeclav, Hodonín, Kyjov, Uherské Hradiště, Veselí nad Moravou. Ve Zlínském kraji se dokonce jedná o všechna SO ORP mimo SO ORP Holešov, Vizovice a Valašské Meziříčí.

Zdroje

TOMEŠ, I. (2017): Sociální souvislosti aktivního stáří. Charles University in Prague, Karolinum Press, Praha.

2.5 Dynamika stárnutí obyvatel v Česku v letech 2012–2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

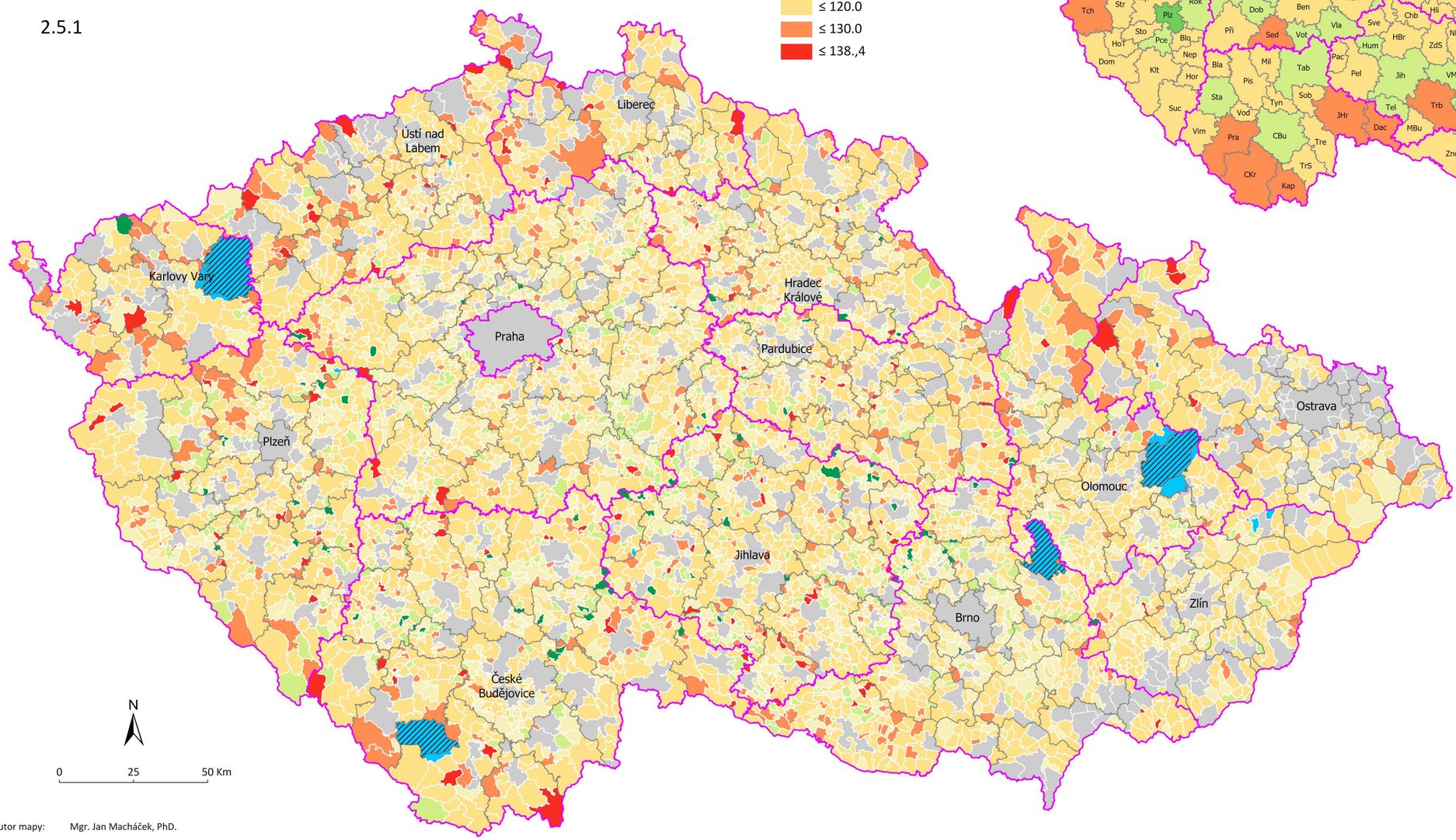
2.5 DYNAMIKA STÁRNUTÍ OBYVATEL V ČESKU V LETECH 2012-2018

NA ÚROVNI VENKOVSKÝCH OBCÍ A OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ

DYNAMICS OF POPULATION AGEING IN CZECHIA IN 2012-2018
AT THE LEVEL OF RURAL MUNICIPALITIES AND MICROREGIONS

Program Éta TA ČR
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110

2.5.1

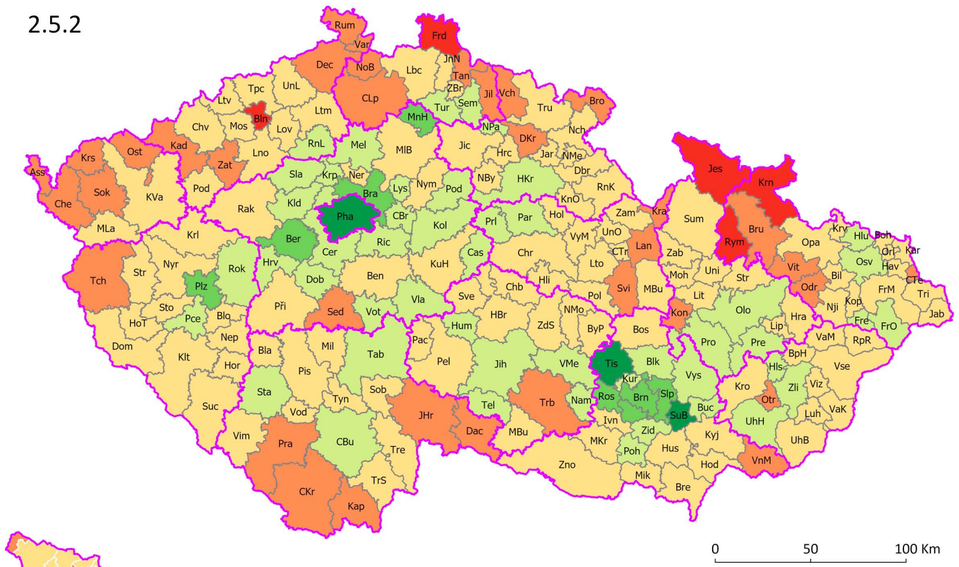

Dynamika stárnutí obyvatel na úrovni ORP (index stáří, 2012 = 100%)

Dynamics of population ageing at the level of microregions (aging index, 2012 = 100%)

- ≤ 95.0
- ≤ 100.0
- ≤ 110.0
- ≤ 120.0
- ≤ 130.0
- ≤ 138.,4

2.5.2

Dynamika stárnutí obyvatel ve venkovských obcích (index stáří, 2012 = 100%)

Dynamics of population ageing at the level of rural municipalities (aging index, 2012 = 100%)

- ≤ 50.0
- ≤ 80.0
- ≤ 100.0
- ≤ 120.0
- ≤ 150.0
- ≤ 200.0
- ≤ 570.4
- N/A

- Kraje
- Obce s rozšířenou působností
- Městská oblast nad 3 000 obyvatel
- Vojenský újezd

Autor mapy: Mgr. Jan Macháček, PhD.

Kartografické zpracování: Mgr. Petr Dvořák, PhD., Mgr. Luděk Krtička

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ 2012 - 2018.

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

2.5 Dynamika stárnutí obyvatel v Česku v letech 2012–2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

Mapa vyjadřuje dynamiku stárnutí vyplývající z hodnoty indexu stáří, mezi roky 2012 až 2018. Jedná se o procentuální změnu indexu stáří v jednotlivých obcích ve sledovaném období, přičemž referenčním rokem je rok 2012. Většina venkovských obcí kopíruje trend zemí rozvinutého světa, kde dochází ke stárnutí populace. V odlehlejších venkovských regionech je však tento trend několikanásobně vyšší. V zázemí velkých měst a městských regionů jsou obce s mladší populací, jejíž převaha se však snižuje. Zde lze sledovat trend migrace obyvatelstva z města do jeho užšího zázemí. V okrajových částech krajů jsou pak obce, které měly převahu mladé složky obyvatelstva a kde došlo k intenzivnějšímu stárnutí. Na hranicích krajů a v příhraničních oblastech jsou pak populačně menší obce, kde je vysoká dynamika stárnutí. Jsou zde ovšem výjimky, jako například obce v SO ORP Vlašim (Středočeský kraj) a SO ORP Ledeč nad Sázavou (kraj Vysočina) nebo obce v SO ORP Tábor, SO ORP Soběslav, SO ORP Jindřichův Hradec (Jihočeský kraj) a SO ORP Pelhřimov (kraj Vysočina), kde dochází k intenzivnějšímu snižování indexu stáří. K omlazení věkové struktury dochází v zázemí velkých měst a ve venkovských obcích v SO ORP Kutná Hora, SO ORP Vlašim, SO ORP Tišnov, SO ORP Blansko, SO ORP Náměšť nad Oslavou a SO ORP Tábor.

2.6 Index ekonomického zatížení v Česku v letech 2012–2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

2.6 INDEX EKONOMICKÉHO ZATÍŽENÍ V ČESKU V LETECH 2012-2018

NA ÚROVNI VENKOVSKÝCH OBCÍ A OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ

ECONOMIC DEPENDENCY RATIO IN CZECHIA IN 2012-2018
AT THE LEVEL OF RURAL MUNICIPALITIES AND MICROREGIONS

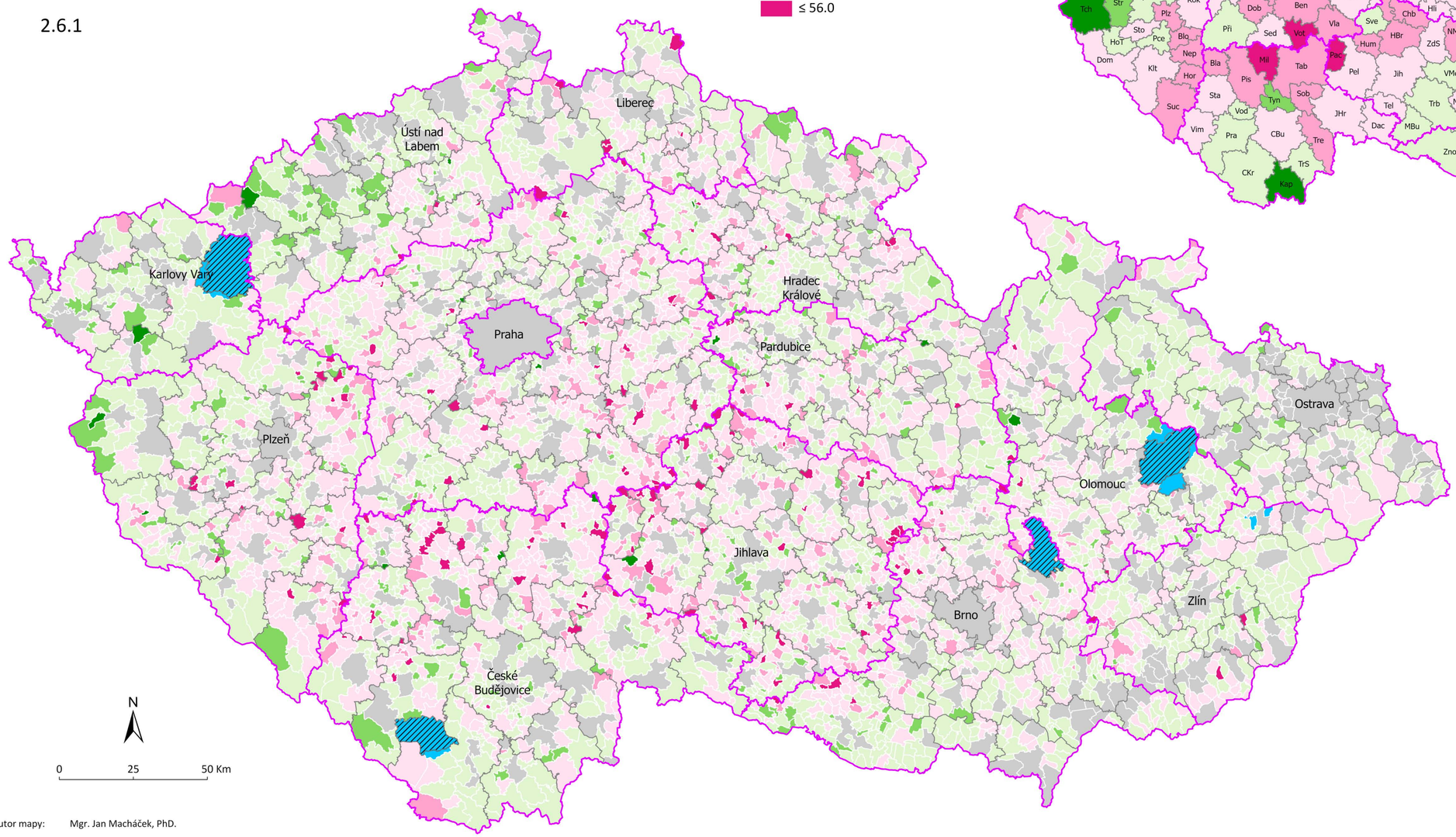
Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

Index ekonomického zatížení na úrovni ORP

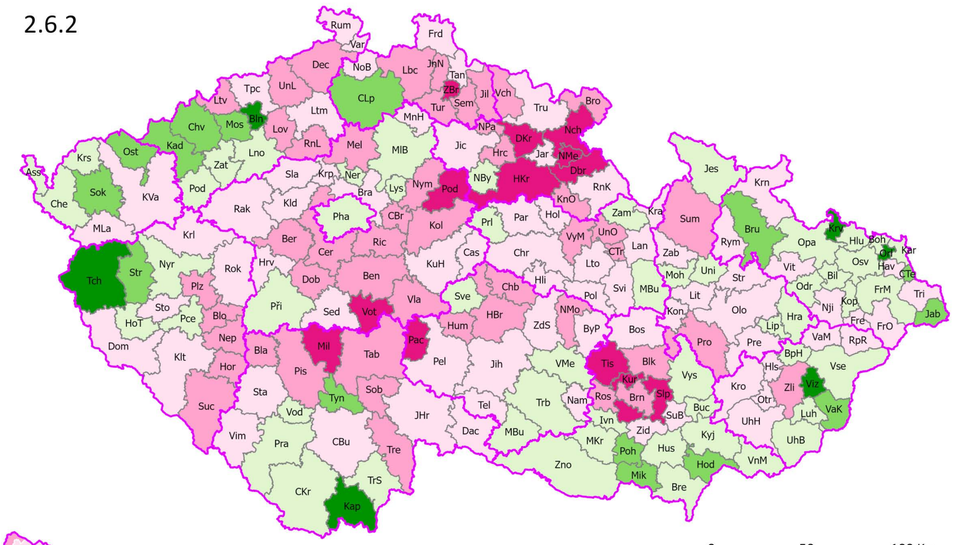
Economic dependency ratio at the level of microregions

- ≤ 46.0
- ≤ 48.0
- ≤ 50.0
- ≤ 52.0
- ≤ 54.0
- ≤ 56.0

2.6.1

2.6.2

Index ekonomického zatížení na úrovni venkovských obcí

Economic dependency ratio at the level of rural municipalities

- ≤30
- ≤40
- ≤50
- ≤60
- ≤70
- >70
- N/A

- Kraje
- Obce s rozšířenou působností
- Městská oblast nad 3 000 obyvatel
- Vojenský újezd

Autor mapy: Mgr. Jan Macháček, PhD.

Kartografické zpracování: Mgr. Petr Dvořák, PhD., Mgr. Luděk Krtička

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ 2012 - 2018.

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI
OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

2.6 Index ekonomického zatížení v Česku v letech 2012–2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

Mapa indexu ekonomického zatížení vypovídá o poměru počtu seniorů a dětí k počtu obyvatel v ekonomicky aktivním věku. V tomto případě vyjadřuje, kolik dětí ve věku 0–14 let a osob ve věku 65 a více let připadá na 100 osob ve věku 15–64 let. V souvislosti se způsobem výpočtu tohoto ukazatele můžeme konstatovat, že čím menší je výsledná hodnota indexu, tím příznivější je poměr mezi ekonomicky neaktivní a aktivní složkou obyvatel z pohledu věkové struktury obyvatel. V roce 2018 odpovídal index ekonomického zatížení Česka 55 % (ČSÚ, 2020).

Zdroje

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD (2020): Očekávané indexy ekonomického zatížení do roku 2101 | ČSÚ, https://www.czso.cz/csu/czso/ocekavane_indexy_ekonomickeho_zatizeni_do_roku_2101 (2. 3. 2020).

2.7 Index stáří v Česku v letech 2012–2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

2.7 INDEX STÁŘÍ V ČESKU V LETECH 2012-2018

NA ÚROVNI VENKOVSKÝCH OBCÍ A OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ

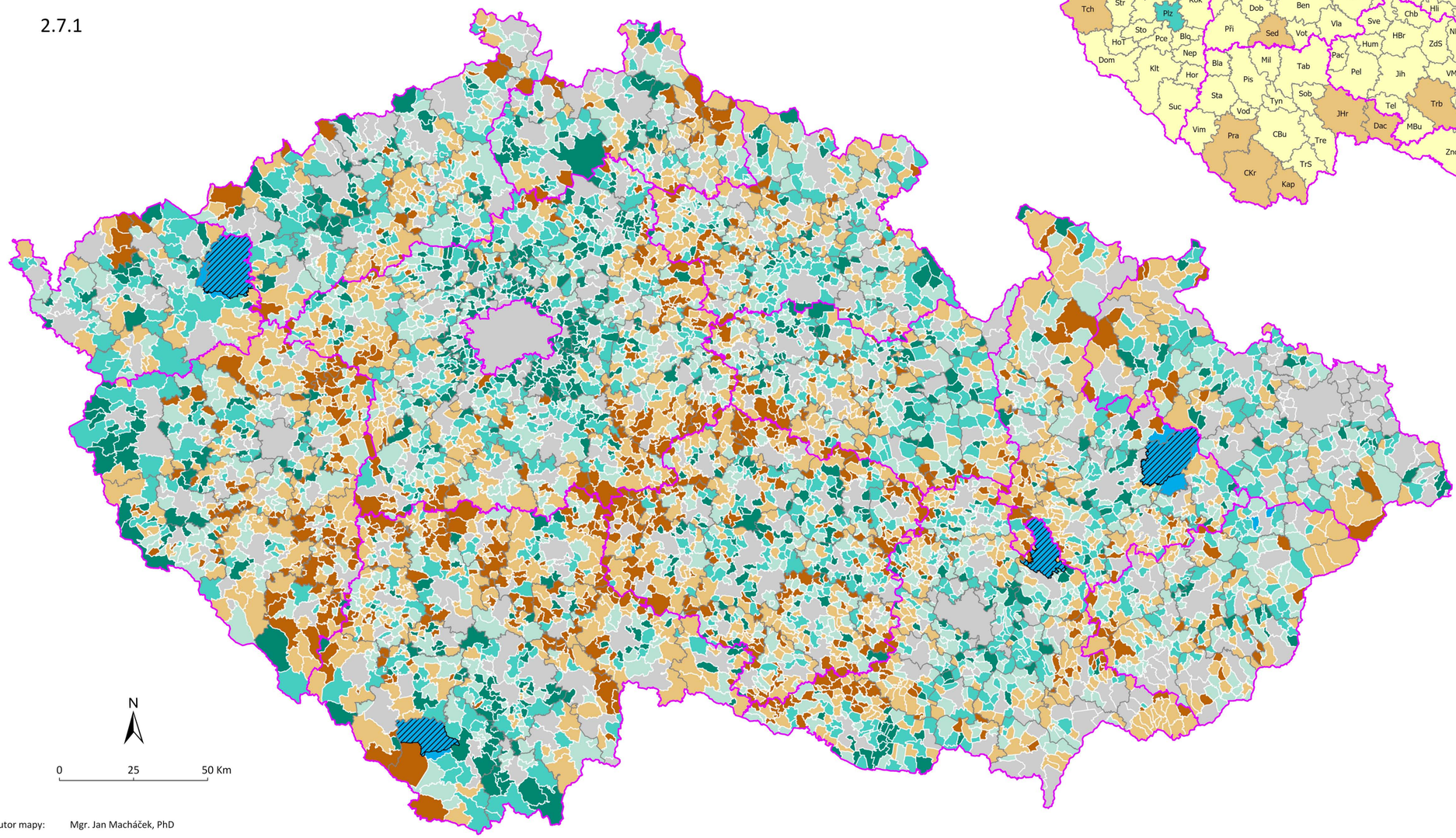
AGING INDEX IN CZECHIA IN 2012-2018
AT THE LEVEL OF RURAL MUNICIPALITIES AND MICROREGIONS

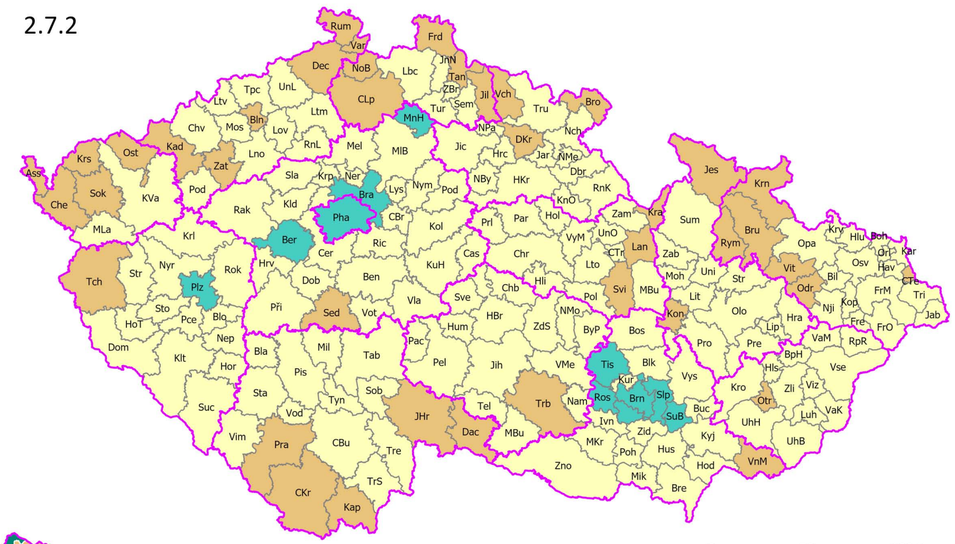
Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

Index stáří na úrovni ORP
Aging index at the level of microregions
- ≤90
- ≤100
- ≤120
- ≤140
- ≤169

2.7.1

2.7.2

Index stáří ve venkovských obcích
Aging index at the level of rural municipalities
- ≤ 80
- ≤ 100
- ≤ 120
- ≤ 160
- více než 160
- N/A

- Kraje
- Obce s rozšířenou působností
- Městská oblast nad 3 000 obyvatel
- Vojenský újezd

Autor mapy: Mgr. Jan Macháček, PhD

Kartografické zpracování: Mgr. Petr Dvořák, PhD., Mgr. Luděk Krtička

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019;
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2012-2018.

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

2.7 Index stáří v Česku v letech 2012–2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

Mapa vyjadřuje průměrnou hodnotu indexu stáří obcí mezi lety 2012 až 2018, tedy kolik obyvatel ve věku 65 a více let připadá na 100 dětí do 15 let věku. Průměrná hodnota indexu stáří Česka byla v roce 2018 téměř 119,5 %.

Venkovské obce s nejmladší populací se nachází v zázemí Prahy a krajských měst, což je důsledek suburbanizace do zázemí městských oblastí. V těchto obcích dosahuje index stáří nižších nebo stejných hodnot jako je celorepublikový průměr. Nadprůměrných hodnot indexu stáří pak dosahují obce na hranicích krajů a v příhraničních oblastech. Jedná se zejména o hranice krajů Vysočina se Středočeským, Pardubickým a Jihočeským krajem a hranice Středočeského kraje s krajem Jihočeským a Plzeňským. Nadprůměrných hodnot dosahují také obce v Jizerských horách, Krkonoších, Jeseníkách, Beskydech a Bílých Karpat. Významný počet obcí s vysokým indexem stáří se nachází na pomezí Vysočiny a Olomouckého kraje (SO ORP Prostějov, SO ORP Konice, SO ORP Moravská Třebová a SO ORP Litovel) a na pomezí severní části Olomouckého a Moravskoslezského kraje (obce v SO ORP Rýmařov a Šumperk). Nadprůměrných hodnot dosahují i obce na pomezí Jihomoravského a Zlínského kraje (SO ORP Vyškov, SO ORP Bučovice a SO ORP Uherské Hradiště). Naopak nejnižší index stáří (méně než 80 %) dosahují obce v zázemí pražského a brněnského metropolitního regionu, v zázemí krajských měst, obce v hradecko-pardubické aglomeraci a některé obce v pohraničí Rakouska a SRN (SO ORP Znojmo, SO ORP Český Krumlov, SO ORP Domažlice a SO ORP Tachov).

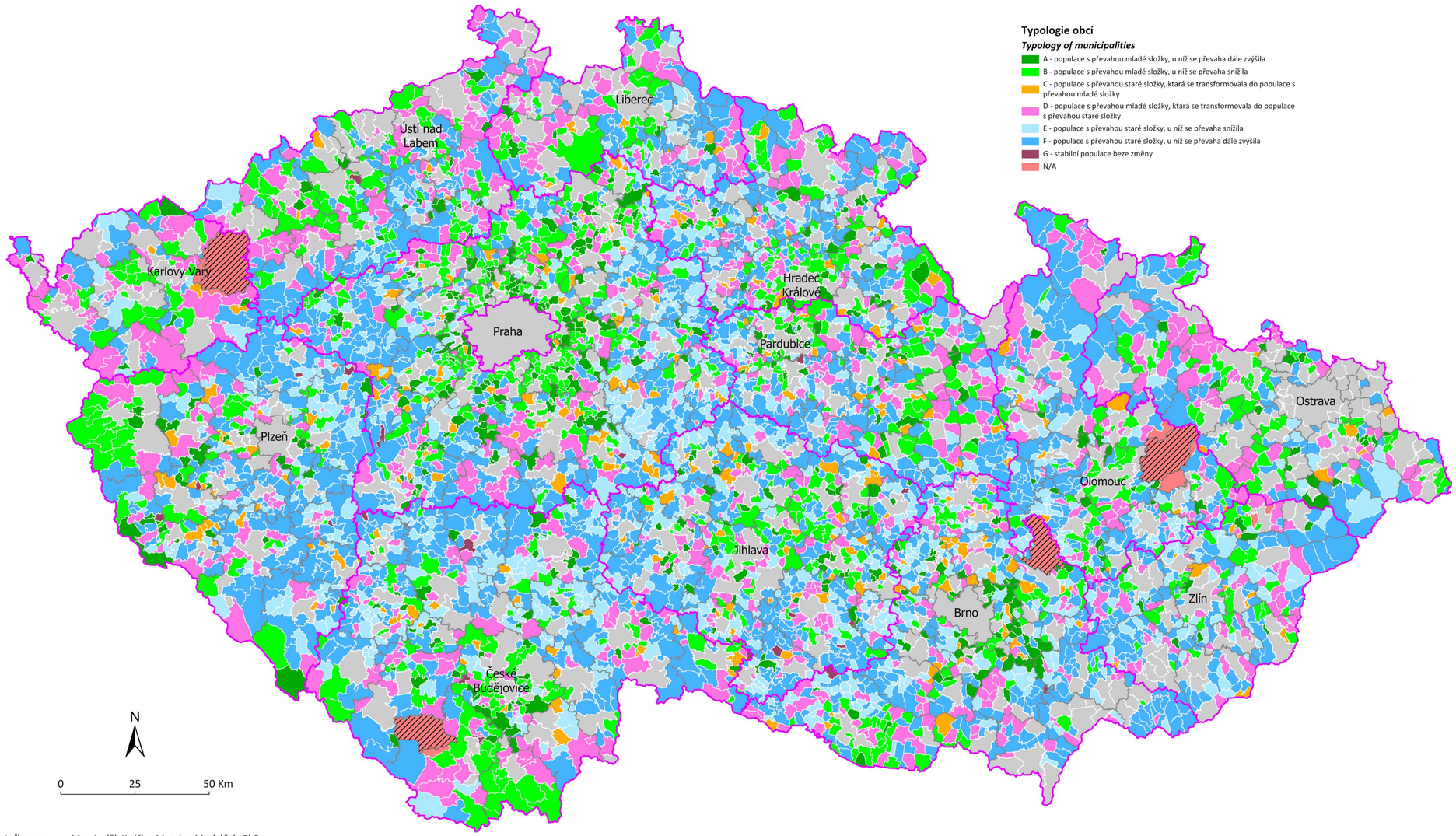
2.8 Typologie venkovských obcí v Česku podle vývoje hodnoty indexu stáří v období 2012–2018

2.8 TYPOLOGIE VENKOVSKÝCH OBCÍ V ČESKU PODLE VÝVOJE HODNOTY INDEXU STÁŘÍ

OBDOBÍ 2012-2018

TYPOLOGY OF CZECH RURAL MUNICIPALITIES ACCORDING TO THEIR AGING INDEX PERIOD 2012-2018

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110 Č R

Autoři mapy: Mgr. Luděk Krtička, Mgr. Jan Macháček, PhD.

Kartografické zpracování: Mgr. Luděk Krtička, Mgr. Petr Dvořák, PhD.

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2012-2018

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

2.8 Typologie venkovských obcí v Česku podle vývoje hodnoty indexu stáří v období 2012–2018

Mapa vyjadřuje vývoj hodnoty indexu stáří, tedy kolik obyvatel ve věku 65 a více let připadá na 100 dětí do 15 let věku mezi roky 2012 až 2018 (rok 2012 = 100 %). Oproti mapě 2.7 jsou venkovské obce rozděleny do 7 kategorií dle povahy stárnutí, resp. mládnutí populace. V zázemí krajských měst jsou obce s mladší populací, jejíž převaha se však snižuje. Zde lze sledovat trend migrace obyvatelstva z města do jeho užšího zázemí. V okrajových částech krajů jsou pak obce, které měly převahu mladé složky obyvatelstva a kde došlo k intenzivnějšímu stárnutí. Na hranicích krajů a v příhraničních oblastech jsou pak populačně menší obce, které mají dlouhodobě převahu staršího obyvatelstva, které dále stárne. Tento trend je ovlivněn nižší intenzitou veřejné dopravy v okrajových částech kraje, menším počtem služeb a zejména pak, z pohledu mladých rodin, upřednostňováním městských škol před venkovskými. V opačném případě zde jsou obce s převahou staré složky, která se přeměnila do populace s převahou mladé složky. Tyto obce se nachází v širším zázemí pražského a brněnského metropolitního regionu a dále pak v užším zázemí krajských měst.

EKONOMIKA

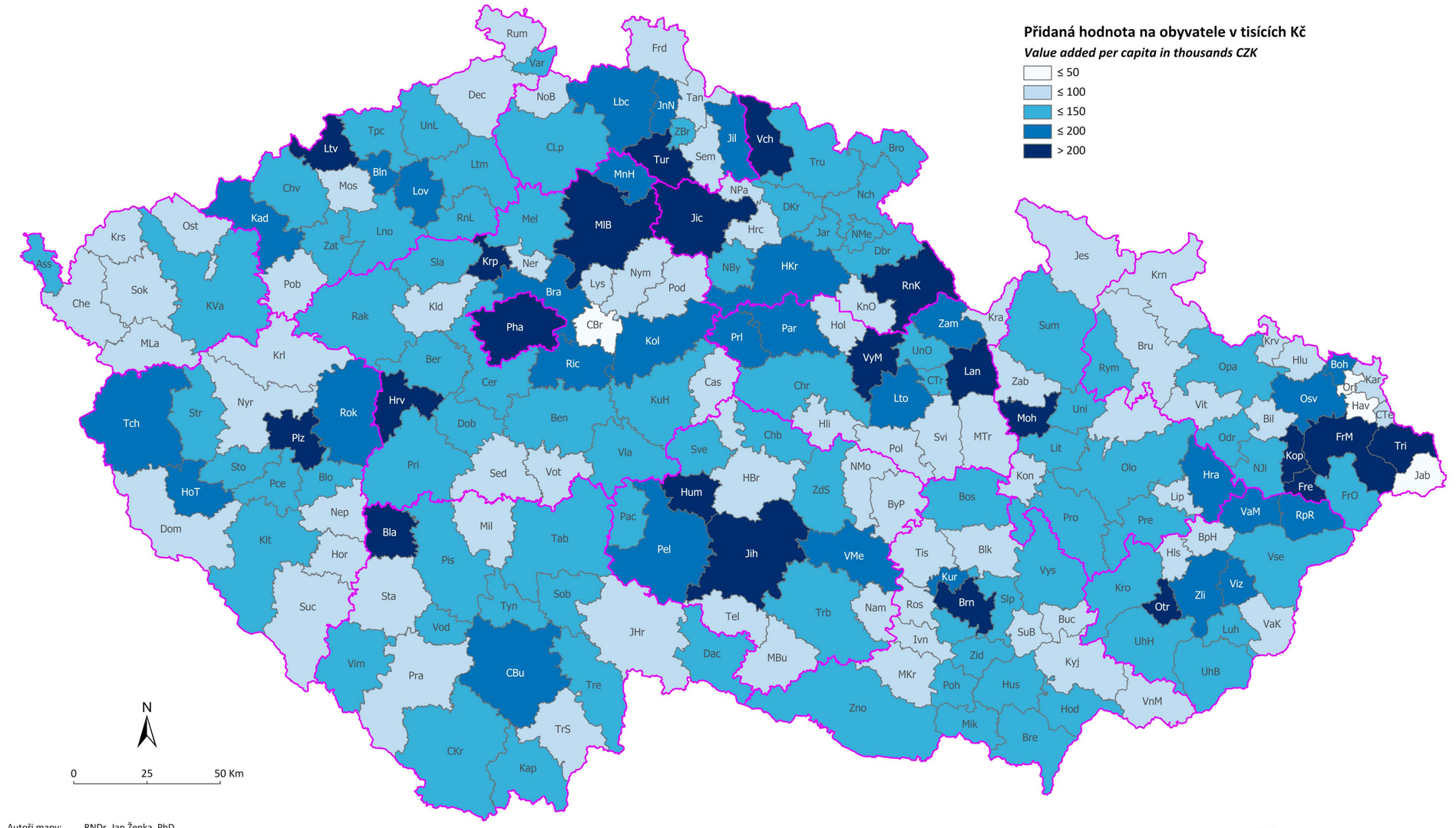
3.1 Ekonomická výkonnost regionů v roce 2014

3.1 EKONOMICKÁ VÝKONNOST REGIONŮ

V ROCE 2014

ECONOMIC PERFORMANCE OF REGIONS
IN 2014

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice?
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110 Č R

Autoři mapy: RNDr. Jan Ženka, PhD.

Kartografické zpracování: Simon Wellisch

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2018
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

Kraje
Obce s rozšířenou působností

3.1 Ekonomická výkonnost regionů v roce 2014

Regionální vzorec ekonomické výkonnosti v Česku je po útlumu transformačních procesů v posledních patnácti letech poměrně stabilní. Zásadnější změny regionální ekonomické výkonnosti probíhaly v souvislostí s recesí v letech 1997–1999 a přílivem přímých zahraničních investic od roku 1998, přičemž intenzivní proces restrukturalizace regionálních ekonomik (zejména starých průmyslových regionů) probíhal přibližně do roku 2004. V současnosti je sice patrné, že metropolitní regiony a městské regiony s metropolitními funkcemi dosahují vyšší ekonomické výkonnosti než venkovské regiony, nicméně tento vzorec není zdaleka jednoznačný. Řada venkovských regionů (SO ORP) dosahuje v českém kontextu výrazně nadprůměrné ekonomické výkonnosti, zatímco jiné zaostávají. Lze tedy hovořit o výrazné polarizaci ekonomické výkonnosti českých venkovských (obecněji též nemetropolitních) regionů.

Venkovské (ale i městské) regiony s vyšší mírou závislosti na zpracovatelském průmyslu dosahují v průměru vyšší ekonomické výkonnosti, ale též vyšší volatility regionální ekonomiky v průběhu hospodářského cyklu (Ženka a kol. 2015). Vyšší ekonomická výkonnost se pojí se specializovanou odvětvovou strukturou a dominancí jedné nebo několika velkých (zpravidla průmyslových) firem. Toto zjištění nevyvrací možná pozitiva spojená s diverzifikovanou odvětvovou strukturou (zejména vyšší stabilita lokální zaměstnanosti, vyšší odolnost ekonomickým šokům), avšak české venkovské (a nemetropolitní) regiony jsou obecně příliš malé na to, aby výrazně profitovaly z efektů ekonomické diverzity (Ženka a kol. 2015). Tito autoři též zjistili, že vyšší ekonomické výkonnosti obecně dosahují regiony, které si po roce 1989 zachovaly původní specializaci, což se týká především regionů zaměřených na kapitálově (hutnictví, petrochemie aj.) a technologicky náročná odvětví zpracovatelského průmyslu: zejména automobilový průmysl.

V současnosti je tedy nejvýznamnějším faktorem ekonomické výkonnosti českých venkovských regionů dlouhodobá přítomnost velkých průmyslových firem. V roce 2014 nebyla na prvním místě Praha, ale pětice nemetropolitních regionů s vysokou specializací na automobilový průmysl a dodavatelská odvětví: Otrokovice, Mladá Boleslav, Jičín, Humpolec a Mohelnice. Ačkoli tyto výsledky jsou mírně zkresleny nedostatečnou datovou základnou za sektor obchodních služeb (což snižuje ekonomickou výkonnost metropolitních jader), zřejmý je mimořádně silný efekt automobilového průmyslu na ekonomickou výkonnost venkovských a nemetropolitních regionů. Na druhém konci žebříčku jsou rezidenční zázemí Ostravy (Orlová, Havířov, Hlučín) se slaběji rozvinutou ekonomickou základnou a odlehlé venkovské regiony jako např. Jablunkov, Vítkov, Tanvald, Konice nebo Jeseník.

Zdroje

Ženka J., Novotný J., Slach O., Květoň V. (2015) Industrial specialization and economic performance: A case of Czech microregions. Norwegian Journal of Geography 69,2: 67–79.

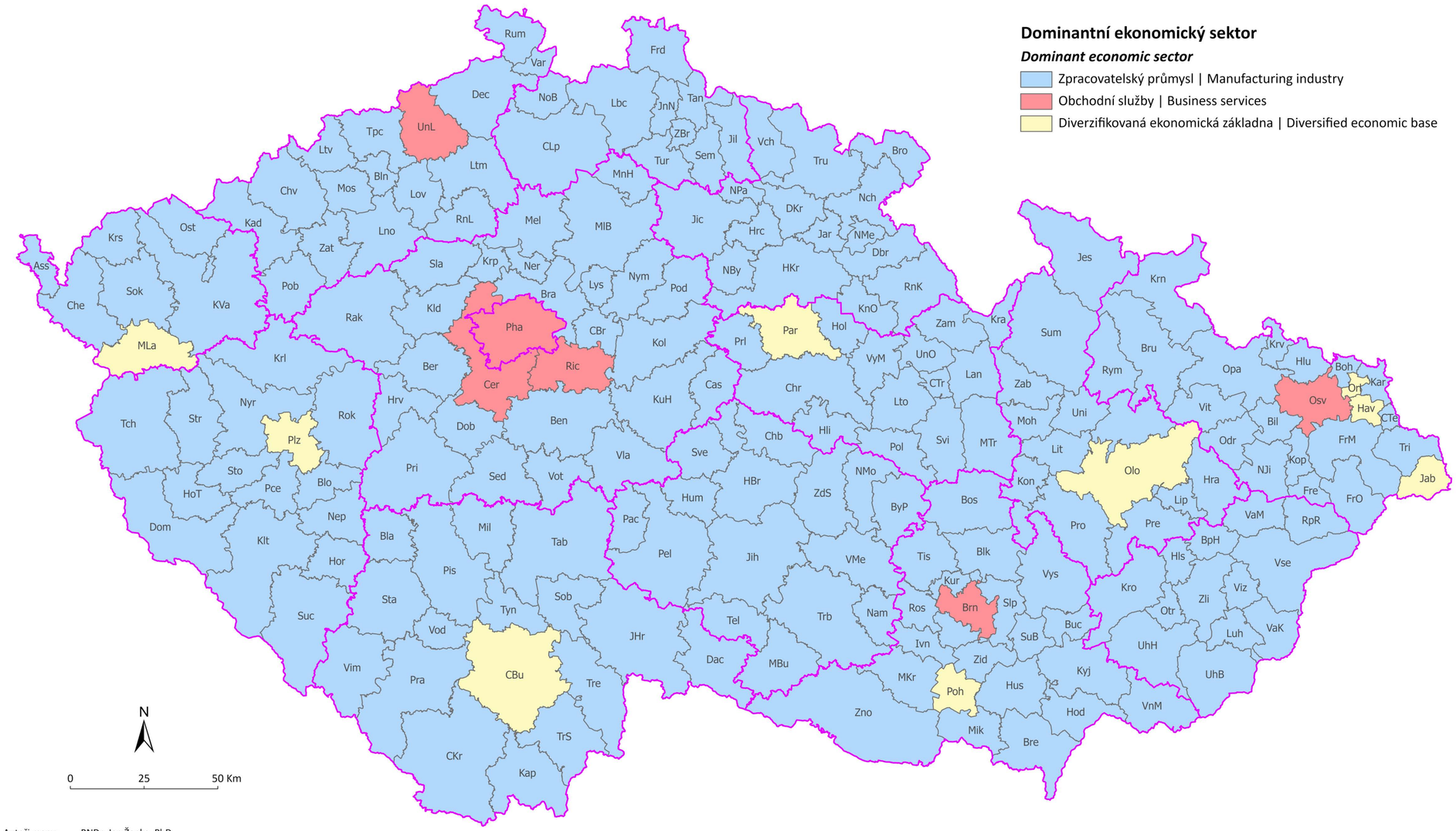
3.2 Sektorová struktura hospodářství I.: dominantní ekonomický sektor

3.2 SEKTOROVÁ STRUKTURA HOSPODÁŘSTVÍ I

DOMINANTNÍ EKONOMICKÝ SEKTOR

INDUSTRIAL STRUCTURE OF THE ECONOMY I
DOMINANT ECONOMIC SECTOR

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110 Č R

Autoři mapy: RNDr. Jan Ženka, PhD.

Kartografické zpracování: Simon Wellisch

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2018
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

3.2 Sektorová struktura hospodářství I.

Mapa vyjadřuje dominantní sektor hospodářství z hlediska podílu na přidané hodnotě daného SO ORP v roce 2014. Za dominantní byl označen ten sektor, který měl podíl na celkové přidané hodnotě vyšší nejméně o 10 procentních bodů než druhý největší sektor. V opačném případě byla sektorová struktura hospodářství daného regionu definována jako diverzifikovaná.

Obrázek dokumentuje výrazně dominantní roli zpracovatelského průmyslu v hospodářství téměř všech venkovských regionů (s výjimkou periferního Jablunkova a Mariánských Lázní zaměřených na cestovní ruch). Pouze metropolitní jádra, krajská města a některé regiony v zázemí jader či krajských měst jsou specializovány na obchodní služby, či se vyznačují diverzifikovanou sektorovou strukturou, jinak zcela převládá zpracovatelský průmysl (Hruška a Czapiewski 2015, Ženka a kol. 2017).

Zdroje

Hruška, V., Czapiewski, K. (2015) Changing rural economies: theoretical background and empirical evidence. Studia obszarów wiejskich, 39, 59-76.
Ženka, J., Slach, O., Sopkuliak, A. (2017). Typologie českých nemetropolitních regionů z hlediska faktorů, mechanismů a aktérů regionálního rozvoje. Geografie, 122, 3, 281–309.

3.3 Sektorová struktura hospodářství II.: lokalizační kvocient v roce 2014

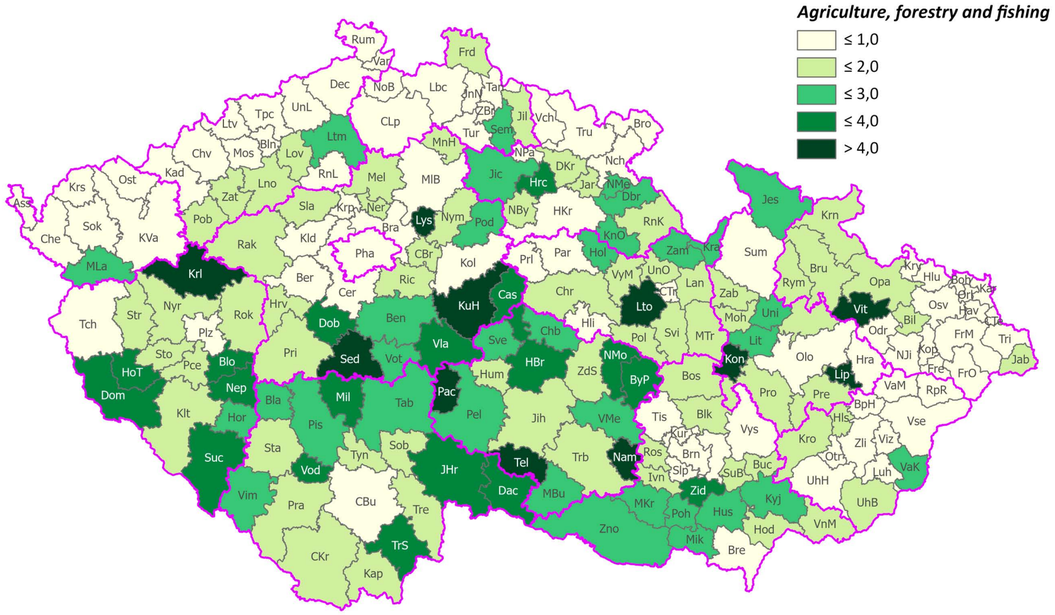
3.3 SEKTOROVÁ STRUKTURA HOSPODÁŘSTVÍ II

LOKALIZAČNÍ KVOCIENT V ROCE 2014

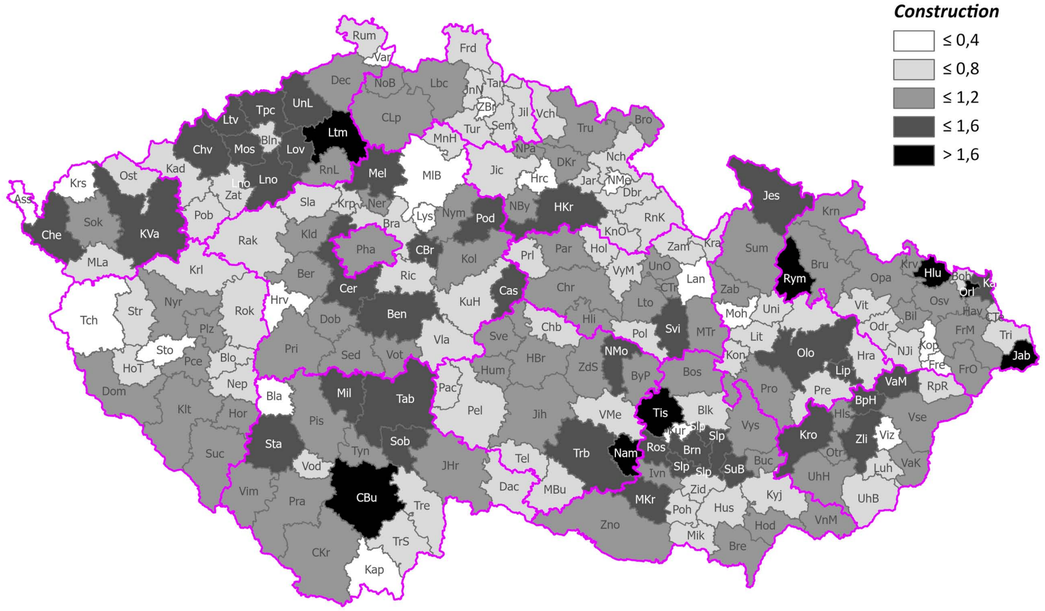
INDUSTRIAL STRUCTURE OF THE ECONOMY II
LOCALIZATION QUOTIENT IN 2014

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie Č R
Číslo projektu: TL01000110

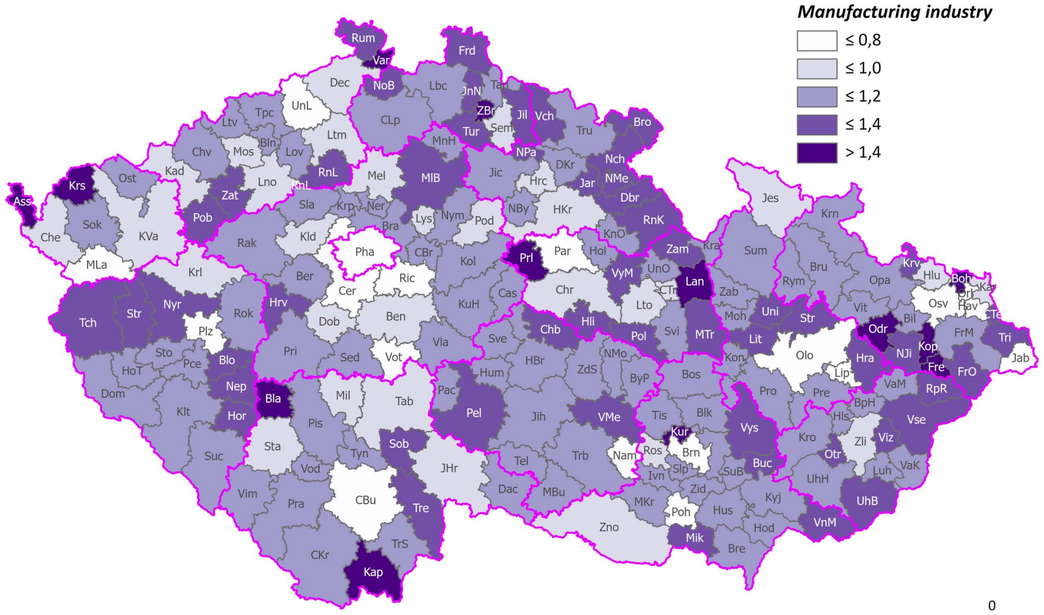
3.3.1

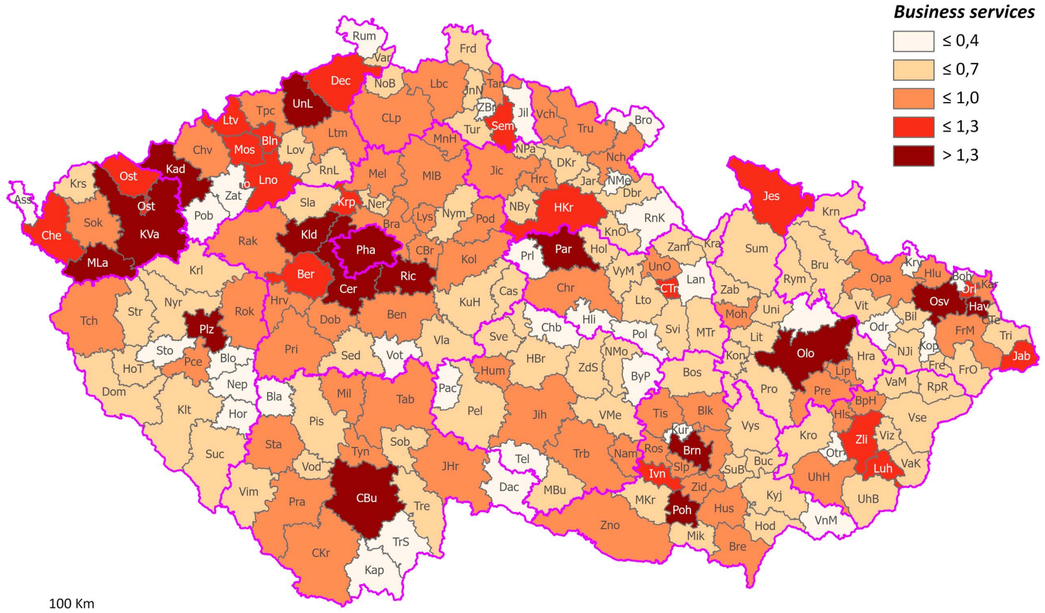
3.3.2

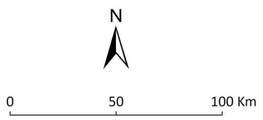

3.3.3

3.3.4

Autoři mapy: RNDr. Jan Ženka, PhD.
Kartografické zpracování: Simon Wellisch

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2018
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

Kraje
Obce s rozšířenou působností

3.3 Sektorová struktura hospodářství II.: lokalizační kvocient v roce 2014

Předložená čtveřice map znázorňuje specializaci SO ORP na jednotlivé sektory hospodářství pomocí lokalizačního kvocientu. Hodnoty vyšší než 1 znamenají nadprůměrný podíl daného sektoru na zaměstnanosti ve srovnání s národní hodnotou, tedy nadprůměrnou míru specializace.

Nejvyšší specializace na sektor zemědělství, lesnictví a rybolovu dosahují dva typy regionů: i. regiony zaměřené na intenzivní velkoobjemovou zemědělskou produkci (Lipník nad Bečvou, Lysá nad Labem, Kutná Hora), ii. regiony v klimaticky méně příznivých oblastech zaměřené spíše na extenzivní formy zemědělské výroby včetně ekologického zemědělství: např. Kralovice, Náměšť nad Oslavou, Pacov, Sedlčany nebo Vítkov. Druhá skupina je podstatně početnější než první: vysoká specializace na primární sektor se tedy v českých podmínkách pojí více s extenzivní zemědělskou produkcí malých subjektů než velkoobjemovou intenzivní výrobou velkých podniků.

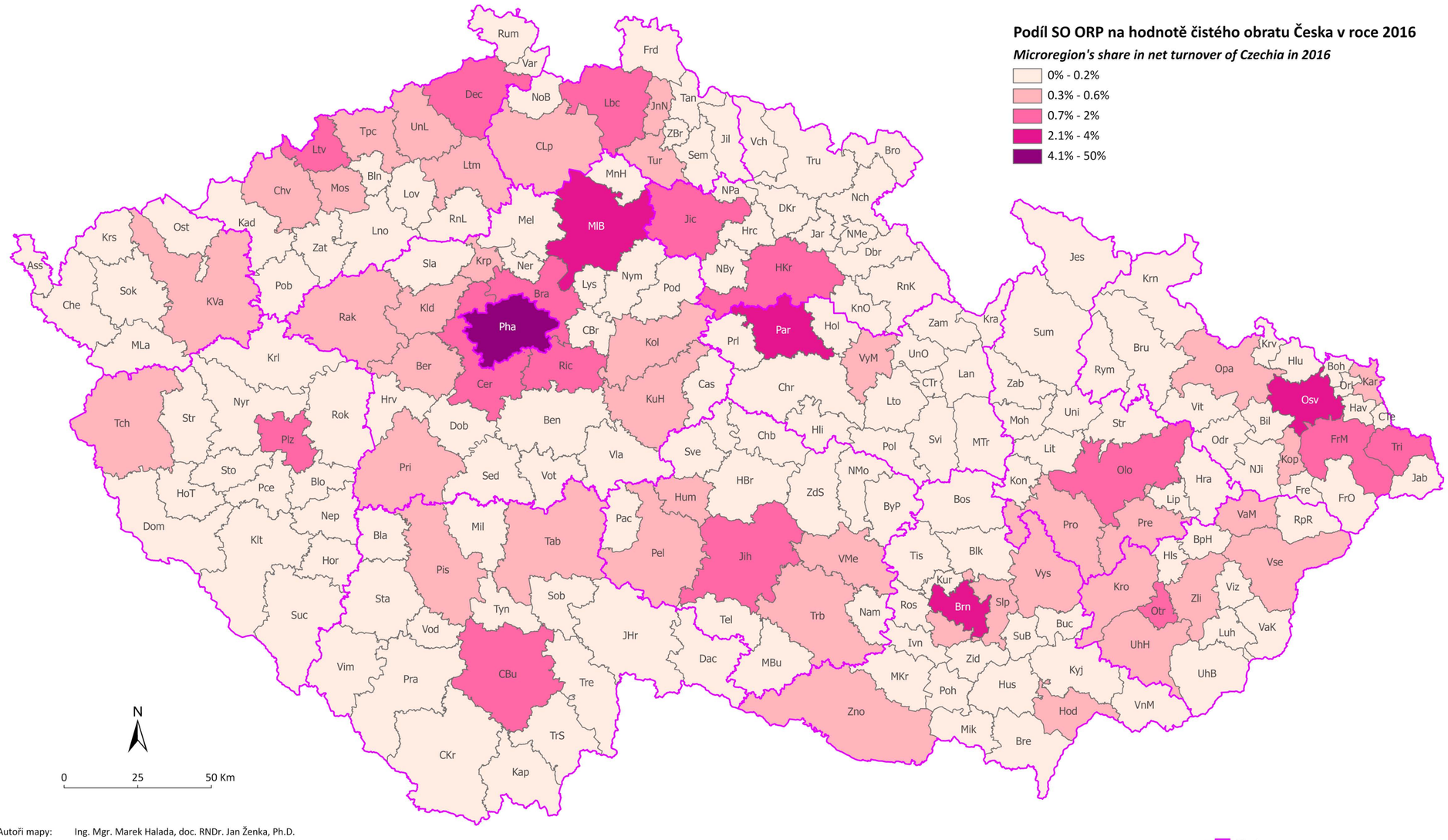
Venkovské regiony dosahují srovnatelného podílu zpracovatelského průmyslu na zaměstnanosti jako městské regiony a podstatně vyšší míry industrializace než metropolitní jádra a krajská města. Vysoké míry industrializace dosahují jednak venkovské regiony s jednou velkou průmyslovou firmou (Lanškroun, Frenštát pod Radhoštěm, Blatná) i odvětvové a velikostně diverzifikované venkovské průmyslové regiony jako Aš, Varnsdorf nebo Rumburk. Stavebnictví je obecně výrazněji vázáno na metropolitní a městské regiony, vyšší specializace je charakteristická pro periferní venkovské regiony jako Rýmařov, Náměšť nad Oslavou nebo Jablunkov. Ještě výrazněji jsou na metropolitní a městské regiony vázány služby. Mezi nejvíce terciarizované venkovské regiony patří oblasti zaměřené na cestovní ruch (Mariánské Lázně, Semily, Luhačovice).

3.4 Velikost regionálních ekonomik dle čistého obratu v roce 2016

3.4 VELIKOST REGIONÁLNÍCH EKONOMIK
DLE ČISTÉHO OBRATU V ROCE 2016

SIZE OF REGIONAL ECONOMIES BY NET TURNOVER IN 2016

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110 Č R

Autoři mapy: Ing. Mgr. Marek Halada, doc. RNDr. Jan Ženka, Ph.D.

Kartografické zpracování: Mgr. Luděk Krtička

Podkladová data: Finanční správa, Ministerstvo financí, 2016
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI
OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

3.4 Velikost regionálních ekonomik dle čistého obratu v roce 2016

Finanční ukazatel čistý obrat obecně poskytuje představu o objemu ekonomických aktivit v území. Mapa 3.4 však postihuje daňovou evidenci ekonomických činností, které mohou fyzicky probíhat v různých obcích a regionech na území Česka, ale vykázány jsou podle sídla firmy. Regionální diferenciace čistého obratu odráží extrémně nerovnoměrné rozmístění ekonomických aktivit v Česku.

Samotná Praha v roce 2016 soustřeďovala téměř polovinu (49,5 %) objemu čistého obratu vytvořeného na území Česka (MF 2016). Na území hlavního města se však soustřeďují ředitelství (v řadě případů pouze fiktivně) firem, jejichž výrobní kapacity jsou lokalizovány v jiných českých regionech, proto reálná dominance Prahy je nižší. Venkovské SO ORP se v roce 2016 podílely 16,7 % na celkovém hodnotě národního čistého obratu, přičemž významný část připadá na města (ORP) a obce nad 3000 obyvatel.

Zdroje

MF (2016): Finanční správa. Ministerstvo financí. Praha.

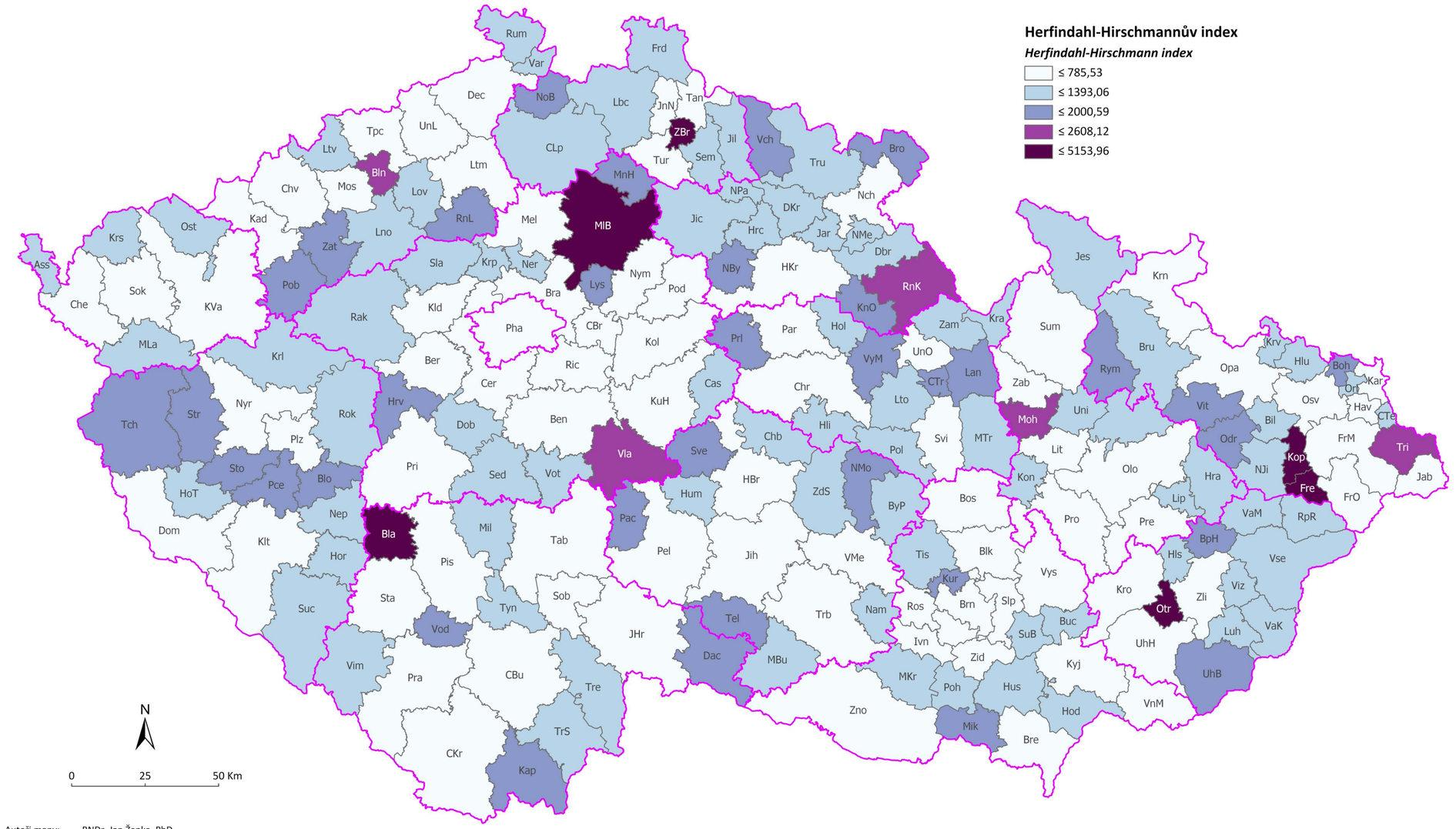
3.5 Specializace odvětvové struktury zaměstnanosti v roce 2014

3.5 SPECIALIZACE ODVĚTVOVÉ STRUKTURY ZAMĚSTNANOSTI

V ROCE 2014

SPECIALIZATION OF SECTORAL STRUCTURE OF EMPLOYMENT IN 2014

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice?
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

Autoři mapy: RNDr. Jan Ženka, PhD.

Kartografické zpracování: Gesa Hatesohl

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2018
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

Kraje
Obce s rozšířenou působností

3.5 Specializace odvětvové struktury zaměstnanosti v roce 2014

Mezi charakteristické rysy venkovského hospodářství patří podle převažující teoretické literatury vyšší podíl primárního sektoru a diverzifikovaná odvětvová struktura s vyšším podílem odvětví s nižší technologickou a znalostní náročností (Ženka a kol. 2019). Většina českých venkovských regionů tuto definici splňuje, ale mnoho venkovských regionů je charakteristických vysokou mírou specializace z důvodu přítomnosti velkých průmyslových firem a/nebo průmyslových zón. Tmavé odstíny v mapě představují regiony vysoce specializované na jedno či několik odvětví, světlé naopak diverzifikované regiony.

Zdroje

Ženka, J., Slach, O., Pavlík, A. (2019): Economic resilience of metropolitan, old industrial, and rural regions in two subsequent recessionary shocks. European Planning Studies, 27, 11, 2288-2311.

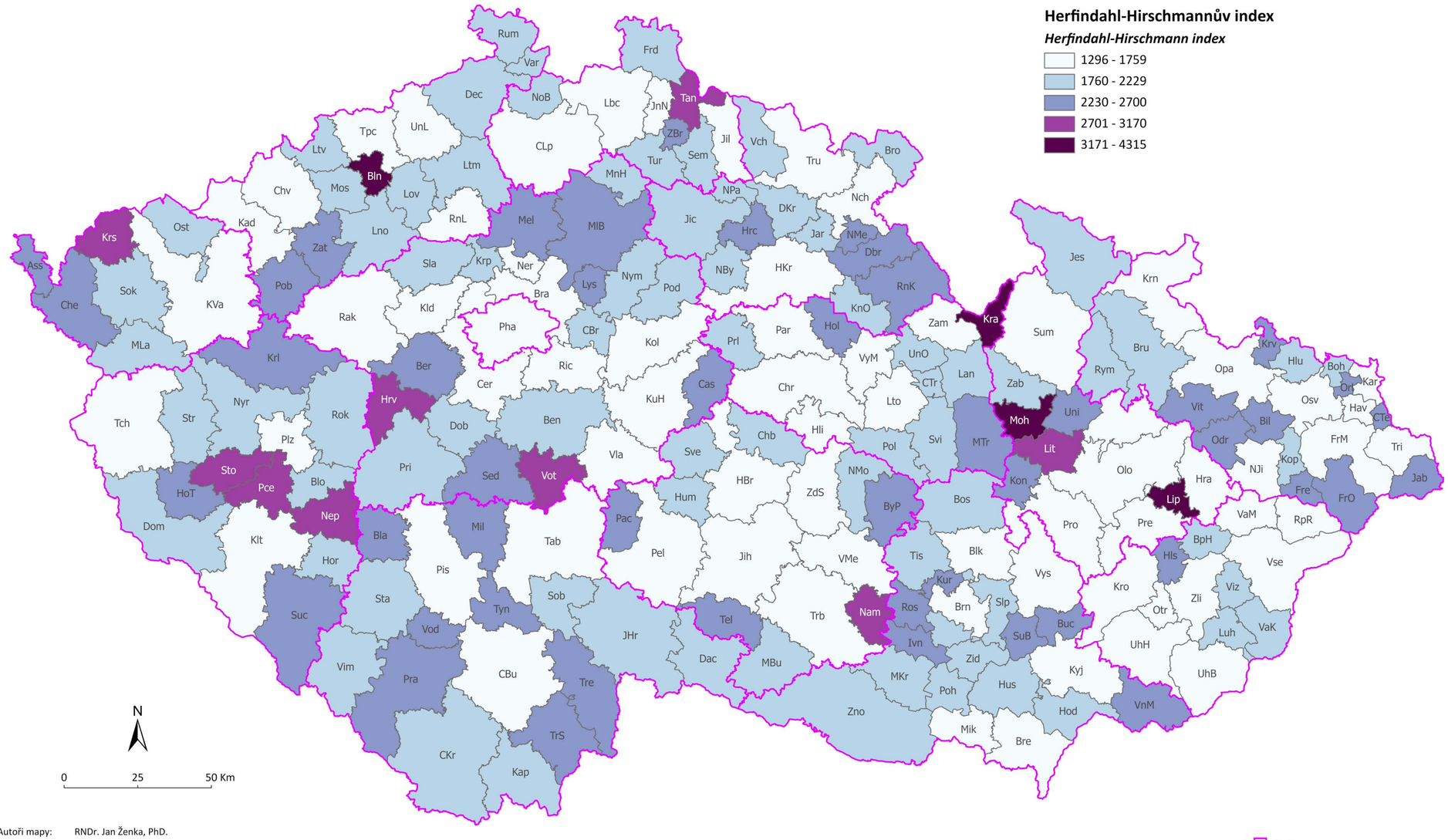
3.6 Velikostní struktura firem I: Herfindahl–Hirschmannův index zaměstnanosti v roce 2017

3.6 VELIKOSTNÍ STRUKTURA FIREM I: HERFINDAHL-HIRSCHMANNŮV INDEX ZAMĚSTNANOSTI

V ROCE 2017

FIRM SIZE DISTRIBUTION I: HERFINDAHL-HIRSCHMANN INDEX OF EMPLOYMENT IN 2017

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

Autoři mapy: RNDr. Jan Ženka, PhD.

Kartografické zpracování: Gesa Hatesohl

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2018
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

3.6 Velikostní struktura firem I: Herfindahl-Hirschmannův index zaměstnanosti v roce 2017

Mapa velikostní struktury firem zpochybňuje zažitou představu, že pro venkovské regiony je typická fragmentovaná velikostní struktura (mnoho malých firem), zatímco městské regiony jsou charakteristické vyšším podílem velkých firem na zaměstnanosti. Řada venkovských regionů má sice diverzifikovanou velikostní strukturu (Rakovník, Šumperk, Žamberk aj.), ale existuje i poměrně mnoho venkovských regionů s dominantním postavením jedné nebo několika velkých (zpravidla průmyslových) firem. Jedná se především o regiony specializované na automobilový průmysl a dodavatelská odvětví: např. Mohelnice, Bílina nebo Hořovice. Tmavé odstíny v mapě představují regiony s dominantním postavením jedné či několika velkých firem – tedy koncentrovanou velikostní strukturou firem, světlé naopak regiony s diverzifikovanou velikostní strukturou a vyšším podílem malých a středních firem.

3.7 Velikostní struktura firem II.: podíl firem nad 250 zaměstnanců na celkové zaměstnanosti

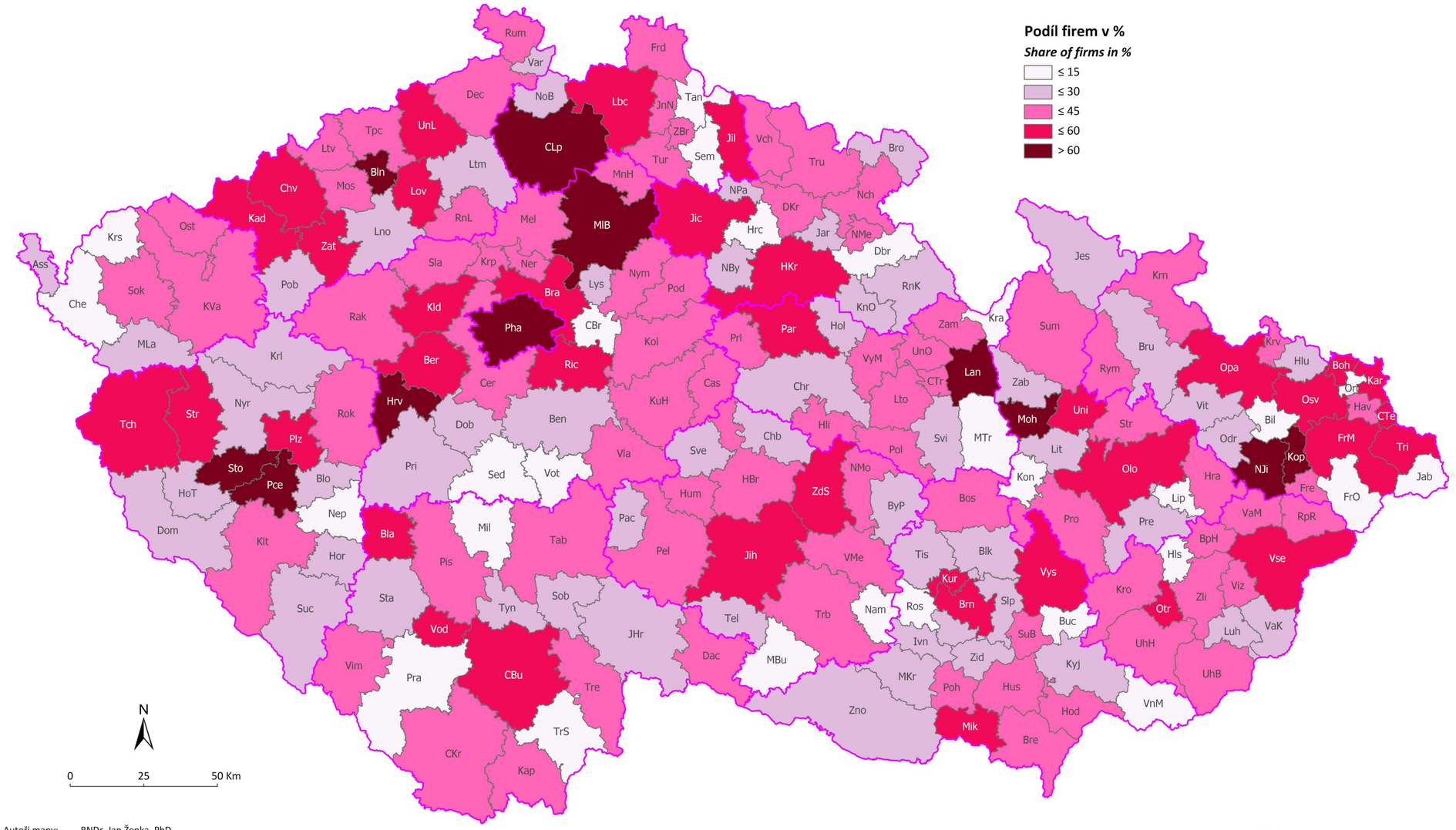
3.7 VELIKOSTNÍ STRUKTURA FIREM II

PODÍL FIREM NAD 250 ZAMĚSTNANCŮ NA CELKOVÉ ZAMĚSTNANOSTI

SIZE DISTRIBUTION OF FIRMS II

THE SHARE OF FIRMS WITH OVER 250 EMPLOYEES IN TOTAL EMPLOYMENT

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice?
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

Autoři mapy: RNDr. Jan Ženka, PhD.

Kartografické zpracování: Simon Wellisch

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2018
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

Kraje
Obce s rozšířenou působností

3.7 Velikostní struktura firem II.: podíl firem nad 250 zaměstnanců na celkové zaměstnanosti

Mapa podílu velkých firem na celkové zaměstnanosti poskytuje jiný obraz velikostní struktury regionální ekonomiky. Tmavé odstíny v mapě představují regiony s koncentrovanou velikostní strukturou firem – vysokým podílem firem nad 250 zaměstnanců, světlé naopak regiony s diverzifikovanou velikostní strukturou a vyšším podílem malých a středních firem. Velké firmy se výrazně koncentrují do metropolitních a městských regionů. Nejvíce diverzifikované z hlediska velikostní struktury jsou venkovské regiony ve vnitřních periferiích – např. Sedlčany, Votice, Náměšť nad Oslavou nebo Moravská Třebová.

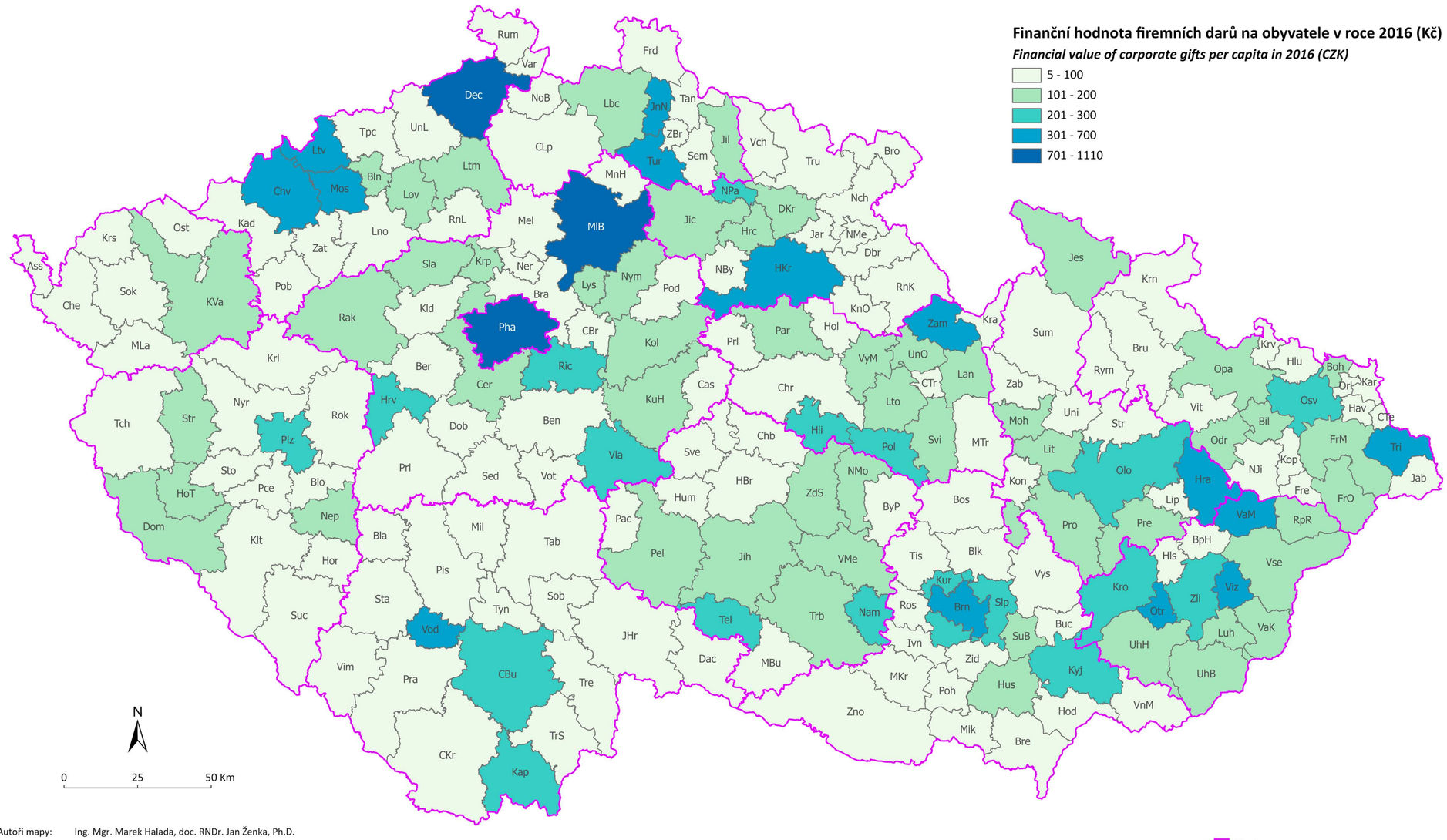
3.8 Firemní dárcovství v regionálním pohledu v roce 2016

3.8 FIREMNÍ DÁRCOVSTVÍ V REGIONÁLNÍM POHLEDU

V ROCE 2016

FINANCIAL DONATIONS IN A REGIONAL PERSPECTIVE IN 2016

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110 Č R

Autoři mapy: Ing. Mgr. Marek Halada, doc. RNDr. Jan Ženka, Ph.D.

Kartografické zpracování: Mgr. Luděk Krtička

Podkladová data: Finanční správa, Ministerstvo financí, 2016
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

3.8 Firemní dárcovství v regionálním pohledu v roce 2016

Firemní dárcovství může být významným stimulem rozvoje venkovských obcí a regionů. Mapa znázorňuje regionální rozdíly v objemu firemních darů na obyvatele SO ORP v roce 2016. Jedná se o dary místních firem zjištěné z daňových přiznání, mapa tedy odráží ochotu firem darovat finance v různých regionech.

Zdroj dat neumožňuje rozlišit dary poskytnuté na území daného regionu od finančních toků darů směřujících do jiných českých regionů. Z toho důvodu je nadhodnocena pozice větších a krajských měst (zejména Prahy), ve kterých se nacházejí ředitelství mnoha firem a sídla různých nadací s krajskou/nadregionální či národní působností. Zřejmý je též silný vliv velkých průmyslových firem, který se promítá to velkého objemu darů ve významných průmyslových centrech – Mladé Boleslavi, Mostě, Třinci a dalších. Patrný je západovýchodní gradient – firmy v Olomouckém či Zlínském kraji darují v průměru více než firmy ve Středočeském, Jihočeském či Plzeňském kraji.

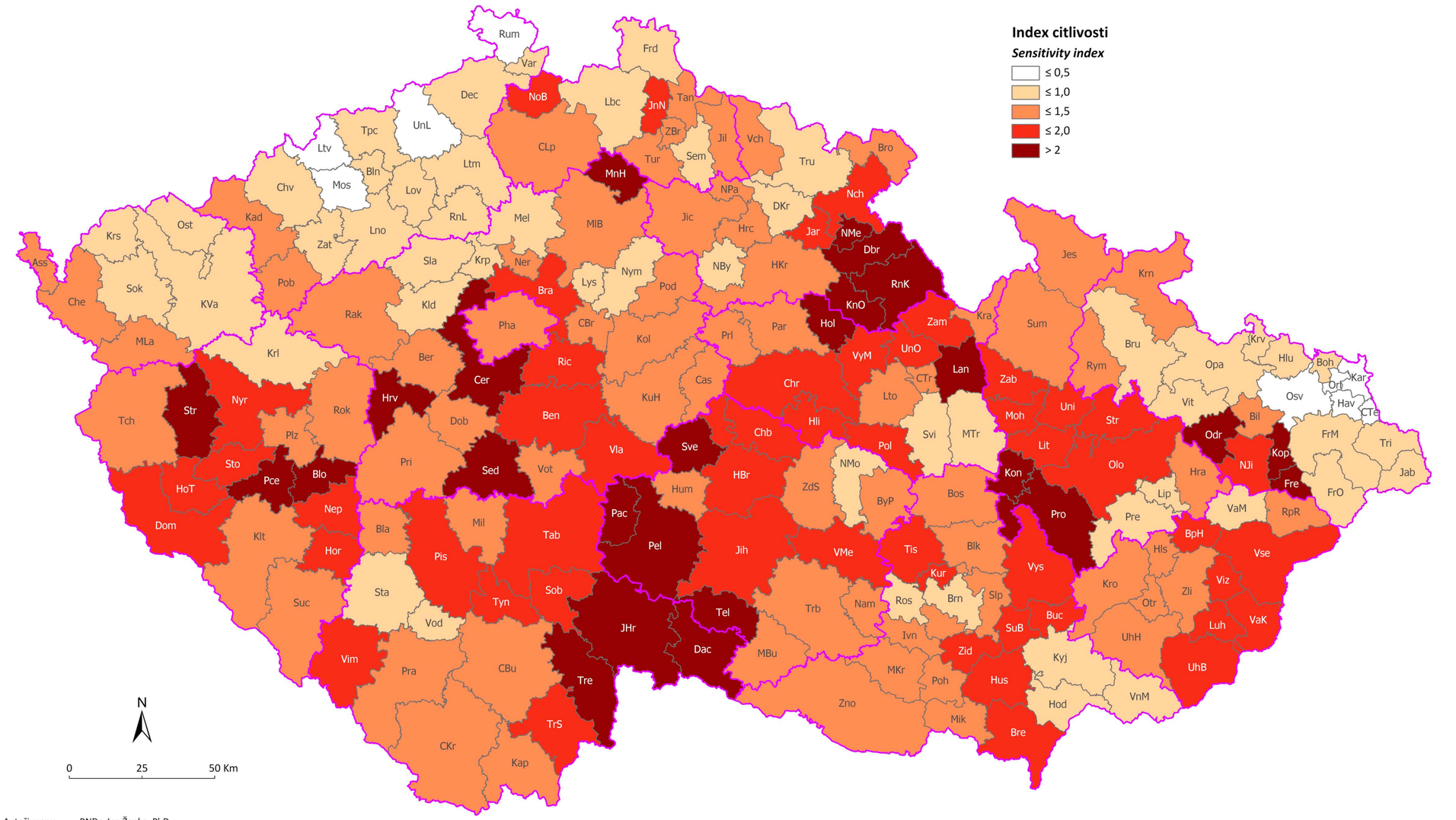
3.9 Ekonomická odolnost regionů ve fázi recese: období 6/2008–2/2010

3.9 EKONOMICKÁ ODOLNOST REGIONŮ VE FÁZI RECESE

OBDOBÍ 6/2008-2/2010

ECONOMIC RESILIENCE OF REGIONS IN THE RECESSION PHASE
PERIOD 6/2008-2/2010

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice?
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110 Č R

Autoři mapy: RNDr. Jan Ženka, PhD.

Kartografické zpracování: Gesa Hatesohl

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2018
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

3.9 Ekonomická odolnost regionů ve fázi recese: období 6/2008–6/2010

Index citlivosti je konstruován jako index změny míry nezaměstnanosti v daném SO ORP dělený indexem změny míry nezaměstnanosti v Česku za dané období. Hodnoty vyšší než 1 (tmavé odstíny) označují SO ORP, ve kterých v daném období míra nezaměstnanosti rostla vyšším tempem než na národní úrovni, hodnoty nižší než 1 (světlé odstíny) naopak SO ORP s pomalejším růstem míry nezaměstnanosti oproti národní úrovni. Konstrukce indexu citlivosti vychází z Martin (2012).
V období recese způsobené globální hospodářskou krizí nejrychleji rostla nezaměstnanost v regionech, které v období konjuktury 2000–2007 zaznamenaly nejrychlejší růst počtu pracovních příležitostí z důvodu přílivu velkého objemu přímých zahraničních investic. Nejpomaleji naopak rostla nezaměstnanost (kromě metropolitních jader) ve starých průmyslových regionech, které do roku 2004 prošly restrukturalizací hospodářství spojenou s částečným útlumem těžkého průmyslu: Most, Chomutov, Litvínov, Karviná nebo Třinec (Ženka a kol. 2017).

V období recese výrazně narostly rozdíly v nezaměstnanosti mezi venkovskými regiony. Rychlé nárůsty nezaměstnanosti byly charakteristické pro venkovské regiony specializované na automobilový průmysl a dodavatelská odvětví s dominantní pozicí velkých firem v zahraničním vlastnictví – např. Stříbro, Rychnov nad Kněžnou, Frenštát pod Radhoštěm nebo Dačice (Ženka a kol. 2019), ale též v některých periferních regionech (Sedlčany, Pacov, Odry nebo Konice). Na druhou stranu některé venkovské regiony specializované na automobilový průmysl posílily svou pozici: např. Trutnov, Strakonice, Jičín nebo Vrchlabí.

Zdroje

Martin, R. (2012): Regional economic resilience, hysteresis and recessionary shocks. Journal of Economic Geography, 12, 1-32.
Ženka, J., Pavlík, A., Slach, O. (2017): Resilience of metropolitan, urban and rural regions: a Central European perspective. Geoscape 11, 1, 25–40.
Ženka, J., Slach, O., Pavlík, A. (2019): Economic resilience of metropolitan, old industrial, and rural regions in two subsequent recessionary shocks. European Planning Studies, 27, 11, 2288-2311.

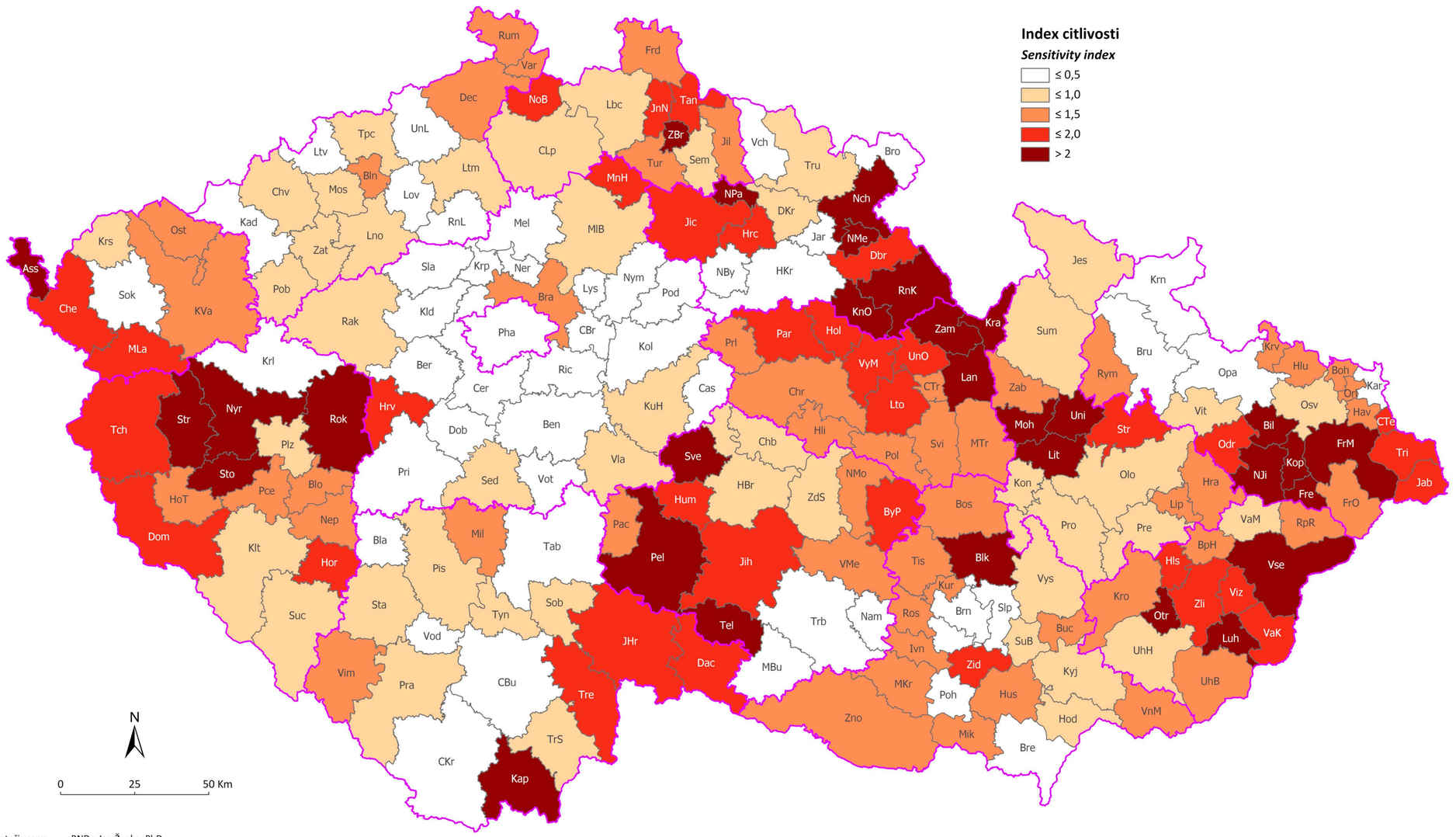
3.10 Ekonomická odolnost regionů ve fázi oživení: období 3/2010–12/2011

3.10 EKONOMICKÁ ODOLNOST REGIONŮ VE FÁZI OŽIVENÍ

OBDOBÍ 3/2010-12/2011

ECONOMIC RESILIENCE OF REGIONS IN THE RECOVERY PHASE
PERIOD 3/2010-12/2011

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice?
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110 Č R

Autoři mapy: RNDr. Jan Ženka, PhD.

Kartografické zpracování: Gesa Hatesohl

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2018
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

3.10 Ekonomická odolnost regionů ve fázi oživení: období 3/2010–12/2011

Index citlivosti je konstruován jako index změny míry nezaměstnanosti v daném SO ORP dělený indexem změny míry nezaměstnanosti v Česku za dané období. Hodnoty vyšší než 1 (tmavé odstíny) označují v této mapě SO ORP, ve kterých v daném období míra nezaměstnanosti klesala vyšším tempem než na národní úrovni, hodnoty nižší než 1 (světlé odstíny) naopak SO ORP s pomalejším tempem poklesu míry nezaměstnanosti oproti národní úrovni. Konstrukce indexu citlivosti vychází z Martin (2012). V období oživení klesala nezaměstnanost nejrychleji v regionech specializovaných na automobilový průmysl a dodavatelská odvětví a některých regionech zaměřených na tradiční odvětví (např. sklářský průmysl). Pomalejší oživení bylo charakteristické pro metropolitní zázemí a většinu diverzifikovaných venkovských regionů (Ženka a kol. 2019).

Zdroje

Martin, R. (2012): Regional economic resilience, hysteresis and recessionary shocks. Journal of Economic Geography, 12, 1-32.
Ženka, J., Slach, O., Pavlík, A. (2019): Economic resilience of metropolitan, old industrial, and rural regions in two subsequent recessionary shocks. European Planning Studies, 27, 11, 2288-2311.

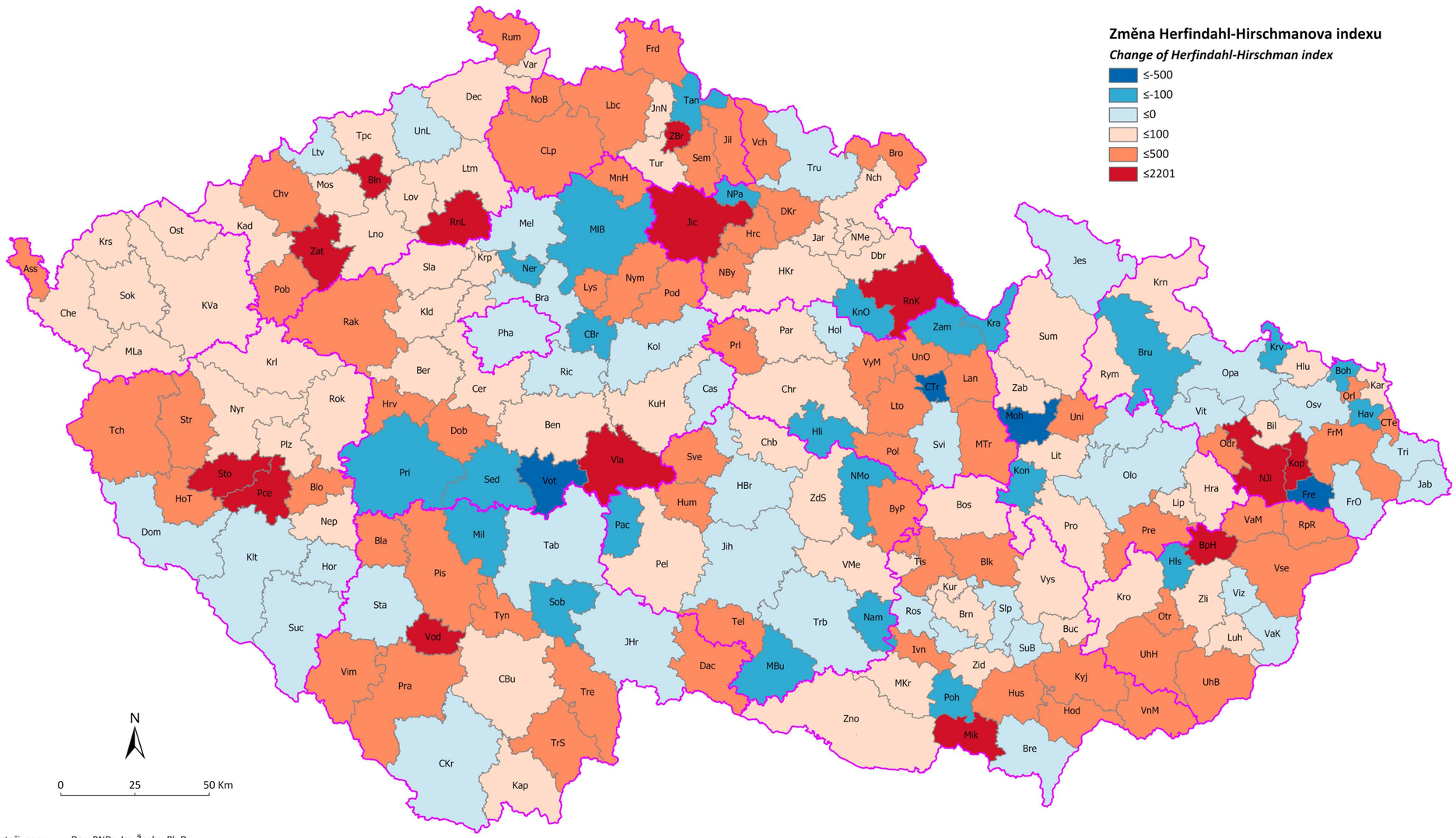
3.11 Ekonomická odolnost regionů: reorientace ekonomiky v letech 2009–2014

3.11 EKONOMICKÁ ODOLNOST REGIONŮ: REORIENTACE EKONOMIKY V LETECH 2009 - 2014

NA ÚROVNI SPRÁVNÍCH OBVODŮ OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ

ECONOMIC RESILIENCE OF REGIONS:
REORIENTATION OF ECONOMIC ACTIVITIES IN 2009 - 2014

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice?
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

Autoři mapy: Doc. RNDr. Jan Ženka, Ph.D.
Mgr. Adam Pavlík
Kartografické zpracování: Mgr. Adam Pavlík

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2018
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

Kraje
Obce s rozšířenou působností

3.11 Ekonomická odolnost regionů: reorientace ekonomiky v letech 2009–2014

V období dvou recesí (6/2008–2/2010 a 2012–2013) nedošlo k zásadní změně specializace regionálních ekonomik (Ženka a kol. 2017). Ve většině venkovských regionů došlo k mírné diverzifikaci nebo stagnaci odvětvové struktury. Míra specializace se výrazně zvýšila v některých městských a venkovských regionech specializovaných na automobilový průmysl a dodavatelská odvětví: Rychnov nad Kněžnou, Nový Jičín, Žatec nebo Jičín. Důvodem bylo oživení ekonomického růstu u velkých zahraničních firem v automobilovém průmyslu. Odstíny modré barvy jsou znázorněny SO ORP, ve kterých došlo k odvětvové diverzifikaci zaměstnanosti. Teplé odstíny označují SO ORP, ve kterých se v daném období zvýšila míra specializace, zpravidla posílilo jedno dominantní odvětví.

Zdroje

Ženka, J., Pavlík, A., Slach, O. (2017): Resilience of metropolitan, urban and rural regions: a Central European perspective. Geoscape 11, 1, 25–40.

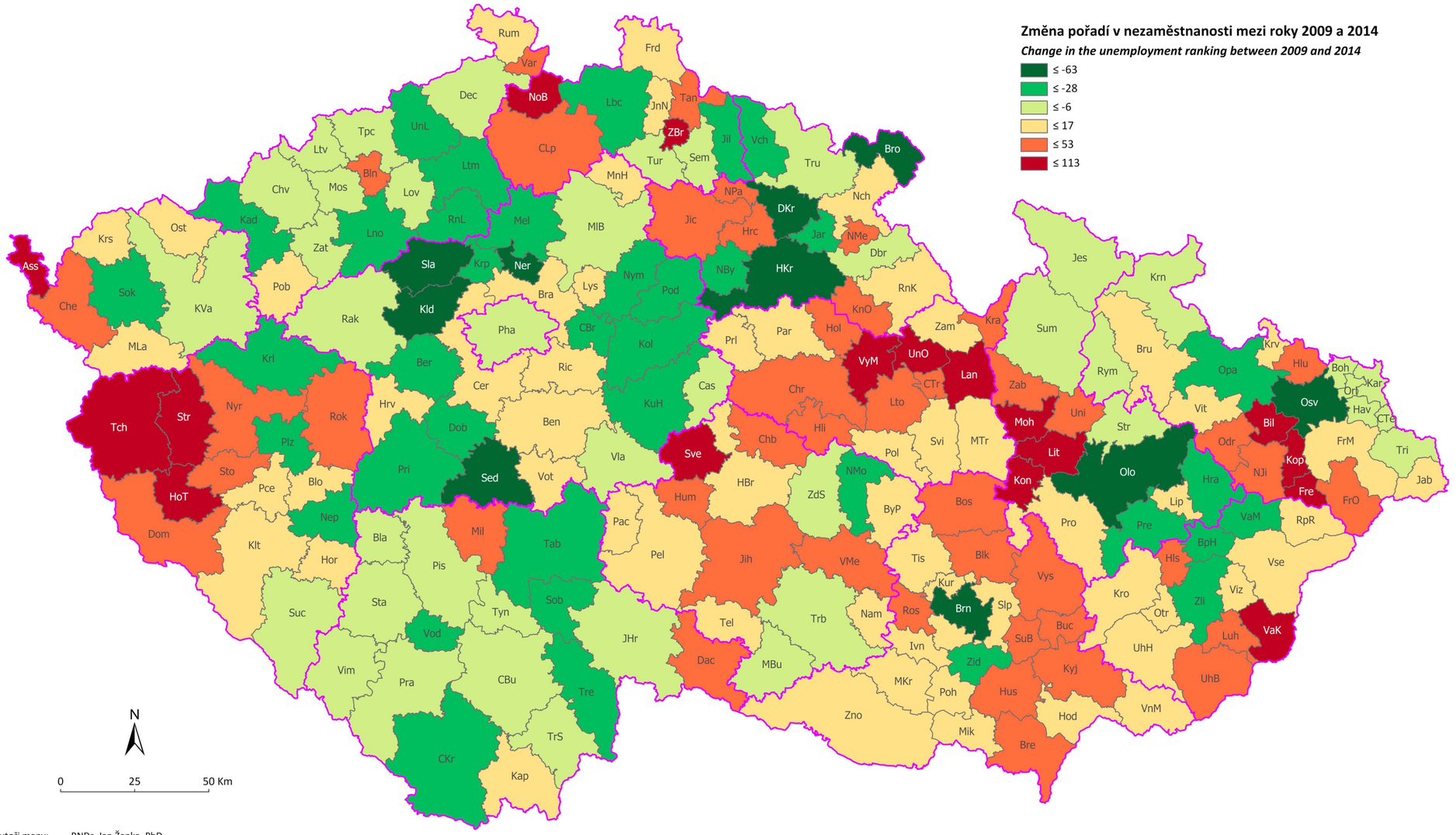
3.12 Ekonomická odolnost regionů: změna pořadí v míře nezaměstnanosti 2009–2014

3.12 EKONOMICKÁ ODOLNOST REGIONŮ

ZMĚNA POŘADÍ V MÍŘE NEZAMĚSTNANOSTI V OBDOBÍ 2009-2014

ECONOMIC RESILIENCE OF REGIONS
CHANGE IN UNEMPLOYMENT RANKING IN THE PERIOD 2009-2014

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice?
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110 Č R

Autoři mapy: RNDr. Jan Ženka, PhD.

Kartografické zpracování: Gesa Hatesohl

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2018
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

3.12 Ekonomická odolnost regionů: změna pořadí v míře nezaměstnanosti 2009–2014

Po odeznění globální hospodářské krize se regionální vzorec nezaměstnanosti na národní úrovni ani ve venkovských oblastech zásadně nezměnil. Červeně označené regiony se ve srovnání s ostatními českými SO ORP z hlediska míry nezaměstnanosti ve sledovaném období zhoršily, zeleně označené zlepšily. Pozice starých průmyslových regionů a periferních oblastí vyznačujících se dlouhodobě nadprůměrně vysokou nezaměstnaností se významně nezměnila. Relativně si pohoršily zejména vysoce industrializované venkovské regiony s (velkými) firmami v zahraničním vlastnictví, nejčastěji specializované na dopravní strojírenství a dodavatelská odvětví. Většina krajských měst zaznamenala zlepšení pozice z hlediska míry nezaměstnanosti.

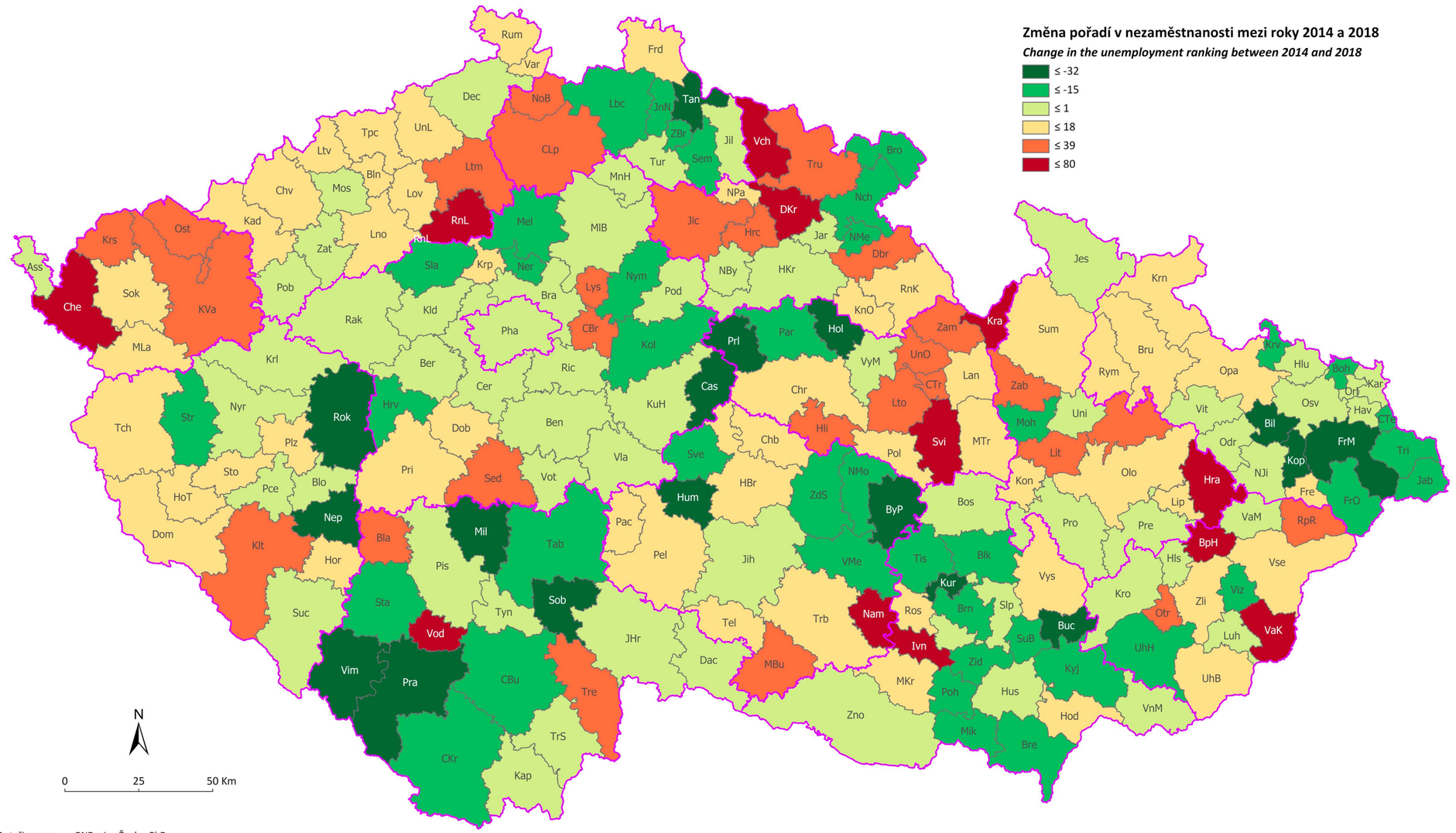
3.13 Ekonomická odolnost regionů: fáze ekonomické obnovy

3.13 EKONOMICKÁ ODOLNOST REGIONŮ

FÁZE EKONOMICKÉ OBNOVY

ECONOMIC RESILIENCE OF REGIONS
PHASE OF ECONOMIC RECOVERY

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice?
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110 Č R

Autoři mapy: RNDr. Jan Ženka, PhD.

Kartografické zpracování: Gesa Hatesohl

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2018
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI
OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

3.13 Ekonomická odolnost regionů: fáze ekonomické obnovy

V období ekonomického růstu 2014–2018 došlo k výraznému poklesu nezaměstnanosti na národní úrovni a ve všech skupinách venkovských i městských regionů. Červeně označené regiony se ve srovnání s ostatními českými SO ORP z hlediska míry nezaměstnanosti ve sledovaném období zhoršily, zeleně označené zlepšily. Charakteristická je fragmentace regionálního vzorce nezaměstnanosti: specializace na (automobilový) průmysl již nemá zásadní vliv na ekonomickou odolnost. Změny v regionální diferenciaci nezaměstnanosti jsou poměrně malé, venkovské oblasti v periferních oblastech a v zázemí jader starých průmyslových regionů si zachovávají nadprůměrnou míru nezaměstnanosti.

3.14 Intenzita bytové výstavby pro období 2012–2019 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

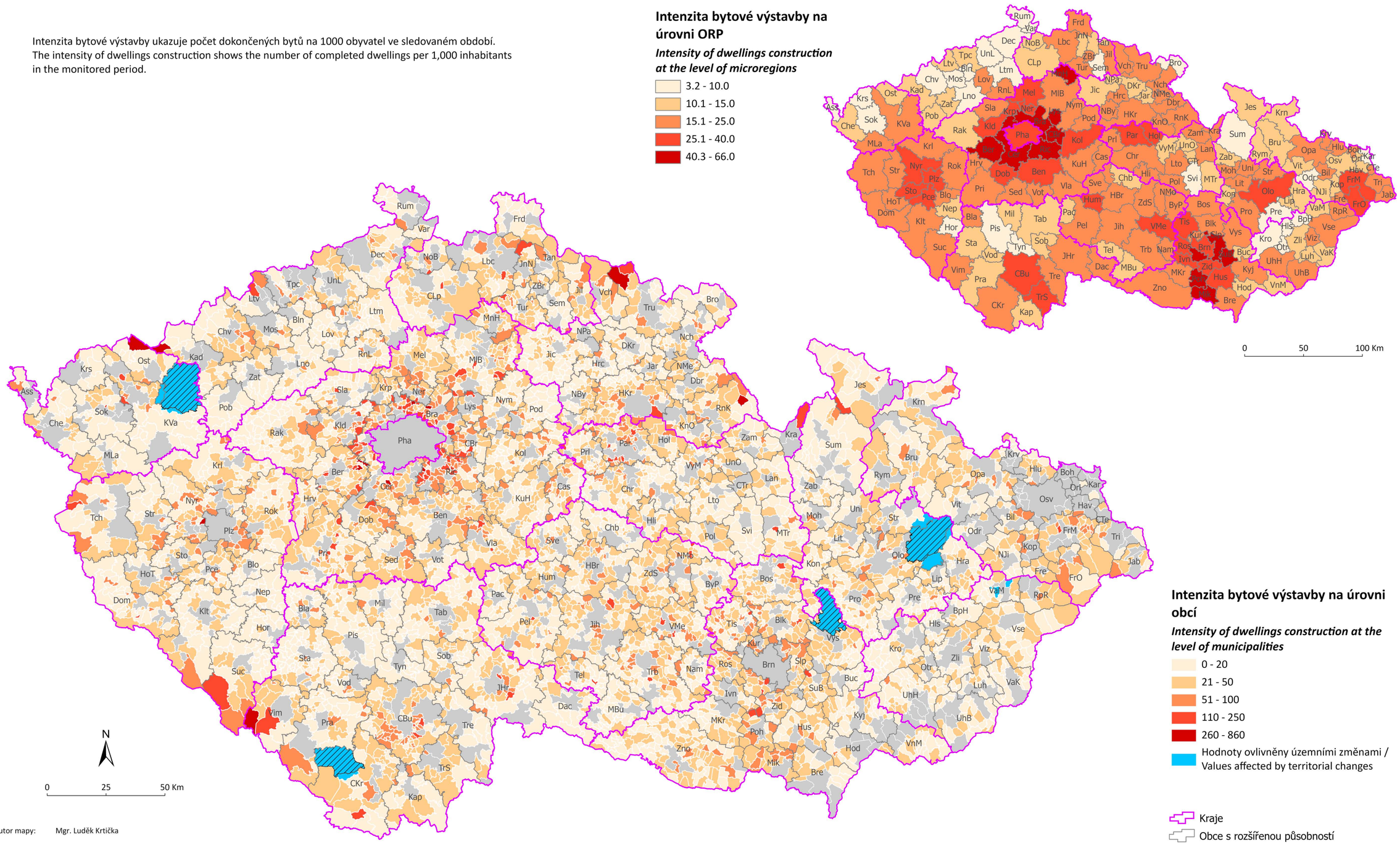
3.14 INTENZITA BYTOVÉ VÝSTAVBY PRO OBDOBÍ 2012-2019

NA ÚROVNI VENKOVSKÝCH OBCÍ A OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ

INTENSITY OF DWELLINGS CONSTRUCTION FOR PERIOD 2012-2019
AT THE LEVEL OF RURAL MUNICIPALITIES AND MICROREGIONS

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

Intenzita bytové výstavby ukazuje počet dokončených bytů na 1000 obyvatel ve sledovaném období.
The intensity of dwellings construction shows the number of completed dwellings per 1,000 inhabitants in the monitored period.

Autor mapy: Mgr. Luděk Krtička

Kartografické zpracování: Mgr. Luděk Krtička

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2020
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2020

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

3.14 Intenzita bytové výstavby pro období 2012–2019 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

Mapový výstup zachycuje intenzitu bytové výstavby ve střednědobém horizontu. Výhodou delšího časového období je očištění pozorovaných trendů od sezónních výkyvů. Intenzita bytové výstavby (IBV) ukazuje počet dokončených bytů na 1000 obyvatel ve sledovaném období. Nejvyšší intenzita je tradičně vázána na Pražskou a Brněnskou metropolitní oblast, což je především důsledek směřování populace do jádrových oblastí a suburbanizačních trendů (viz mapy č. 2.1 až 2.3 a Ouředníček et al. 2018).

V Pražské metropolitní oblasti nejvyšší IBV dosáhly ORP Říčany (66,0), Brandýs nad Labem-Stará Boleslav (61,2), Lysá nad Labem (57,1), Černošice (49,2) a Český Brod (45,1). Podíl dokončených bytů v rodinných domech (RD) se často pohybuje nad 70 %, výjimkou je ORP Lysá nad Labem s podílem 35 %. V Brněnské metropolitní oblasti je IBV nejvyšší v ORP Pohořelice (55,9), Šlapanice (47,3), Mikulov (46,5) a Slavkov u Brna (46). Podíl dokončených bytů v RD se pohybuje mezi 45 až 56 %. Výrazně vysoké IBV v ORP Mnichovo Hradiště (40,2) s podílem dokončených bytů v RD 89 % můžeme přisuzovat atraktivitě dané vysokou zaměstnaností v automobilového průmyslu v sousedícím ORP Mladá Boleslav.

Mapa v úrovni obcí umožňuje identifikovat IBV na lokální úrovni. Kromě obcí v zázemí center městských regionů vykazujících vysokou IBV vlivem rezidenční suburbanizace se mezi obce s vysokou IBV řadí také některé obce v periferních regionech. Atraktivita těchto obcí je zapříčiněna především vhodnými podmínkami k provozování horské turistiky, rekreace, zimních sportů a dalších volnočasových aktivit. Jako příklady lze uvést Boží Dar (ORP Ostrov), Kvilda (ORP Vimperk), Klíny (ORP Litvínov), Ostružná (ORP Jeseník), Říčky v Orlických horách (ORP Rychnov nad Kněžnou), Pec pod Sněžkou (ORP Trutnov) nebo Dolní Morava (ORP Králíky).

Zdroje

ČSÚ (2020): Územně analytické podklady (ÚAP) 2012-2019 [online]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/csu_a_uzemne_analyticke_podklady

Ouředníček, M., Špačková, P., Klsák, A., Nemeškal, J. (2018): Zóny rezidenční suburbanizace v obcích Česka 2016. Specializovaná mapa. Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy.

3.15 Nezaměstnanost v Česku v roce 2005 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

3.15 NEZAMĚSTNANOST V ČESKU V ROCE 2005
NA ÚROVNI VENKOVSKÝCH OBCÍ A OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ

UNEMPLOYMENT IN CZECHIA IN 2005
AT THE LEVEL OF RURAL MUNICIPALITIES AND MICROREGIONS

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

Podíl nezaměstnaných osob na úrovni SO ORP (%)
Share of unemployed persons at the level of microregions (%)
- ≤5.0
- ≤7.5
- ≤10.0
- ≤15.0
- ≤23.7

3.15.1

3.15.2

0 50 100 Km

0 25 50 Km

N

Podíl nezaměstnaných osob na úrovni venkovských obcí (%)
Share of unemployed persons at the level of rural municipalities (%)
- ≤5
- ≤10
- ≤15
- ≤25
- ≤55
- N/A

- Kraje
- Obce s rozšířenou působností
- Městské oblasti nad 3000 obyvatel
- Vojenské újezdy

Autor mapy: Mgr. Adam Pavlík

Kartografické zpracování: Mgr. Adam Pavlík, Mgr. Luděk Krtička

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019; ČSÚ MOS 2005;
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2005.

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI
OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

3.15 Nezaměstnanost v Česku v roce 2005 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

Mapa zobrazuje prostorovou diferenciaci nezaměstnanosti v Česku v roce 2005. Regiony a venkovské obce s nízkým podílem nezaměstnaných osob se nacházely především v zázemí Prahy a podél rozvojových dopravních os propojujících Prahu s ekonomicky vyspělejšími městskými oblastmi (v blízkosti dopravních koridorů D1, D3, D5 a D10). Vyšší míra nezaměstnanosti byla zjištěna ve venkovských obcích strukturálně postižených regionů v Moravskoslezském a Ústeckém kraji, hospodářsky slabých regionech v Olomouckém a Zlínském kraji. Vyšší nezaměstnanost se týkala rovněž venkovských obcí lokalizovaných v periferních (vnitřních i vnějších) oblastech Česka (např. jižní část Jihomoravského kraje a kraje Vysočina a východní periferii Pardubického kraje – SO ORP Svitavy a Moravská Třebová).

3.16 Vývoj nezaměstnanosti v Česku v letech 2005–2007 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

3.16 VÝVOJ NEZAMĚSTNANOSTI V ČESKU V LETECH 2005-2007

NA ÚROVNI VENKOVSKÝCH OBCÍ A OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ

DEVELOPMENT OF UNEMPLOYMENT IN CZECHIA IN 2005-2007
AT THE LEVEL OF RURAL MUNICIPALITIES AND MICROREGIONS

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

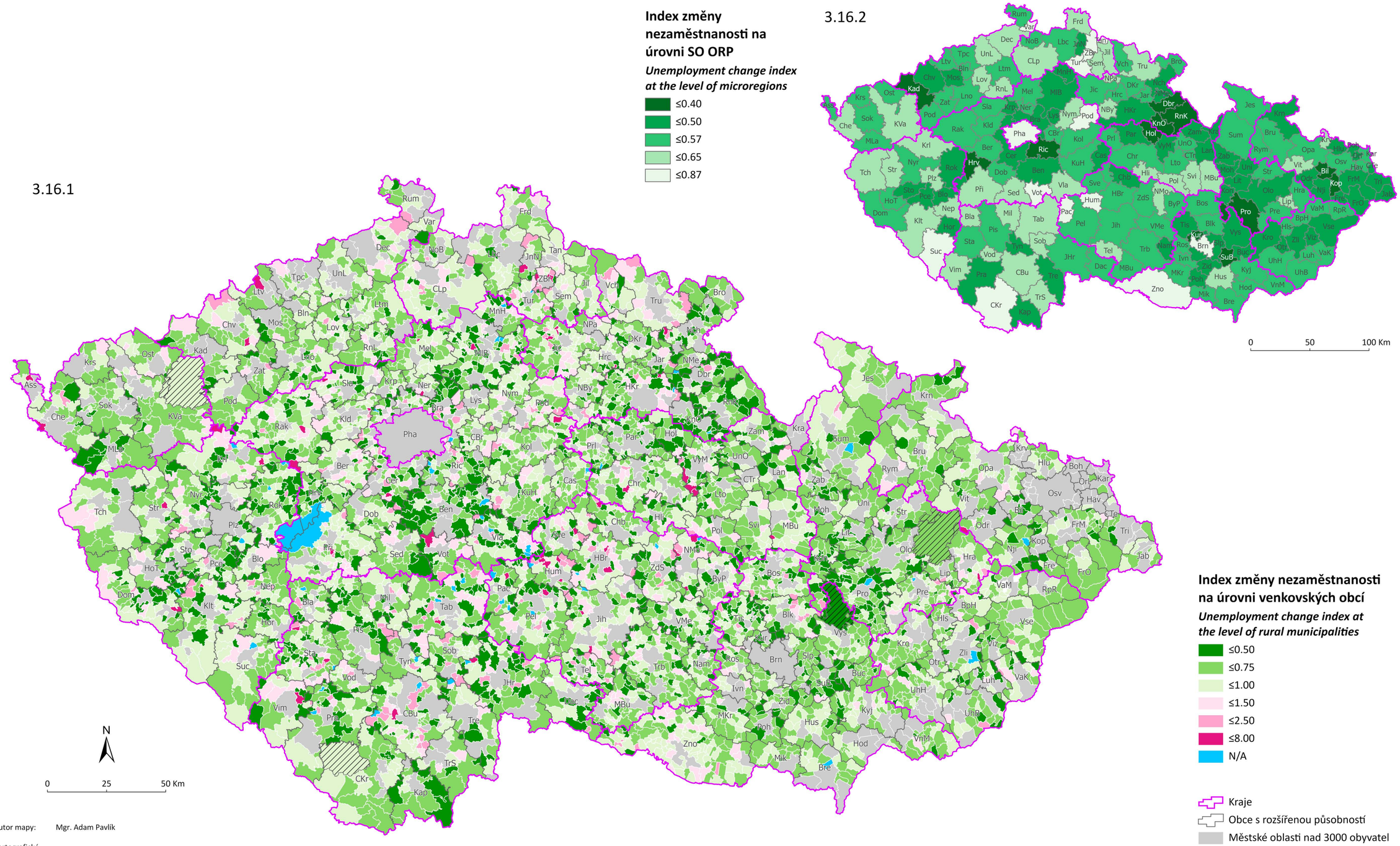
Index změny nezaměstnanosti na úrovni SO ORP

Unemployment change index at the level of microregions

- ≤0.40
- ≤0.50
- ≤0.57
- ≤0.65
- ≤0.87

3.16.1

3.16.2

Index změny nezaměstnanosti na úrovni venkovských obcí

Unemployment change index at the level of rural municipalities

- ≤0.50
- ≤0.75
- ≤1.00
- ≤1.50
- ≤2.50
- ≤8.00
- N/A

- Kraje
- Obce s rozšířenou působností
- Městské oblasti nad 3000 obyvatel
- Vojenské újezdy

Autor mapy: Mgr. Adam Pavlík

Kartografické zpracování: Mgr. Adam Pavlík, Mgr. Luděk Krtička

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019; ČSÚ MOS 2005, 2007;
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2005.

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI
OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

3.16 Vývoj nezaměstnanosti v Česku v letech 2005–2007 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

V předkrizovém období 2005–2007 byl relativně nízký pokles nezaměstnanosti zjištěn v metropolitních regionech a městských regionech s metropolitními funkcemi, které v roce 2005 měly zároveň nízký podíl nezaměstnaných osob. Naproti tomu dynamický pokles nezaměstnanosti byl zjištěn v obcích v zázemí metropolitních regionů, krajských měst a ekonomicky rozvinutějších městských oblastí. Výrazným poklesem nezaměstnanosti byly zároveň charakteristické venkovské obce v regionech s velkým přílivem zahraničních investic. Ekonomické oživení řady venkovských oblastí bylo taženo expanzí firem automobilového průmyslu a dodavatelských odvětví. V těchto regionech byla v sektorové struktuře zaznamenána dominance velkých firem v zahraničním vlastnictví (Ženka a kol. 2017). Nižší dynamiku poklesu, stagnaci či nárůst nezaměstnanosti zaznamenaly venkovské obce lokalizované v periferních (vnitřních i vnějších) oblastech Česka a regiony.

Zdroje

Ženka, J., Pavlík, A., Slach, O. (2017): Resilience of metropolitan, urban and rural regions: a Central European perspective. Geoscape 11, 1, 25–40.

3.17 Vývoj nezaměstnanosti v Česku v letech 2007–2013 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

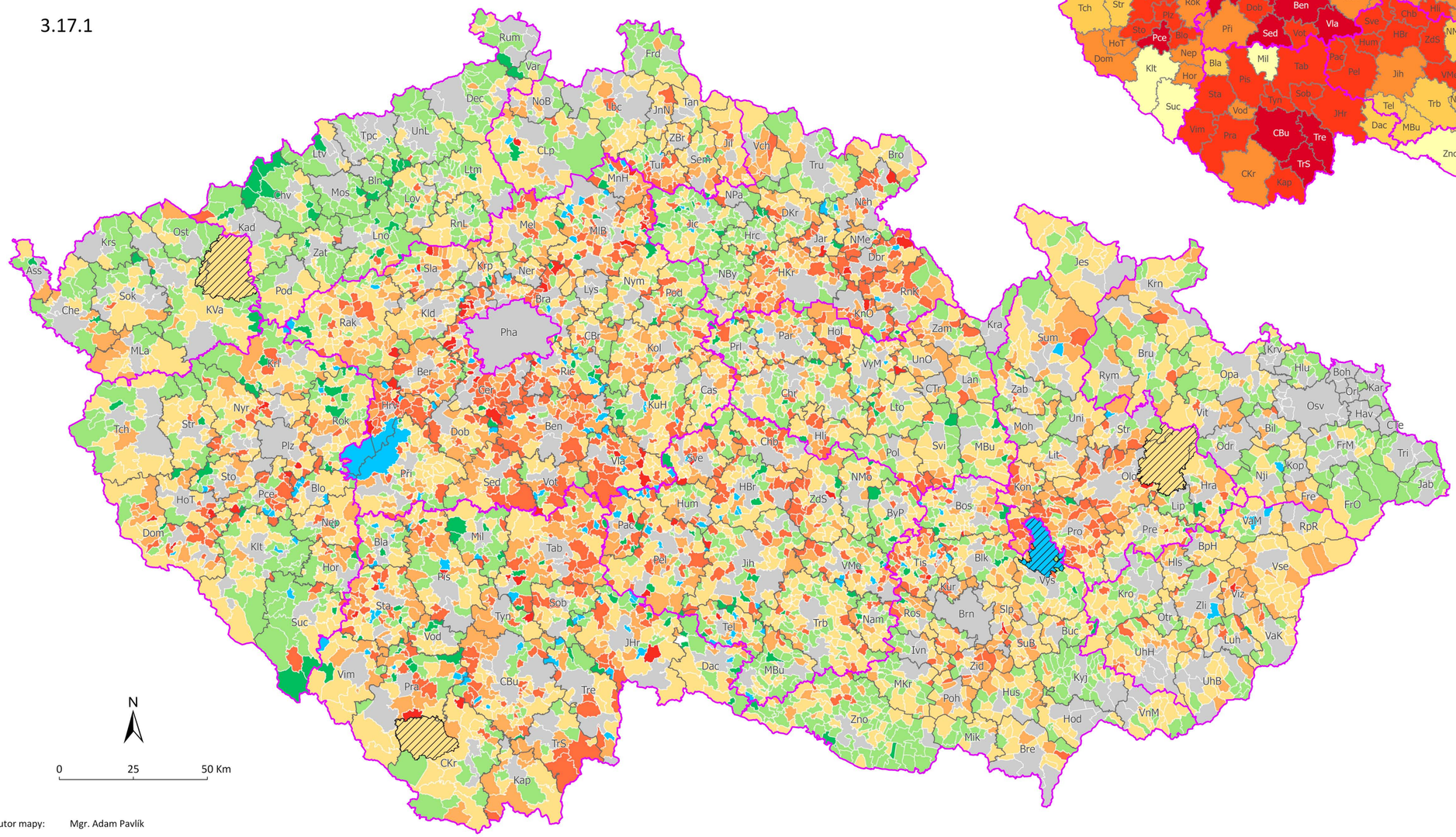
3.17 VÝVOJ NEZAMĚSTNANOSTI V ČESKU V LETECH 2007-2013
NA ÚROVNI VENKOVSKÝCH OBCÍ A OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ

DEVELOPMENT OF UNEMPLOYMENT IN CZECHIA IN 2007-2013
AT THE LEVEL OF RURAL MUNICIPALITIES AND MICROREGIONS

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

Index změny nezaměstnanosti na úrovni SO ORP
Unemployment change index at the level of microregions
- ≤1.50
- ≤1.75
- ≤2.00
- ≤2.50
- ≤3.95

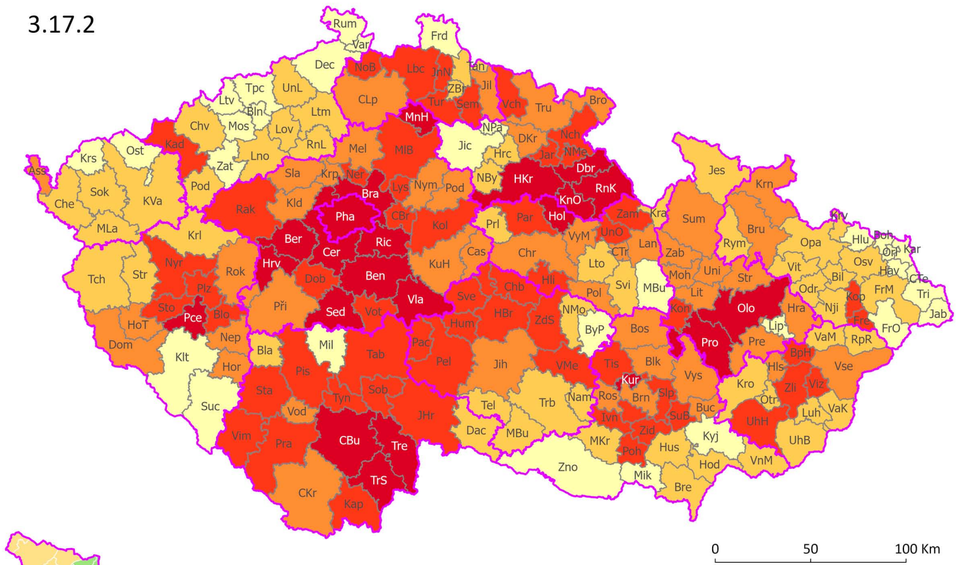
3.17.1

N

0 25 50 Km

3.17.2

0 50 100 Km

Index změny nezaměstnanosti na úrovni venkovských obcí
Unemployment change index at the level of rural municipalities
- ≤0.5
- ≤1.0
- ≤1.5
- ≤2.0
- ≤5.0
- ≤13.5
- N/A

- Kraje
- Obce s rozšířenou působností
- Městské oblasti nad 3000 obyvatel
- Vojenské újezdy

Autor mapy: Mgr. Adam Pavlík

Kartografické zpracování: Mgr. Adam Pavlík, Mgr. Luděk Krtička

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019; ČSÚ MOS 2007, 2013;
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2005.

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI
OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

3.17 Vývoj nezaměstnanosti v Česku v letech 2007–2013 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

V období dvou hospodářských recesí (6/2008–2/2010 a 2012–2013) došlo k nárůstu nezaměstnanosti ve všech SO ORP v Česku a zároveň se zvýšily disparity v nezaměstnanosti mezi venkovskými oblastmi. Nízkou odolností byly charakteristické exportně orientované (zejména odvětví automobilového průmyslu a dodavatelských odvětví) regiony, které v období konjuktury 2005–2007 zaznamenaly nejrychlejší růst počtu pracovních příležitostí. Vysokého nárůstu nezaměstnanosti dosáhly také některé venkovské obce v periferních regionech (např. SO ORP Trhové Sviny, Třeboň, Přeštice). Pomaleji rostla nezaměstnanost ve venkovských oblastech starých průmyslových regionů v Moravskoslezském a Ústeckém kraji a v periferních oblastech (např. SO ORP Znojmo, Klatovy, Sušice, Milevsko, Bystřice pod Perštejnem, Moravská Třebová) s vyšším podílem nezaměstnaných osob v roce 2005.

3.18 Vývoj nezaměstnanosti v Česku v letech 2013–2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

3.18 VÝVOJ NEZAMĚSTNANOSTI V ČESKU V LETECH 2013-2018

NA ÚROVNI VENKOVSKÝCH OBCÍ A OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ

DEVELOPMENT OF UNEMPLOYMENT IN CZECHIA IN 2013-2018
AT THE LEVEL OF RURAL MUNICIPALITIES AND MICROREGIONS

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

Index změny nezaměstnanosti na úrovni SO ORP

Unemployment change index at the level of microregions

- ≤0.25
- ≤0.35
- ≤0.40
- ≤0.50
- ≤0.63

3.18.1

3.18.2

0 50 100 Km

N

0 25 50 Km

Index změny nezaměstnanosti na úrovni venkovských obcí

Unemployment change index at the level of rural municipalities

- ≤0.25
- ≤0.50
- ≤1.00
- ≤1.50
- ≤2.00
- ≤4.69
- N/A

- Kraje
- Obce s rozšířenou působností
- Městské oblasti nad 3000 obyvatel
- Vojenské újezdy

Autor mapy: Mgr. Adam Pavlík

Kartografické zpracování: Mgr. Adam Pavlík, Mgr. Luděk Krtička

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2005

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI
OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

3.18 Vývoj nezaměstnanosti v Česku v letech 2013–2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

Postkrizové období 2013–2018 bylo charakteristické oživením ekonomické výkonnosti a poklesem míry nezaměstnanosti ve všech SO ORP v Česku. Vysokého poklesu nezaměstnaných osob dosáhly opět venkovské obce v regionech s velkým přílivem zahraničních investic do automobilového průmyslu a dodavatelských odvětví (např. oblasti v blízkosti SO ORP Rychnov nad Kněžnou – jihovýchodní a východní periferie Královéhradeckého a Pardubického kraje a Vrchlabí) a dále některé periferní venkovské oblasti (např. Klatovy, Třeboň, Aš, Cheb, Pelhřimov, Valašské Klobouky, Hranice, Litovel). Pomalejší oživení a menší pokles nezaměstnanosti byl zjištěn v metropolitních regionech a ve venkovských obcích hospodářsky slabých regionů (vyjma Zlínského kraje a centrální části Olomouckého kraje), strukturálně postižených regionech (Moravskoslezský a Ústecký kraj), v jižní části Jihomoravského kraje a některých venkovských obcích v zázemí vysoce specializovaných městských regionů (např. venkovské oblasti v SO ORP Mladá Boleslav, Nymburk, Poděbrady, Nový Bydžov).

3.19 Nezaměstnanost v Česku v roce 2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

3.19 NEZAMĚSTNANOST V ČESKU V ROCE 2018
NA ÚROVNI VENKOVSKÝCH OBCÍ A OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ

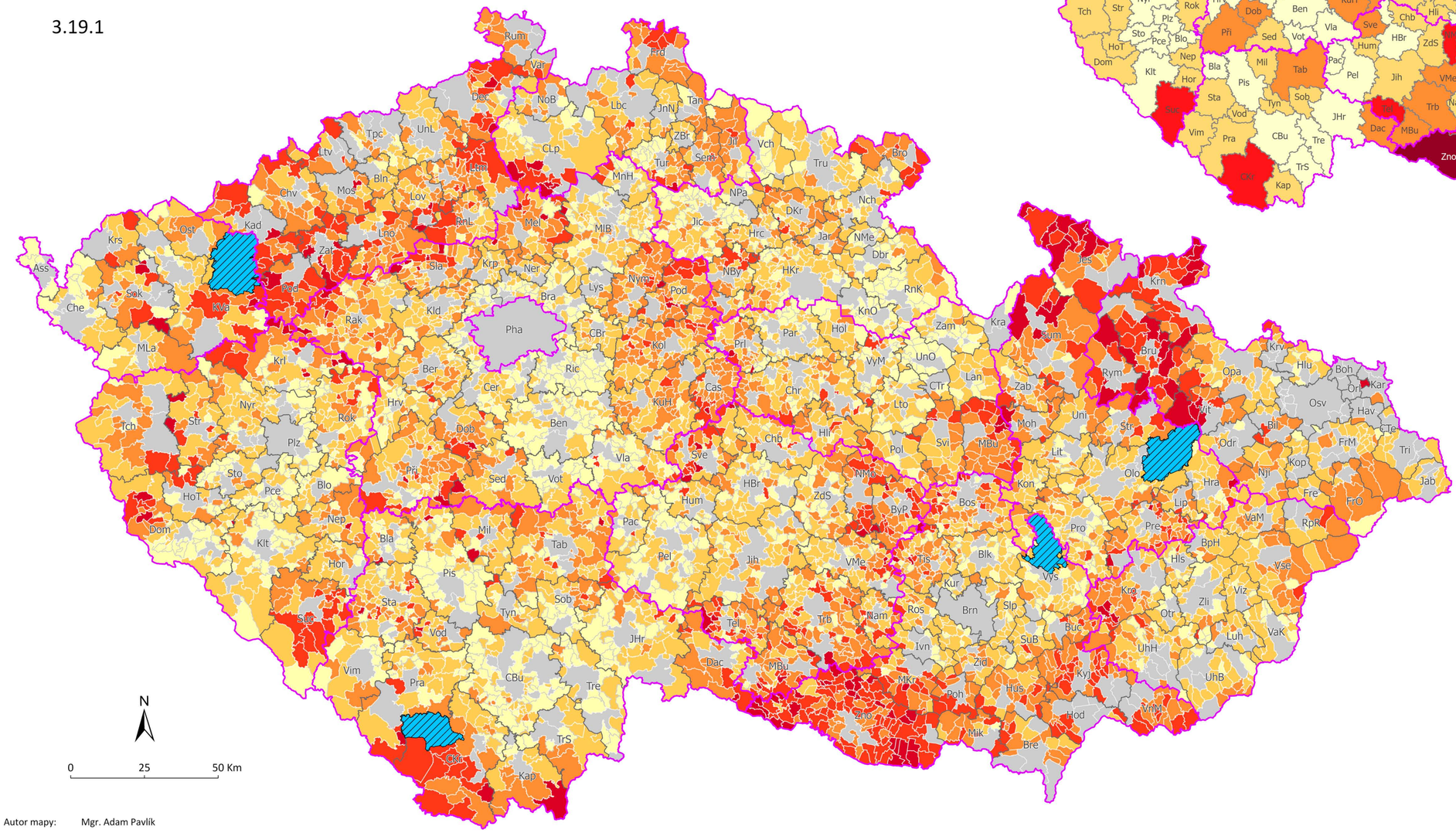
UNEMPLOYMENT IN CZECHIA IN 2018
AT THE LEVEL OF RURAL MUNICIPALITIES AND MICROREGIONS

Program Éta TA ČR
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110

Podíl nezaměstnaných osob na úrovni SO ORP (%)
Share of unemployed persons at the level of microregions (%)
- ≤2,0
- ≤3,0
- ≤4,0
- ≤5,5
- ≤8,2

3.19.1

3.19.2

Podíl nezaměstnaných osob na úrovni venkovských obcí (%)
Share of unemployed persons at the level of rural municipalities (%)
- ≤1.5
- ≤3.0
- ≤5.0
- ≤8.0
- ≤17.0
- N/A

- Kraje
- Obce s rozšířenou působností
- Městské oblasti nad 3000 obyvatel
- Vojenské újezdy

Autor mapy: Mgr. Adam Pavlík

Kartografické zpracování: Mgr. Adam Pavlík, Mgr. Luděk Krtička

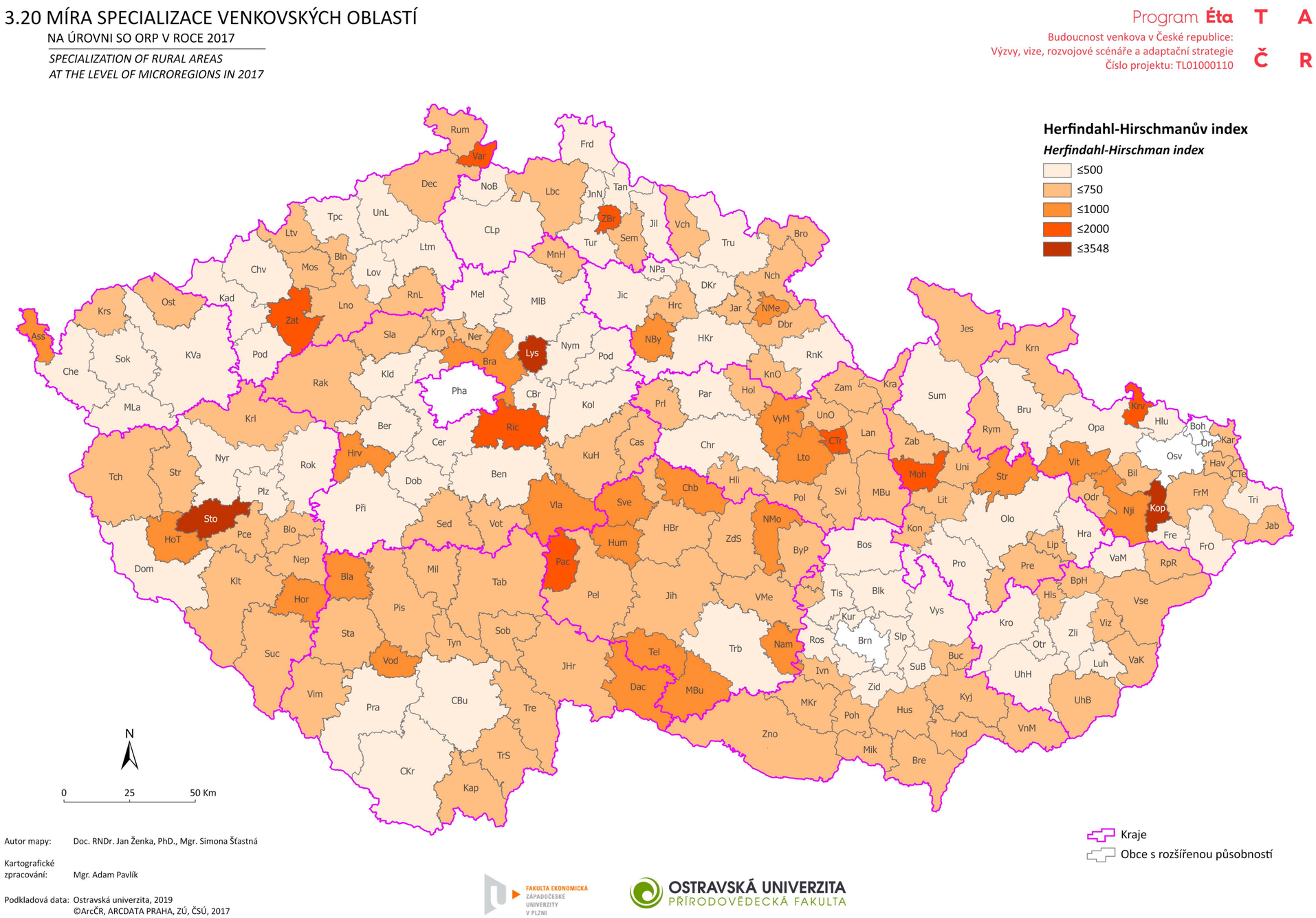
Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2005

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI
OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

3.19 Nezaměstnanost v Česku v roce 2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

V roce 2018 byl v řadě regionů a venkovských obcí zaznamenán historicky nejnižší podíl nezaměstnaných osob. Prostorová diferenciace nezaměstnanosti byla podobná roku 2005. Nejnižší nezaměstnanost měly venkovské obce v zázemí metropolitních regionů (Praha, Brno) a podél rozvojových dopravních os propojující Prahu s ekonomicky vyspělejšími městskými oblastmi (v blízkosti dopravních koridorů D1, D3, D5 a D10). Vyšší nezaměstnanost byla naměřena ve venkovských obcích v Moravskoslezském, Ústeckém, Olomouckém a Zlínském kraji a v jižní periferní části Jihomoravského a Jihočeského kraje a kraje Vysočina (např. Znojmo, Veselí nad Moravou, Český Krumlov, Broumov, Jeseník). V letech 2005–2018 nedošlo k výraznému poklesu disparit mezi regiony z hlediska podílu nezaměstnaných osob.

3.20 Míra specializace venkovských obcí v roce 2017 (agregace na úrovni SO ORP)

3.20 Míra specializace venkovských obcí v roce 2017
(agregace na úrovni SO ORP)

Venkovské obce jsou obecně považovány za diverzifikované, charakteristické velkým počtem malých firem v různých odvětvích. Mnoho venkovských obcí se však vyznačuje vysoce specializovanou a koncentrovanou odvětvovou a velikostní strukturou. Ekonomiky venkovských obcí jsou tak malé, že i přítomnost jednoho středně velkého průmyslového (např. Kopřivnice) či zemědělského (Lysá nad Labem) podniku může vytvořit vysokou míru specializace a závislosti na jednom subjektu.

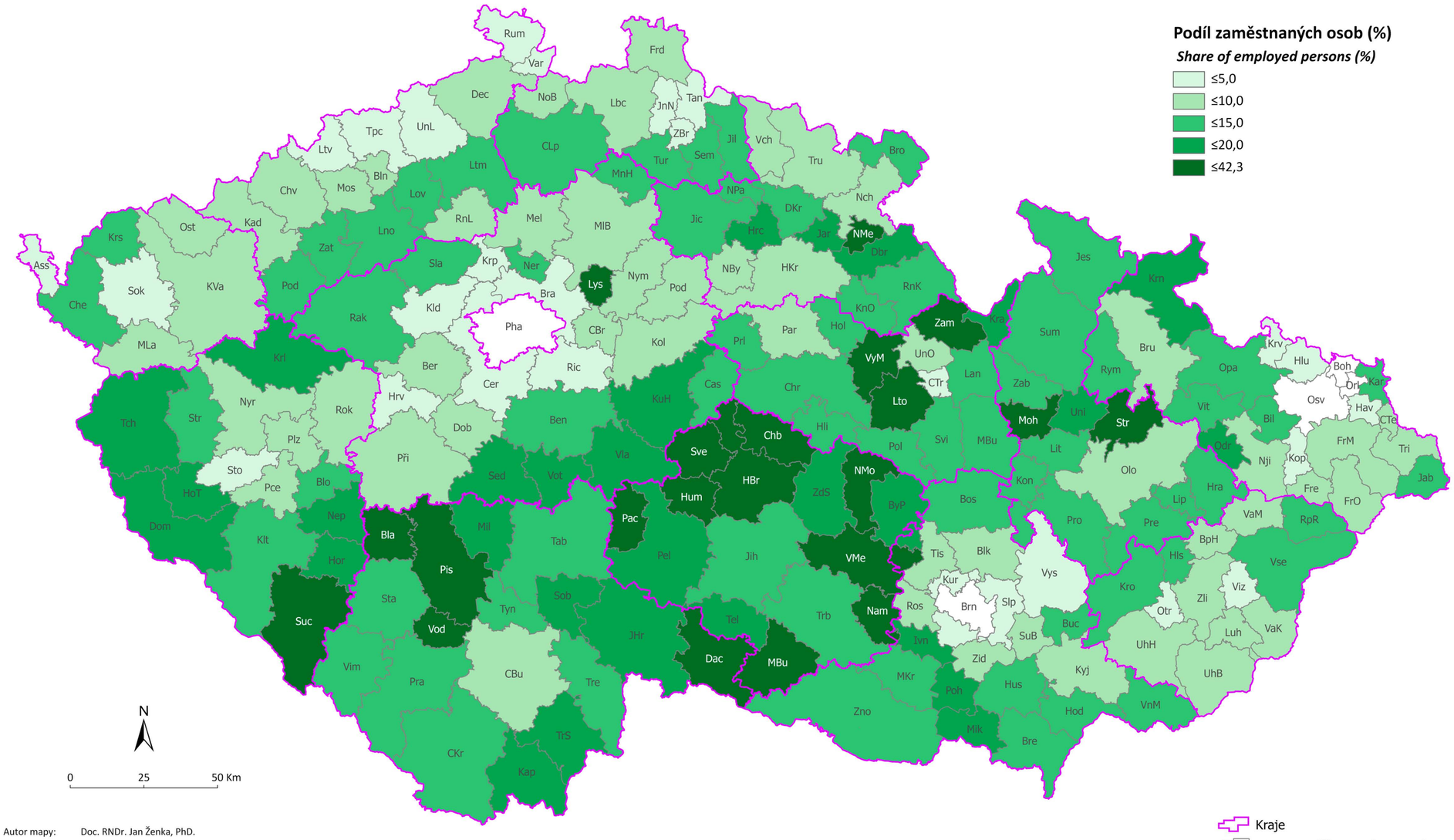
3.21 Podíl zaměstnanosti v zemědělství ve venkovských oblastech na úrovni SO ORP v roce 2017

3.21 PODÍL ZAMĚSTNANOSTI V ZEMĚDĚLSTVÍ VE VENKOVSKÝCH OBLASTECH

NA ÚROVNI SO ORP V ROCE 2017

SHARE OF EMPLOYMENT IN AGRICULTURE IN RURAL AREAS AT THE LEVEL OF MICROREGIONS IN 2017

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

Autor mapy: Doc. RNDr. Jan Ženka, PhD.

Kartografické zpracování: Mgr. Adam Pavlík

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2017

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

3.21 Podíl zaměstnanosti v zemědělství ve venkovských oblastech na úrovni SO ORP v roce 2017

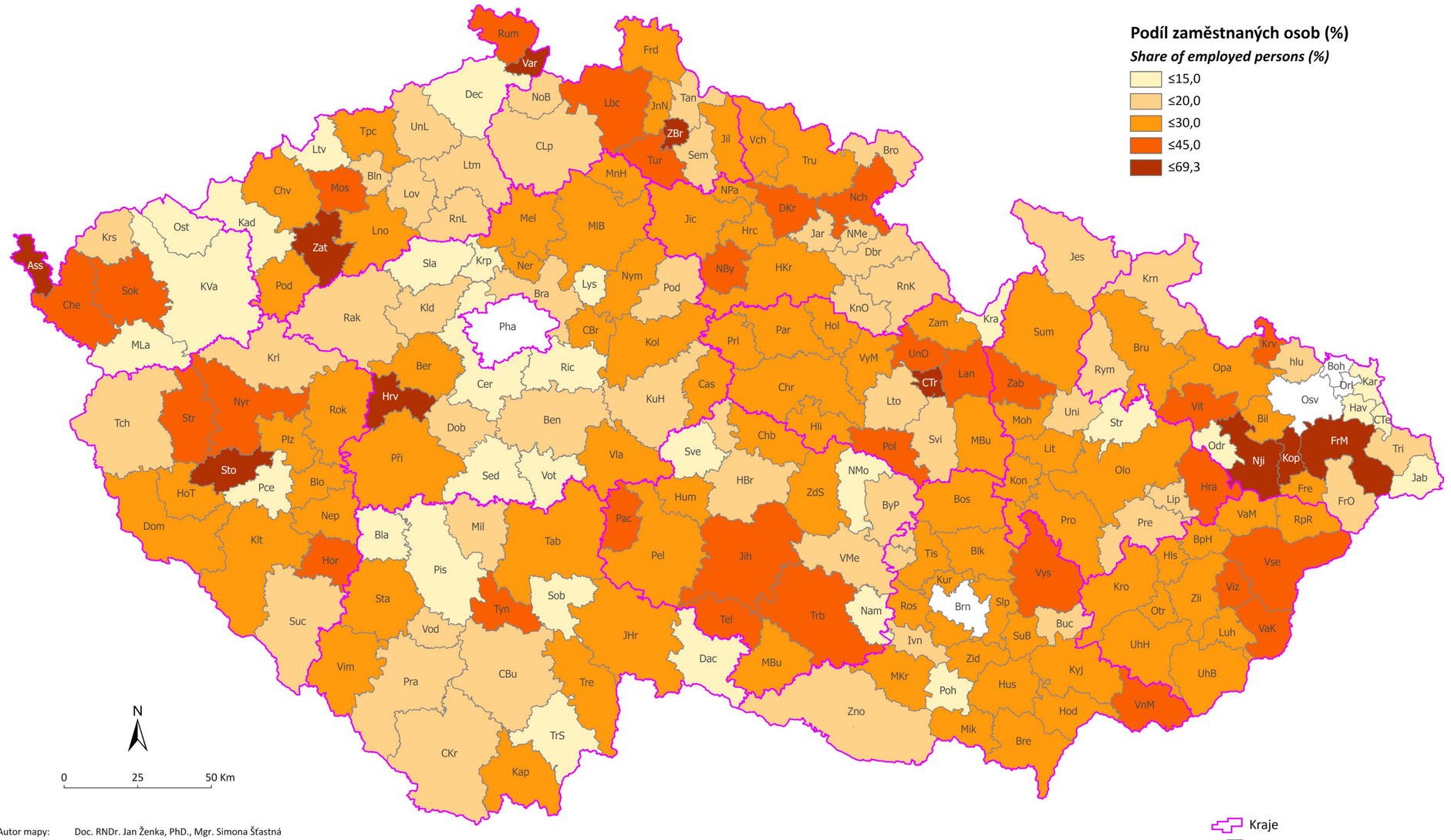
V současné době již sektor zemědělství není klíčovým zaměstnavatelem ani ve venkovských regionech. Stále je však mnoho venkovských obcí, ve kterých zemědělství představuje nosnou ekonomickou aktivitu s rozhodujícím podílem na počtu pracovních míst. Tyto obce se zpravidla nenacházejí v úrodných nížinných oblastech se zaměřením na intenzivní zemědělskou výrobu. Jsou typické spíše v pahorkatinných a vrchovinných oblastech na území kraje Vysočina, Jihočeského a dalších krajů. Vysvětlením je částečně velikostní fragmentace zemědělských podniků, kdy velký počet malých farem vytváří vyšší počet pracovních míst než několik velkých zemědělských podniků. Významnějším důvodem relativně vysokého podílu zemědělství je však pravděpodobně nerozvinutý sektor služeb v řídce zalidněných periferních oblastech.

3.22 Podíl zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu ve venkovských oblastech na úrovni SO ORP v roce 2017

3.22 PODÍL ZAMĚSTNANOSTI VE ZPRACOVATELSKÉM PRŮMYSLU VE VENKOVSKÝCH OBLASTECH
NA ÚROVNI SO ORP V ROCE 2017

SHARE OF EMPLOYMENT IN MANUFACTURING IN RURAL AREAS
AT THE LEVEL OF MICROREGIONS IN 2017

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110 Č R

Autor mapy: Doc. RNDr. Jan Ženka, PhD., Mgr. Simona Šťastná

Kartografické zpracování: Mgr. Adam Pavlík

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2017

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI
OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

3.22 Podíl zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu ve venkovských oblastech na úrovni SO ORP v roce 2017

České venkovské obce jsou vysoce industrializované, přičemž ve většině z nich zpracovatelský průmysl vytváří více pracovních míst než sektor zemědělství. Rekordní míry industrializace dosahují obce, na jejichž území se nacházejí významné průmyslové zóny a firmy, mnohdy v zahraničním vlastnictví. Příkladem může být venkovské zázemí Frýdku-Místku, Kopřivnice nebo Žatce.

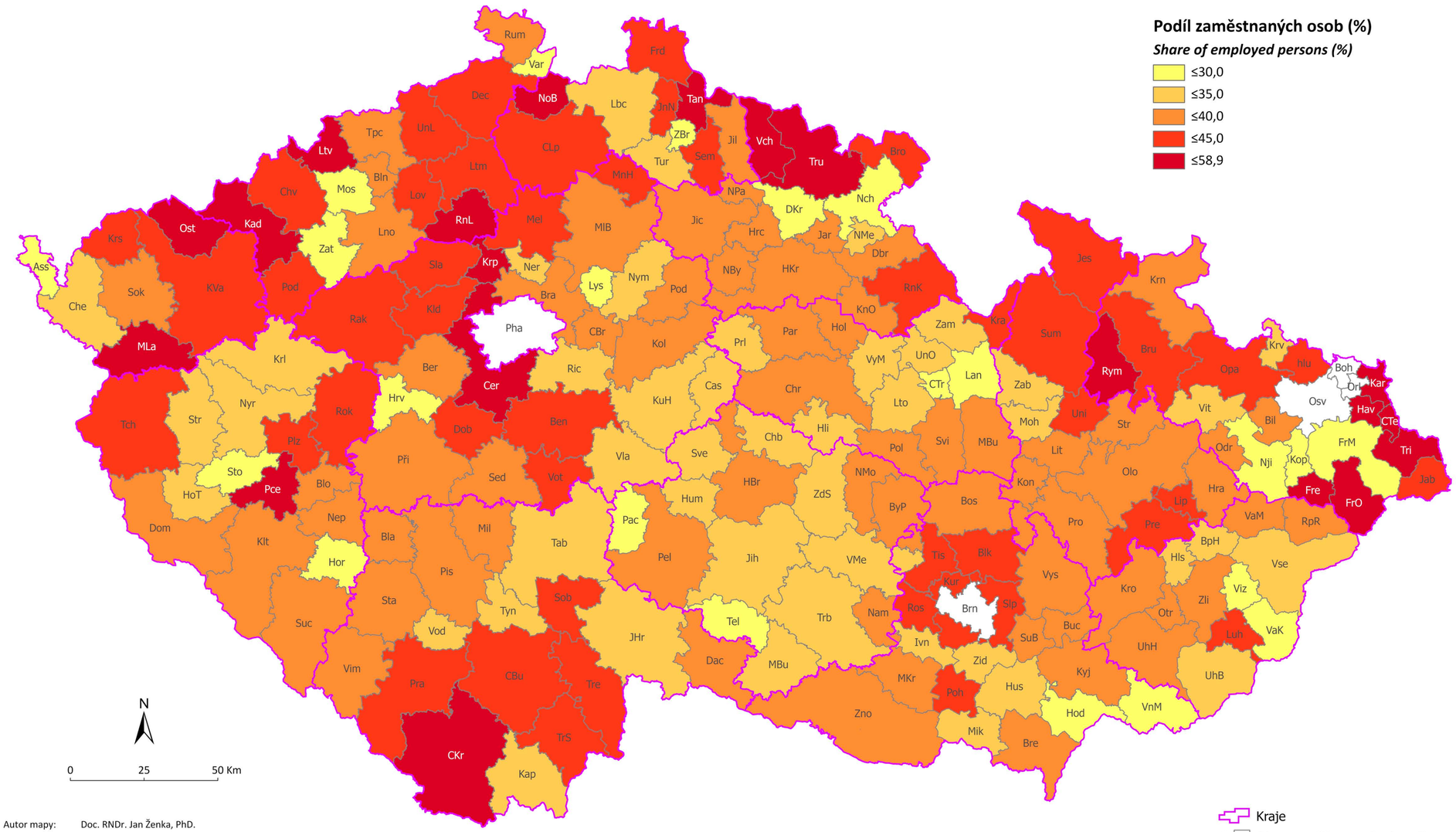
3.23 Podíl zaměstnanosti ve službách ve venkovských oblastech na úrovni SO ORP v roce 2017

3.23 PODÍL ZAMĚSTNANOSTI VE SLUŽBÁCH VE VENKOVSKÝCH OBLASTECH

NA ÚROVNI SO ORP V ROCE 2017

SHARE OF EMPLOYMENT IN SERVICES IN RURAL AREAS AT THE LEVEL OF MICROREGIONS IN 2017

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110 Č R

Autor mapy: Doc. RNDr. Jan Ženka, PhD.

Kartografické zpracování: Mgr. Adam Pavlík

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2017

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

3.23 Podíl zaměstnanosti ve službách ve venkovských oblastech na úrovni SO ORP v roce 2017

Navzdory celkově vysoké míře industrializace českého venkova je ve většině obcí největším zaměstnavatelem sektor služeb. Nejvíce terciarizované venkovské obce se nacházejí v zázemí některých metropolitních jader a krajských měst (zejména Prahy a Brna). Vysoký podíl služeb zde souvisí s rezidenční suburbanizací: příliv obyvatel z měst sytí poptávku po místních službách. Dochází též ke komerční suburbanizaci, tedy přesunu některých služeb z velkých měst do jejich zázemí, zpravidla v blízkosti významných dopravních tahů. Jedná se především o ekonomické aktivity náročné na plochy, mezi které patří maloobchod a velkoobchod, skladování nebo logistika. Druhým typem venkovských obcí s vysokým podílem služeb na zaměstnanosti jsou obce v horských, lázeňských a jiných oblastech masového cestovního ruchu**.**

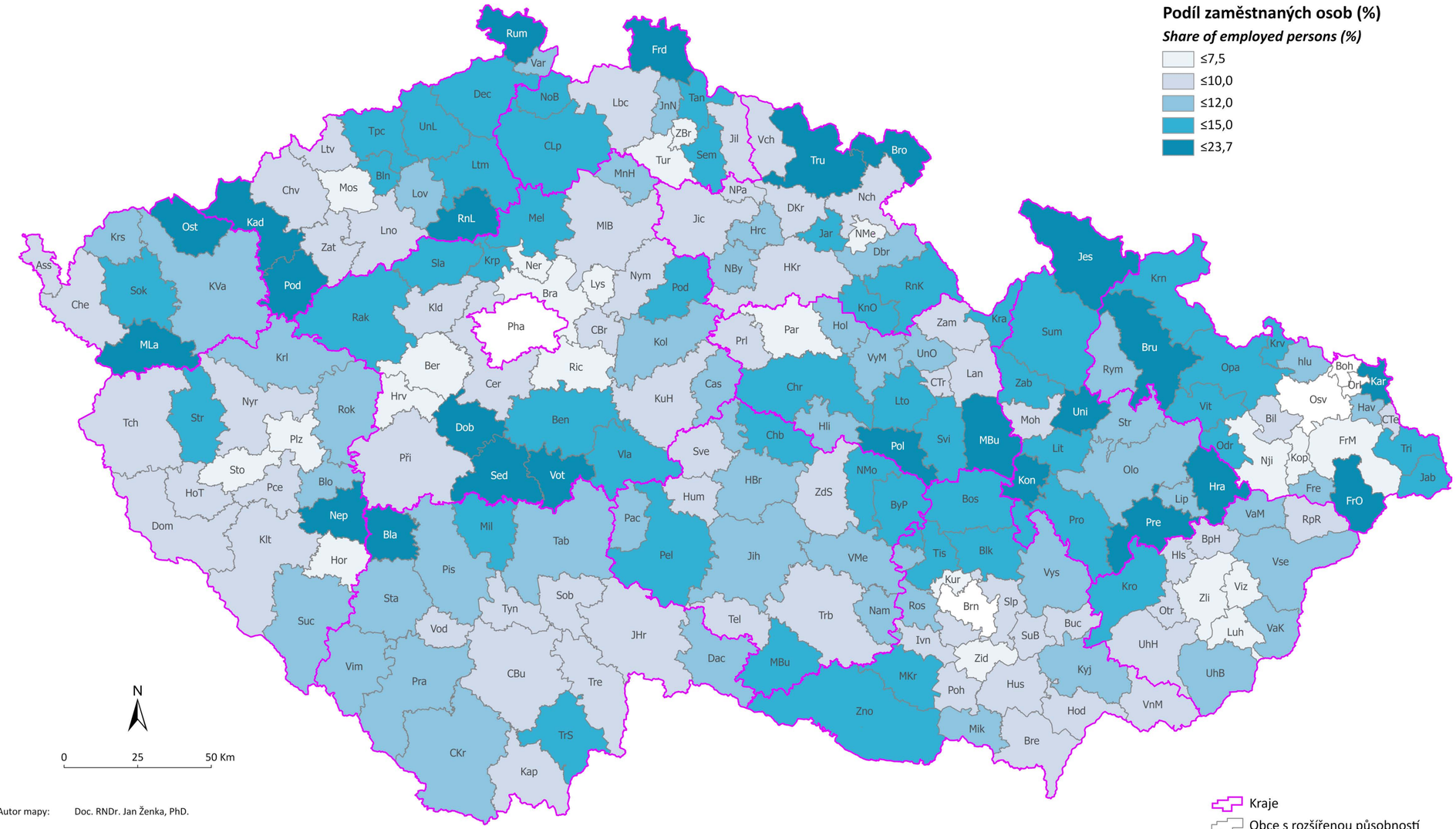
3.24 Podíl zaměstnanosti ve veřejných službách ve venkovských oblastech na úrovni SO ORP v roce 2017

3.24 PODÍL ZAMĚSTNANOSTI VE VEŘEJNÝCH SLUŽBÁCH VE VENKOVSKÝCH OBLASTECH

NA ÚROVNI SO ORP V ROCE 2017

SHARE OF EMPLOYMENT IN PUBLIC SERVICES IN RURAL AREAS AT THE LEVEL OF MICROREGIONS IN 2017

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

Autor mapy: Doc. RNDr. Jan Ženka, PhD.

Kartografické zpracování: Mgr. Adam Pavlík

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2017

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

3.24 Podíl zaměstnanosti ve veřejných službách ve venkovských oblastech na úrovni SO ORP v roce 2017

Vysoké podíly veřejných služeb na zaměstnanosti je charakteristický pro venkovské obce se slaběji rozvinutým komerčním sektorem. Jedná se především o obce v pohraničních i vnitřních periferních regionech.

DOPRAVA

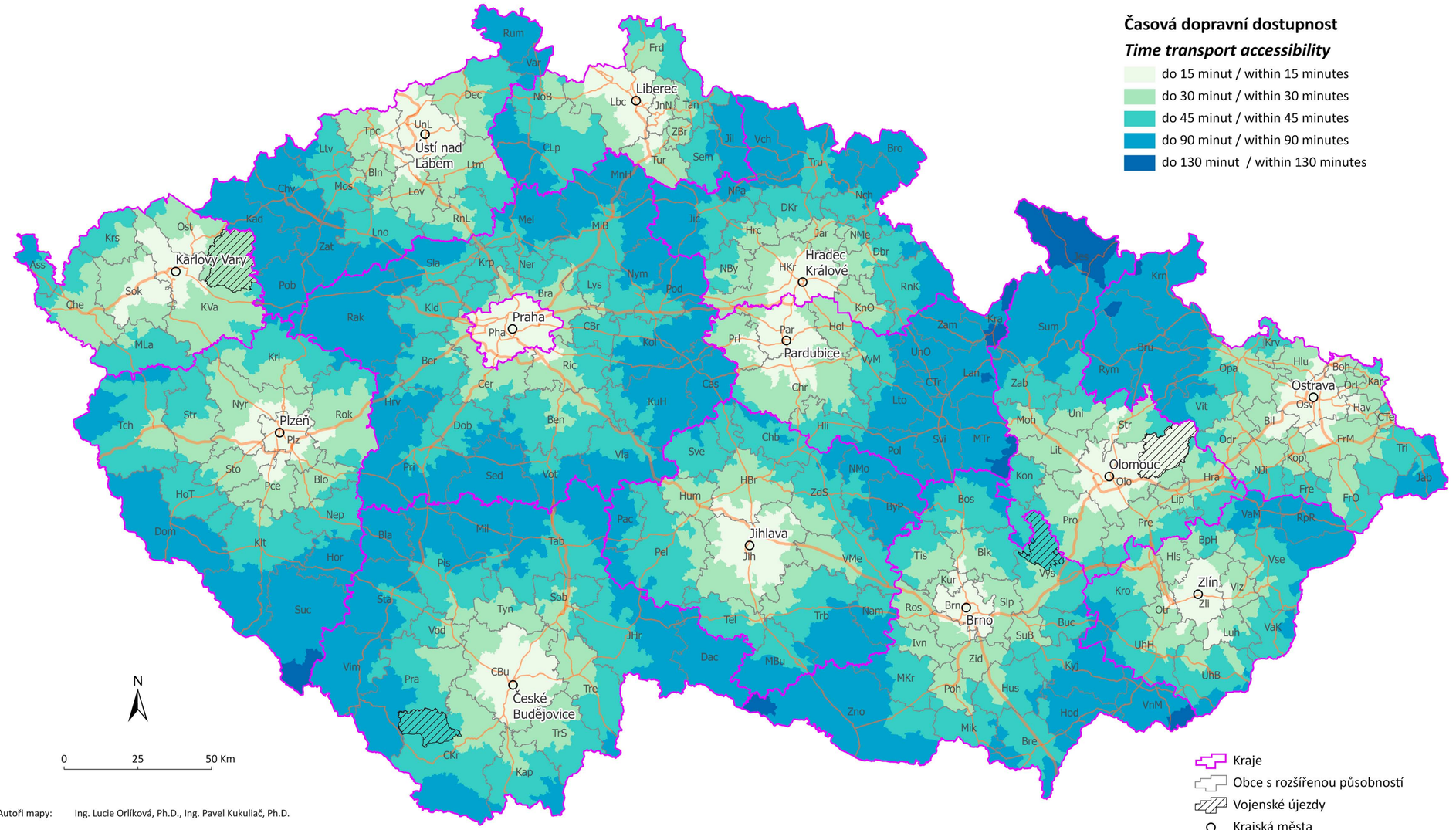
4.1 Dopravní dostupnost z obcí do krajských center individuální automobilovou dopravou v roce 2020

4.1 DOPRAVNÍ DOSTUPNOST Z OBCÍ DO KRAJSKÝCH CENTER INDIVIDUÁLNÍ AUTOMOBILOVOU DOPRAVOU

V ROCE 2020

TRANSPORT ACCESSIBILITY FROM MUNICIPALITIES TO REGIONAL CENTERS BY PRIVATE CAR TRANSPORT YEAR 2020

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

Autoři mapy: Ing. Lucie Orlíková, Ph.D., Ing. Pavel Kukuliač, Ph.D.

Kartografické zpracování: Mgr. Luděk Krtička

Podkladová data: Katedra geoinformatiky VŠB-TU Ostrava, jízdní řády na webovém portále IDOS, 2020
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI
OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

4.1 Dopravní dostupnost z obcí do krajských center individuální automobilovou dopravou v roce 2020

Dopravní dostupnost z obcí do krajských center je jedním z důležitých ukazatelů pro posouzení periferiality obcí. Přibližně u 7 % obcí je dostupnost do 15 minut, 26 % do 30 minut, 33 % do 45 minut a 33 % do 90 minut jízdy individuální automobilovou dopravou. Pouze u necelého 1 % dostupnost přesahuje 90 minut. Jedná se především o obce v ORP Jeseník v Olomouckém kraji, několik obcí v ORP Králíky a ORP Moravská Třebová v Pardubickém kraji. Dále obce ve východní části ORP Veselí nad Moravou a v západní části ORP Znojmo v Jihomoravském kraji. V Plzeňském kraji dostupnost 90 minut přesahují na cestovní ruch zaměřené obce Modrava a Horská Kvilda v ORP Sušice. V dostupnosti se silně projevuje kvalita silniční infrastruktury, vzdálené obce s blízkým napojením na dálniční síť tak mají často lepší dopravní dostupnost z regionálních center, než blíže lokalizované obce napojené skrze silniční síť nižší třídy.

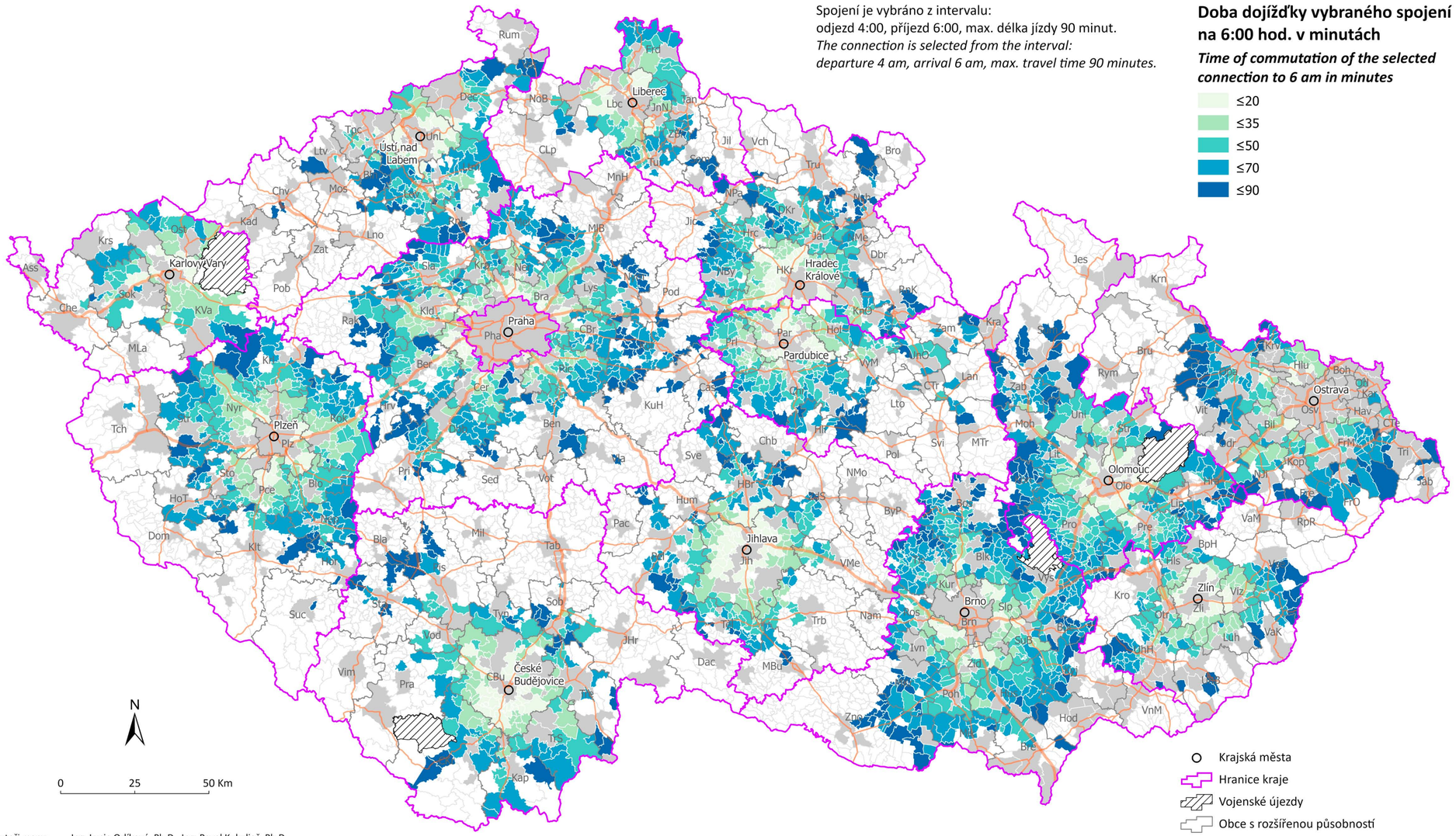
4.2 Doba dojížďky na 6:00 hodin z obcí do krajských center hromadnou dopravou v roce 2020

4.2 DOBA DOJÍŽĎKY NA 6:00 HODIN Z OBCÍ DO KRAJSKÝCH CENTER HROMADNOU DOPRAVOU

V ROCE 2020

COMMUTING TIME TO 6:00 AM FROM MUNICIPALITIES TO REGIONAL CENTERS BY PUBLIC TRANSPORT YEAR 2020

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110 Č R

Autoři mapy: Ing. Lucie Orlíková, Ph.D., Ing. Pavel Kukuliač, Ph.D.

Kartografické zpracování: Mgr. Luděk Krtička

Podkladová data: Katedra geoinformatiky VŠB-TU Ostrava, jízdní řády na webovém portále IDOS, 2020
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI
OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

4.2 Doba dojížďky na 6:00 hodin z obcí do krajských center hromadnou dopravou v roce 2020

Mapa zachycuje dostupnost krajských center veřejnou dopravou na 6:00 hodin. Ranní spoje (4:00) jsou důležité především pro zaměstnance průmyslových a jiných výrobních podniků. Bílé oblasti v mapě nejsou pokryty časnými ranními spoji, nebo cesta těmito spoji přesahuje limit 90 minut. Z velké části se kryjí s vnějšími pohraničními periferiemi (např. část SO ORP Domažlice, Tachov, Prachatice, Krnov nebo Jeseník) a vnitřními periferiemi (Sedlčany, Votice, Příbram, Moravská Třebová). Dopravní obslužnost ovlivňuje sídelní struktura i kapacita a kvalita dopravní infrastruktury. Napojení na dálnice nebo silnice 1. třídy zlepšuje dostupnost i poměrně vzdálených měst a obcí (např. Odry v Moravskoslezském nebo Břeclav v Jihomoravském kraji).

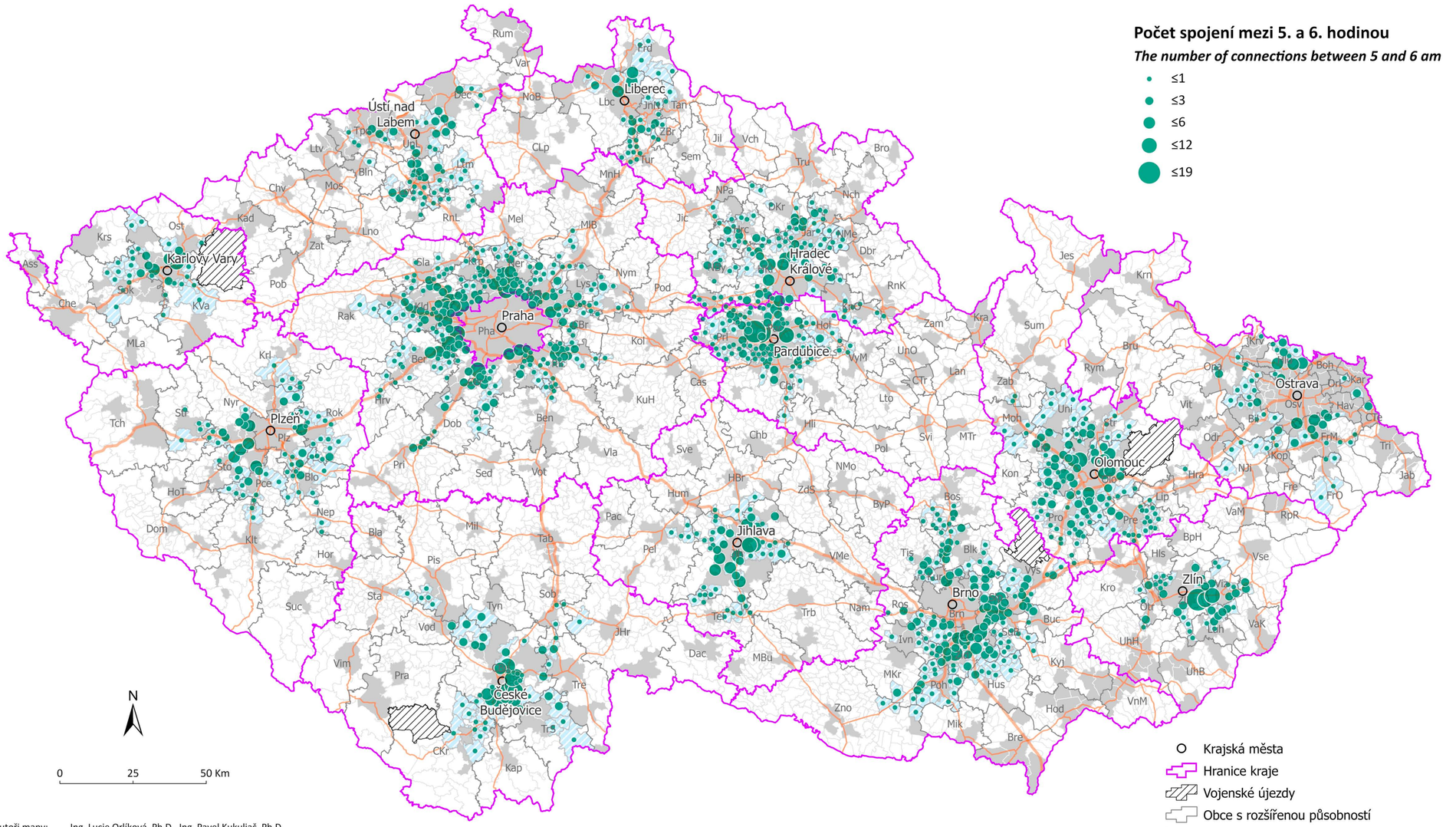
4.3 Počet spojení mezi 5. a 6. hodinou z obcí do krajských center hromadnou dopravou v roce 2020

4.3 POČET SPOJENÍ MEZI 5. A 6. HODINOU Z OBCÍ DO KRAJSKÝCH CENTER HROMADNOU DOPRAVOU

V ROCE 2020

NUMBER OF CONNECTIONS BETWEEN 5 AND 6 AM FROM MUNICIPALITIES TO REGIONAL CENTERS BY PUBLIC TRANSPORT YEAR 2020

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110 Č R

Autoři mapy: Ing. Lucie Orlíková, Ph.D., Ing. Pavel Kukuliač, Ph.D.

Kartografické zpracování: Mgr. Luděk Krtička

Podkladová data: Katedra geoinformatiky VŠB-TU Ostrava, jízdní řády na webovém portále IDOS, 2020
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

4.3 Počet spojení mezi 5. a 6. hodinou z obcí do krajských center hromadnou dopravou v roce 2020

Počet spojení mezi 5. a 6. hodinou odráží vysokou intenzitou denních dojížďkových toků mezi krajskými městy a jejich bezprostředními zázemími. Naproti tomu řada ORP v širším zázemí (Kutná Hora, Tábor, Polička aj.) postrádá časné ranní spoje do krajských měst. Velký počet spojů je charakteristický pro venkovská zázemí Jihomoravského či Olomouckého kraje. Naproti tomu více urbanizovaná zázemí napojená intenzivně kapacitní železniční dopravou (Moravskoslezský, částečně Ústecký a Středočeský kraj) vykazují nižší počty spojů, což však nemusí znamenat nižší kvalitu dopravní dostupnosti. Zajímavý je vysoký počet spojů v zázemí Jihlavy, který odráží intenzivní dojížďku za prací do velkých průmyslových firem v Jihlavě a blízkém okolí (Bosch Diesel, Automotive Lighting aj.)

4.4 Doba dojížďky na 7:00 hodin z obcí do krajských center hromadnou dopravou v roce 2020

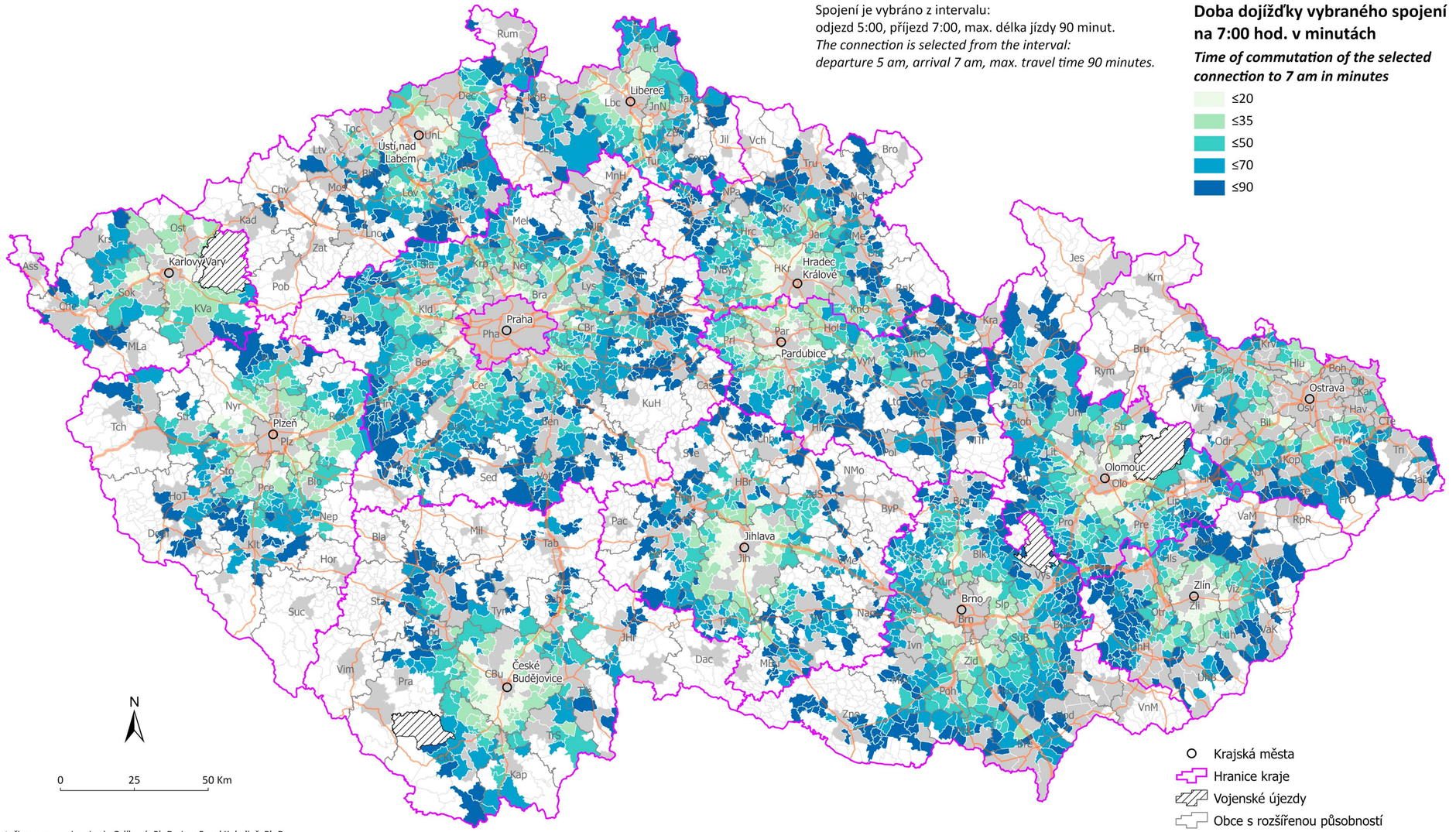
4.4 DOBA DOJÍŽĎKY NA 7:00 HODIN Z OBCÍ DO KRAJSKÝCH CENTER HROMADNOU DOPRAVOU

V ROCE 2020

COMMUTING TIME TO 7:00 AM FROM MUNICIPALITIES TO REGIONAL CENTERS BY PUBLIC TRANSPORT YEAR 2020

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110 Č R

Spojení je vybráno z intervalu:
odjezd 5:00, příjezd 7:00, max. délka jízdy 90 minut.
The connection is selected from the interval:
departure 5 am, arrival 7 am, max. travel time 90 minutes.

Autoři mapy: Ing. Lucie Orlíková, Ph.D., Ing. Pavel Kukuliač, Ph.D.

Kartografické zpracování: Mgr. Luděk Krtička

Podkladová data: Katedra geoinformatiky VŠB-TU Ostrava, jízdní řády na webovém portále IDOS, 2020
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI
OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

4.4 Doba dojížďky na 7:00 hodin z obcí do krajských center hromadnou dopravou v roce 2020

Hodnotíme-li dojezdnost do krajského města na 7:00, počet obcí s nejvýše 90minutovou dobou dojížďky se výrazně zvyšuje. Patrná je velmi dobrá dopravní obslužnost metropolitních regionů (zejména Prahy) a moravských krajských měst, které i díky propojení dálniční sítí vytvářejí téměř souvislý pás obcí s dojezdností do 90 minut. Dalším důvodem poměrně dobré dopravní obslužnosti východní části republiky je vyšší průměrná velikost obcí. Výrazně hůře dostupné jsou však periferní oblast Jesenicka, Krnovska a Bruntálska. Tradičně hůře dostupné oblasti v Čechách se nacházejí např. podél rakouské a bavorské hranice a při vnitřních hranicích krajů (Milevsko, Sedlčany, Žatec, Kadaň, Podbořany aj.).

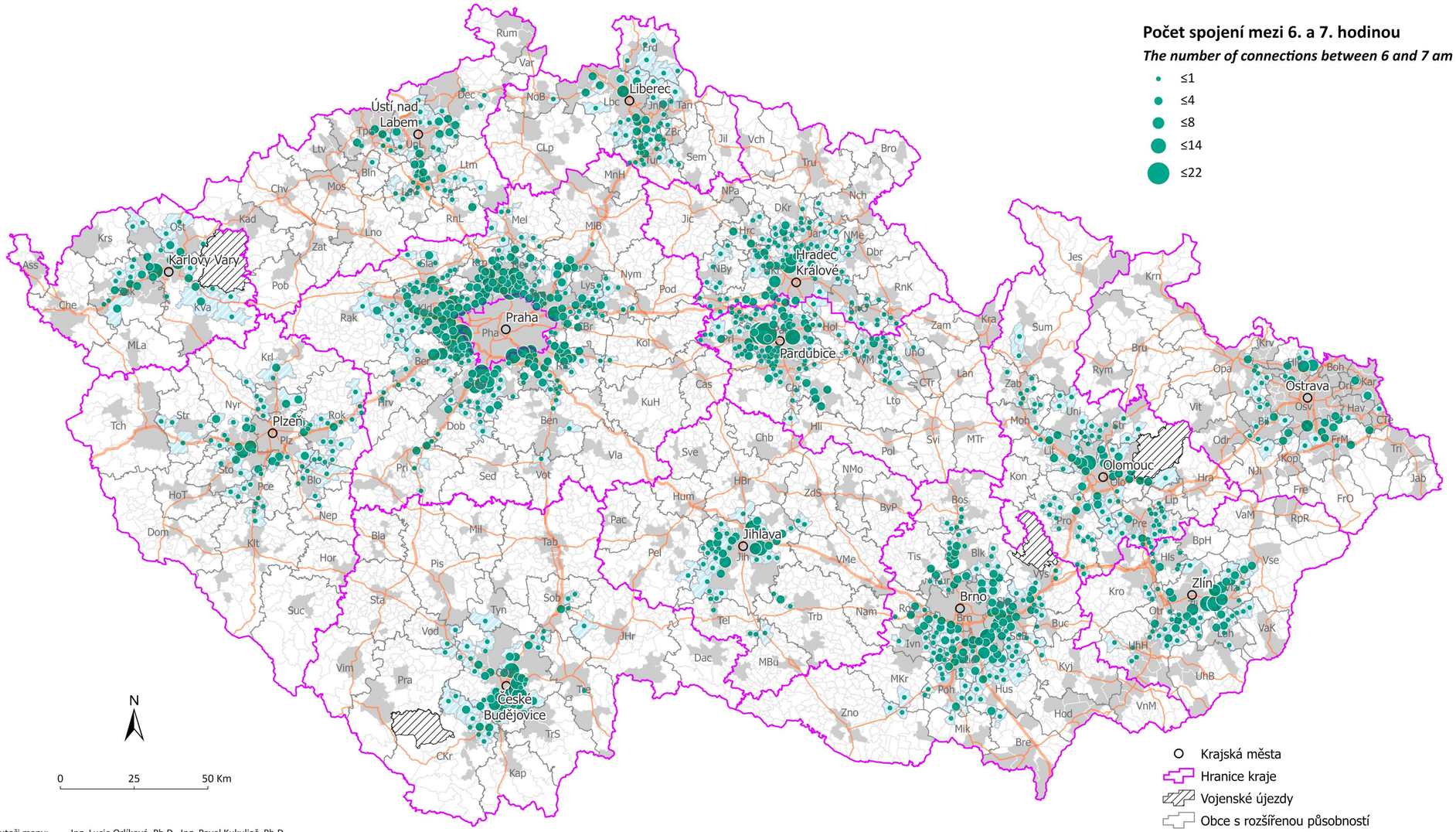
4.5 Počet spojení mezi 6. a 7. hodinou z obcí do krajských center hromadnou dopravou v roce 2020

4.5 POČET SPOJENÍ MEZI 6. A 7. HODINOU Z OBCÍ DO KRAJSKÝCH CENTER HROMADNOU DOPRAVOU

V ROCE 2020

NUMBER OF CONNECTIONS BETWEEN 6 AND 7 AM FROM MUNICIPALITIES TO REGIONAL CENTERS BY PUBLIC TRANSPORT YEAR 2020

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110 Č R

Autoři mapy: Ing. Lucie Orlíková, Ph.D., Ing. Pavel Kukuliač, Ph.D.

Kartografické zpracování: Mgr. Luděk Krtička

Podkladová data: Katedra geoinformatiky VŠB-TU Ostrava, jízdní řády na webovém portále IDOS, 2020
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

4.5 Počet spojení mezi 6. a 7. hodinou z obcí do krajských center hromadnou dopravou v roce 2020

Počet spojení do krajských měst na 7:00 se na úrovni obcí příliš neliší oproti spojům na 6:00. Nedochází k zásadnímu rozšiřování dojížďkových zázemí krajských měst integrovaných veřejnou dopravou. Vysoké počty spojení se opět vyskytují v obcích nacházejících se v bezprostřední geografické blízkosti krajských měst.

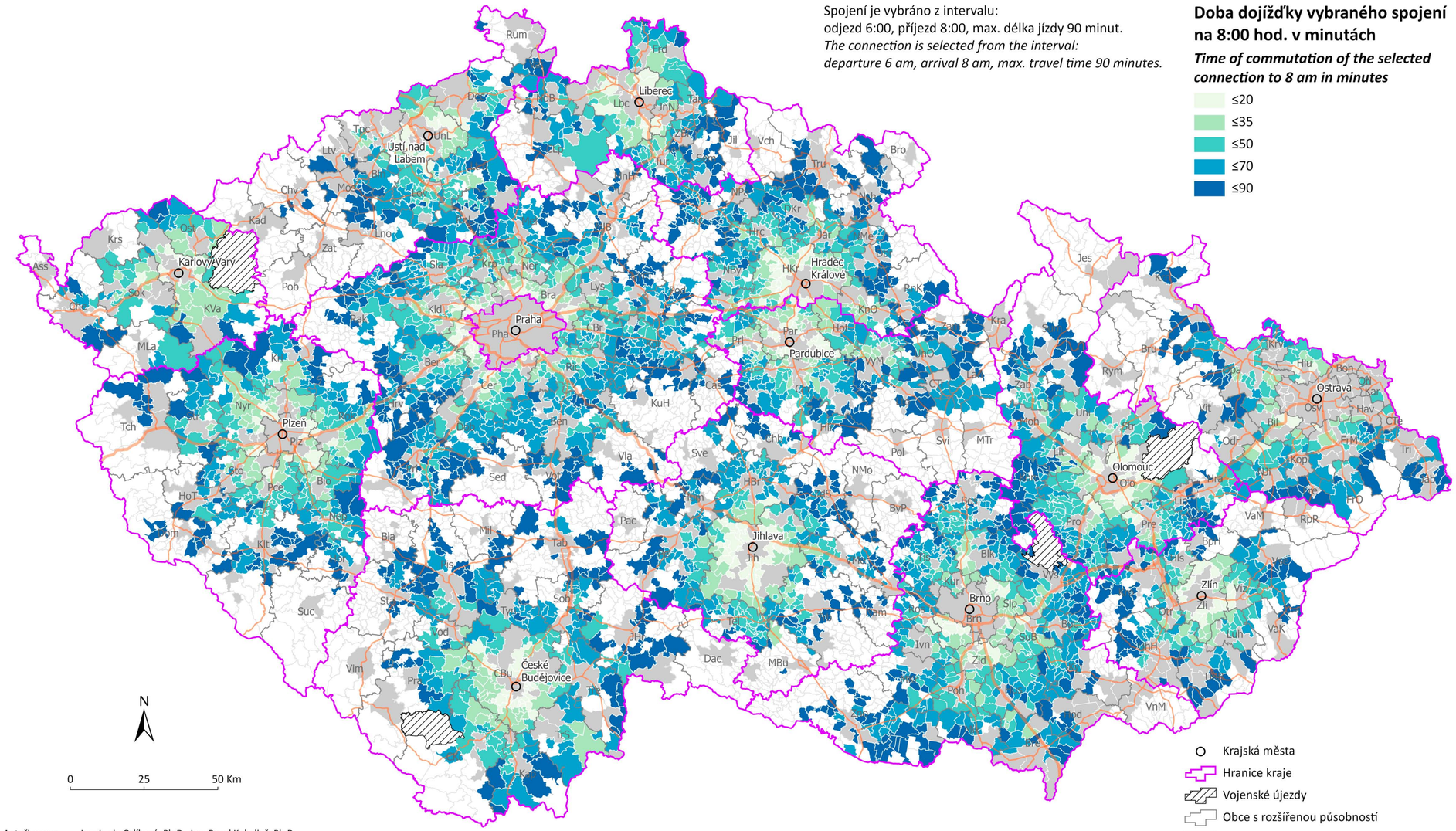
4.6 Doba dojížďky na 8:00 hodin z obcí do krajských center hromadnou dopravou v roce 2020

4.6 DOBA DOJÍŽĎKY NA 8:00 HODIN Z OBCÍ DO KRAJSKÝCH CENTER HROMADNOU DOPRAVOU

V ROCE 2020

COMMUTING TIME TO 8:00 AM FROM MUNICIPALITIES TO REGIONAL CENTERS BY PUBLIC TRANSPORT YEAR 2020

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

Autoři mapy: Ing. Lucie Orlíková, Ph.D., Ing. Pavel Kukuliač, Ph.D.

Kartografické zpracování: Mgr. Luděk Krtička

Podkladová data: Katedra geoinformatiky VŠB-TU Ostrava, jízdní řády na webovém portále IDOS, 2020
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI
OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

4.6 Doba dojížďky na 8:00 hodin z obcí do krajských center hromadnou dopravou v roce 2020

Dojezdnost do krajských měst hromadnou dopravou dosahuje vrcholu v případě spojů na 8:00, které pokrývají velkou část dojížďky do škol a zaměstnání ve veřejné správě či službách. Územní diferenciace doby dojížďky je velmi podobná jako u spojů na 7:00 – viz mapa 4.5.

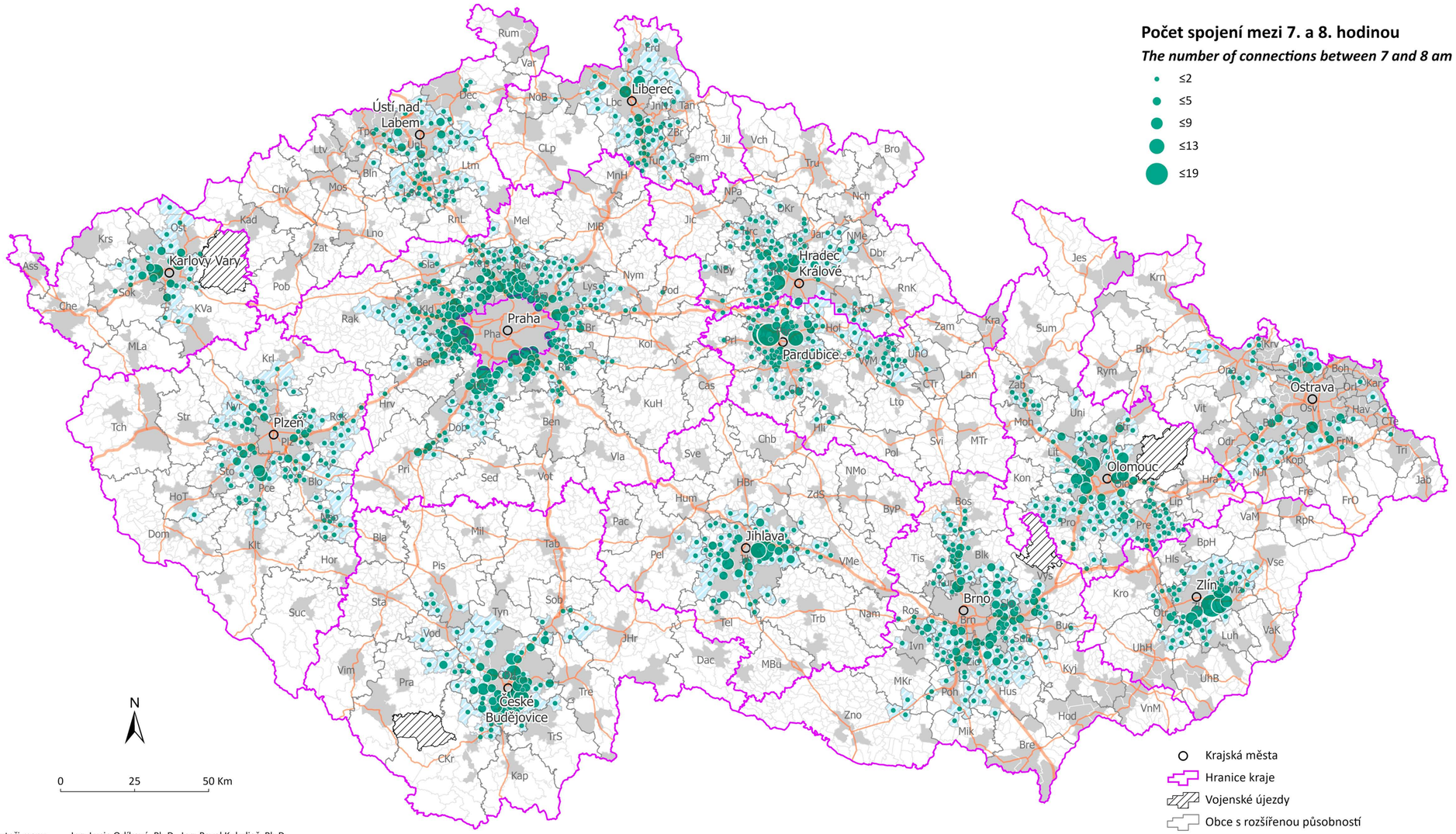
4.7 Počet spojení mezi 7. a 8. hodinou z obcí do krajských center hromadnou dopravou v roce 2020

4.7 POČET SPOJENÍ MEZI 7. A 8. HODINOU Z OBCÍ DO KRAJSKÝCH CENTER HROMADNOU DOPRAVOU

V ROCE 2020

NUMBER OF CONNECTIONS BETWEEN 7 AND 8 AM FROM MUNICIPALITIES TO REGIONAL CENTERS BY PUBLIC TRANSPORT YEAR 2020

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110 Č R

Autoři mapy: Ing. Lucie Orlíková, Ph.D., Ing. Pavel Kukuliač, Ph.D.

Kartografické zpracování: Mgr. Luděk Krtička

Podkladová data: Katedra geoinformatiky VŠB-TU Ostrava, jízdní řády na webovém portále IDOS, 2020
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

4.7 Počet spojení mezi 7. a 8. hodinou z obcí do krajských center hromadnou dopravou v roce 2020

Počet spojů hromadné dopravy na 8:00 do krajských měst je vyšší než počet časnějších spojů, ale nedochází k významnému rozšiřování plochy území s dojezdností do 90 minut. Územní diferenciace dopravní obslužnosti je podobná jako u spojů na 7:00 – viz mapa 4.5.

4.8 Doba dojížďky na 14:00 hodin z obcí do krajských center hromadnou dopravou v roce 2020

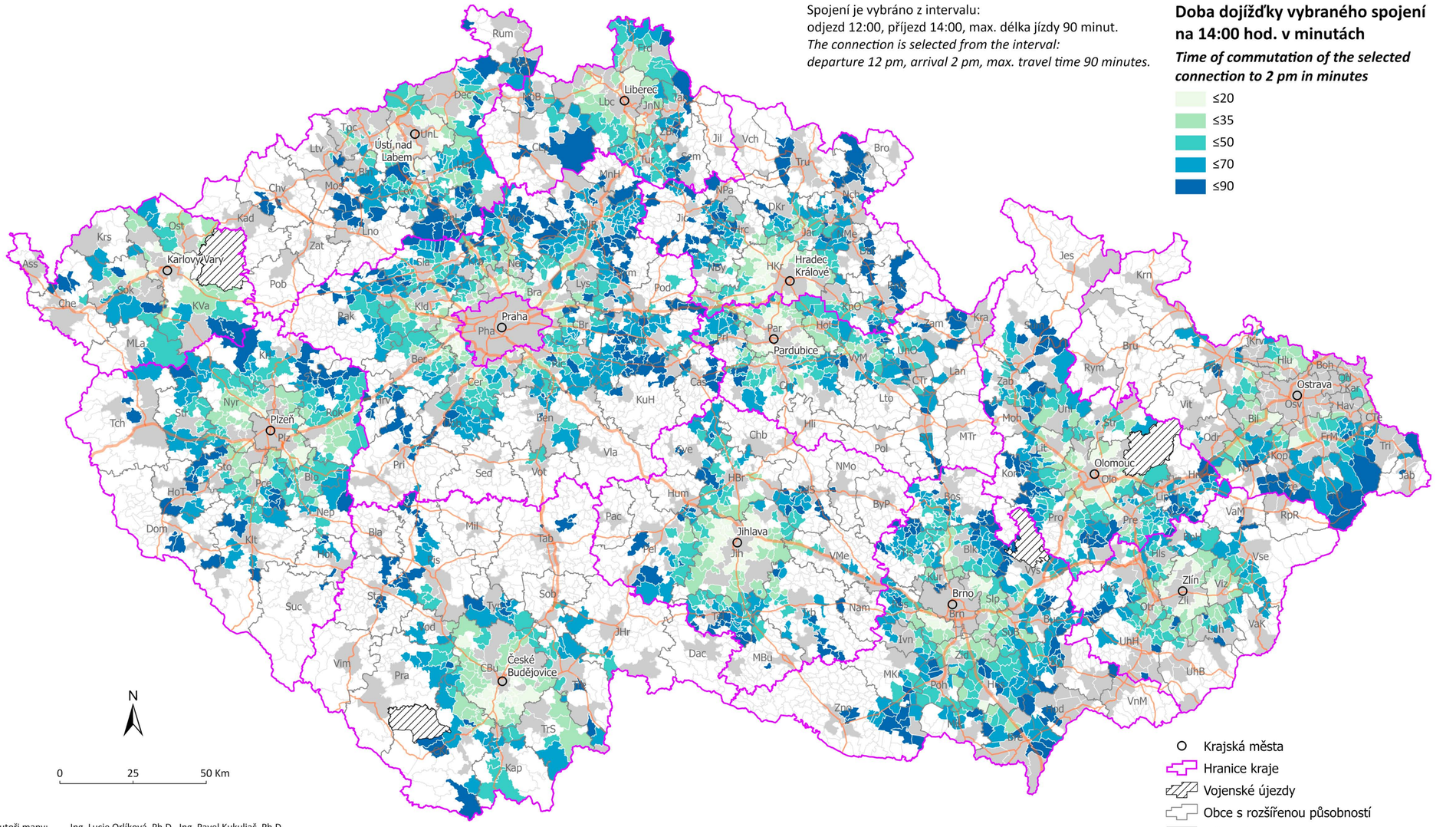
4.8 DOBA DOJÍŽĎKY NA 14:00 HODIN Z OBCÍ DO KRAJSKÝCH CENTER HROMADNOU DOPRAVOU

V ROCE 2020

COMMUTING TIME TO 2:00 PM FROM MUNICIPALITIES TO REGIONAL CENTERS BY PUBLIC TRANSPORT YEAR 2020

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

Spojení je vybráno z intervalu:
odjezd 12:00, příjezd 14:00, max. délka jízdy 90 minut.
The connection is selected from the interval:
departure 12 pm, arrival 2 pm, max. travel time 90 minutes.

Autoři mapy: Ing. Lucie Orlíková, Ph.D., Ing. Pavel Kukuliač, Ph.D.

Kartografické zpracování: Mgr. Luděk Krtička

Podkladová data: Katedra geoinformatiky VŠB-TU Ostrava, jízdní řády na webovém portále IDOS, 2020
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

4.8 Doba dojížďky na 14:00 hodin z obcí do krajských center hromadnou dopravou v roce 2020

Dopravní obslužnost území v odpoledních hodinách odpovídá zhruba dojížďkové době spojů na 6:00 – viz mapa 4.2.

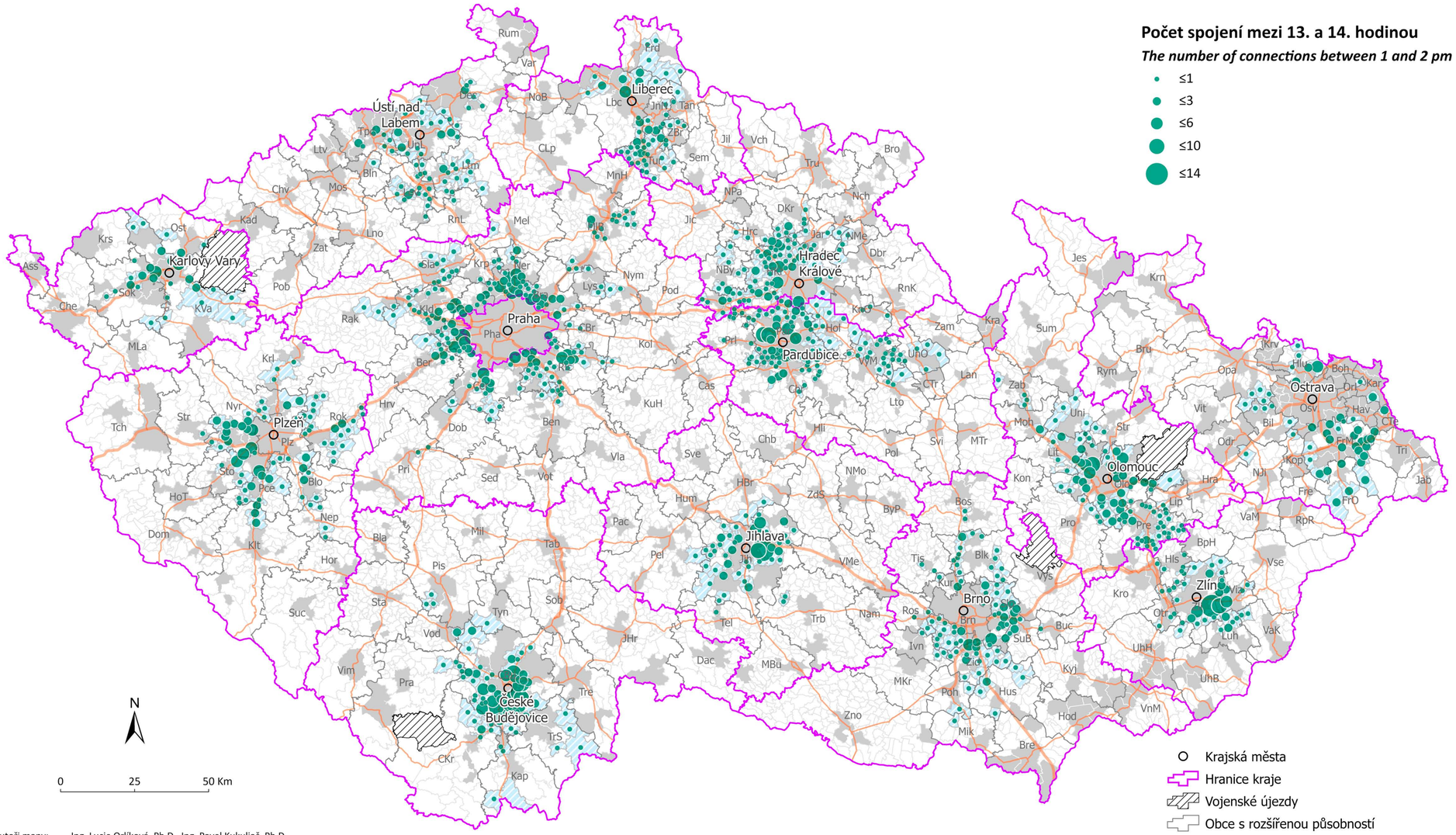
4.9 Počet spojení mezi 13. a 14. hodinou z obcí do krajských center hromadnou dopravou v roce 2020

4.9 POČET SPOJENÍ MEZI 13. A 14. HODINOU Z OBCÍ DO KRAJSKÝCH CENTER HROMADNOU DOPRAVOU

V ROCE 2020

NUMBER OF CONNECTIONS BETWEEN 1 AND 2 PM FROM MUNICIPALITIES TO REGIONAL CENTERS BY PUBLIC TRANSPORT YEAR 2020

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110 Č R

Autoři mapy: Ing. Lucie Orlíková, Ph.D., Ing. Pavel Kukuliač, Ph.D.

Kartografické zpracování: Mgr. Luděk Krtička

Podkladová data: Katedra geoinformatiky VŠB-TU Ostrava, jízdní řády na webovém portále IDOS, 2020
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

4.9 Počet spojení mezi 13. a 14. hodinou z obcí do krajských center hromadnou dopravou v roce 2020

Počty spojů na úrovni obcí v odpoledních hodinách odpovídají zhruba frekvenci spojů na 6:00 – viz mapa 4.3.

4.10 Doba dojížďky na 22:00 hodin z obcí do krajských center hromadnou dopravou v roce 2020

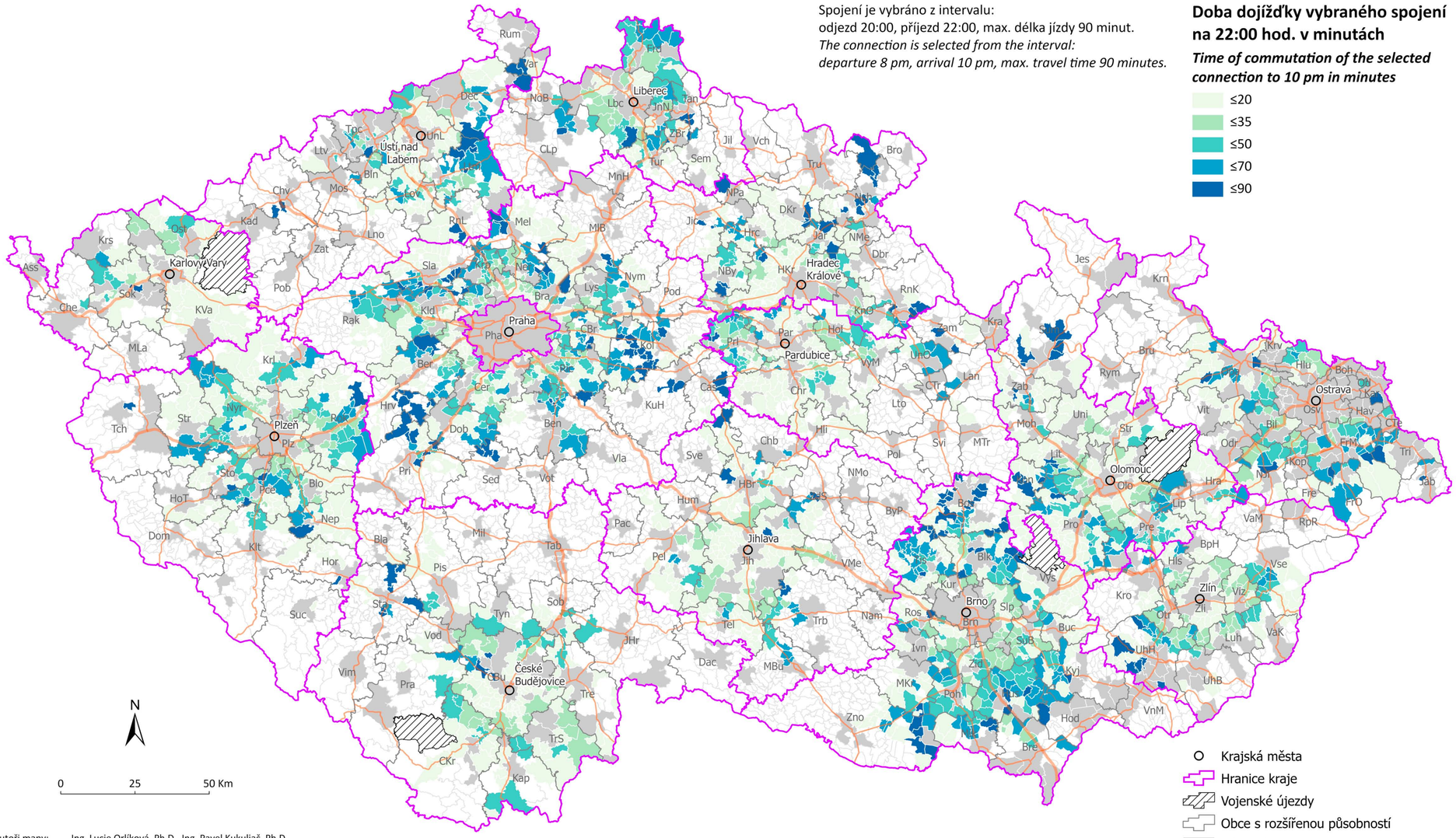
4.10 DOBA DOJÍŽĎKY NA 22:00 HODIN Z OBCÍ DO KRAJSKÝCH CENTER HROMADNOU DOPRAVOU

V ROCE 2020

COMMUTING TIME TO 10:00 PM FROM MUNICIPALITIES TO REGIONAL CENTERS BY PUBLIC TRANSPORT
YEAR 2020

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie Č R
Číslo projektu: TL01000110

Spojení je vybráno z intervalu:
odjezd 20:00, příjezd 22:00, max. délka jízdy 90 minut.
The connection is selected from the interval:
departure 8 pm, arrival 10 pm, max. travel time 90 minutes.

Doba dojížďky vybraného spojení na 22:00 hod. v minutách

Time of commutation of the selected connection to 10 pm in minutes

- ≤20
- ≤35
- ≤50
- ≤70
- ≤90

N

0 25 50 Km

- Krajská města
- Hranice kraje
- Vojenské újezdy
- Obce s rozšířenou působností
- Městská oblast
- Venkovská obec: bez spojení dle parametru
- Dálnice a silnice pro motorová vozidla
- Silnice I. třídy

Autoři mapy: Ing. Lucie Orlíková, Ph.D., Ing. Pavel Kukuliač, Ph.D.

Kartografické zpracování: Mgr. Luděk Krtička

Podkladová data: Katedra geoinformatiky VŠB-TU Ostrava, jízdní řády na webovém portále IDOS, 2020
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

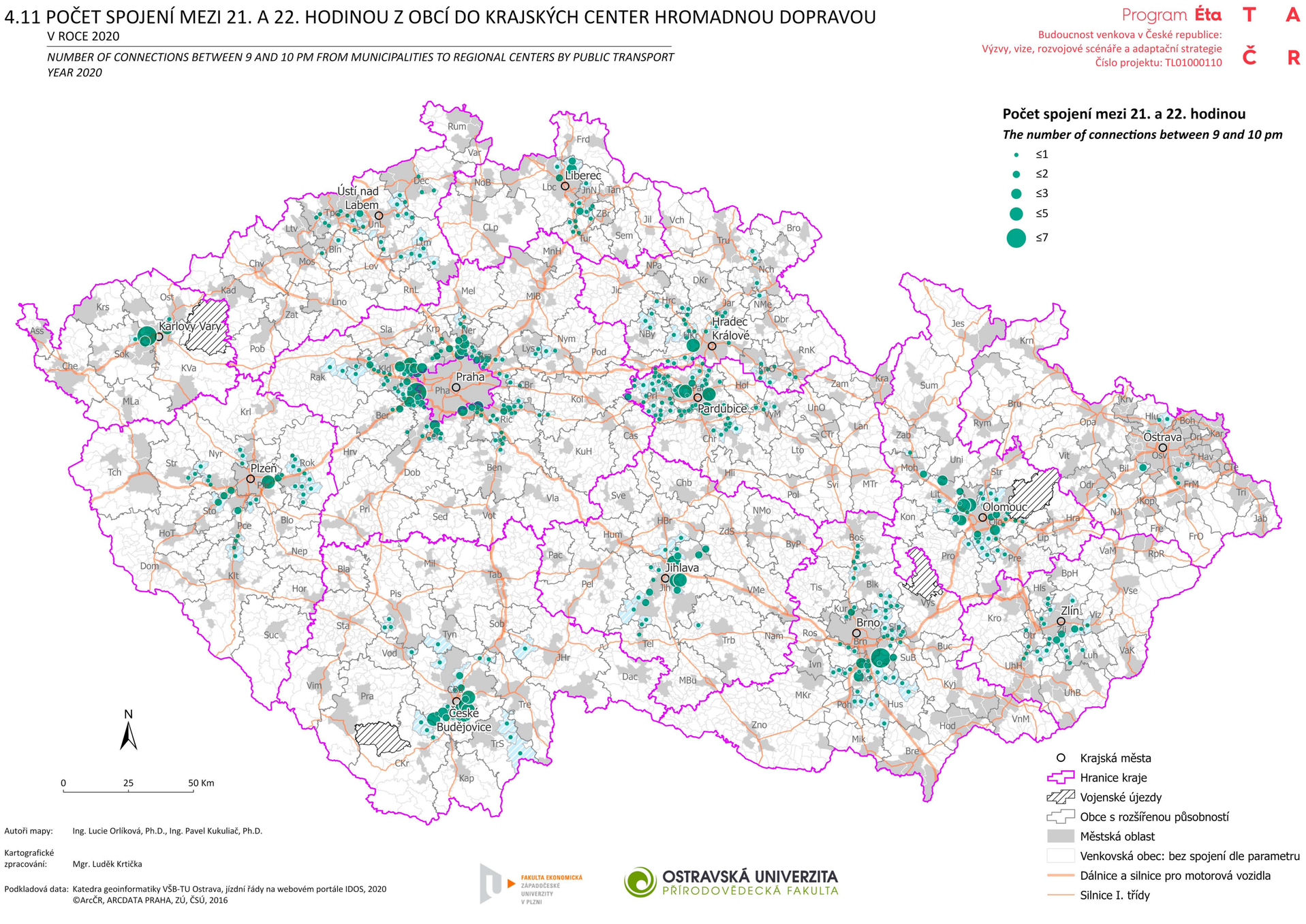
FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

4.10 Doba dojížďky na 22:00 hodin z obcí do krajských center hromadnou dopravou v roce 2020

Noční dopravní obslužnost krajských měst hromadnou dopravou je územně vysoce selektivní. Favorizuje populačně větší obce a obce na významných dopravních tazích.

4.11 Počet spojení mezi 21. a 22. hodinou z obcí do krajských center hromadnou dopravou v roce 2020

Autoři mapy: Ing. Lucie Orlíková, Ph.D., Ing. Pavel Kukuliač, Ph.D.

Kartografické zpracování: Mgr. Luděk Krtička

Podkladová data: Katedra geoinformatiky VŠB-TU Ostrava, jízdní řády na webovém portále IDOS, 2020
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

4.11 Počet spojení mezi 21. a 22. hodinou z obcí do krajských center hromadnou dopravou v roce 2020

Noční dopravní obslužnost z hlediska počtu spojů je poměrně intenzivní v obcích v bezprostřední blízkosti krajských měst. Zajímavostí je výrazně nižší počet spojů v urbanizovaných polycentrických regionech: Moravskoslezském a Ústeckém kraji.

TECHNICKÁ A OBČANSKÁ VYBAVENOST

5.1 Vybavenost obcí do 500 obyvatel na úrovni SO ORP v roce 2016

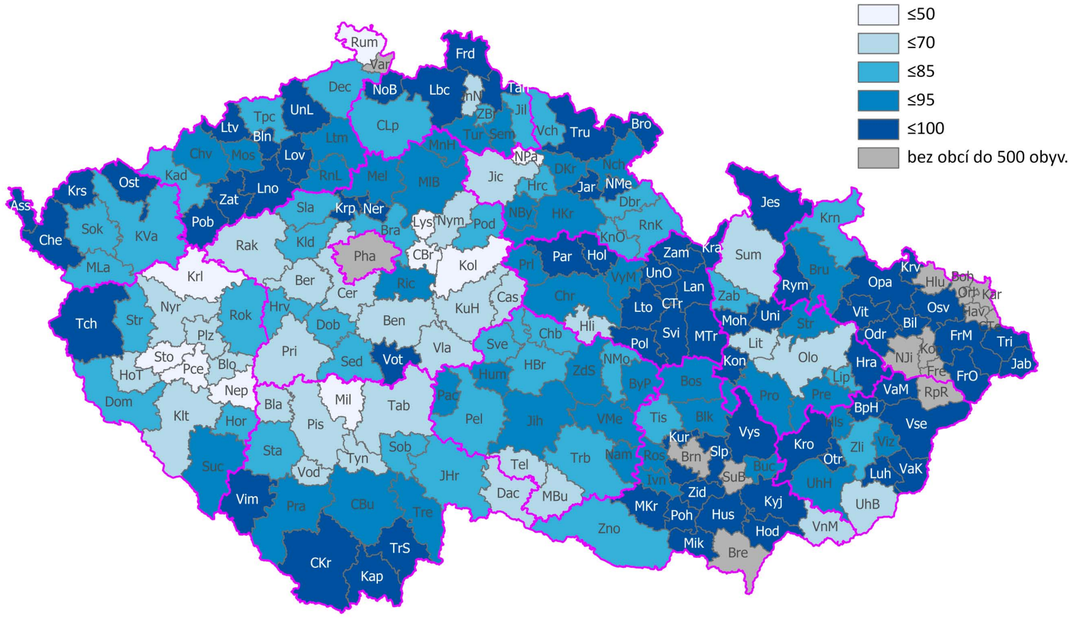
5.1 VYBAVENOST OBCÍ DO 500 OBYVATEL

NA ÚROVNI SO ORP V ROCE 2016

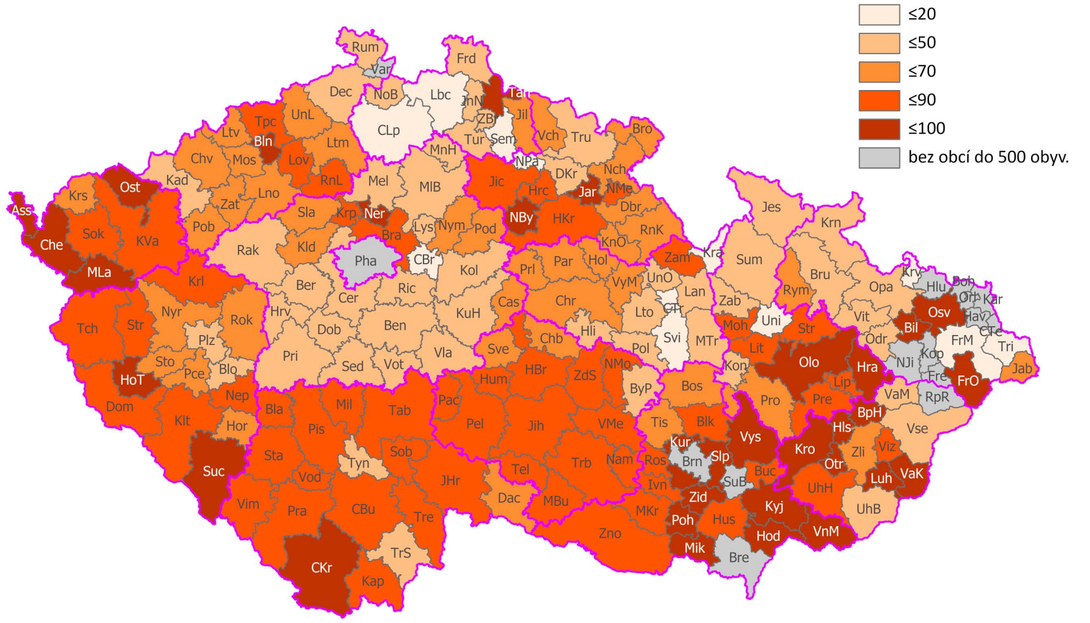
TECHNICAL INFRASTRUCTURE IN MUNICIPALITIES UP TO 500 INHABITANTS AT THE LEVEL OF MICROREGIONS IN 2016

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

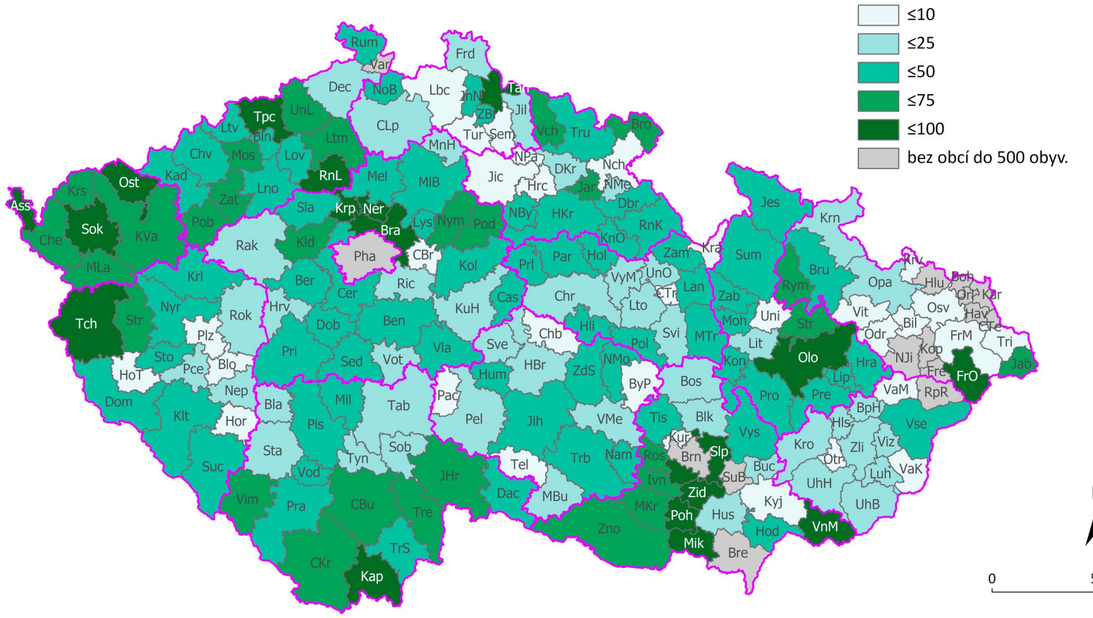
5.1.1 VEŘEJNÝ VODOVOD
PUBLIC WATER SUPPLY

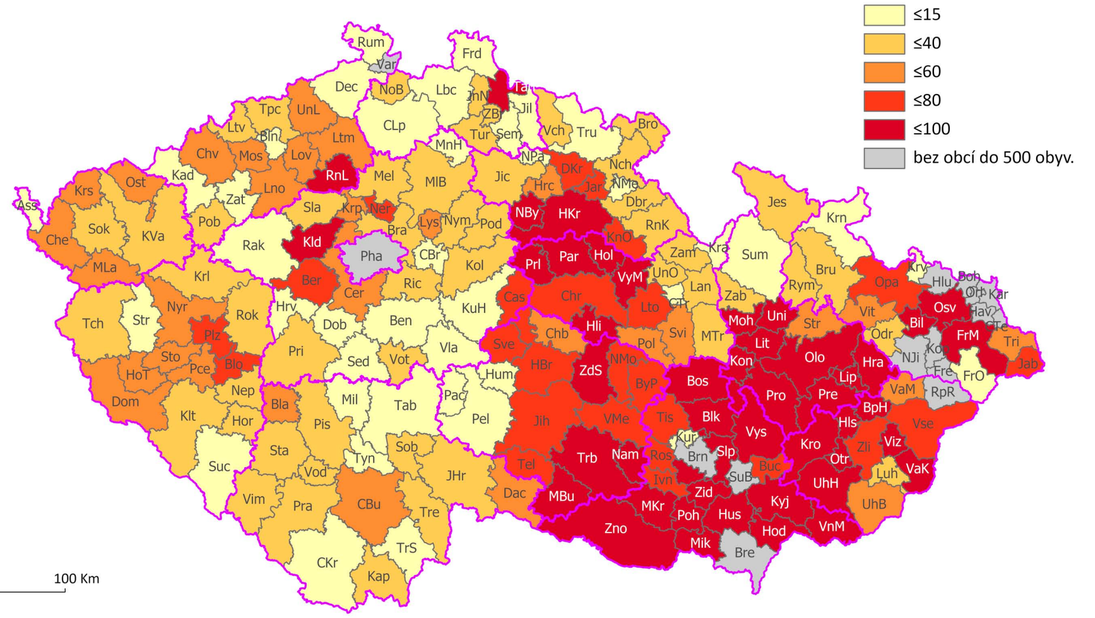
5.1.2 KANALIZACE
SEWERAGE SYSTEM

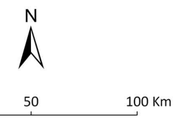

5.1.3 KANALIZACE S ČISTÍRNOU ODPADNÍCH VOD
SEWERAGE AND WASTEWATER TREATMENT PLANT SYSTEM

5.1.4 VEŘEJNÝ ROZVOD PLYNU
PUBLIC NATURAL GAS SUPPLY

Autoři mapy: RNDr. Jan Kopp, Ph.D.
Mgr. Luděk Krtička

Kartografické zpracování: Mgr. Luděk Krtička

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019; ČSÚ 2016;
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016.

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

Kraje
Obce s rozšířenou působností

5.1 Vybavenost obcí do 500 obyvatel na úrovni SO ORP v roce 2016

Územní diferenciace venkova podle vybavenosti technickou infrastrukturou byla hodnocena na základě výkazu obcí do 500 obyvatel na úrovni SO ORP. Informace byly čerpány z veřejné databáze ČSÚ, získané z jednorázové přílohy TOVK k výkazu VI 1-01 za rok 2016 (ČSÚ 2016). Úroveň vybavenosti ilustrují čtyři mapy podílu obcí v dané velikostní kategorii s připojením na veřejný vodovod, kanalizaci, čističku odpadních vod a zemní plyn. Použitý způsob kartografického vyjádření je ovlivněn rozdílným počtem obcí do 500 obyvatel v jednotlivých SO ORP (0–71).

V zásobování vodou se projevují významné rozdíly ovlivněné investicemi do vodovodní infrastruktury, dostupností lokálních zdrojů a možností připojení na soustavy oblastních vodovodů (podrobněji Marval, Hejduková, Roub 2019). Horší vybavenost malých obcí vodohospodářskou infrastrukturou vykazují některé SO ORP v širším zázemí Prahy nebo Plzně. Více než 50 % malých obcí v kategorii do 500 obyvatel nemá připojení na vodovod na jižním Plzeňsku (SO ORP Nepomuk, Stod, Přeštice) a dále v SO ORP Kolín, Milevsko, a Kralovice. Existuje také řada obcí, které nemají kanalizační systém napojený na čistírnu odpadních vod (podrobněji Jáglová, Šnajdr 2009, Dědič 2018). U malých obcí do 500 obyvatel je tento problém nejvýraznější na jižním Plzeňsku a v některých oblastech Moravskoslezského kraje. Nízký podíl vybavenosti kanalizační infastrukturou mají také malé obce SO ORP Horažďovice, Náchod, Bystřice pod Perštejnem, Telč, Turnov a Kyjov. Nejnižší úroveň plynofikace mají malé obce SO ORP Pacov, Rakovník, Český Brod, Vlašim, Krnov a Šumperk. Naopak vyšší úroveň plynofikace vykazují obce Zlínského a Jihomoravského kraje (podrobněji Dědič 2018).

Zdroje

ČSÚ (2016): Technické vybavení v krajích, okresech a SO ORP podle velikostních skupin obcí. Veřejná databáze ČSÚ, Praha, https://vdb.czso.cz/vdbvo2/ (1. 11. 2019).
DĚDIČ, P. (2018): Kanalizaci s čističkou má více než polovina obcí. STATISTIKA&MY, 8, 27–28.
JÁGLOVÁ, V., ŠNAJDR, M. (2009): Zneškodňování odpadních vod v obcích do 2000 ekvivalentních obyvatel – metodická příručka Ministerstvo životního prostředí. MŽP, Praha.
MARVAL, Š., HEJDUKOVÁ, P., ROUB, R. (2019): Dostupnost pitné vody v malých obcích. Geografické rozhledy, 29, 2, 8–11.

5.2 Délka místních komunikací bez cyklostezek a stezek pro pěší v přepočtu na 1 obyvatele na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

5.2 DÉLKA MÍSTNÍCH KOMUNIKACÍ BEZ CYKLOSTEZEK A STEZEK PRO PĚŠÍ V PŘEPOČTU NA 1 OBYVATELE

NA ÚROVNI VENKOVSKÝCH OBCÍ A OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ

LENGTH OF LOCAL ROADS WITHOUT BIKE PATHS AND PEDESTRIAN PATHS PER CAPITA AT THE LEVEL OF RURAL MUNICIPALITIES AND MICROREGIONS

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

5.2.1

5.2.2

Délka místních komunikací na 1 obyvatele ve venkovských obcích na úrovni ORP (m)

Length of local roads per capita in rural municipalities at the level of microregions (m)

- ≤8.0
- ≤12.0
- ≤17.0
- ≤25.0
- ≤53.3
- bez venkovských obcí / without rural municipalities

0 25 50 Km

0 40 80 Km

Délka místních komunikací na 1 obyvatele ve venkovských obcích (m)

Length of local roads per capita in rural municipalities (m)

- ≤3.0
- ≤15.0
- ≤50.0
- ≤100.0
- ≤470.3
- N/A

- Kraje
- Obce s rozšířenou působností
- Vojenský újezd
- Městská oblast nad 3000 obyvatel

Autor mapy: Mgr. Alexandr Nováček

Kartografické zpracování: Mgr. Alexandr Nováček, Mgr. Adam Pavlík, Mgr. Luděk Krtička

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019, ČSÚ MOS, 2016
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

5.2 Délka místních komunikací bez cyklostezek a stezek pro pěší v přepočtu na 1 obyvatele na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

Vybavenost jednotlivých obcí místními komunikacemi v přepočtu na 1 obyvatele je velmi různorodá, rozdíl mezi minimálními a maximálními hodnotami škály je pak více než 150násobný. Horší vybavenost místními komunikacemi zpravidla vykazují obce situované v horských či příhraničních oblastech nebo obce na pomezí dvou krajů. Délka místních komunikací v přepočtu na 1 obyvatele může sloužit jako jeden z indikátorů finanční náročnosti údržby a udržitelnosti dopravní a technické infrastruktury obcí. V kombinaci s demografickými jevy jako je přirozený přírůstek a migrační saldo lze konstatovat, že finanční zátěž nemalého počtu obcí na údržbu a rozvoj této infrastruktury postupně narůstá, což představuje narůstající výzvu pro udržitelnost obecních rozpočtů.

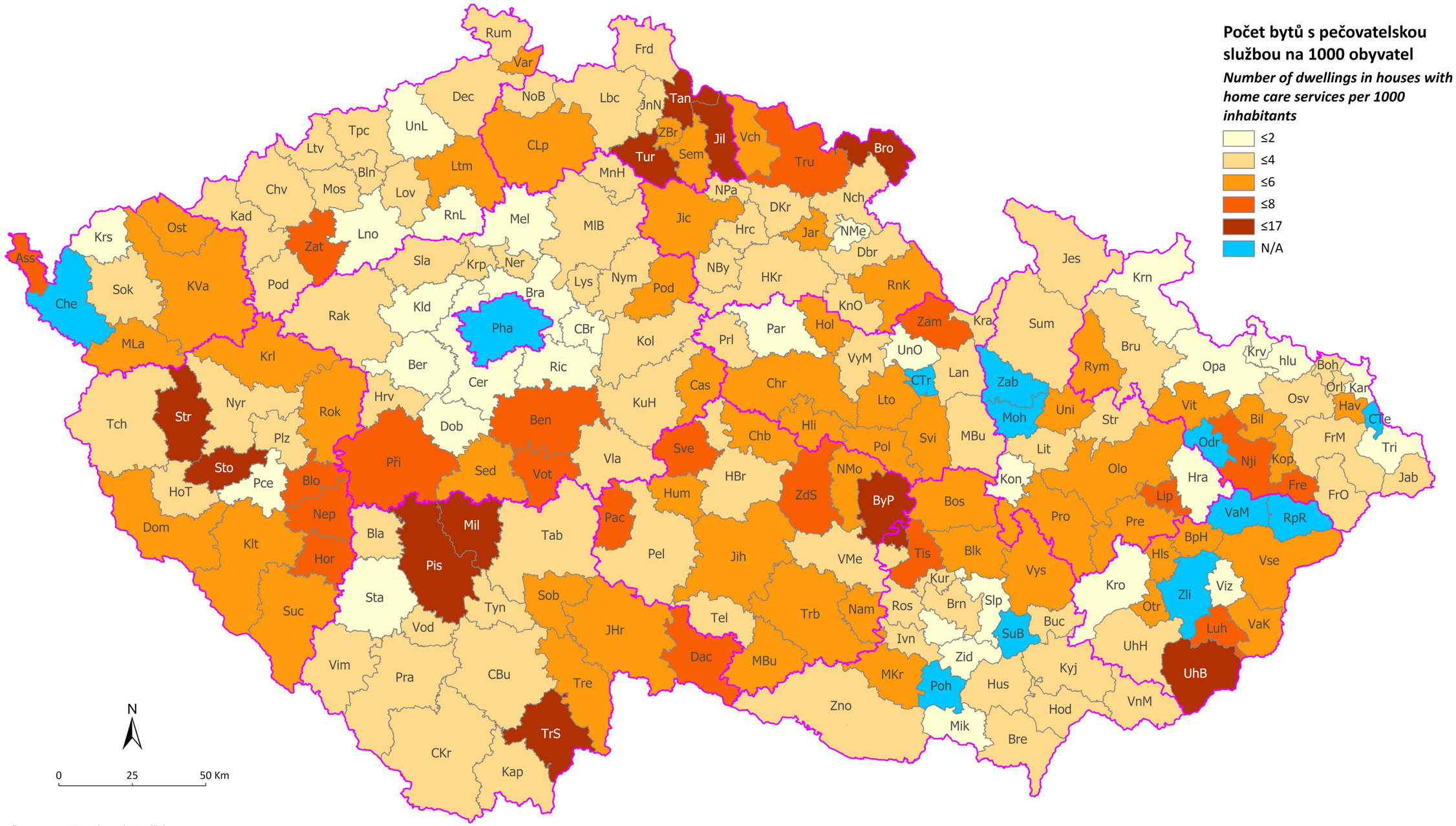
5.3 Počet bytů v domech s pečovatelskou službou v roce 2017 na úrovni obcí s rozšířenou působností

5.3 POČET BYTŮ V DOMECH S PEČOVATELSKOU SLUŽBOU V ROCE 2017

NA ÚROVNI OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ

NUMBER OF DWELLINGS IN HOUSES WITH HOME CARE SERVICES IN 2017 AT THE LEVEL OF MICROREGIONS

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110 Č R

Autoři mapy: Mgr. Alexandr Nováček

Kartografické zpracování: Mgr. Alexandr Nováček, Mgr. Adam Pavlík

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019, ČSÚ MOS, 2016
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

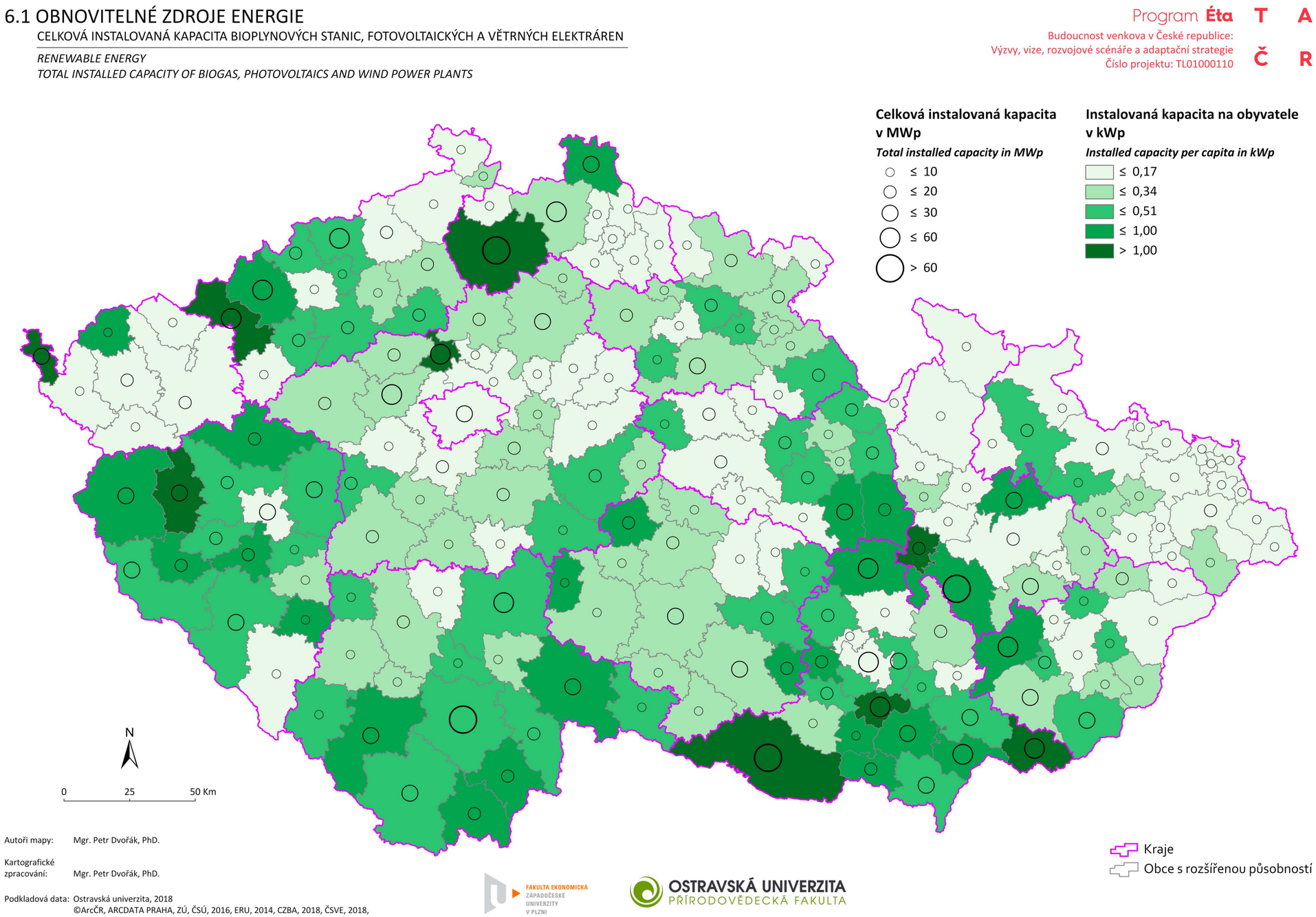
Kraje
Obce s rozšířenou působností

5.3 Počet bytů v domech s pečovatelskou službou v roce 2017 na úrovni obcí s rozšířenou působností

Stárnutí populace Česka představuje jeden ze základních společenských problémů, na který bude muset společnost reagovat. Zatímco ORP zastoupené většími městy si udržují relativně nízkou dynamiku stárnutí, tak řada venkovských ORP vykazuje dynamiku opačnou. Tento společenský jev vytváří tlak na zvýšení počtu bytů s pečovatelskou službou, přičemž paradoxně obce, které vykazují nejvyšší dynamiku stárnutí, mají poměrně nízkou vybavenost touto infrastrukturou, jako příklad lze uvést v ORP Jeseník, Krnov, Bílina, Rumburk či Frýdlant.

OBNOVITELNÉ ZDROJE

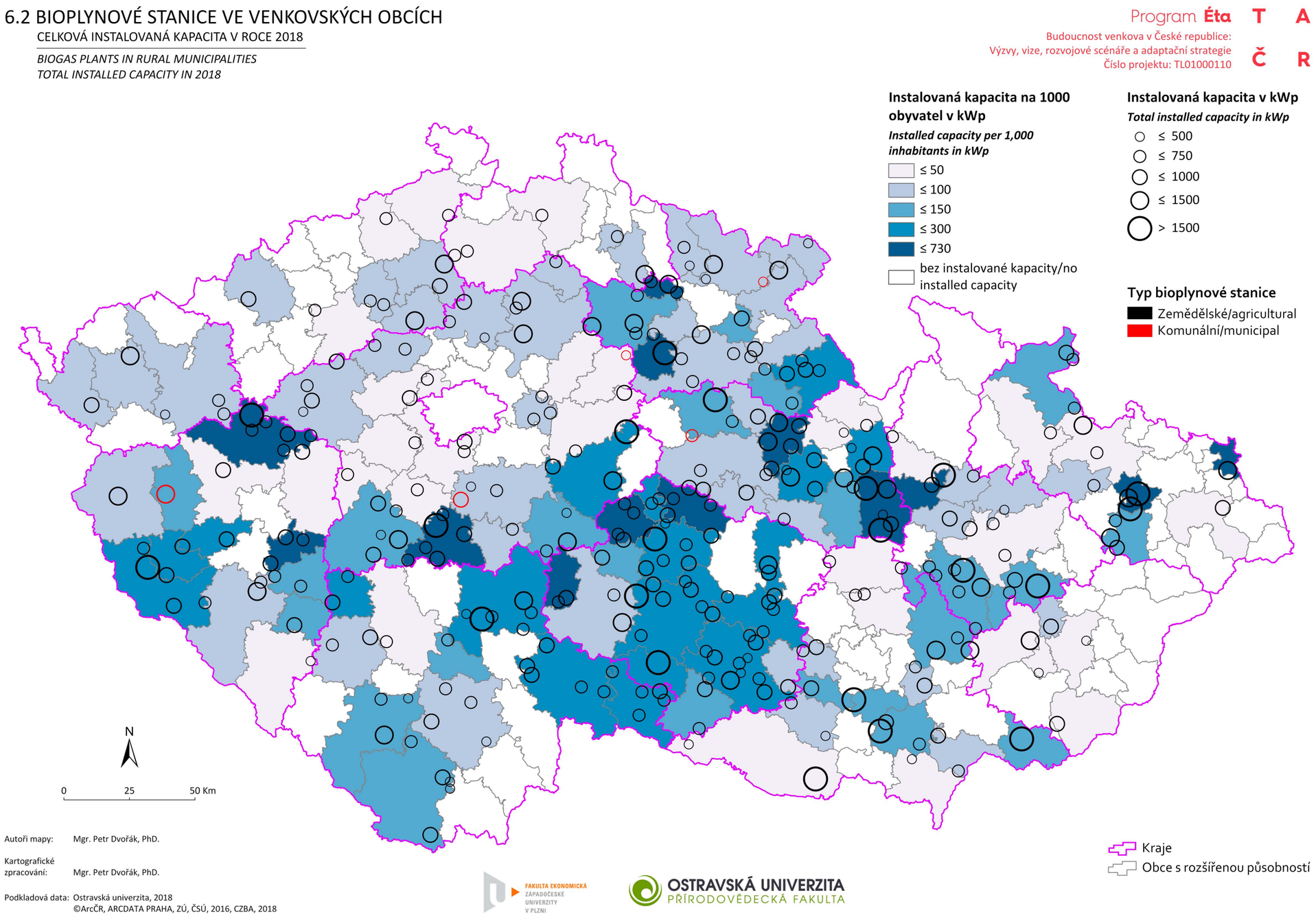
6.1 Obnovitelné zdroje energie: celková instalovaná kapacita bioplynových stanic, fotovoltaických a bioplynových elektráren v roce 2018

6.1 Obnovitelné zdroje energie: celková instalovaná kapacita bioplynových stanic, fotovoltaických a větrných elektráren

V mapě je zobrazeno rozmístění hlavních zdrojů produkujících obnovitelnou elektrickou energii. Jedná se o bioplynové stanice (BPS), fotovoltaické (FVE) a větrné (VTE) elektrárny. Prostorový rámec vychází z instalovaného výkonu BPS a VTE k roku 2018, u FVE k roku 2014.

6.2 Bioplynové stanice ve venkovských obcích: celková instalovaná kapacita v roce 2018

6.2 Bioplynové stanice ve venkovských obcích: celková instalovaná kapacita v roce 2018

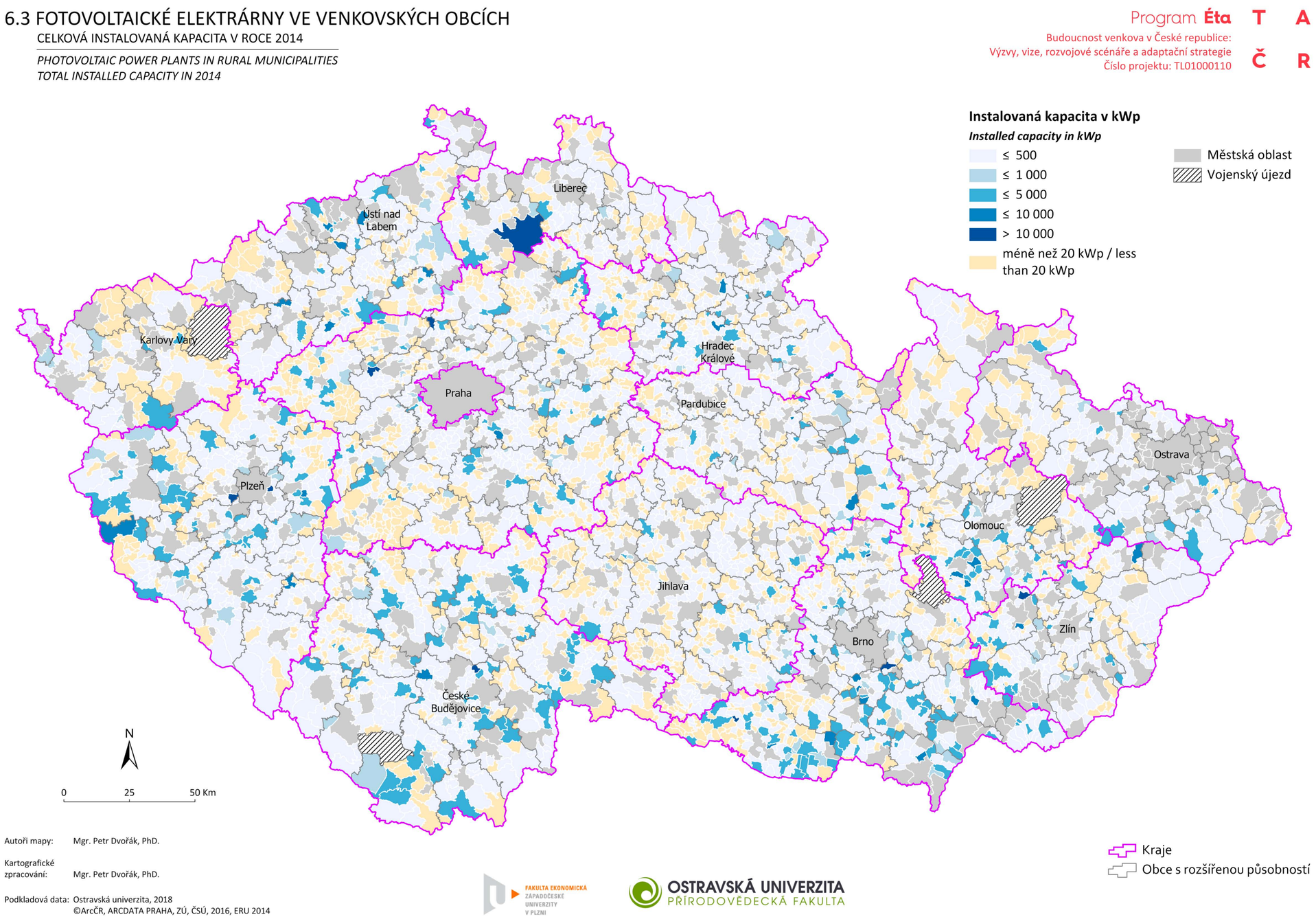
Bioplynové stanice (BPS) fungující jako energetické zdroje zaznamenaly v Česku výrazný nárůst během posledních deseti let. V současnosti se jedná o významné zdroje elektrické energie generující přibližně 2,7 % hrubé výroby elektřiny. Mezi obnovitelnými zdroji jde společně s fotovoltaickými elektrárnami o nejvýznamnější producenty elektrické energie. V roce 2018 se BPS podílely na výrobě „zelené“ elektřiny z 25,6 %.

Mapa znázorňuje lokalizaci zemědělských a komunálních BPS. Tyto typy stanic jsou pro venkovské prostředí České republiky nejběžnější, a to jak počtem, tak instalovanou kapacitou. Zemědělské BPS jsou provozovány v 295 obcích a disponují instalovaným výkonem 252 MWp elektrické a 244,1 MWp tepelné energie. Jejich prostorový vzorec rozmístění je úzce provázán se zemědělskou činností, neboť majoritu substrátu, který zpracovává tento typ BPS, tvoří cíleně pěstované zemědělské plodiny (kukuřice, travní senáž) a zemědělské odpady (hnůj, kejda). Zemědělské BPS jsou koncentrovány do oblastí s průměrnými a lehce podprůměrnými podmínkami pro zemědělskou výrobu, jejich výskyt také pozitivně koreluje s lokalizací větších, ekonomicky silnějších zemědělských podniků (Van der Horst et al., 2018). Za jádrovou oblast výskytu zemědělských BPS lze označit kraj Vysočina a Pardubický kraj. Komunální BPS jsou primárně určeny k energetickému zpracování odpadů jako je biologicky rozložitelný komunální odpad nebo gastroodpady. V České republice jsou zastoupeny v řádu jednotek. Ve venkovském prostoru je v provozu 5 stanic (Neveklov, Kněžice, Svojšín, Jezbořice a Rtyně v Podkrkonoší), které disponují instalovaným výkonem 3,4 MW elektrické i tepelné energie.

Zdroje

Van der Horst, D., Martinat, S., Navratil, J., Dvorak, P., Chmielova, P. (2018). What can the location of biogas plants tell us about agricultural change? A Case Study from the Czech Republic. Deturope, 10(1), 33-52.

6.3 Fotovoltaické elektrárny ve venkovských obcích: celková instalovaná kapacita v roce 2014

Autoři mapy: Mgr. Petr Dvořák, PhD.

Kartografické zpracování: Mgr. Petr Dvořák, PhD.

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2018
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016, ERU 2014

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

6.3 Fotovoltaické elektrárny ve venkovských obcích: celková instalovaná kapacita v roce 2014

Podíl solární energie na primární produkci elektřiny v České republice dramaticky vzrostl mezi lety 2009 a 2011. Tento dramatický nárůst označovaný také jako „solární boom“ byl vyvolán kombinací vysoké státní podpory při současném poklesu cen fotovoltaických panelů na světových trzích. Během tohoto velmi krátkého období bylo instalováno cca 2 000 MWp výkonu. Takto dynamický růst byl tažen primárně velkými instalacemi na zemědělské půdě, které doplňovaly fotovoltaické elektrárny (FVE) na budovách, v areálech průmyslových podniků či brownfieldech. Postupné omezování provozní podpory vedoucí až k jejímu úplnému zastavení v roce 2013 vedlo k ustálení celkové instalované kapacity na hranici 2 100 MWp při produkci elektrické energie pohybující se okolo 2 200 000 MWh/rok.

Na prostorové rozmístění FVE spolupůsobí mnoho faktorů. Provozně nejefektivnější jsou lokality s nejvyššími hodnotami solární radiace, které v České republice nalezneme na Jižní Moravě. Avšak vztah mezi lokalizací FVE a vyššími hodnotami solární radiace není v České republice nikterak silný (Hofierka, 2014). O samotné lokalizaci tak rozhodují ve stejné nebo i vyšší míře faktory, jako jsou vlastnické vztahy, dostupnost pozemků, míra urbanizace a stavební charakter budov, u střešních instalací na rodinných domech i stupeň vzdělání, příjmová hladina vlastníka nebo příklady dobré praxe z jeho okolí (Schaffer, Brun 2015). Samotná mapa zobrazuje prostorovou diferenciaci instalovaného výkonu fotovoltaických elektráren ve venkovském prostoru Česka v roce 2014, tedy již po solárním boomu. Ve venkovském prostoru byla v roce 2014 lokalizována přibližně polovina z 28 000 instalací, což odpovídalo 1 329,8 MWp instalovaného výkonu (62,6 % celkového instalovaného výkonu FVE v ČR). Pro venkovský prostor jsou charakteristické rozsáhlejší instalace na zemědělské půdě. Instalací do 10 kWp, které můžeme považovat za střešní na rodinných domech, bylo realizováno 9 224 s přibližnou instalovanou kapacitou 51 MWp. FVE se vyskytuje přibližně ve 2/3 venkovských obcí. Nejmenší výskyt je patrný v periferně položených regionech, naopak nejvyšší je v Jihomoravském, Jihočeském a Plzeňském kraji. Absolutně nejvyšší instalovaný výkon je v obci Ralsko, která disponuje přes 41,1 MWp instalovaného výkonu.

Zdroje

Hofierka, J., Kaňuk, J., Gallay, M. (2014): The Spatial distribution of photovoltaic power plants in relation to solar resource potential: the case of the Czech Republic and Slovakia. Moravian Geographical Reports, 22, 2, 26–33.
Schaffer, A. J., Brun, S. (2015): Beyond the sun – socioeconomic drivers of the adoption of small-scale photovoltaic installations in Germany. Energy Research & Social Science, 10, 220–227.

VYUŽITÍ KRAJINY

7.1 Podíl zemědělské půdy, orné půdy, trvalých travních porostů a lesní půdy v roce 2018 na úrovni obcí s rozšířenou působností

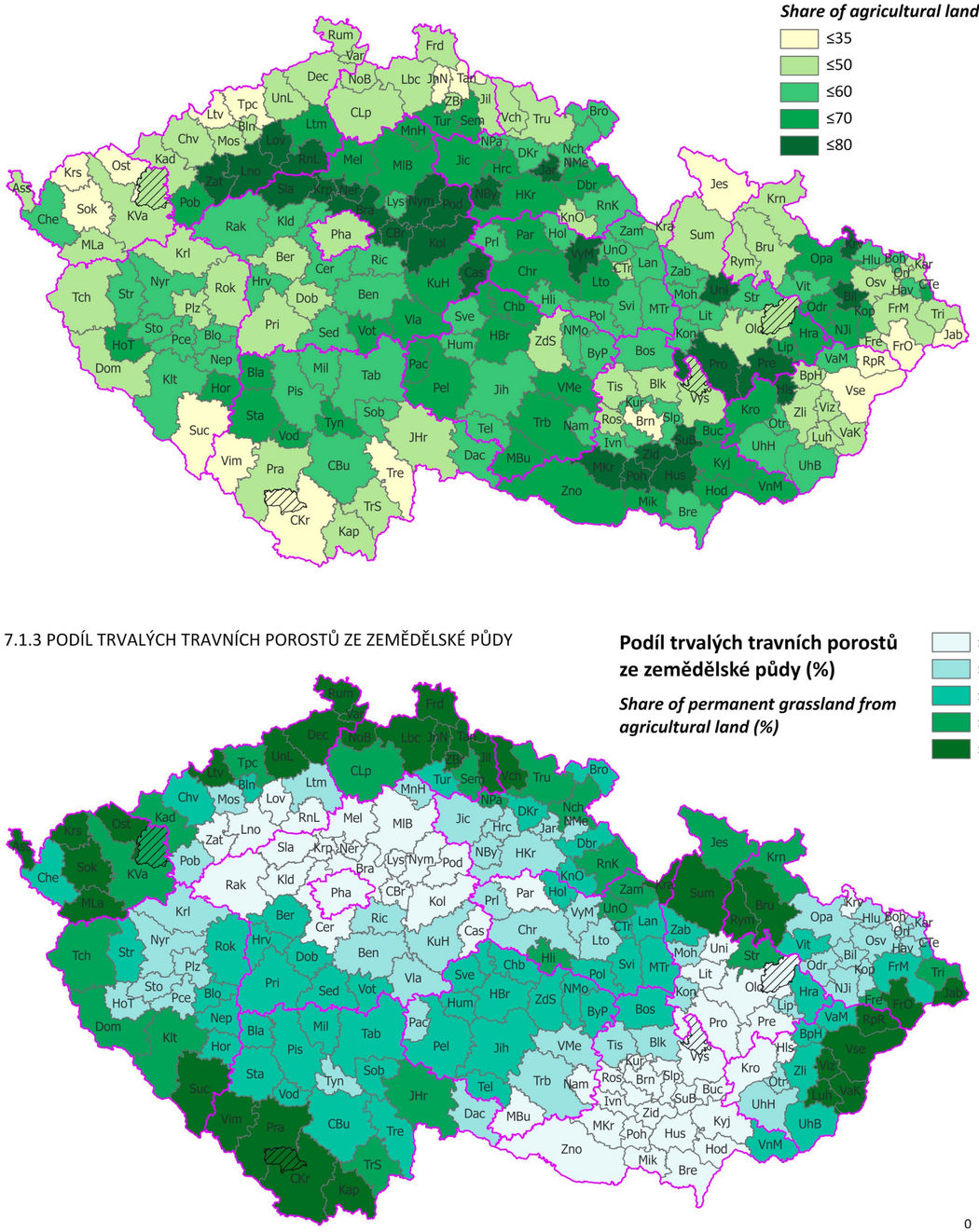
7.1 PODÍL ZEMĚDĚLSKÉ PŮDY, ORNÉ PŮDY, TRVALÝCH TRAVNÍCH POROSTŮ A LESNÍ PŮDY V ROCE 2018

NA ÚROVNI OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ

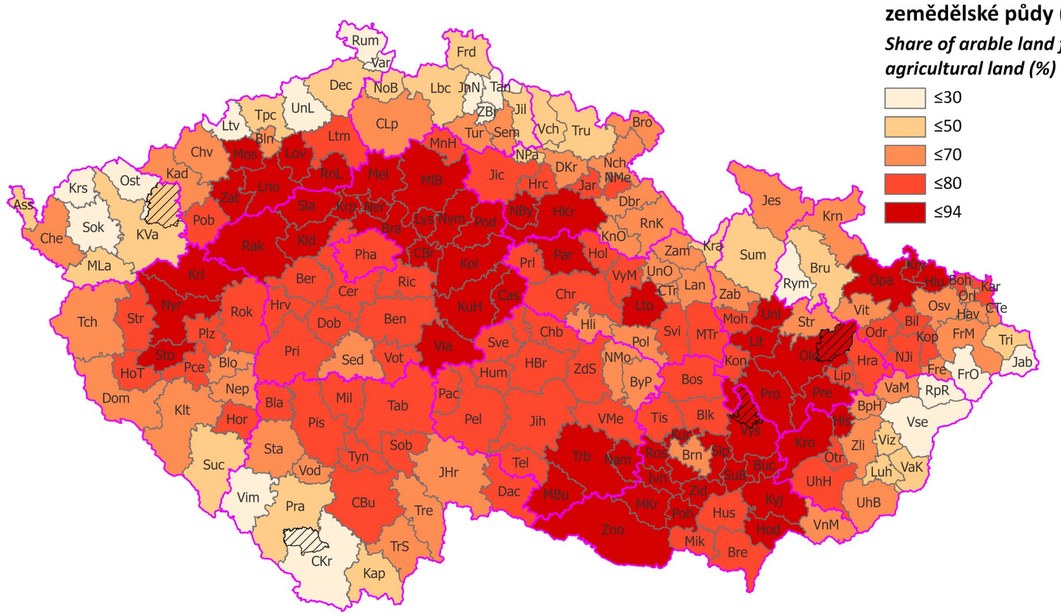
SHARE OF AGRICULTURAL LAND, ARABLE LAND, PERMANENT GRASSLAND AND FOREST LAND IN 2018 AT THE LEVEL OF MICROREGIONS

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

7.1.1 PODÍL ZEMĚDĚLSKÉ PŮDY Z CELKOVÉ VÝMĚRY

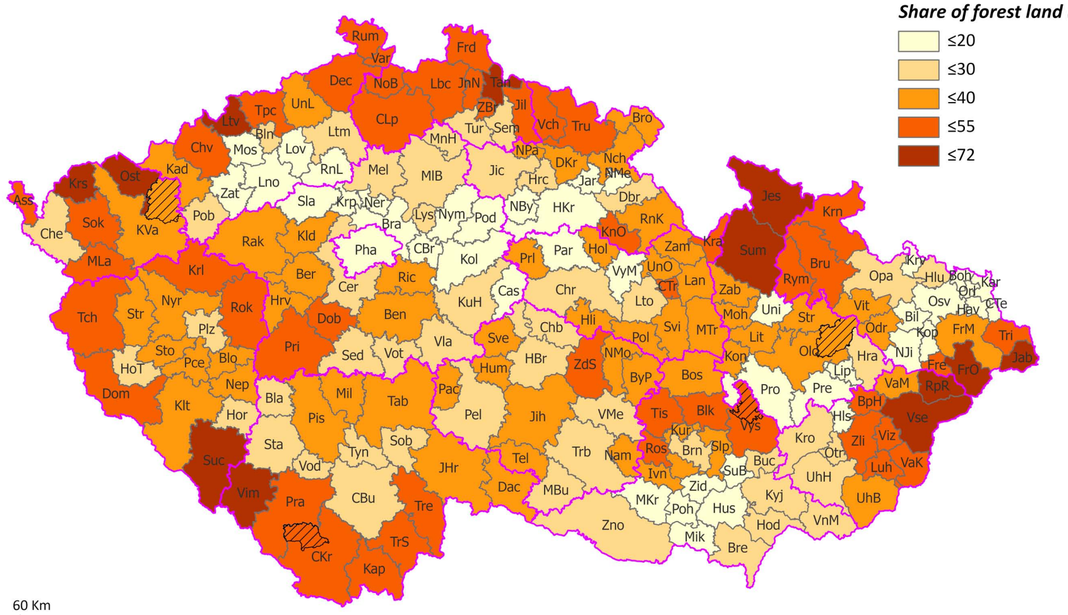

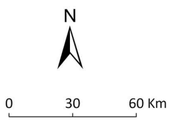
7.1.2 PODÍL ORNÉ PŮDY ZE ZEMĚDĚLSKÉ PŮDY

7.1.3 PODÍL TRVALÝCH TRAVNÍCH POROSTŮ ZE ZEMĚDĚLSKÉ PŮDY

7.1.4 PODÍL LESNÍCH POZEMKŮ Z CELKOVÉ VÝMĚRY

Autoři mapy: Mgr. Luděk Krtička, Mgr. Petr Dvořák, Ph.D., RNDr. Petr Žufan, Ph.D.
Kartografické zpracování: Mgr. Luděk Krtička

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2018
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

Kraje
Obce s rozšířenou působností
Vojenské újezdy

7.1 Podíl zemědělské půdy, orné půdy, trvalých travních porostů a lesní půdy v roce 2018 na úrovni obcí s rozšířenou působností

Předkládaná mapová kompozice prezentuje na úrovni obcí s rozšířenou působností (ORP) podíly lesních a zemědělských pozemků, které tvoří hlavní složky venkovské krajiny a jsou do značné míry komplementární. Zemědělský půdní fond je dále podrobněji prostorově charakterizován s ohledem na intenzitu jeho využívání podílem orné půdy (zorněním). To dosahuje vysokých hodnot v úrodnějších, intenzivně obhospodařovaných oblastech. Naopak vyšší podíl trvalých travních kultur můžeme označit za příklad extenzivního využití zemědělské půdy.
To je typické pro horské a podhorské oblasti, které mají podprůměrné produkční schopnosti.

Mapový výstup vznikl na základě údajů Územně analytických podkladů (ČSÚ/ ČÚZK) pro obce a obce s rozšířenou působností (ORP).

Zdroje

ČSÚ (2020): Územně analytické podklady (ÚAP) [online]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/csu_a_uzemne_analyticke_podklady

7.2 Změna v rozloze zemědělské půdy v období 2013–2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

7.2 ZMĚNA V ROZLOZE ZEMĚDĚLSKÉ PŮDY V OBDOBÍ 2013-2018

NA ÚROVNI VENKOVSKÝCH OBCÍ A OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ

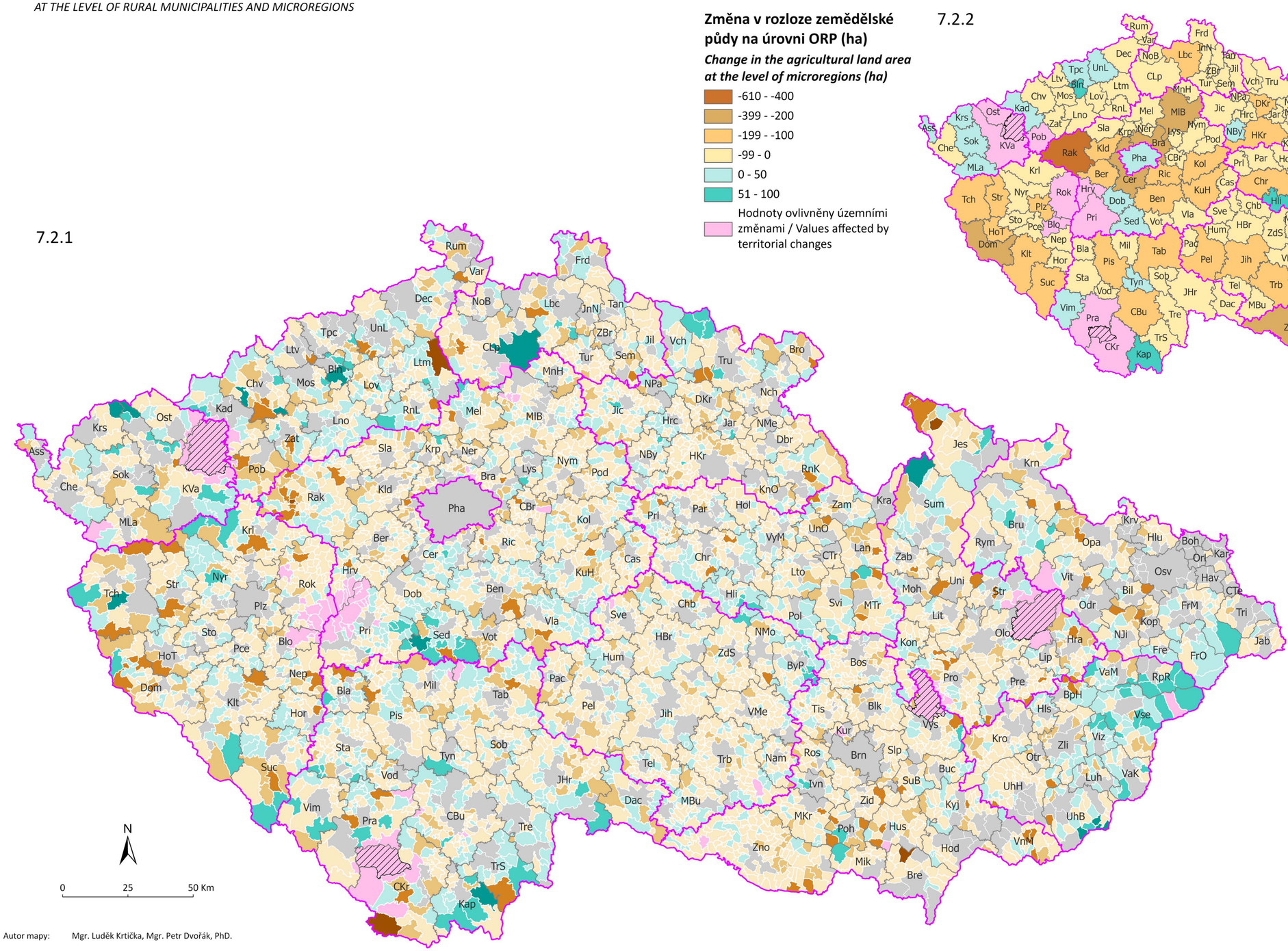
CHANGE IN AGRICULTURE LAND AREA IN PERIOD 2013-2018
AT THE LEVEL OF RURAL MUNICIPALITIES AND MICROREGIONS

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

Změna v rozloze zemědělské půdy na úrovni ORP (ha)
Change in the agricultural land area at the level of microregions (ha)
-610 - -400
-399 - -200
-199 - -100
-99 - 0
0 - 50
51 - 100
Hodnoty ovlivněny územními změnami / Values affected by territorial changes

7.2.1

7.2.2

0 50 100 Km

Změna v rozloze zemědělské půdy na úrovni obcí (ha)
Change in the agricultural land area at the level of municipalities (ha)
-178.7 - -100.0
-99.9 - -30.0
-29.9 - -5.0
-4.9 - 0.0
0.1 - 5.0
5.1 - 30.0
30.1 - 99
Hodnoty ovlivněny územními změnami / Values affected by territorial changes

N

0 25 50 Km

Kraje
Obce s rozšířenou působností
Městská oblast nad 3000 obyvatel
Vojenský újezd

Autor mapy: Mgr. Luděk Krtička, Mgr. Petr Dvořák, PhD.

Kartografické zpracování: Mgr. Luděk Krtička

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019; ČSÚ, 2019; ©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

7.2 Změna v rozloze zemědělské půdy v období 2013–2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

Mapový výstup vizualizuje změnu v rozloze zemědělské půdy (ha) v období 2013–2018 na základě údajů Územně analytických podkladů (ČSÚ/ČÚZK) pro obce a obce s rozšířenou působností (ORP). Ve výstupu je výsledná změna v rozloze zemědělské půdy zachycena pro venkovské obce, kde umožňuje identifikovat interval přírůstku/úbytku zemědělské půdy ve sledovaném období.

Z výstupu byly vyloučeny územní jednotky, které byly ve sledovaném období předmětem územních změn. Při interpretaci mapy je nutné brát v potaz, že daná změna může být výsledkem různých faktorů. Příčinou úbytku může být například konverze některého druhu zemědělské půdy do ostatních kategorií využití půdy (např. z některé kategorie zemědělské půdy do zastavěných ploch, lesních ploch) nebo se také může jednat o výsledek revize katastrálního operátu jehož cílem je dosažení co největšího souladu skutečného stavu se stavem evidovaným v katastru nemovitostí. Pokud budeme hodnotit zemědělskou půdu pouze za venkovské obce, ve sledovaném období poklesla její rozloha přibližně o 12 000 hektarů. Naopak, přibližně o 6 000 hektarů narostla lesní půda, o 1 700 ha vodní plochy a o přibližně 4 500 ha zastavěné a ostatní plochy. Nutno dodat, že významná konverze proběhla také uvnitř samotné kategorie zemědělské půdy, především na úkor orné půdy (pokles přibližně o 25 000 ha) s přírůstkem v kategorii trvale travnatých porostů (nárůst přibližně o 13 500 ha).

Zdroje

ČSÚ (2020): Územně analytické podklady (ÚAP) [online]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/csu_a_uzemne_analyticke_podklady

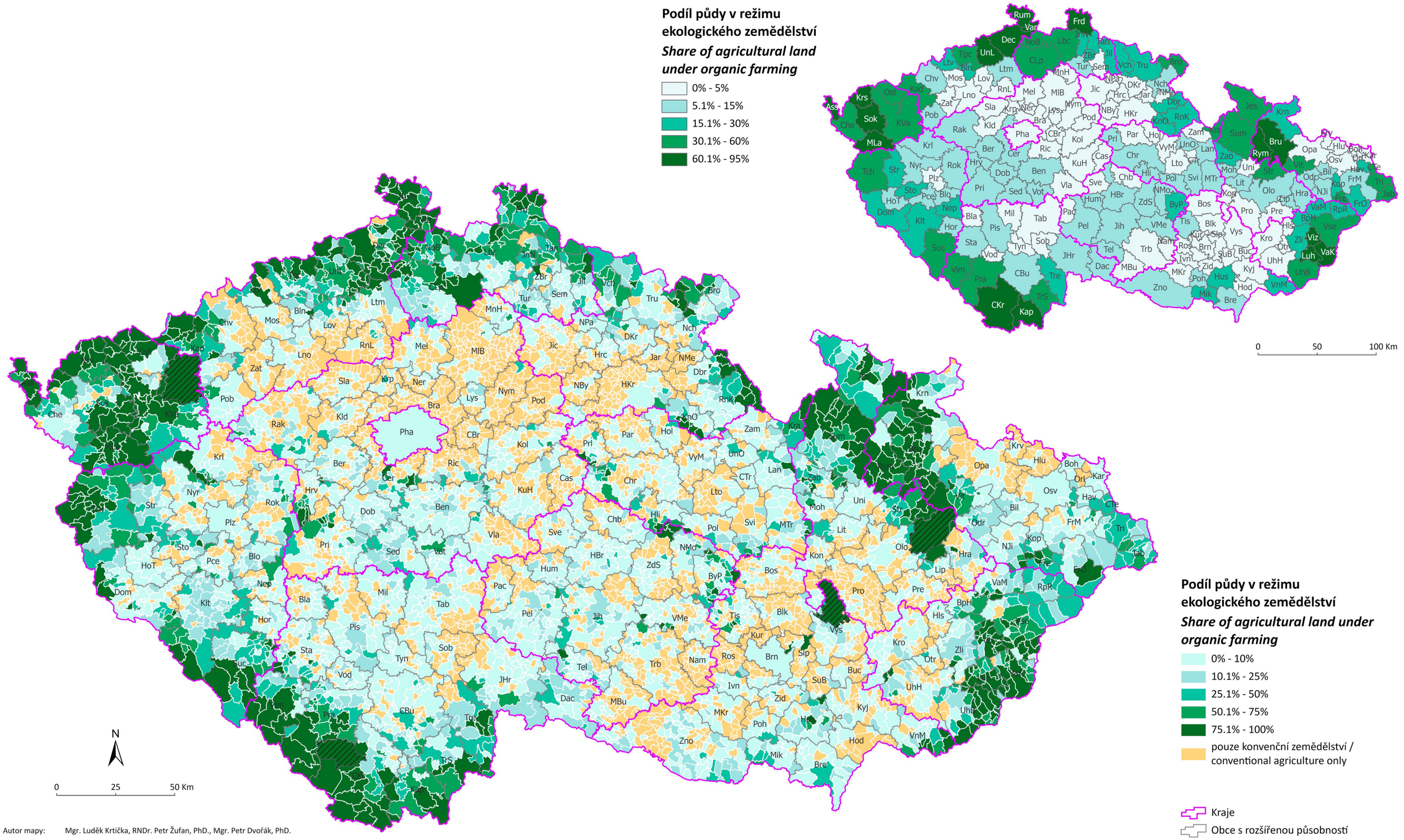
7.3 Zemědělská půda v režimu ekologického zemědělství v roce 2019 na úrovni obcí a obcí s rozšířenou působností

7.3 ZEMĚDĚLSKÁ PŮDA V REŽIMU EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ V ROCE 2019

NA ÚROVNI OBCÍ A OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ

AGRICULTURAL LAND UNDER ORGANIC FARMING IN 2019
AT THE LEVEL OF MUNICIPALITIES AND MICROREGIONS

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

Autor mapy: Mgr. Luděk Krtička, RNDr. Petr Žufan, PhD., Mgr. Petr Dvořák, PhD.

Kartografické zpracování: Mgr. Luděk Krtička

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2020; Veřejný registr půdy LPIS, 2019; ©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2005.

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

7.3. Zemědělská půda v režimu ekologického zemědělství v roce 2019 na úrovni obcí a obcí s rozšířenou působností

Ekologické zemědělství (EZ) se v Česku rozvíjí od počátku 90. let 20. století. Význam tohoto druhu zemědělské činnosti vzrůstá společné s rozšiřující se rozlohou ekologicky obhospodařované půdy, se vzrůstajícím počtem farem hospodařících v systémů ekologického zemědělství i s rostoucí produkcí a spotřebou biopotravin. Ročenka ekologického zemědělství (Mze, 2019) uvádí, že ke konci roku 2018 bylo ekologickými zemědělci v Česku obhospodařováno již přes 43 % trvalých travních porostů (TTP), téměř 3 % orné půdy a přes 8 % ploch trvalých kultur (resp. 8 % sadů, 5 % vinic a 0,1 % chmelnic).

Prezentovaná mapa se opírá o prostorová data Veřejného registru půdy LPIS k 2. 11. 2019, přičemž celková výměra půdy v režimu ekologického zemědělství je souhrnem výměr plně certifikované půdy v EZ a výměr půdy v přechodném období.

Na národní úrovni představují plochy EZ 14,8 % zemědělské půdy. Struktura zemědělské půdy v EZ zůstává do značné míry již delší období neměnná. Dominují v ní TTP (dlouhodobě nad 80 %), které doplňuje orná půda (15 %) a trvalé kultury (1 %). Prostorové rozmístění EZ není rovnoměrné. Největší plochy se nachází v oblastech s přírodními omezeními (ANC), ve kterých se koncentruje až 89 % půdy z celkové výměry EZ. Jedná se zejména o pás pohraničních ORP od Frýdlantu po Kaplice, dále ORP Bruntál, Rýmařov, nebo ORP Valašské Klobouky, Vizovice a Luhačovice. Naopak v produkčních oblastech (např. Polabská nížina, Dolnomoravský, Hornomoravský úval) a v oblastech s vysokým zorněním (např. Českomoravská vrchovina) se plochy EZ vyskytují omezeně. Na krajské úrovni je EZ nejvíce zastoupeno v Karlovarském kraji, kde má již 44,3% podíl na celkové výměře zemědělského půdního fondu.

Zdroje

Veřejný registr půdy LPIS (2019): Údaje k 2.11.2019 [online]. Ministerstvo zemědělství.
Ročenka 2018. Ekologické zemědělství v České republice. [online]. Olomouc: Ministerstvo zemědělství České republiky, 2019 [cit. 2020-12-10]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/643739/Rocenka_ekologickeho_zemedelstvi_2018_WEB.pdf

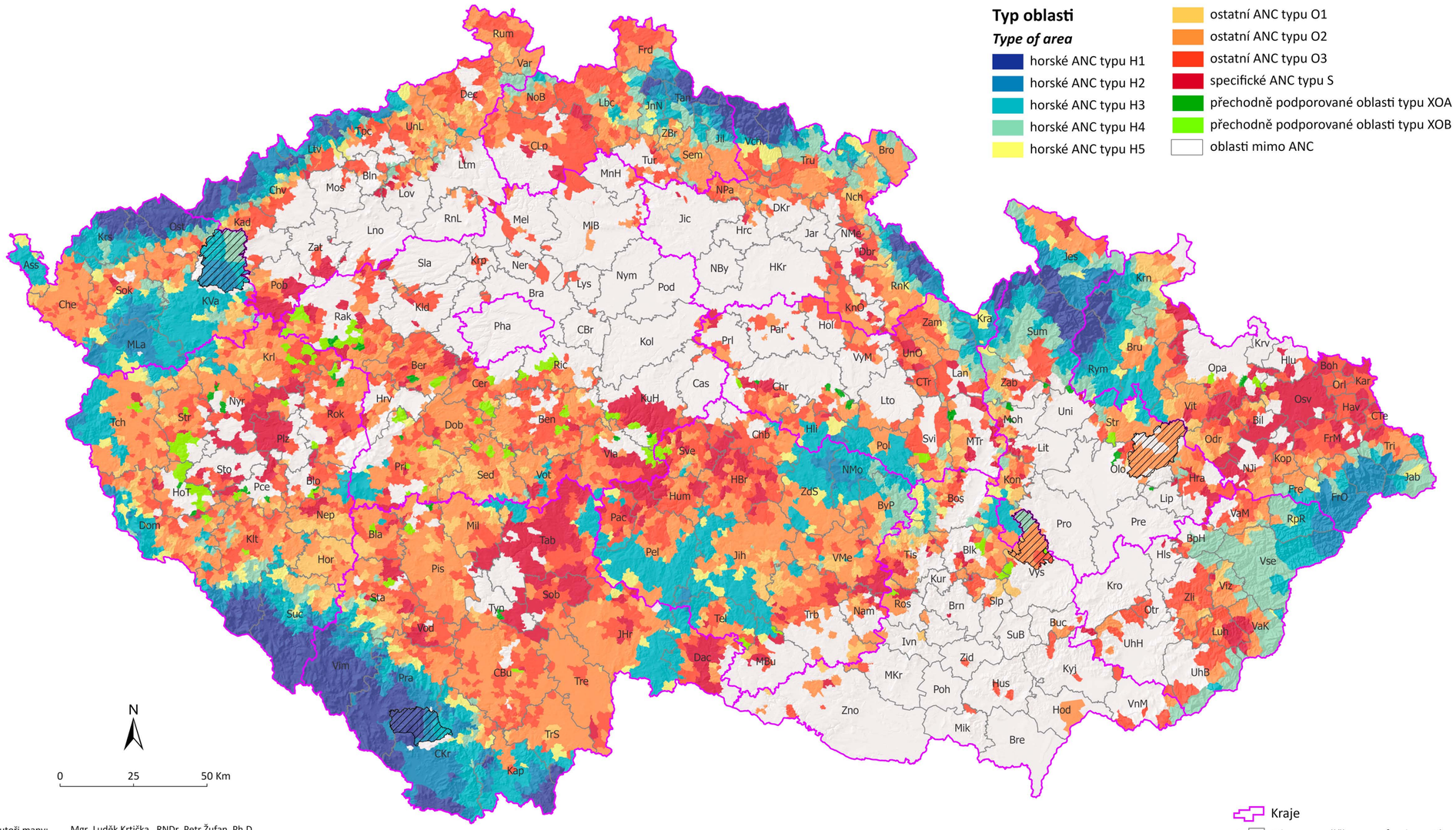
7.4 Vymezení oblastí s přírodními omezeními (ANC) pro zemědělskou výrobu včetně přechodně podporovaných oblastí do roku 2020

7.4 VYMEZENÍ OBLASTÍ S PŘÍRODNÍMI OMEZENÍMI (ANC) PRO ZEMĚDĚLSKOU VÝROBU

VČETNĚ PŘECHODNĚ PODPOROVANÝCH OBLASTÍ DO ROKU 2020

DELIMITATION OF AREAS WITH NATURAL CONSTRAINTS (ANC) FOR AGRICULTURAL PRODUCTION INCLUDING TRANSITIONALLY SUPPORTED AREAS TILL 2020

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice?
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110 Č R

Autoři mapy: Mgr. Luděk Krtička, RNDr. Petr Žufan, Ph.D.

Kartografické zpracování: Mgr. Luděk Krtička

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019; ©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016; nařízení vlády č. 43/2018 Sb.; nařízení vlády č. 44/2018 Sb.

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

7.4 Vymezení oblastí s přírodními omezeními (ANC) pro zemědělskou výrobu včetně přechodně podporovaných oblastí do roku 2020

Na základě požadavku Evropské komise sjednotit kritéria vymezování oblastí s přírodními omezeními pro zemědělskou výrobu a zajistit tak rovnocenný přístup v rámci jednotného trhu došlo od roku 2018 k přechodu na nové vymezení. Nově jsou tak poskytovány platby zemědělcům ve vymezených oblastech s přírodními omezeními (ANC), které nahradily dříve používané méně příznivé oblasti (LFA).

Zatímco horských LFA se nové vymezení nedotklo, významné změny nastaly v ostatních LFA, což jsou jiné než horské oblasti, které čelí značným přírodním znevýhodněním (nyní označované jako ostatní ANC-O a specifické ANC-S). Spolu s redefinicí došlo také ke změnám v podmínkách v poskytování platby i v její výši. Od roku 2018 se proto poskytování plateb řídí novým nařízením vlády č. 43/2018 Sb., o podmínkách poskytování plateb pro horské oblasti a jiné oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními. Z důvodu dlouhotrvajícího sucha bylo nařízení č. 43/2018 aktualizováno nařízením vlády č. 197/2018 Sb., kdy je zavedena možnost úpravy výpočtu průměrné roční intenzity chovu zvířat pro stanovení faremního systému z důvodu sucha.

Z hlediska celkového rozsahu vzrostl rozsah ploch zařazených do ANC na území Česka ve srovnání s původními LFA o 6,4 % (ANC-O nárůst o 5,8 %, ANC-S nárůst o 0,6 %) (Kučera et al. 2018). Z geografického hlediska došlo v některých regionech k významnějším změnám, kdy některé katastry původně spadající do LFA nesplnily podmínky pro zařazení do nově vymezených ANC (především se jednalo o jednotky původně zařazené na základě principu homogenizace). Tyto jednotky byly převedeny do kategorie přechodně podporovaných oblastí, kdy jim je v období 2018–2020 poskytována postupně se snižující platba. Podmínky pro poskytnutí platby stanovuje nařízení vlády č. 44/2018 Sb., o podmínkách poskytování plateb pro přechodně podporované oblasti s přírodními omezeními.

Zdroje

Kučera, J., Hlavsa T., Štolbová M., Turková E., 2018. Redefinice méně příznivých oblastí. Zemědělec 9/2018.
Metodika k provádění nařízení vlády č. 43/2018 Sb., o podmínkách poskytování plateb pro horské oblasti a jiné oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními, ve znění pozdějších předpisů a k provádění nařízení vlády č. 44/2018 Sb., o podmínkách poskytování plateb pro přechodně podporované oblasti s přírodními omezeními, ve znění pozdějších předpisů.

7.5 Dominantní typy kultur v režimu konvenční a ekologické produkce na úrovni obcí a obcí s rozšířenou působností

7.5 DOMINANTNÍ TYPY KULTUR V REŽIMU KONVENČNÍ A EKOLOGICKÉ PRODUKCE

NA ÚROVNI OBCÍ A OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ

DOMINANT CROP TYPES IN SYSTEM OF CONVENTIONAL AND ORGANIC PRODUCTION AT THE LEVEL OF MUNICIPALITIES AND MICROREGIONS

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

Dominance

Dominance

Silná dominance - více než 80 % výměry v dané kultuře

Strong dominance - more than 80% of the area in a given crop type

Dominance - více než 60 % výměry v dané kultuře

Dominance - more than 60% of the area in a given crop type

Kultury

Crop types

OP - orná půda / *arable land*

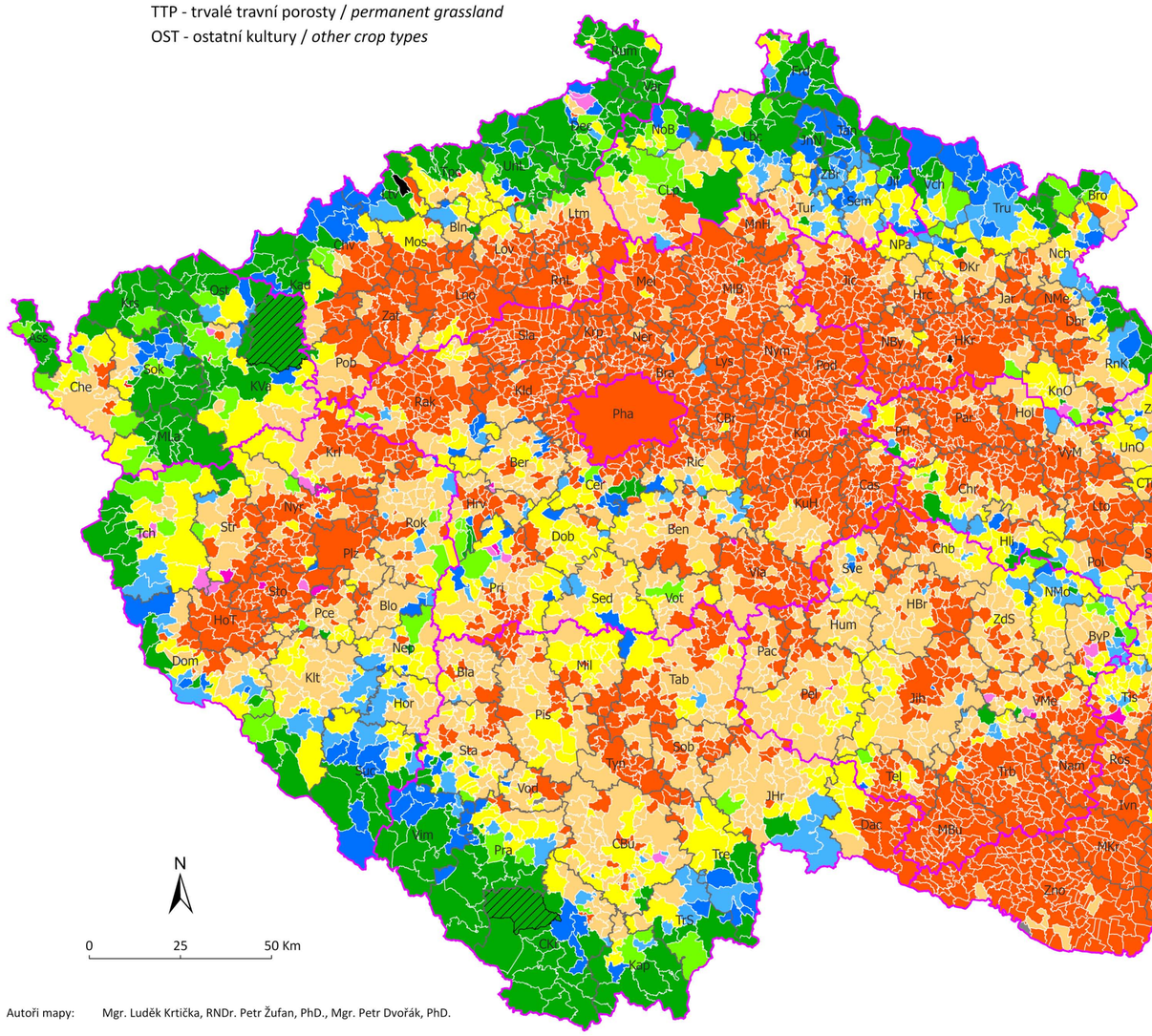
TTP - trvalé travní porosty / *permanent grassland*

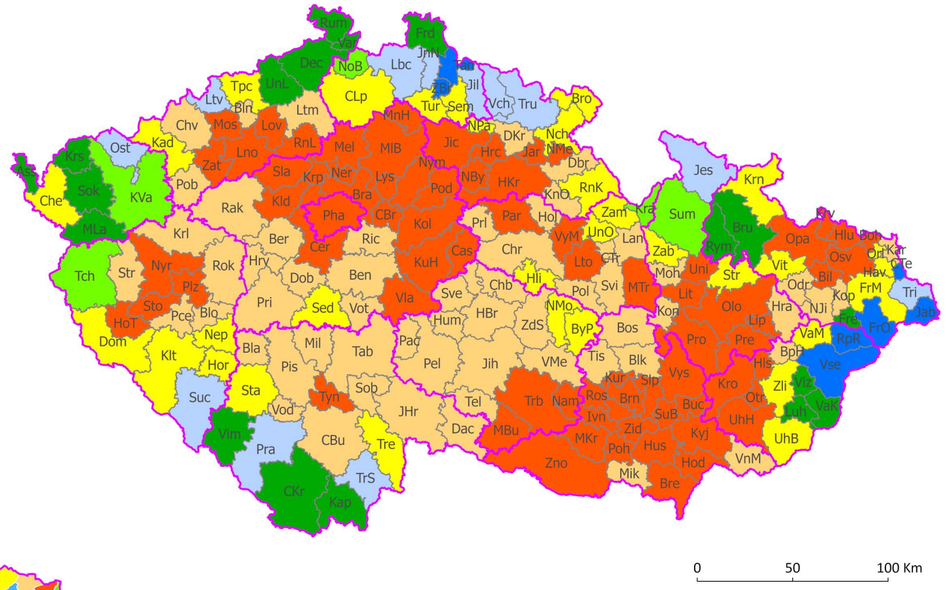
OST - ostatní kultury / *other crop types*

Typologie na úrovni ORP

Typology at the level of microregions

- Silná dominance OP s převahou v režimu konvenční produkce
- Dominance OP s převahou v režimu konvenční produkce
- Silná dominance TTP s převahou v režimu ekologické produkce
- Dominance TTP s převahou v režimu ekologické produkce
- Silná dominance TTP s převahou v režimu konvenční produkce
- Dominance TTP s převahou v režimu konvenční produkce
- Smíšené zastoupení bez dominance

Typologie na úrovni obcí

Typology at the level of municipalities

- Silná dominance OP s převahou v režimu konvenční produkce
- Dominance OP s převahou v režimu konvenční produkce
- Silná dominance OP s převahou v režimu ekologické produkce
- Dominance OP s převahou v režimu ekologické produkce
- Silná dominance TTP s převahou v režimu konvenční produkce
- Dominance TTP s převahou v režimu konvenční produkce
- Silná dominance TTP s převahou v režimu ekologické produkce
- Dominance TTP s převahou v režimu ekologické produkce
- Silná dominance OST s převahou v režimu konvenční produkce
- Dominance OST s převahou v režimu konvenční produkce
- Smíšené zastoupení bez dominance
- Bez zemědělské půdy

- Kraje
- Obce s rozšířenou působností
- Vojenské újezdy

Autoři mapy: Mgr. Luděk Krtička, RNDr. Petr Žufan, PhD., Mgr. Petr Dvořák, PhD.

Kartografické zpracování: Mgr. Luděk Krtička

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019; Veřejný registr půdy LPIS, 2019;
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2005.

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI
OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

7.5 Dominantní typy kultur v režimu konvenční a ekologické produkce na úrovni obcí a obcí s rozšířenou působností

Mapový výstup syntetizuje údaje o režimu a struktuře rostlinné produkce a doplňuje tak předcházející výstupy 7.3 a 7.4. Výchozí datový zdroj tvoří údaje za půdní bloky z Veřejného registru půdy LPIS k 2. 11. 2019. Výměry jednotlivých kultur byly sumarizovány do úrovně obcí, respektive obcí s rozšířenou působností (ORP) a to i s ohledem na způsob produkce (konvenční produkce, ekologické zemědělství). Následný přepočet výměr na relativní hodnoty umožnil klasifikovat zemědělskou produkci v jednotlivých obcích a ORP dle dominantního typu kultury a převládajícího režimu produkce.

Pokud kultura dosahuje více než 80% zastoupení, jedná se o silnou dominanci, v případě více než 60 % o dominanci. V případě režimu produkce rozhoduje, zda celkově v dané územní jednotce převládá konvenční nebo ekologická produkce. To v kombinaci s použitými typy kultur (OP – orná půda, TTP – trvalé travní porosty, OST – ostatní) vytváří 7 typů na úrovni ORP a 11 typů na úrovni obcí. Smíšený typ zde značí situaci, kdy ani jedna z kultur nepřesahuje hranici 60% podílu na výměře dané územní jednotky (podíly OP a TTP jsou si většinou blízké).

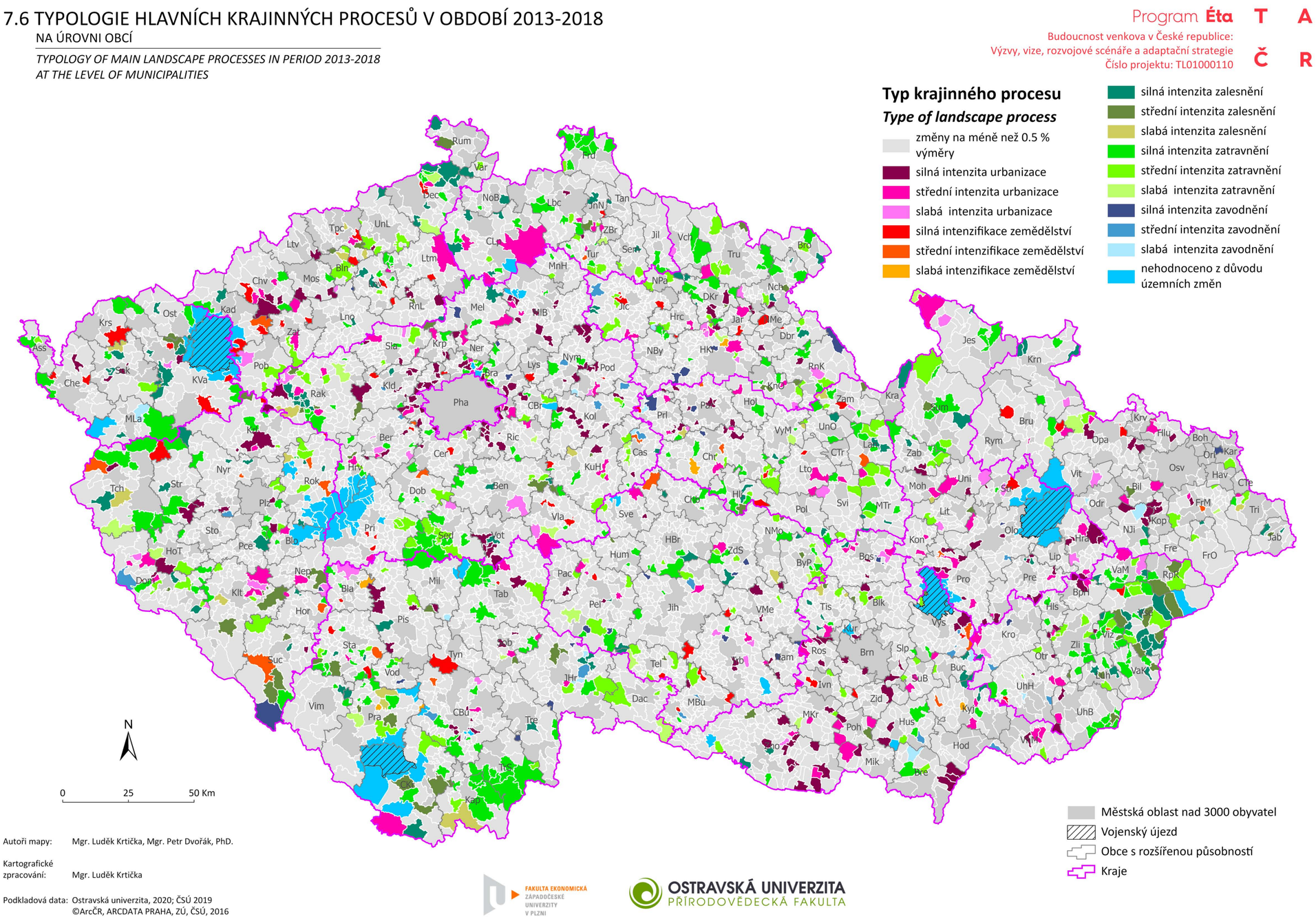
Hlavním determinantem ovlivňujícím rozmístění jednotlivých kultur jsou fyzickogeografické faktory, které ovlivňují produkční schopnost půdy. Oblasti s příznivými podmínkami jsou dominantně využity jako orná půda v režimu konvenční produkce (2 370 814 ha, 66,7 % z celkové výměry zemědělské půdy). Výměry orné půdy v režimu ekologické produkce jsou prozatím malé (84 144 ha, 2,4 %) a prostorový vzorec jejich rozmístění je náhodný. Horské a podhorské oblasti vyznačující se přírodními omezeními pro zemědělskou výrobu (ANC) jsou hlavními oblastmi dominance trvalých travních porostů. Konvenční produkce TTP (598 520 ha, 16,8 % výměry) stále převládá nad produkcí ekologickou (449 880 ha včetně půdních bloků v přechodném období, 12,6 %), nicméně dlouhodobě lze pozorovat nárůst výměr ekologicky obhospodařované půdy. Samotné rozmístění ploch TTP v režimu ekologické produkce nelze paušálně spojovat s horskými oblastmi ANC typu H, ve skutečnosti v jejich rozmístění panují značné rozdíly. Názorným příkladem jsou Moravskoslezské Beskydy, kdy v ORP Vsetín, Rožnov pod Radhoštěm, Frýdlant nad Ostravicí, Jablunkov a Třinec dominují TTP s převahou v režimu konvenční produkce. Oproti tomu v oblasti přecházející do Javorníků a Bílých Karpat (ORP Vizovice, Luhačovice, Valašské Klobouky) dominují TTP v režimu ekologické produkce. Hlavními oblastmi TTP v režimu ekologické produkce jsou dále především ORP v oblasti Hrubého a Nízkého Jeseníku, ORP Frýdlant, ORP v oblasti Lužických hor, Krušných hor, Slavkovského lesa, Šumavy a Novohradských hor.

Ostatní kultury mají z hlediska výměr tradičně malé zastoupení, a to i v oblastech orientovaných na trvalé kultury. Z tohoto důvodu nebylo možné je v tomto syntetickém výstupu zachytit v náležitém detailu. V současnosti je u nich většina výměr vedena v režimu konvenční produkce (46 761 ha, 1,3 %), ekologická produkce je výrazně nižší (6 463 ha, 0,2 %).

Zdroje

Veřejný registr půdy LPIS (2019): Údaje k 2.11. 2019 [online]. Ministerstvo zemědělství.

7.6 Typologie hlavních krajinných procesů v období 2013–2018 na úrovni venkovských obcí

Autoři mapy: Mgr. Luděk Krtička, Mgr. Petr Dvořák, PhD.

Kartografické zpracování: Mgr. Luděk Krtička

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2020; ČSÚ 2019
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

7.6 Typologie hlavních krajinných procesů v období 2013–2018 na úrovni venkovských obcí

Použitá typologie prezentuje obce se změnami ve využití území metodou hlavních krajinných procesů (podrobněji viz Gabrovec a Kladnik 1997; Petek 2002; Bičík a Kupková 2006). Hlavním datovým zdrojem je statistika výměr jednotlivých druhů pozemků (ČÚZK/ÚAP ČSÚ). Cílem je poskytnout pohled na hlavní procesy probíhající ve vývoji sledovaného území.

Metoda vychází ze statistického hodnocení změn struktury ploch redukovaných do pěti kategorií:

- orná půda + trvalé kultury (chmelnice, vinice, zahrady, ovocné sady)
- trvalé travní porosty
- lesní půda
- vodní plochy
- zastavěné plochy + ostatní plochy

Nejdříve jsou vypočteny přírůstky a úbytky v jednotlivých kategoriích mezi dvěma časovými horizonty (rozdíl mezi roky 2013 a 2018). Pro největší přírůstek je poté vypočítán jeho podíl na úhrnu kladných změn. Výsledkem je identifikace nejvýznamnějšího krajinného procesu v dané územní jednotce. V rámci zkoumaného období byly identifikovány následující procesy:

- zalesnění – dominuje změna zemědělské půdy na lesní půdu
- zatravnění – dominuje změna na trvalé travní porosty
- intenzifikace ¬ dominuje změna ve prospěch orné půdy a trvalých kultur
- urbanizace – dominuje změna ve prospěch zastavěných a ostatních ploch
- zavodnění – dominuje změna ve prospěch vodních ploch

Procesy jsou dále rozčleněny dle jejich intenzity na základě výše podílu na úhrnu kladných změn do tří typů:

- 75 % a více – silná intenzita procesu
- 50 % a více – střední intenzita procesu
- 25 % a více – slabá intenzita procesu

Podmínkou pro vizualizaci v mapovém výstupu je, že proces se významněji podepsal na struktuře využití ploch ve sledovaném území. Vzhledem k relativně krátkému hodnocenému období jsou zobrazeny pouze obce, kde změny přesáhly více než 0,5 % jejich výměry. Z analýzy byly vyloučeny obce, jejichž území bylo ve sledovaném období předmětem územích změn (vznik/zánik obce, změna celkové výměry, apod).

Zdroje

BIČÍK, I., KUPKOVÁ, L. (2006): Vývoj využití ploch v Pražském městském regionu. Sociální geografie Pražského městského regionu. Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, KSGRR, 42–63.
ČSÚ (2020): Územně analytické podklady (ÚAP) [online]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/csu_a_uzemne_analyticke_podklady
GABROVEC, M., KLADNIK, D. (1997): Some new aspects of land use in Slovenia. Geografski zbornik, 37, 40.
PETEK, F. (2002): Methodology of evaluation of changes in land use in Slovenia between 1896 and 1999. Geografski zbornik, 42, XLII (2002).

7.7 Protestní občanské aktivity týkající se environmentálních otázek (např. využití půdy a veřejného prostoru) – Liberecký kraj 2010–2014 na úrovni venkovských obcí; na základě analýzy protestních událostí zachycených v článcích zpravodajských serverů denik.cz a idnes.cz v letech 2010–2014

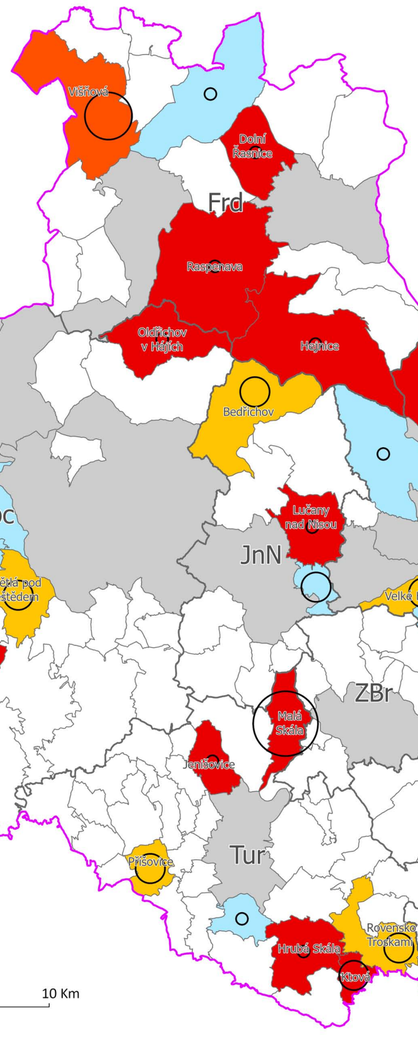
7.7 PROTESTNÍ OBČANSKÉ AKTIVITY TÝKAJÍCÍ SE ENVIRONMENTÁLNÍCH OTÁZEK (NAPŘ. VYUŽITÍ PŮDY A VEŘEJNÉHO PROSTORU) - LIBERECKÝ KRAJ 2010-2014

NA ÚROVNI VENKOVSKÝCH OBCÍ; NA ZÁKLADĚ ANALÝZY PROTESTNÍCH UDÁLOSTÍ ZACHYCENÝCH V ČLÁNCÍCH ZPRAVODAJSKÝCH SERVERŮ DENIK.CZ A IDNES.CZ V LETECH 2010-2014

CITIZENS' PROTEST ACTIVITIES CONCERNING ENVIRONMENTAL ISSUES (EG. LAND USE, PUBLIC SPACE) - LIBEREC REGION 2010-2014
AT THE LEVEL OF RURAL MUNICIPALITIES; BASED ON THE ANALYSIS OF PROTEST EVENTS RECORDED IN ARTICLES OF DENIK.CZ AND IDNES.CZ NEWS SERVERS IN 2010-2014

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice?
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

7.7.1

7.7.2

Počet protestů týkajících se využití území a životního prostředí na 1000 obyvatel obce

Number of protests concerning land use and the environment per 1000 inhabitants of the municipality

- ≤1
- ≤2,5
- ≤5
- ≤10
- ≤27
- N/A

Podíl protestů týkajících se využití území a životního prostředí na všech zaznamenaných protestech týkajících se obce [%]

Rate of land use and environmental protests in all recorded protests concerning the municipality [%]

- ≤0
- ≤50
- ≤66,7
- ≤100
- N/A

Celkový počet zaznamenaných občanských protestů týkajících se obce

Total number of recorded citizens' protests concerning the municipality

1
5
10

- Liberecký kraj
- Obce s rozšířenou působností
- Městské oblasti nad 3000 obyvatel

0 5 10 Km

Autor mapy: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Kartografické zpracování: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019, ČSÚ, 2012, 2013, 2014, Vogt, 2015 na základě rešerše článků Denik.cz, 2010-2014 a iDNES.cz, 2010-2014, ©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2005, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

7.7 Protestní občanské aktivity týkající se environmentálních otázek (např. využití půdy a veřejného prostoru) – Liberecký kraj 2010–2014 na úrovni venkovských obcí; na základě analýzy protestních událostí zachycených v článcích zpravodajských serverů denik.cz a idnes.cz v letech 2010–2014

Mapa shrnuje vybrané výsledky analýzy protestních událostí na základě mediálních zpráv (Vogt, 2015) na příkladu venkovských obcí (viz vymezení v mapě 1.2) Libereckého kraje. Otázek environmentálních, využití veřejného prostoru a využití půdy se týká podstatná část občanských protestů. Mapa 7.7.1 ukazuje počty protestů tohoto typu a jejich relativní podíly na všech zaznamenaných protestech a dalších aktivitách občanské společnosti ve venkovských obcích Libereckého kraje v letech 2010 až 2014. Mapa 7.7.2 ukazuje počet protestů týkajících se land use a environmentálních otázek přepočtený na počet obyvatel obce, což umožňuje srovnávat četnost aktivit s alespoň částečným očištěním od vlivu populační velikosti obce. Environmentální protesty měly největší relativní zastoupení přirozeně především v obcích v chráněném území Jizerských hor a Krkonoš nebo i na Českolipsku. Právě tam docházelo v malých obcích k nejvíce protestům v přepočtu na velikost populace obce, zejména v souvislosti se snahami obnovit těžbu čediče na kopci Tlustec.

Zdroje

VOGT, D. (2015): Geografické aspekty aktivit nevládních organizací a občanských iniciativ v Česku – lokální a regionální úroveň na příkladu Libereckého kraje [dizertační práce]. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha, 286 s. + 63 s. příloh.

CESTOVNÍ RUCH

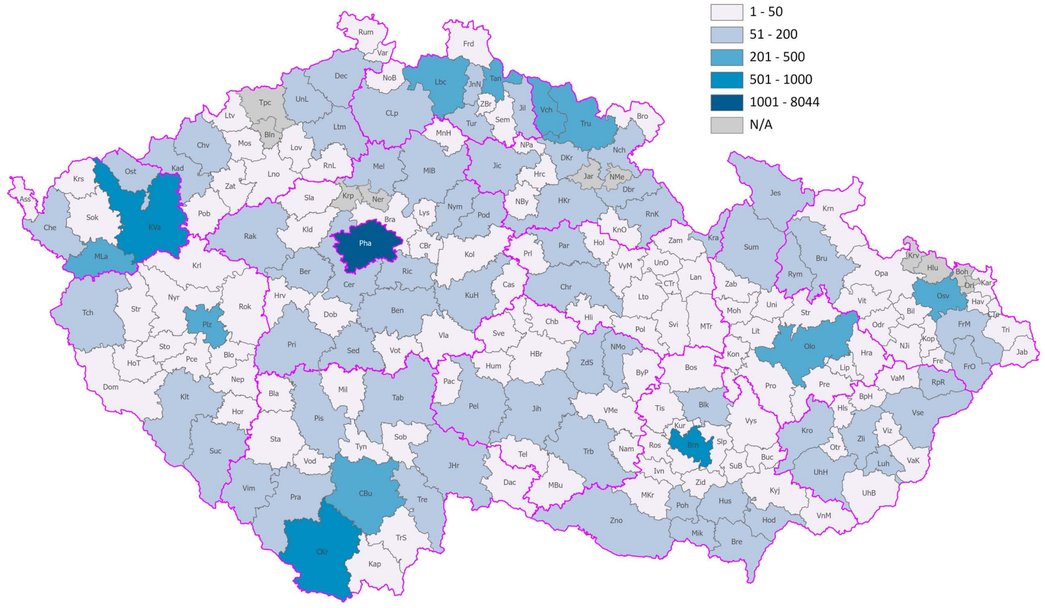
8.1 Vybrané charakteristiky cestovního ruchu na úrovni obcí s rozšířenou působností

8.1 VYBRANÉ CHARAKTERISTIKY CESTOVNÍHO RUCHU
NA ÚROVNI OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ

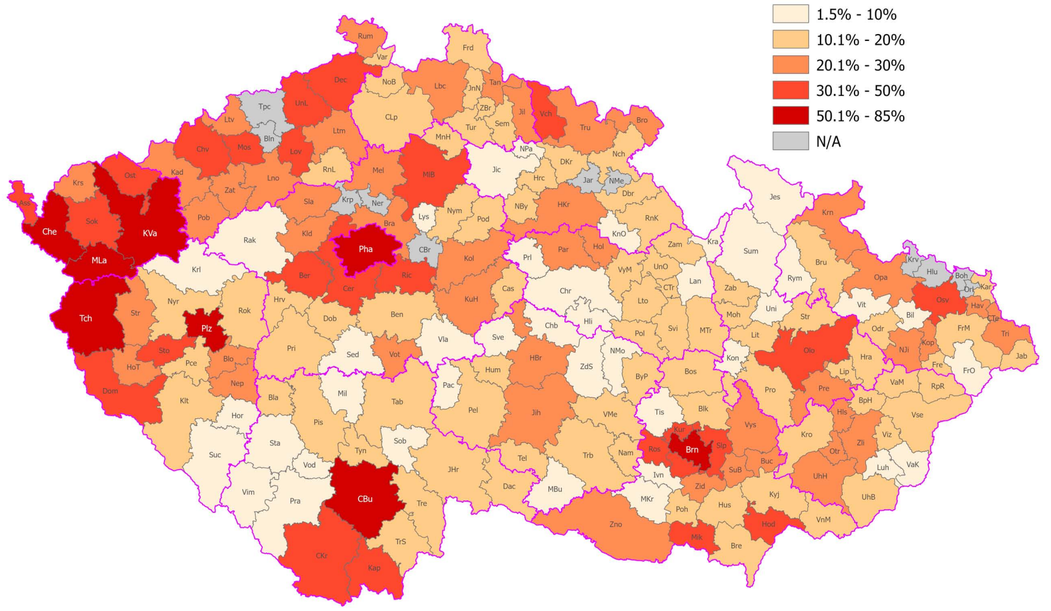
SELECTED CHARACTERISTICS OF TOURISM
AT THE LEVEL OF MICROREGIONS

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110 Č R

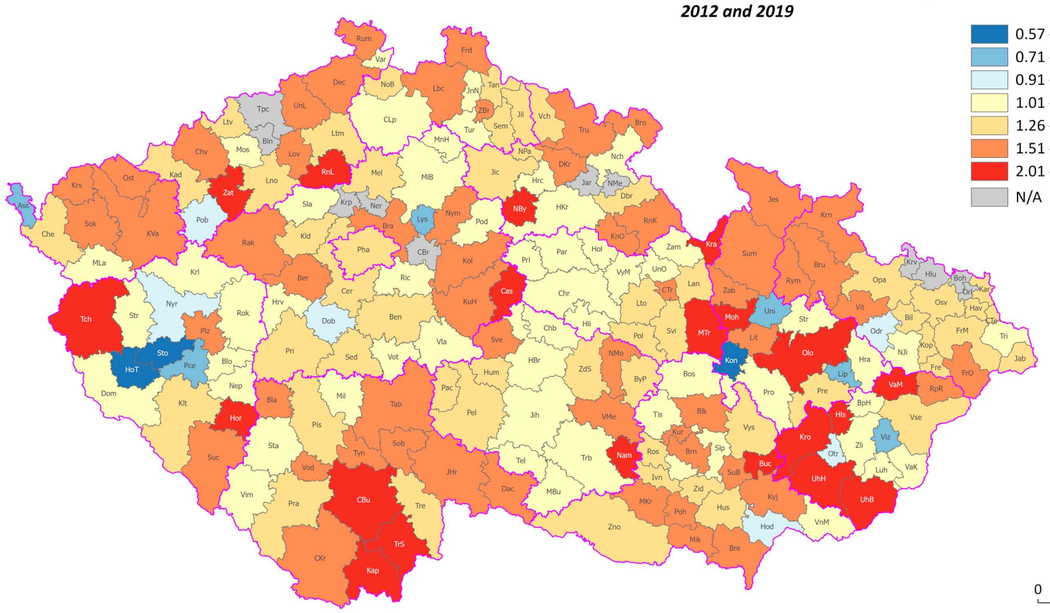
8.1.1

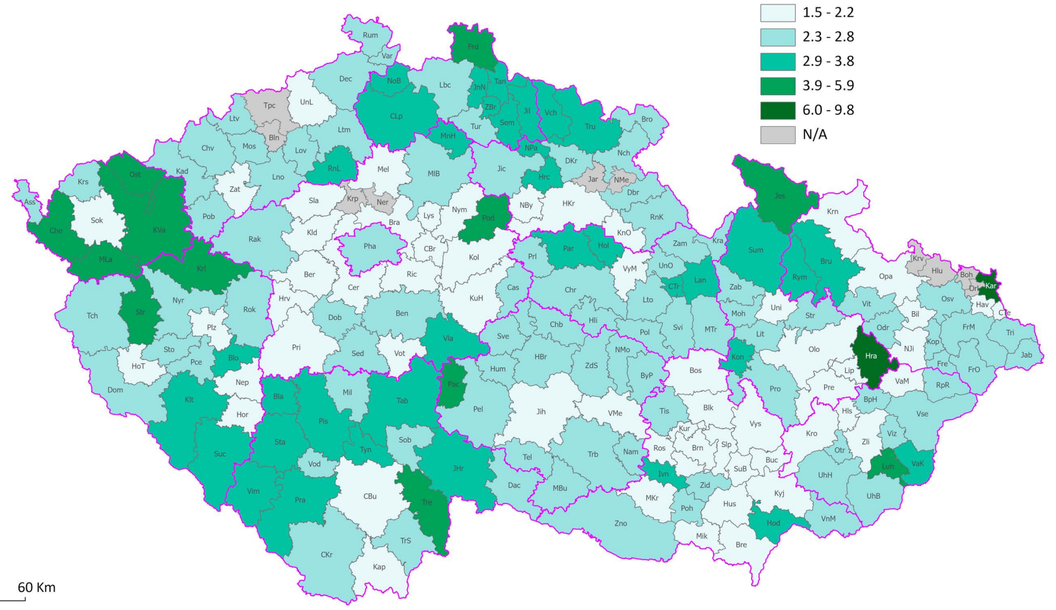
8.1.2

8.1.3

8.1.4

Autoři mapy: Mgr. Luděk Krtička
Mgr. Petr Dvořák, PhD.

Kartografické zpracování: Mgr. Luděk Krtička

Podkladová data: VDB ČSÚ, 2020; Ostravská univerzita, 2020
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

Kraje
Obce s rozšířenou působností

8.1 Vybrané charakteristiky cestovního ruchu na úrovni obcí s rozšířenou působností

Mapová kompozice prezentuje základní charakteristiky cestovního ruchu v jednotlivých SO ORP České republiky. Sestavena je na základě dat o návštěvnosti hromadných ubytovacích zařízení (HUZ) poskytnutých Českým statistickým úřadem (ČSÚ). Dle jeho definice jsou HUZ zařízení s minimálně 5 pokoji/apartmány/chatkami/místy pro stany a karavany a zároveň 10 lůžky sloužícími pro účely cestovního ruchu. U některých regionů byly údaje o návštěvnosti HUZ označeny ČSÚ za důvěrné, proto jsou v mapě tyto ORP označeny symbolem N/A.

V turistické atraktivitě měřené počtem ubytovaných turistů je zřetelná značná disproporce mezi Prahou, jakožto hlavní destinací domácího i příjezdového cestovního ruchu a ostatními regiony. HUZ v Praze během roku 2019 navštívilo celkem 8 milionů turistů, z nichž 6,8 milionů přijelo ze zahraničí. HUZ v ostatních regionech Česka ve stejném roce navštívilo 13,8 milionů turistů z nichž ze zahraniční byly jen 2 miliony. Vyšší počty turistů vykazují ORP Brno, Český Krumlov, Karlovy Vary, které doplňují ORP Mariánské Lázně, Plzeň, České Budějovice, Olomouc, Ostrava, Trutnov, Vrchlabí, Tanvald a Liberec, které můžeme označit za nejvýznamnější centra urbánního cestovního ruchu, lázeňství a horské turistiky.

Podíl zahraničních hostů je důležitý z hlediska celkových příjmů plynoucích z turistického ruchu. Zahraniční turisté mají totiž asi 3krát vyšší přímé denní útraty než turisté domácí (CzechToutism, 2020). Vyšší podíl zahraničních turistů vykazuje Praha, kterou doplňují západočeské lázeňské regiony, Tachov, Plzeň, České Budějovice a Brno. Významnější procento zahraničních hostů dále nalezneme v zázemí Prahy a Brna, v ORP Český Krumlov, Kaplice, Mikulov, Hodonín, Olomouc, Ostrava, Děčín, Ústí nad Labem, Lovosice, Most a Chomutov. Nejmenší podíly vykazují regiony se špatnou turistickou infrastrukturou a hůře dopravně dostupné (např. ORP Světlá nad Sázavou, Jeseník, Rýmařov, Konice).

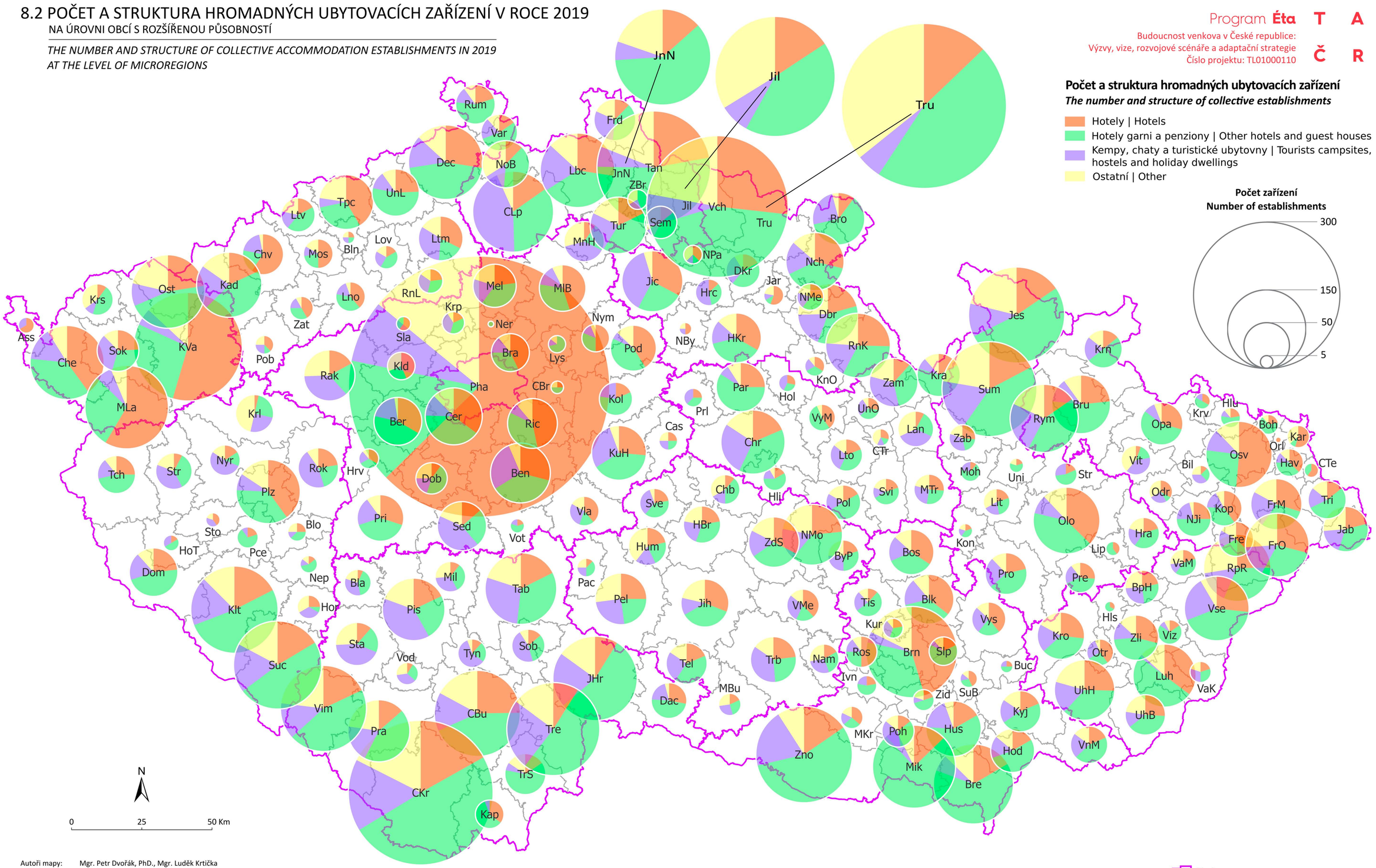
Návštěvnost HUZ rostla ve většině ORP až do současné situace ovlivněné Covidovou pandemií, a to jak v segmentu domácích, tak zahraničních turistů (CzechToutism, 2019). Nejvýraznější pokles mezi roky 2012 a 2019 zaznamenaly jen některá ORP v zázemí Plzně (Horšovský Týn, Stod, Přeštice), ORP Aš, Lysá nad Labem, v regionu Střední a Východní Moravy pak ORP Konice, Uničov, Lipník nad Bečvou, Vizovice. Největší relativní nárůst návštěvnosti může nalézt v turisticky nepříliš atraktivních regionech s malým počtem HUZ (např. ORP Žatec, Roudnice nad Labem, Nový Bydžov, Čáslav, Mohelnice, Holešov), nebo naopak v regionech turisty vyhledávaných (ORP Olomouc, Králíky, Uherské Hradiště, České Budějovice). Zvýšený nárůst návštěvnosti vykazují i hlavní destinace zimního, letního i lázeňského cestovního ruchu.

Z hlediska počtu přenocování se výrazně odlišují lázeňské regiony, kde bývají vzhledem k účelu rekreace přirozeně pobyty delší. Příkladem mohou být nejen západočeské lázeňské regiony, ale i ORP Poděbrady, Třeboň, Luhačovice, Hranice, Karviná, nebo Jeseník. Vyšší průměrnou délku přenocování mají i regiony spojené s horskou turistikou (Jeseníky, Krkonoše, Jizerské hory a Šumava).

Zdroje

ČSÚ (2020): Veřejná databáze [online]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/
Návštěvnost HUZ v roce 2018. [online]. CzechTourism, 2019 [cit. 2020-12-10]. Dostupné z: https://www.czechtourism.cz/institut-turismu/marketingovy-vyzkum/statistiky-huz-2016-2018/navstevnost-huz-v-roce-2018/
Profil návštěvníka 2018-2019: Česká republika. [online]. CzechTourism, 2020 [cit. 2020-12-10]. Dostupné z: https://tourdata.cz/data/tracking-domaciho-a-prijezdoveho-cr/analyza-2018-2019-ceska-republika/

8.2 Počet a struktura hromadných ubytovacích zařízení v roce 2019 na úrovni obcí s rozšířenou působností

8.2 Počet a struktura hromadných ubytovacích zařízení v roce 2019 na úrovni obcí s rozšířenou působností

Rozmístění a struktura hromadných ubytovacích zařízení (HUZ) je významně ovlivněna turistickou atraktivitou území. HUZ se významně koncentrují do středisek s kulturně – historickým potenciálem (historická města, lázně) a na straně druhé pak do středisek s významným přírodním potenciálem (horská střediska, střediska letní rekreace). Dominantní postavení má Praha jakožto hlavní destinace domácího i příjezdového cestovního ruchu v České republice.

Mapový výstup prezentuje data o počtech a typu hromadných ubytovacích zařízení (HUZ), které poskytnul Český statistický úřad (ČSÚ). Dle jeho definice jsou HUZ zařízení s minimálně 5 pokoji/apartmány/chatkami/místy pro stany a karavany a zároveň 10 lůžky sloužícími pro účely cestovního ruchu. Jednotlivé typy HUZ byly následně klasifikovány na základě úrovně poskytovaných služeb a komfortu ubytování na následující čtyři typy:

1. hotely (hotel *****, hotel, motel, botel ****, hotel, motel, botel ***, hotel, motel, botel **, hotel, motel, botel *)
2. hotely garni, penziony
3. kempy, chaty, turistické ubytovny
4. ostatní (např. léčebné lázně, rekreační zařízení podniků (odborových svazů), školící střediska podniků (odborových svazů) a jiná ubytovací zařízení, která vyčleňují lůžkovou kapacitu pro cestovní ruch (např. domovy mládeže, vysokoškolské koleje, podnikové ubytovny apod.)

Dominantní postavení, co se týče počtu HUZ, zaujímá Praha (817 HUZ). Druhé v pořadí ORP Trutnov s počtem 366 HUZ má již výrazný odstup. Z hlediska vymezených turistických oblastí je nejvyšší počet HUZ lokalizován v Jizerských horách, Krkonoších, na Šumavě a v Jeseníkách. Významné počty poskytovatelů ubytování vykazuje i Západočeská lázeňská oblast, Jižní Čechy (zde zejména ORP Český Krumlov, České Budějovice, Třeboň a Jindřichův Hradec), Brno, oblast Znojemska a Podyjí, Pálavy a Lednicko-Valtického areálu. O něco méně HUZ je pak v oblasti Slovácka, Luhačovicka, Beskyd, Valašska, Orlických hor, Českolipska, Českého Švýcarska a Krušných Hor. Ostatní regiony co do počtu HUZ a s ní spojenou ubytovací kapacitou již výrazně ztrácejí.

Pro strukturu HUZ je charakteristická převaha zařízení poskytující méně komfortní ubytování. Zejména segment penzionů je mezi regiony silně zastoupen. Výjimku představuje Praha, ORP Karlovy Vary, Mariánské Lázně, Ostrava a Chomutov, kde převažují HUZ hotelového typů. Pro některé oblasti představují ostatní HUZ významný segment ubytovatelů. Jejich větší počet i zvýšený podíl v rámci HUZ můžeme nalézt v tradičních turistických oblastech, jako jsou Jizerské hory a Krkonoše, Šumava, Vysočina, Beskydy, Valašsko, nebo Jeseníky. Vyšší zastoupení kempů, chat a turistických ubytoven vykazují regiony spojené s letní turistikou a vodáctvím.

Zdroje

ČSÚ (2020): Veřejná databáze [online]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/

POLITIKA A OBČANSKÁ SPOLEČNOST

9.1 Volební účast v komunálních volbách v Česku 10.–11. října 2014 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

9.1 VOLEBNÍ ÚČAST V KOMUNÁLNÍCH VOLBÁCH V ČESKU 10.-11. ŘÍJNA 2014

NA ÚROVNI VENKOVSKÝCH OBCÍ A OBCÍ S ROZŠŘENOU PŮSOBNOSTÍ

VOTER TURNOUT IN MUNICIPAL ELECTIONS IN CZECHIA ON OCTOBER 10-11 2014
AT THE LEVEL OF RURAL MUNICIPALITIES AND MICROREGIONS

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

9.1.1

9.1.2

Volební účast na úrovni SO ORP (%)
Voter turnout at the level of microregions (%)
- ≤55
- ≤58
- ≤59
- ≤61
- ≤69
- bez venkovských obcí

Volební účast na úrovni venkovských obcí (%)
Voter turnout at the level of rural municipalities (%)
- ≤40
- ≤55
- ≤65
- ≤75
- ≤100
- N/A

- Kraje
- Obce s rozšířenou působností
- Městské oblasti nad 3000 obyvatel
- Vojenské újezdy

N

0 25 50 Km

0 50 100 Km

Autor mapy: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Kartografické zpracování: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019, ČSÚ 2014
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

9.1 Volební účast v komunálních volbách v Česku 10.–11. října 2014

Mapa ukazuje volební účast v komunálních volbách 2014 (v řádném termínu) ve venkovských obcích a SO ORP (shrnutí pouze za venkovské obce). Jedná se o důležitý ukazatel občanské politické aktivity ve vztahu k veřejnému dění v obci, míru využití aktivního volebního práva. Mapu lze srovnat s mapou 9.2 za rok 2018 a s mapou 9.3 znázorňující změnu mezi oběma volbami.

Část 9.1.1 ukazuje volební účast ve všech venkovských obcích Česka (podle vymezení v mapě 1.2). Ačkoli je všeobecně známa vyšší volební účast v menších venkovských obcích s bližším vztahem místních obyvatel a jejich politické reprezentace, zobrazená struktura ukazuje značnou rozrůzněnost. Patrná je vysoká volební účast v některých obcích Vysočiny, včetně vnitřní periferie u hranic kraje, v jižních Čechách, ale také v některých rozlohou velkých příhraničních obcích vnější periferie, např. na Šumavě či v Krušných horách. To naznačuje, že volební účast nemusí být vysoká jen v území s tradicemi neporušenými přesídlením obyvatelstva po 2. světové válce. Při pohledu na vyšší hodnoty u pohraničních horských obcí je nutno upozornit na fakt, že výsledky komunálních voleb nejsou na rozdíl od některých jiných typů voleb ovlivněny voliči s voličskými průkazy (např. v horských turistických střediscích).

Část 9.1.2 ukazuje celkovou volební účast ve venkovských obcích v komunálních volbách 2014 agregovanou za správní obvody obcí s rozšířenou působností (SO ORP) tak, že byl vydělen celkový počet vydaných obálek počtem zapsaných voličů. Při interpretaci mapy je nutno brát zřetel na vyřazení městských oblastí, ačkoli je barevně vyjádřena hodnota zdánlivě za celý SO ORP. Pouze SO ORP zcela bez venkovských obcí byly odlišeny šedou barvou. Oproti pohledu za jednotlivé venkovské obce v mapě 9.1.1 se zde ukazují rozdíly ve volební účasti zřetelněji. Je zjevná polarita zázemí velkých měst (zejména v Čechách) s nižší volební účastí (do 55 %) oproti perifernějšímu venkovu s volební účastí až 69 %. Nejvíce vyniká Vysočina, kde byla volební účast nad 61 % ve všech SO ORP (venkovských částech) kromě SO ORP Jihlava a Pelhřimov (i tam byla účast nad 59 %).

Zdroje

ČSÚ (2014): Otevřená data pro volby do zastupitelstev obcí 2014. Český statistický úřad, Praha https://volby.cz/opendata/kv2014/kv2014_opendata.htm (cit. 30. 11. 2019).

9.2 Volební účast v komunálních volbách v Česku 5.–6. října 2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

9.2 VOLEBNÍ ÚČAST V KOMUNÁLNÍCH VOLBÁCH V ČESKU 5.-6. ŘÍJNA 2018

NA ÚROVNI VENKOVSKÝCH OBCÍ A OBCÍ S ROZŠŘENOU PŮSOBNOSTÍ

VOTER TURNOUT IN MUNICIPAL ELECTIONS IN CZECHIA ON OCTOBER 5-6 2018
AT THE LEVEL OF RURAL MUNICIPALITIES AND MICROREGIONS

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

9.2.1

9.2.2

Volební účast na úrovni SO ORP (%)
Voter turnout at the level of microregions (%)
- ≤55
- ≤58
- ≤59
- ≤61
- ≤70
- bez venkovských obcí

Volební účast na úrovni venkovských obcí (%)
Voter turnout at the level of rural municipalities (%)
- ≤40
- ≤55
- ≤65
- ≤75
- ≤98,4
- N/A

- Kraje
- Obce s rozšířenou působností
- Městské oblasti nad 3000 obyvatel
- Vojenské újezdy

N

0 25 50 Km

0 50 100 Km

Autor mapy: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Kartografické zpracování: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019, ČSÚ 2018
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI
OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

9.2 Volební účast v komunálních volbách v Česku 5.–6. října 2018

Mapa ukazuje volební účast v komunálních volbách 2018 (v řádném termínu) ve venkovských obcích a SO ORP (shrnutí pouze za venkovské obce). Jedná se o důležitý ukazatel občanské politické aktivity ve vztahu k veřejnému dění v obci, míru využití aktivního volebního práva. Mapu lze srovnat s mapou 9.1 za rok 2014 a s mapou 9.3 znázorňující změnu mezi oběma volbami.

Část 9.2.1 ukazuje volební účast ve všech venkovských obcích Česka (podle vymezení v mapě 1.2). I v tomto roce se ukazuje značná rozrůzněnost mezi jednotlivými obcemi. Opět je patrná vysoká volební účast v některých obcích Vysočiny, včetně vnitřní periferie u hranic kraje, v jižních Čechách, ale také v některých rozlohou velkých příhraničních obcích. To naznačuje, že volební účast nemusí být vysoká jen v území s tradicemi neporušenými přesídlením obyvatelstva po 2. světové válce. Při pohledu na vyšší hodnoty u pohraničních horských obcí je nutno upozornit na fakt, že výsledky komunálních voleb nejsou na rozdíl od některých jiných typů voleb ovlivněny voliči s voličskými průkazy (např. v horských turistických střediscích).

Část 9.2.2 ukazuje celkovou volební účast ve venkovských obcích v komunálních volbách 2018 agregovanou za správní obvody obcí s rozšířenou působností (SO ORP) tak, že byl vydělen celkový počet vydaných obálek počtem zapsaných voličů. Při interpretaci mapy je nutno brát zřetel na vyřazení městských oblastí, ačkoli je barevně vyjádřena hodnota zdánlivě za celý SO ORP. Jen SO ORP pouze s městskými obcemi byly odlišeny šedou barvou. Oproti pohledu za jednotlivé venkovské obce v mapě 9.1.1 se při pohledu za SO ORP ukazují rozdíly ve volební účasti zřetelněji. Celkový obraz je podobný jako u komunálních voleb 2014. Je zjevná polarita zázemí velkých měst (zejména v Čechách) s nižší volební účastí (do 55 %) oproti perifernějšímu venkovu s volební účastí až 70 %. Nejvíce vyniká Vysočina, kde byla volební účast nad 61 % ve všech SO ORP (venkovských částech), tentokrát bez SO ORP Jihlava (s účastí nad 59 %).

Zdroje

ČSÚ (2018): Otevřená data pro volby do zastupitelstev obcí 2018. Český statistický úřad, Praha https://volby.cz/opendata/kv2018/kv2018_opendata.htm (cit. 29. 11. 2019).

9.3 Změna volební účasti mezi komunálními volbami 2014 a 2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

9.3 ZMĚNA VOLEBNÍ ÚČASTI MEZI KOMUNÁLNÍMI VOLBAMI 2014 A 2018

NA ÚROVNI VENKOVSKÝCH OBCÍ A OBCÍ S ROZŠŘENOU PŮSOBNOSTÍ

THE CHANGE OF VOTER TURNOUT BETWEEN MUNICIPAL ELECTIONS 2014 AND 2018
AT THE LEVEL OF RURAL MUNICIPALITIES AND MICROREGIONS

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

9.3.1

9.3.2

Změna na úrovni SO ORP (procentní body)
Change at the level of microregions (percentage points)

- ≤-5
- ≤-2
- ≤0
- ≤2
- ≤5
- ≤12
- bez venkovských obcí

Změna na úrovni venkovských obcí (procentní body)
Change at the level of rural municipalities (percentage points)

- ≤-25
- ≤-10
- ≤0
- ≤10
- ≤25
- ≤48
- N/A

- Kraje
- Obce s rozšířenou působností
- Městské oblasti nad 3000 obyvatel
- Vojenské újezdy

N

0 25 50 Km

0 50 100 Km

Autor mapy: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Kartografické zpracování: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019, ČSÚ, 2014, 2018, ©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

9.3 Změna volební účasti mezi komunálními volbami 2014 a 2018

Mapa v návaznosti na mapy 9.1 a 9.2 srovnává volební účast v řádném termínu komunálních voleb 2014 a 2018 ve venkovských obcích a SO ORP (shrnutí pouze za venkovské obce). Změna je vyjádřena v procentních bodech.

Část 9.3.1 znázorňuje změnu mezi komunálními volbami 2014 a 2018 na úrovni venkovských obcí. Na první pohled je patrná velká variabilita vývoje, avšak ve většině obcí došlo ke změně účasti do ± 10 procentních bodů. U menších obcí se lze ojediněle setkat i s extrémním poklesem účasti o více než 25 procentních bodů, popř. naopak s nárůstem o více než 80 procentních bodů (v zájmu srovnatelnosti přitom nejsou sledovány obce, kde se volby v řádném termínu konaly pouze v jednom roce, tedy volební účast byla v jednom z let nulová).

Část 9.3.2 ukazuje změnu volební účasti agregovanou za správní obvody obcí s rozšířenou působností (SO ORP). Při interpretaci mapy je nutno brát zřetel na vyřazení městských oblastí, ačkoli je barevně vyjádřena hodnota zdánlivě za celý SO ORP. SO ORP pouze s městskými obcemi byly odlišeny šedou barvou. Oproti pohledu za jednotlivé venkovské obce v mapě 9.3.1 se při pohledu za SO ORP opět ukazují zdánlivě zřetelnější rozdíly, avšak změny se ve většině SO ORP pohybovaly jen do ±2 procentních bodů. Celkový obraz je podobný jako u komunálních voleb 2014. Volební účast mírně rostla jak v periferních obvodech Vysočiny s celkově vysokou účastí, tak i v obvodech jihovýchodní Moravy či severozápadních Čech s účastí celkově nižší (větší obce). Výraznější změny zaznamenaly spíše menší obvody či obvody v zázemí velkých měst, kde mohl výkyv v jedné obci ovlivnit i shrnutí za venkovské obce na mikroregionální úrovni. Např. v SO ORP Nový Bydžov byl ale zaznamenán nárůst volební účasti ve větším počtu malých venkovských obcí. Opačným příkladem je např. Lanškrounsko.

Zdroje

ČSÚ (2018): Otevřená data pro volby do zastupitelstev obcí 2018. Český statistický úřad, Praha https://volby.cz/opendata/kv2018/kv2018_opendata.htm (cit. 29. 11. 2019).
ČSÚ (2014): Otevřená data pro volby do zastupitelstev obcí 2014. Český statistický úřad, Praha https://volby.cz/opendata/kv2014/kv2014_opendata.htm (cit. 30. 11. 2019).

9.4 Počet kandidátů připadající na jeden mandát v komunálních volbách v Česku 10.–11. října 2014 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

9.4 POČET KANDIDÁTŮ PŘIPADAJÍCÍ NA JEDEN MANDÁT V KOMUNÁLNÍCH VOLBÁCH V ČESKU 10.-11. ŘÍJNA 2014

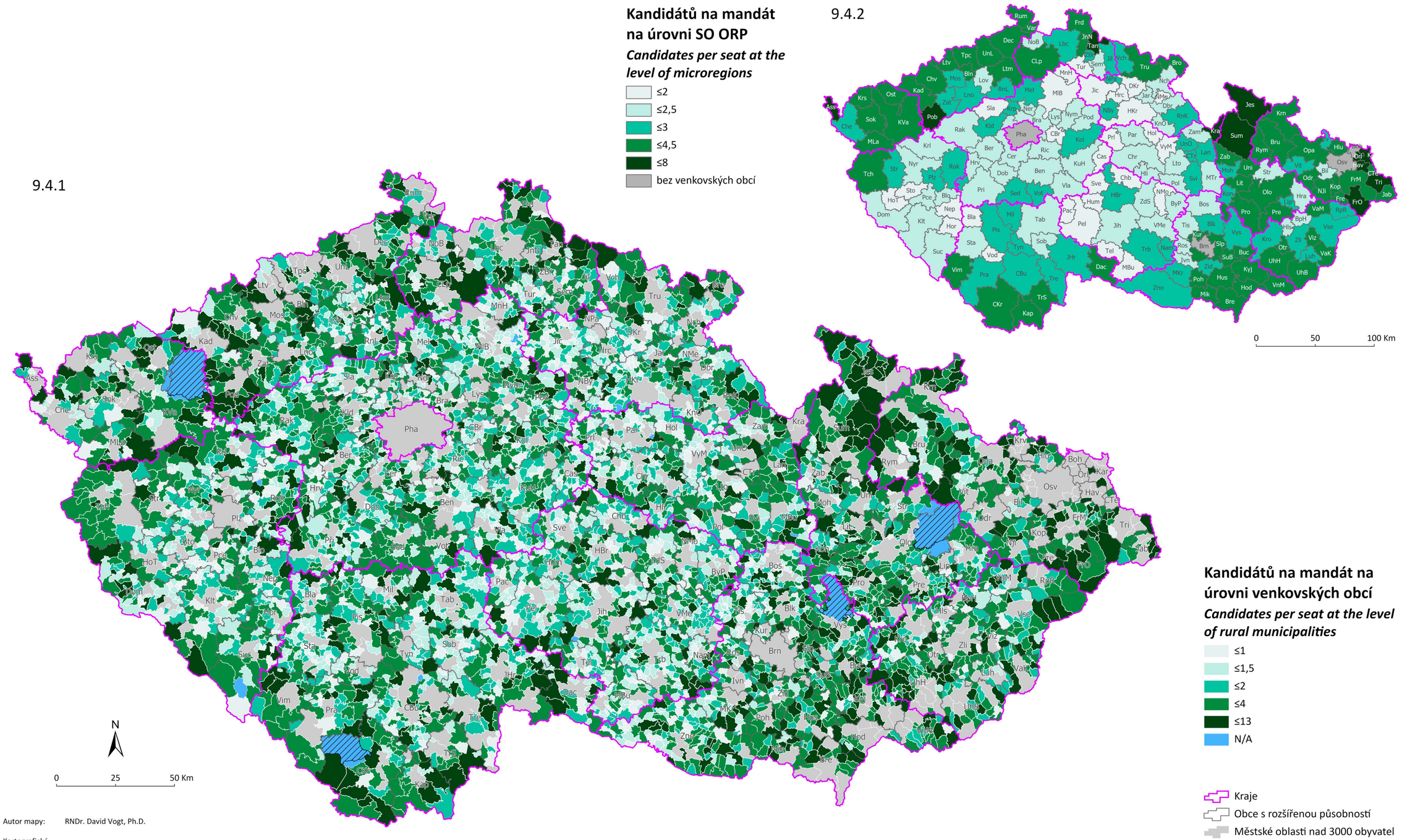
NA ÚROVNI VENKOVSKÝCH OBCÍ A OBCÍ S ROZŠŘENOU PŮSOBNOSTÍ

NUMBER OF CANDIDATES PER SEAT IN MUNICIPAL ELECTIONS IN CZECHIA ON OCTOBER 10-11 2014
AT THE LEVEL OF RURAL MUNICIPALITIES AND MICROREGIONS

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

9.4.1

9.4.2

Autor mapy: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Kartografické zpracování: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019, ČSÚ, 2014
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

9.4 Počet kandidátů připadající na jeden mandát v komunálních volbách v Česku 10.–11. října 2014

Mapa ukazuje počet kandidátů na volebních lístcích připadající na jeden mandát v zastupitelstvu v komunálních volbách 2014 ve venkovských obcích a SO ORP (shrnutí pouze za venkovské obce). Tento často sledovaný ukazatel právě v souvislosti s venkovem znázorňuje faktickou možnost výběru, který voliči u voleb mají. V řadě venkovských obcí dosahuje nabídka kandidátů právě jen velikosti zastupitelstva, někdy i menšího počtu, což může až bránit sestavení funkční samosprávy, tvorbě zastupitelstva s usnášeníschopným počtem členů. Ukazatel odráží jak míru občanské angažovanosti v politice obce a pluralitu tamní komunální politické scény, kvalitu lidského a sociálního kapitálu, tak i kvantitativní (kapacitní) limity lidského kapitálu v nejmenších obcích (nedostupnost lidí ochotných a schopných se zapojit do politiky při celkově malé populaci). Mapu lze srovnat s mapou 9.5 za rok 2018 a s mapou 9.6 znázorňující změnu mezi oběma volbami.

Část 9.4.1 ukazuje počty kandidátů připadající na jeden mandát v zastupitelstvu venkovské obce (podle vymezení v mapě 1.2). Je patrné, že nízký poměr počtu kandidátů na jeden mandát je problémem rozšířeným více v českém vnitrozemí než na Moravě (kromě Vysočiny) a také v části českého severozápadního a jihozápadního pohraničí s venkovskými oblastmi v zázemí větších měst, kde je komunální politická scéna více pluralitní. Vedle rozdílů v občanské aktivitě se zde obecně zřejmě do značné míry projevuje vliv rozdrobenější sídelní struktury s populačně menšími obcemi v českém vnitrozemí a na Vysočině. Malé obce mají logicky omezenější lidský kapitál, okruh osob schopných a ochotných ve volbách kandidovat.

Část 9.4.2 ukazuje shrnutí na úrovni SO ORP (agregující výsledky opět pouze za venkovské obce), kdy byl součet všech kandidátů ze všech venkovských obcí vydělen počtem všech tamních mandátů v zastupitelstvech. Geografický obraz je na této úrovni diferencován zřetelněji než při pohledu za jednotlivé venkovské obce v mapě 9.4.1. Opět se projevuje rozdíl mezi českým vnitrozemím na jedné straně a pohraničím či Moravou bez Vysočiny na straně druhé, což může souviset s rozdílnou sídelní strukturou. Populačně větší moravské venkovské obce mohou generovat více kandidátů. Zajímavé jsou nejvyšší hodnoty nad 4,5 kandidátů na mandát např. v SO ORP Frýdlant nad Ostravicí, na Tanvaldsku, Jesenicku, Šumpersku, Královicku, Ašsku, Podbořansku a v okolí Ostravy, často v periferním pohraničí, kde se může projevovat malé množství obcí a někdy i de facto městský charakter sídel. Naopak v českém vnitrozemí na úrovni SO ORP (resp. jejich venkovských částí) připadají v řadě případů na jeden mandát méně než 2 kandidáti.

Zdroje

ČSÚ (2014): Otevřená data pro volby do zastupitelstev obcí 2014. Český statistický úřad, Praha https://volby.cz/opendata/kv2014/kv2014_opendata.htm (cit. 30. 11. 2019).

9.5 Počet kandidátů připadající na jeden mandát v komunálních volbách v Česku 5.–6. října 2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

9.5 POČET KANDIDÁTŮ PŘIPADAJÍCÍ NA JEDEN MANDÁT V KOMUNÁLNÍCH VOLBÁCH V ČESKU 5.-6. ŘÍJNA 2018

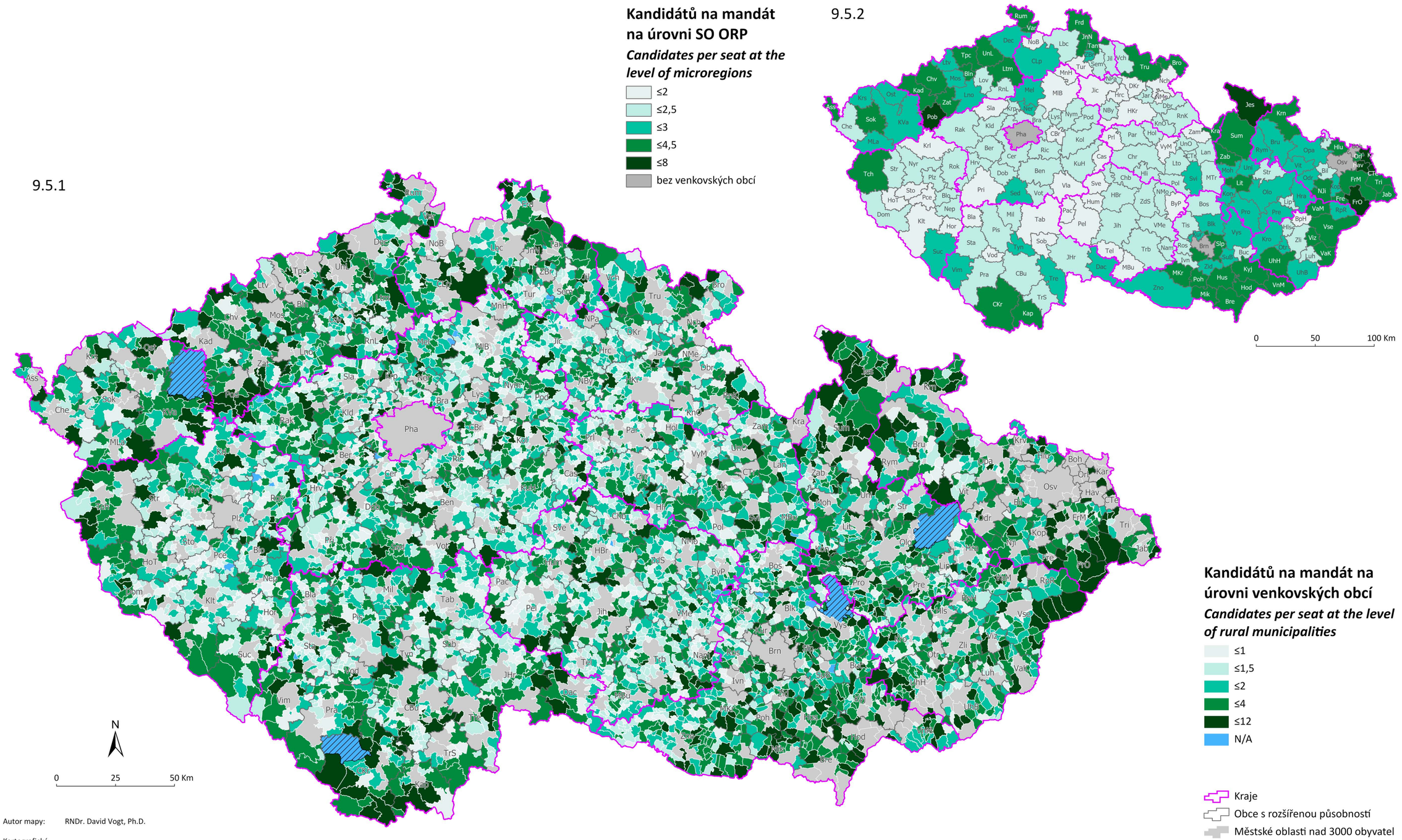
NA ÚROVNI VENKOVSKÝCH OBCÍ A OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ

NUMBER OF CANDIDATES PER SEAT IN MUNICIPAL ELECTIONS IN CZECHIA ON OCTOBER 5-6 2018 AT THE LEVEL OF RURAL MUNICIPALITIES AND MICROREGIONS

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

9.5.1

9.5.2

Autor mapy: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Kartografické zpracování: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019, ČSÚ, 2018
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

9.5 Počet kandidátů připadající na jeden mandát v komunálních volbách v Česku 5.–6. října 2018

Mapa ukazuje počet kandidátů na volebních lístcích připadající na jeden mandát v zastupitelstvu v komunálních volbách 2018 ve venkovských obcích a SO ORP (shrnutí pouze za venkovské obce). Tento často sledovaný ukazatel právě v souvislosti s venkovem znázorňuje faktickou možnost výběru, který voliči u voleb mají. V řadě venkovských obcí dosahuje nabídka kandidátů právě jen velikosti zastupitelstva, někdy i menšího počtu, což může až bránit sestavení funkční samosprávy, tvorbě zastupitelstva s usnášeníschopným počtem členů. Ukazatel odráží jak míru občanské angažovanosti v politice obce a pluralitu tamní komunální politické scény, kvalitu lidského a sociálního kapitálu, tak i kvantitativní (kapacitní) limity lidského kapitálu v nejmenších obcích (nedostupnost lidí ochotných a schopných se zapojit do politiky při celkově malé populaci). Mapu lze srovnat s mapou 9.4 za rok 2014 a s mapou 9.6 znázorňující změnu mezi oběma volbami.

Část 9.5.1 ukazuje počty kandidátů připadající na jeden mandát v zastupitelstvu venkovské obce (podle vymezení v mapě 1.2). Podobně jako v předchozích volbách dosahovala i zde v řadě venkovských obcí nabídka kandidátů právě jen velikosti zastupitelstva, někdy i menšího počtu. Základní geografický obraz zůstal nezměněn. Je patrné, že jde o problém rozšířený více v českém vnitrozemí než na Moravě (kromě Vysočiny) či v části českého severozápadního a jihozápadního pohraničí s venkovskými oblastmi v zázemí větších měst kde je kandidátů relativně více. Vedle rozdílů v občanské aktivitě se zde obecně zřejmě do značné míry projevuje vliv rozdrobenější sídelní struktury s populačně menšími obcemi v českém vnitrozemí a na Vysočině. Malé obce mají logicky omezenější lidský kapitál, okruh osob schopných a ochotných ve volbách kandidovat.

Část 9.5.2 ukazuje shrnutí na úrovni SO ORP (agregující výsledky opět pouze za venkovské obce), kdy byl součet všech kandidátů ze všech venkovských obcí vydělen počtem všech tamních mandátů v zastupitelstvech. Geografický obraz je na této úrovni diferencován zřetelněji než při pohledu za jednotlivé venkovské obce v mapě 9.5.1. Jako u voleb 2014 (9.4.2) se i zde projevuje rozdíl mezi českým vnitrozemím na jedné straně a pohraničím či Moravou bez Vysočiny na straně druhé, což může souviset se sídelní strukturou. Populačně větší moravské venkovské obce mohou generovat více kandidátů. Naopak v českém vnitrozemí i v celém SO ORP (resp. jeho venkovských obcích) připadají v řadě případů na jeden mandát méně než 2 kandidáti. Oproti předchozím volbám je přitom patrný obecný pokles relativního počtu kandidátů a nárůst počtu obvodů s hodnotami v nejnižších intervalech, což bude patrnější i v mapě 9.6. Nejvyšších hodnot nad 4,5 kandidáta na mandát dosáhlo jen Jesenicko, Podbořansko, SO ORP Frýdlant nad Ostravicí a Karvinsko s Havířovskem či Těšínsko, o 4 SO ORP méně než před čtyřmi lety.

Zdroje

ČSÚ (2018): Otevřená data pro volby do zastupitelstev obcí 2018. Český statistický úřad, Praha https://volby.cz/opendata/kv2018/kv2018_opendata.htm (cit. 29. 11. 2019).

9.6 Změna počtu kandidátů připadajícího na jeden mandát mezi komunálními volbami 2014 a 2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

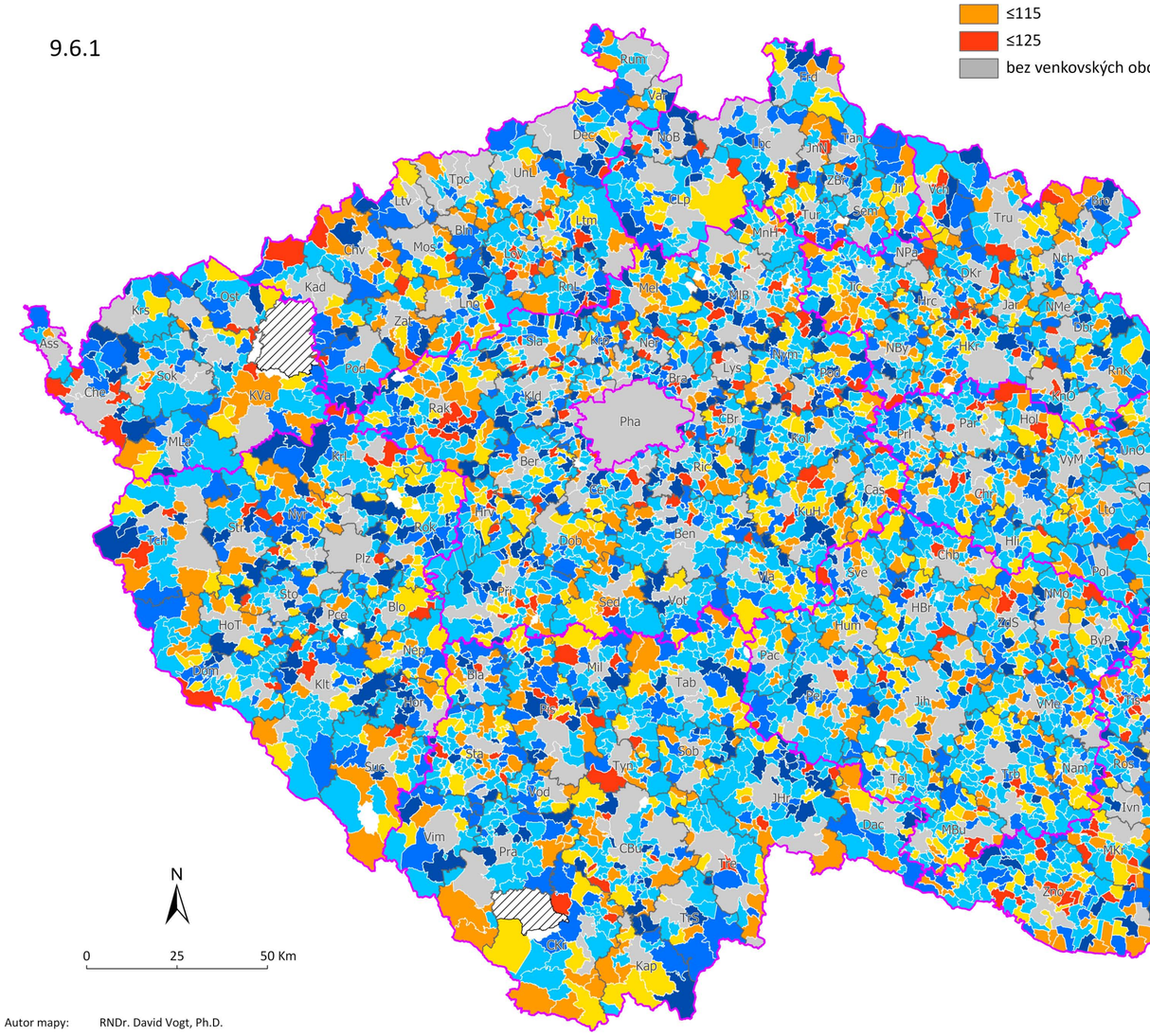
9.6 ZMĚNA POČTU KANDIDÁTŮ PŘIPADAJÍCÍHO NA JEDEN MANDÁT MEZI KOMUNÁLNÍMI VOLBAMI 2014 A 2018

NA ÚROVNI VENKOVSKÝCH OBCÍ A OBCÍ S ROZŠŘENOU PŮSOBNOSTÍ

THE CHANGE OF THE NUMBER OF CANDIDATES PER SEAT BETWEEN MUNICIPAL ELECTIONS 2014 AND 2018 AT THE LEVEL OF RURAL MUNICIPALITIES AND MICROREGIONS

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

9.6.1

Změna na úrovni SO ORP (2014=100)

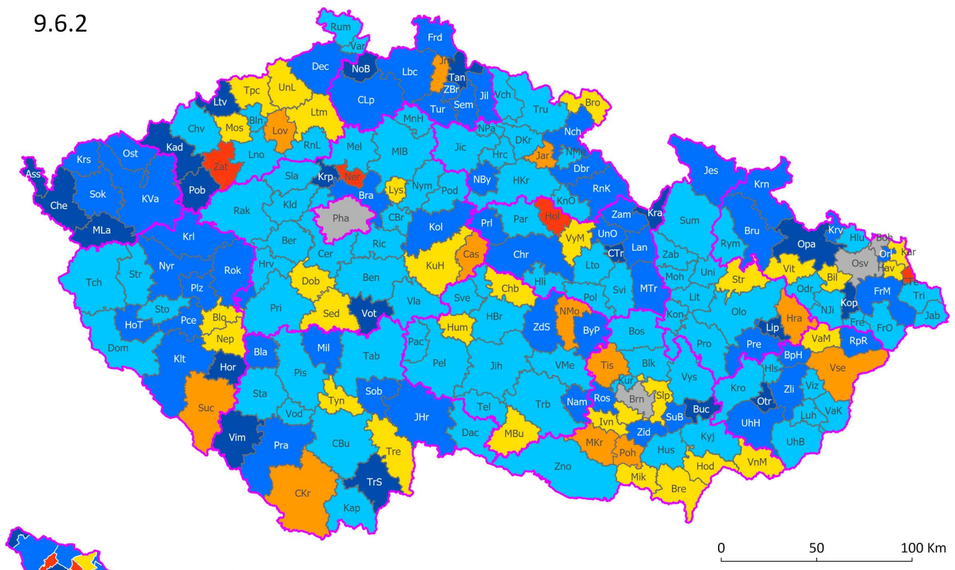
Change at the level of microregions (2014=100)

- ≤80
- ≤90
- ≤100
- ≤105
- ≤115
- ≤125
- bez venkovských obcí

N

0 25 50 Km

9.6.2

0 50 100 Km

Změna na úrovni venkovských obcí (2014=100)

Change at the level of rural municipalities (2014=100)

- ≤50
- ≤75
- ≤100
- ≤125
- ≤180
- ≤454
- N/A

- Kraje
- Obce s rozšířenou působností
- Městské oblasti nad 3000 obyvatel
- Vojenské újezdy

Autor mapy: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Kartografické zpracování: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019, ČSÚ, 2014, 2018, ©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

9.6 Změna počtu kandidátů připadajícího na jeden mandát mezi komunálními volbami 2014 a 2018

Mapa v návaznosti na mapy 9.4 a 9.5 srovnává počet kandidátů na jeden mandát v řádném termínu komunálních voleb 2014 a 2018 ve venkovských obcích a SO ORP (shrnutí pouze za venkovské obce). Změna je vyjádřena indexem, kdy je hodnota za rok 2014 rovna 100 a v mapě jsou znázorněny vůči tomu poměrné hodnoty z voleb 2018.

Část 9.6.1 znázorňuje změnu mezi komunálními volbami 2014 a 2018 na úrovni venkovských obcí. Oproti mapě 9.3.1 se změnou volební účasti je zde patrná, jak už naznačilo srovnání map za jednotlivé roky, územní převaha mírného a místy i většího poklesu šíře nabídky kandidátů. V některých obcích došlo k poklesu na méně než polovinu, ačkoli místy došlo i k mnohonásobnému zvětšení volební nabídky, což je v případě nízkého výchozího počtu dosažitelné relativně snadno (nejsou přitom sledovány obce, kde se volby v řádném termínu konaly pouze v jednom roce, tedy počet kandidátů byl v jednom z let nulový).

Část 9.6.2 znázorňuje změnu počtu kandidátů připadajícího na jeden mandát agregovanou na úrovni SO ORP. Změna je vyjádřena opět indexem, kdy hodnoty za rok 2014 představují 100. Při interpretaci mapy je nutno brát zřetel na vyřazení městských oblastí, ačkoli je barevně vyjádřena hodnota zdánlivě za celý SO ORP. Oproti jednotlivým obcím se ukazují zřetelnější pravidelnosti v geografickém obraze vývoje. Počet kandidátů připadající na jeden mandát na většině území stagnoval či klesal. Větší poklesy (pod hodnotu indexu změny 90) však byly zaznamenány především v pohraničních oblastech včetně vnitřní periferie na hranicích krajů, a v části Moravy v zázemí větších měst či v místech s většími obcemi, kde byly výchozí hodnoty z roku 2014 oproti vnitrozemí Čech a Vysočině s menšími obcemi výrazně vyšší, a i přes pokles vyšší zůstávají. Pokles však i přes vyšší hodnoty poměru kandidátů na jeden mandát nepostihl např. sever Olomouckého kraje kromě Jesenicka. Může se zde projevovat i zhoršení situace v nejmenších obcích vlivem demografického vývoje.

Zdroje

ČSÚ (2018): Otevřená data pro volby do zastupitelstev obcí 2018. Český statistický úřad, Praha https://volby.cz/opendata/kv2018/kv2018_opendata.htm (cit. 29. 11. 2019).
ČSÚ (2014): Otevřená data pro volby do zastupitelstev obcí 2014. Český statistický úřad, Praha https://volby.cz/opendata/kv2014/kv2014_opendata.htm (cit. 30. 11. 2019).

9.7 Počet zvolených zastupitelů na 1000 zapsaných voličů v komunálních volbách v Česku 10.–11. října 2014 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

9.7 POČET ZVOLENÝCH ZASTUPITELŮ NA 1000 ZAPSANÝCH VOLIČŮ V KOMUNÁLNÍCH VOLBÁCH V ČESKU 10.-11. ŘÍJNA 2014

NA ÚROVNI VENKOVSKÝCH OBCÍ A OBCÍ S ROZŠŘENOU PŮSOBNOSTÍ

NUMBER OF ELECTED REPRESENTATIVES PER 1000 REGISTERED VOTERS IN MUNICIPAL ELECTIONS IN CZECHIA ON OCTOBER 10-11 2014 AT THE LEVEL OF RURAL MUNICIPALITIES AND MICROREGIONS

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

9.7.1

9.7.2

Zvolených na 1000 zapsaných voličů na úrovni SO ORP

Elected per 1000 registered voters at the level of microregions

- ≤12
- ≤18
- ≤25
- ≤32
- ≤53
- bez venkovských obcí

Zvolených na 1000 zapsaných voličů na úrovni venkovských obcí

Elected per 1000 registered voters at the level of rural municipalities

- ≤25
- ≤50
- ≤90
- ≤145
- ≤295
- N/A

- Kraje
- Obce s rozšířenou působností
- Městské oblasti nad 3000 obyvatel
- Vojenské újezdy

N

0 25 50 Km

0 50 100 Km

Autor mapy: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Kartografické zpracování: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019, ČSÚ, 2014
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI
OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

9.7 Počet zvolených zastupitelů na 1000 zapsaných voličů v komunálních volbách v Česku 10.–11. října 2014

Mapa znázorňuje počet zvolených zastupitelů připadající na 1000 zapsaných voličů v seznamech v komunálních volbách 2014, tedy srovnání velikosti zastupitelstva obce s počtem všech oprávněných voličů, a to opět na úrovni venkovských obcí a SO ORP. Tento ukazatel nelze zaměňovat se skutečným počtem voličů potřebných ke zvolení jednoho člena zastupitelstva. Jedná se o charakteristiku vycházející z velikosti zastupitelstva, do značné míry danou legislativním omezením. Mapu lze srovnat s mapou 9.8 za rok 2018 a s mapou 9.9 znázorňující změnu mezi oběma volbami.

Část 9.7.1 ukazuje počet zvolených zastupitelů na 1000 zapsaných voličů v jednotlivých venkovských obcích (podle vymezení v mapě 1.2). Vysoký relativní počet zastupitelů, charakteristický pro menší obce, odpovídá také obecně větší blízkosti vedení města občanům. V souladu s tímto předpokladem se vyšší relativní počty téměř nevyskytují v části střední, severovýchodní a jihovýchodní Moravy s typicky populačně většími obcemi. Vysoké hodnoty lze nalézt v malých obcích tzv. vnitřní periferie podél hranic krajů, zejména Vysočiny či Středočeského kraje, na východě kraje Plzeňského, popřípadě i při hranicích některých SO ORP v kraji Jihočeském apod.

Část 9.7.2 znázorňuje počet zastupitelů na 1000 voličů v seznamech v komunálních volbách 2014 při pohledu shrnujícím výsledky (za venkovské obce) na úrovni SO ORP. Opět se zde odráží sídelní struktura typická pro daný mikroregion. V oblastech, kde je více malých obcí, jejichž minimální velikost zastupitelstva je z legislativních i praktických důvodů omezena, je přirozeně i relativní počet zvolených zastupitelů vyšší, i přes 32 (až 53) zastupitelů na 1000 zapsaných voličů (např. části Vysočiny, Jižních Čech a okolí). Oproti tomu se i přes vyřazení měst projevuje vliv lidnatého zázemí velkých městských aglomerací (zejména okolí Prahy a Brna, Teplicko, Jablonecko, Olomoucko či severovýchodní a jihovýchodní Morava).

Zdroje

ČSÚ (2014): Otevřená data pro volby do zastupitelstev obcí 2014. Český statistický úřad, Praha https://volby.cz/opendata/kv2014/kv2014_opendata.htm (cit. 30. 11. 2019).

9.8 Počet zvolených zastupitelů na 1000 zapsaných voličů v komunálních volbách v Česku 5.–6. října 2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

9.8 POČET ZVOLENÝCH ZASTUPITELŮ NA 1000 ZAPSANÝCH VOLIČŮ V KOMUNÁLNÍCH VOLBÁCH V ČESKU 5.-6. ŘÍJNA 2018

NA ÚROVNI VENKOVSKÝCH OBCÍ A OBCÍ S ROZŠŘENOU PŮSOBNOSTÍ

NUMBER OF ELECTED REPRESENTATIVES PER 1000 REGISTERED VOTERS IN MUNICIPAL ELECTIONS IN CZECHIA ON OCTOBER 5-6 2018 AT THE LEVEL OF RURAL MUNICIPALITIES AND MICROREGIONS

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

9.8.1

9.8.2

Zvolených na 1000 zapsaných voličů na úrovni SO ORP

Elected per 1000 registered voters at the level of microregions

- ≤12
- ≤18
- ≤25
- ≤32
- ≤54
- bez venkovských obcí

Zvolených na 1000 zapsaných voličů na úrovni venkovských obcí

Elected per 1000 registered voters at the level of rural municipalities

- ≤25
- ≤50
- ≤90
- ≤145
- ≤334
- N/A

- Kraje
- Obce s rozšířenou působností
- Městské oblasti nad 3000 obyvatel
- Vojenské újezdy

N

0 25 50 Km

0 50 100 Km

Autor mapy: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Kartografické zpracování: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019, ČSÚ, 2018
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

9.8 Počet zvolených zastupitelů na 1000 zapsaných voličů v komunálních volbách v Česku 5.–6. října 2018

Mapa znázorňuje počet zvolených zastupitelů připadající na 1000 zapsaných voličů v seznamech v komunálních volbách 2018, tedy srovnání velikosti zastupitelstva obce s počtem všech oprávněných voličů, a to opět na úrovni venkovských obcí a SO ORP. Tento ukazatel nelze zaměňovat se skutečným počtem voličů potřebných ke zvolení jednoho člena zastupitelstva. Jedná se o charakteristiku vycházející z velikosti zastupitelstva, do značné míry danou legislativním omezením. Mapu lze srovnat s mapou 9.7 za rok 2014 a s mapou 9.9 znázorňující změnu mezi oběma volbami.

Část 9.8.1 znázorňuje počet zvolených zastupitelů na 1000 zapsaných voličů v jednotlivých venkovských obcích (podle vymezení v mapě 1.2). Vysoký relativní počet zastupitelů, charakteristický pro menší obce, odpovídá také obecně větší blízkosti vedení města občanům. V souladu s tímto předpokladem se vyšší relativní počty téměř nevyskytují v části střední, severovýchodní a jihovýchodní Moravy s typicky populačně většími obcemi. Lze je však nalézt v malých obcích tzv. vnitřní periferie podél hranic krajů, zejména Vysočiny či Středočeského kraje, na východě kraje Plzeňského, popřípadě i při hranicích některých SO ORP v kraji Jihočeském apod. Celkový geografický obraz se příliš neliší od výsledků voleb před čtyřmi lety (9.7.1), což je vzhledem k částečně legislativně daným omezením a jen pozvolenému demografickému vývoji pochopitelné. Změny mohou odrážet i populační vývoj obcí.

Část 9.8.2 ukazuje počet zastupitelů na 1000 zapsaných voličů v komunálních volbách 2018 při pohledu shrnujícím výsledky (za venkovské obce) na úrovni SO ORP. Opět se odráží sídelní struktura typická pro daný mikroregion. V oblastech, kde je více malých obcí, jejichž minimální velikost zastupitelstva je z legislativních i praktických důvodů omezena, je přirozeně i relativní počet zvolených zastupitelů vyšší, i přes 32 (až 54) zastupitelů na 1000 zapsaných voličů (např. části Vysočiny, jižních Čech a okolí). Oproti tomu se i přes vyřazení měst projevuje vliv lidnatého zázemí velkých městských aglomerací (zejména okolí Prahy a Brna, Teplicko, Jablonecko, Olomoucko či severovýchodní a jihovýchodní Morava). Geografický obraz celkově odpovídá předchozím volbám, ačkoli v některých obvodech došlo, možná i vlivem vylidňování venkova, k posunu do intervalů s mírně vyššími hodnotami. Naopak v zázemí Prahy se relativní počet zastupitelů snížil, viz i mapu 9.9.2.

Zdroje

ČSÚ (2018): Otevřená data pro volby do zastupitelstev obcí 2018. Český statistický úřad, Praha https://volby.cz/opendata/kv2018/kv2018_opendata.htm (cit. 29. 11. 2019).

9.9 Změna počtu zvolených zastupitelů na 1000 zapsaných voličů v komunálními volbami 2014 a 2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

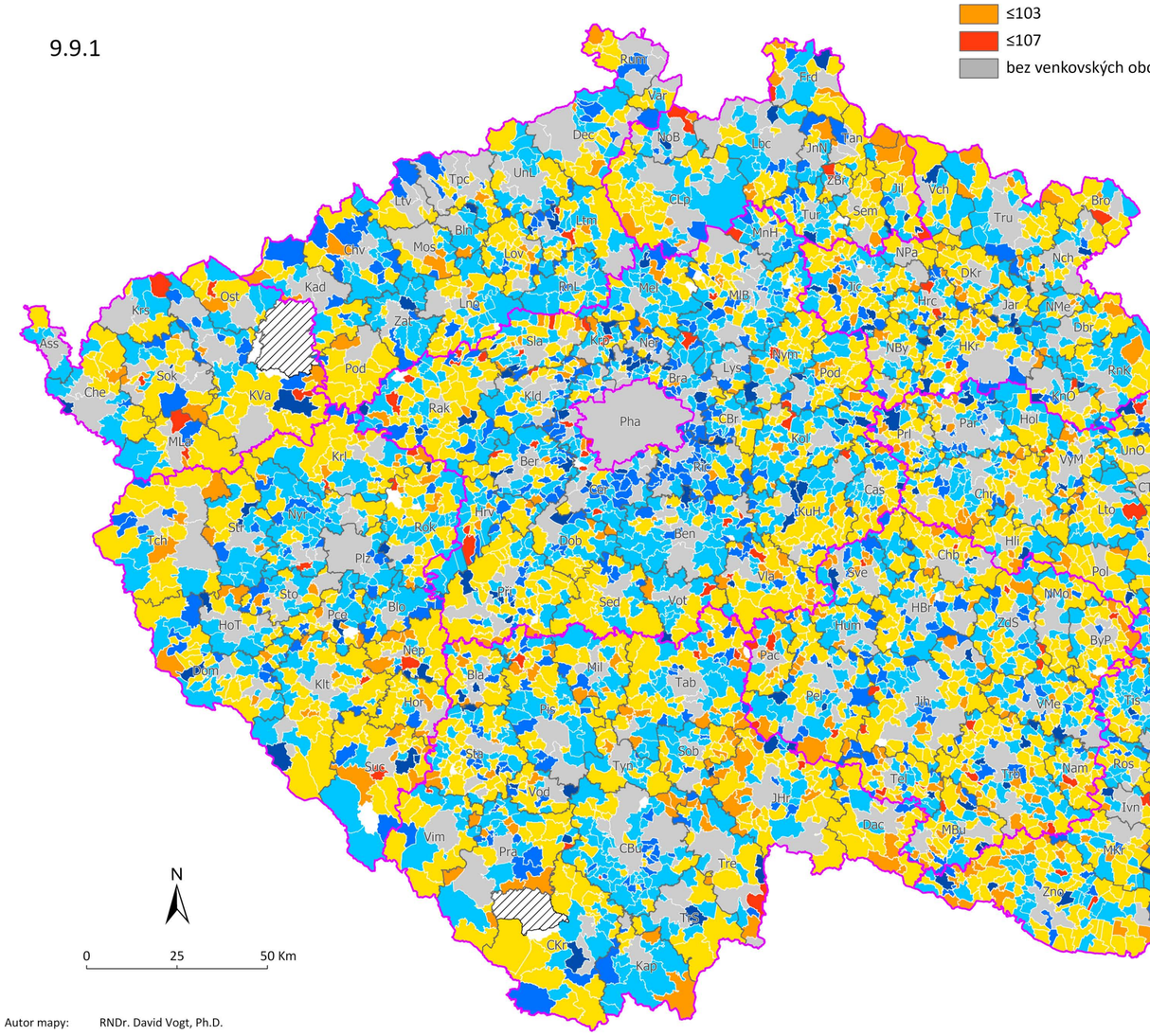
9.9 ZMĚNA POČTU ZVOLENÝCH ZASTUPITELŮ NA 1000 ZAPSANÝCH VOLIČŮ MEZI KOMUNÁLNÍMI VOLBAMI 2014 A 2018

NA ÚROVNI VENKOVSKÝCH OBCÍ A OBCÍ S ROZŠŘENOU PŮSOBNOSTÍ

THE CHANGE OF THE NUMBER OF ELECTED REPRESENTATIVES PER 1000 REGISTERED VOTERS BETWEEN MUNICIPAL ELECTIONS 2014 AND 2018 AT THE LEVEL OF RURAL MUNICIPALITIES AND MICROREGIONS

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

9.9.1

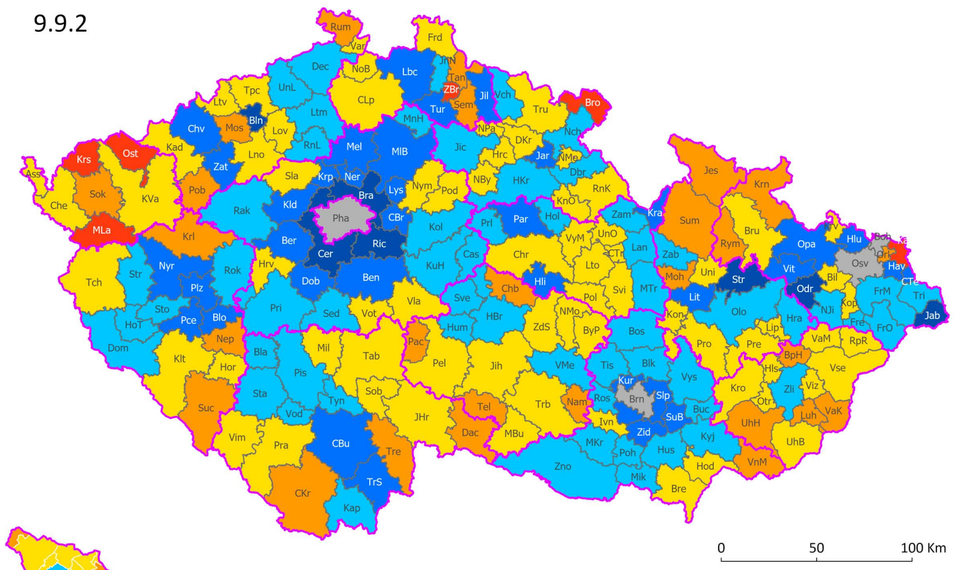

Změna na úrovni SO ORP (2014=100)

Change at the level of microregions (2014=100)

- ≤94
- ≤97
- ≤99
- ≤101
- ≤103
- ≤107
- bez venkovských obcí

9.9.2

0 50 100 Km

Změna na úrovni venkovských obcí (2014=100)

Change at the level of rural municipalities (2014=100)

- ≤80
- ≤93
- ≤99
- ≤105
- ≤120
- ≤197
- N/A

N

0 25 50 Km

- Kraje
- Obce s rozšířenou působností
- Městské oblasti nad 3000 obyvatel
- Vojenské újezdy

Autor mapy: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Kartografické zpracování: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019, ČSÚ, 2014, 2018, ©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

9.9 Změna počtu zvolených zastupitelů na 1000 zapsaných voličů mezi komunálními volbami 2014 a 2018

Mapa v návaznosti na mapy 9.7 a 9.8 srovnává počet zvolených zastupitelů na 1000 zapsaných voličů v řádném termínu komunálních voleb 2014 a 2018 ve venkovských obcích a SO ORP (shrnutí pouze za venkovské obce). Změna je vyjádřena indexem, kdy je hodnota za rok 2014 rovna 100 a v mapě jsou znázorněny vůči tomu poměrné hodnoty z voleb 2018. V názvu mapy byl vzhledem k výchozím údajům zachován údaj „na 1000 zapsaných voličů“, avšak index změny by byl shodný i při srovnání prostých poměrů počtu zvolených zastupitelů ku počtu voličů v seznamech, bez ohledu na počet voličů, na který byly původní poměry přepočteny.

Část 9.9.1 doplňuje mapy 9.7.1 a 9.8.1 znázorněním změny počtu zvolených zastupitelů vůči všem zapsaným voličům ve venkovských obcích mezi oběma komunálními volbami. Změna je vyjádřena indexem, kdy je údaj za rok 2014 roven 100. Ačkoli je v názvu v souladu s mapami za jednotlivé volby, které jsou srovnávány, ponechán údaj „na 1000 zapsaných voličů“, znázorněna je změna poměru počtu zvolených zastupitelů a zapsaných voličů v seznamech obecně, bez ohledu na počet voličů, na které byla původně přepočtena. V souladu s poznatky z předchozích map za jednotlivé volby lze pozorovat mírný nárůst relativního počtu zastupitelů ve vylidňujících se oblastech menších obcí ve vnitřní a vnější periferii. K největšímu poklesu naopak dochází v rychle populačně rostoucích obcích v zázemí velkých měst, zejména v okolí Prahy.

Část 9.9.2 znázorňuje změnu počtu zvolených zastupitelů na počet všech zapsaných voličů v seznamech mezi oběma komunálními volbami na úrovni SO ORP (pouze za venkovské obce). SO ORP bez venkovských obcí jsou odlišeny šedou barvou. Ještě zřetelněji než při pohledu za jednotlivé venkovské obce je patrný pokles relativního počtu zastupitelů vůči všem voličům v populačně rostoucích obcích zázemí velkých měst, zejména Prahy, ale i Ostravy, Opavy, Olomouce, popř. Brna, Plzně a dalších. Růst relativního počtu zastupitelů nastává naopak v některých periferních oblastech (jižní Vysočina, severozápadní Morava, jihovýchodní Morava, nejvýrazněji ale např. Broumovsko. Karvinsko nebo některé části Karlovarského kraje, kde se může vzhledem k hospodářským problémům spojeným se strukturálním postižením projevovat úbytek populace stěhováním, a tedy nárůst počtu zastupitelů vůči počtu všech voličů). Např. na Karvinsku se může projevovat i malý počet venkovských obcí v některých SO ORP, kdy mohou výkyvy v jedné obci ovlivnit hodnotu za celý mikroregion.

Zdroje

ČSÚ (2018): Otevřená data pro volby do zastupitelstev obcí 2018. Český statistický úřad, Praha https://volby.cz/opendata/kv2018/kv2018_opendata.htm (cit. 29. 11. 2019).
ČSÚ (2014): Otevřená data pro volby do zastupitelstev obcí 2014. Český statistický úřad, Praha https://volby.cz/opendata/kv2014/kv2014_opendata.htm (cit. 30. 11. 2019).

9.10 Podpora nezávislých jednotlivců a sdružení nezávislých kandidátů v komunálních volbách v Česku 10.–11. října 2014 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

9.10 PODPORA NEZÁVISLÝCH JEDNOTLIVCŮ A SDRUŽENÍ NEZÁVISLÝCH KANDIDÁTŮ V KOMUNÁLNÍCH VOLBÁCH V ČESKU 10.-11. ŘÍJNA 2014

NA ÚROVNI VENKOVSKÝCH OBCÍ A OBCÍ S ROZŠŘENOU PŮSOBNOSTÍ

SUPPORT FOR INDEPENDENT INDIVIDUALS AND ASSOCIATIONS OF INDEPENDENT CANDIDATES IN MUNICIPAL ELECTIONS IN CZECHIA ON OCTOBER 10-11 2014 AT THE LEVEL OF RURAL MUNICIPALITIES AND MICROREGIONS

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice?
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

9.10.1

9.10.2

Hlasy pro nezávislé na úrovni SO ORP (%)

Votes for independents at the microregional level (%)

- ≤33
- ≤50
- ≤66
- ≤80
- ≤100
- bez venkovských obcí

Hlasy pro nezávislé na úrovni venkovských obcí (%)

Votes for independents at the level of rural municipalities (%)

- ≤0
- ≤25
- ≤50
- ≤75
- ≤90
- ≤100
- N/A

- Kraje
- Obce s rozšířenou působností
- Městské oblasti nad 3000 obyvatel
- Vojenské újezdy

N

0 25 50 Km

0 50 100 Km

Autor mapy: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Kartografické zpracování: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019, ČSÚ, 2014
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

9.10 Podpora nezávislých jednotlivců a sdružení nezávislých kandidátů v komunálních volbách v Česku 10.–11. října 2014

Mapa ukazuje procentní volební podporu nezávislých kandidátů (v názvu je uvedeno „nezávislých jednotlivců“, aby bylo zdůrazněno, že se jedná o kandidující jednotlivce) a sdružení nezávislých kandidátů (SNK) v komunálních volbách 2014. Jedná se o kategorie 80 (nezávislí kandidáti) a 90 (SNK) podle číselníku kandidujících stran ČSÚ (2014). Je všeobecně známo, že právě nezávislí kandidáti a jejich sdružení jsou pravidelnými celkovými vítězi komunálních voleb v Česku, s dominantní rolí zejména ve venkovských obcích. Mapu lze srovnat s mapou 9.11 za rok 2018 a s mapou 9.12 znázorňující změnu mezi oběma volbami.

Část 9.10.1 ukazuje procentní volební podporu nezávislých kandidátů a sdružení nezávislých kandidátů (SNK) v komunálních volbách 2014 na úrovni jednotlivých venkovských obcí (podle vymezení v mapě 1.2). Je patrné, že ve velké části obcí dosahovala podpora SNK dokonce 90-100 %. Odlišná situace je zejména na jihovýchodní Moravě. Může se zde projevovat odlišná sídelní struktura (větší obce volící klasické politické strany), ale také tradiční podpora KDU-ČSL, viz mapa 9.18.

Část 9.10.2 znázorňuje procento hlasů pro sdružení nezávislých kandidátů a jednotlivě kandidující nezávislé kandidáty v komunálních volbách 2014 při pohledu shrnujícím výsledky (za venkovské obce) na úrovni SO ORP. Při výpočtu agregátní procentní volební podpory v SO ORP bylo nutno zohlednit odlišnou velikost zastupitelstev jednotlivých obcí a s tím související ne zcela srovnatelný počet hlasů v komunálních volbách. Před součtem všech hlasů v SO ORP byly počty hlasů pro NK a SNK za jednotlivé obce vyděleny počtem zastupitelů. Počet všech platných hlasů v obci byl též vydělen počtem zastupitelů. Rozdíly dané odlišnou volební účastí v jednotlivých obcích byly zachovány. Situace, kdy voliči záměrně či vlivem nižšího počtu kandidátů svůj maximální počet hlasů nevyužili, zohledněny nebyly. Opět se odráží sídelní struktura typická pro daný mikroregion, ale i lokální politická tradice, blízkost venkovských obcí větším městům apod. V některých obvodech Středočeského a okolních krajů lze pozorovat podporu SNK za všechny venkovské obce nad 80 % hlasů. Naopak v některých SO ORP jihovýchodní Moravy či v části zázemí Ostravy nebo na Jesenicku lze nalézt mikroregiony s celkovou podporou SNK „jen“ do 50 či dokonce do 33 %.

Zdroje

ČSÚ (2014): Otevřená data pro volby do zastupitelstev obcí 2014. Český statistický úřad, Praha https://volby.cz/opendata/kv2014/kv2014_opendata.htm (cit. 30. 11. 2019).

9.11 Podpora nezávislých jednotlivců a sdružení nezávislých kandidátů v komunálních volbách v Česku 5.–6. října 2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

9.11 PODPORA NEZÁVISLÝCH JEDNOTLIVCŮ A SDRUŽENÍ NEZÁVISLÝCH KANDIDÁTŮ V KOMUNÁLNÍCH VOLBÁCH V ČESKU 5.-6. ŘÍJNA 2018

NA ÚROVNI VENKOVSKÝCH OBCÍ A OBCÍ S ROZŠŘENOU PŮSOBNOSTÍ

SUPPORT FOR INDEPENDENT INDIVIDUALS AND ASSOCIATIONS OF INDEPENDENT CANDIDATES IN MUNICIPAL ELECTIONS IN CZECHIA ON OCTOBER 5-6 2018 AT THE LEVEL OF RURAL MUNICIPALITIES AND MICROREGIONS

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

9.11.1

9.11.2

Hlasy pro nezávislé na úrovni SO ORP (%)

Votes for independents at the microregional level (%)

- ≤33
- ≤50
- ≤66
- ≤80
- ≤100
- bez venkovských obcí

Hlasy pro nezávislé na úrovni venkovských obcí (%)

SNKpr18

- ≤0
- ≤25
- ≤50
- ≤75
- ≤90
- ≤100
- N/A

- Kraje
- Obce s rozšířenou působností
- Městské oblasti nad 3000 obyvatel
- Vojenské újezdy

N

0 25 50 Km

0 50 100 Km

Autor mapy: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Kartografické zpracování: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019, ČSÚ, 2018
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

9.11 Podpora nezávislých jednotlivců a sdružení nezávislých kandidátů v komunálních volbách v Česku 5.–6. října 2018

Mapa ukazuje procentní volební podporu nezávislých kandidátů (v názvu je uvedeno „nezávislých jednotlivců“, aby bylo zdůrazněno, že se jedná o kandidující jednotlivce) a sdružení nezávislých kandidátů (SNK) v komunálních volbách 2018. Jedná se o kategorie 80 (nezávislí kandidáti) a 90 (SNK) podle číselníku kandidujících stran ČSÚ (2018). Je všeobecně známo, že právě nezávislí kandidáti a jejich sdružení jsou pravidelnými celkovými vítězi komunálních voleb v Česku, s dominantní rolí zejména ve venkovských obcích. Mapu lze srovnat s mapou 9.10 za rok 2014 a s mapou 9.12 znázorňující změnu mezi oběma volbami.

Část 9.11.1 ukazuje procentní volební podporu nezávislých kandidátů a sdružení nezávislých kandidátů (SNK) v komunálních volbách 2018 na úrovni jednotlivých venkovských obcí (podle vymezení v mapě 1.2). Je patrné, že ve velké části obcí dosahovala podpora SNK dokonce 90-100 %. Částečně odlišná situace je zejména na východní Moravě či v oblasti Jeseníků. Základní prostorový vzorec vypadá stejně jako v roce 2014, avšak je patrné místy výrazné zvýšení podpory nezávislých kandidátů a jejich sdružení, viz i mapa 9.12.

Část 9.11.2 znázorňuje procento hlasů pro sdružení nezávislých kandidátů a jednotlivě kandidující nezávislé kandidáty v komunálních volbách 2018 při pohledu shrnujícím výsledky (za venkovské obce) na úrovni SO ORP. Při výpočtu agregátní procentní volební podpory v SO ORP bylo nutno zohlednit odlišnou velikost zastupitelstev jednotlivých obcí a s tím související ne zcela srovnatelný počet hlasů v komunálních volbách. Před součtem všech hlasů v SO ORP byly počty hlasů pro NK a SNK za jednotlivé obce vyděleny počtem zastupitelů. Počet všech platných hlasů v obci byl též vydělen počtem zastupitelů. Rozdíly dané odlišnou volební účastí v jednotlivých obcích byly zachovány. Situace, kdy voliči záměrně či vlivem nižšího počtu kandidátů svůj maximální počet hlasů nevyužili, zohledněny nebyly. Opět se odráží sídelní struktura typická pro daný mikroregion, ale i lokální politická tradice, blízkost tamních venkovských obcí větším městům apod. V některých obvodech Středočeského a okolních krajů lze pozorovat podporu SNK za všechny venkovské obce nad 80 % hlasů. Oproti roku 2014 je patrný nárůst počtu mikroregionů v nejvyšším intervalu. Jedná se např. o celý pás od SO ORP Semily až do SO ORP Horažďovice, resp. v dalších větvích Třeboň či Havlíčkův Brod. Pás s nejvyššími hodnotami také zabírá většinu Královéhradeckého kraje a sahá až k České Třebové v kraji Pardubickém. Naopak v SO ORP jihovýchodní Moravy či v části severozápadní Moravy lze nalézt mikroregiony s celkovou podporou SNK „jen“ do 50 či dokonce do 33 %. Oproti komunálním volbám 2014 se však jejich počet výrazně snížil, a pozice nezávislých kandidátů tedy celkově výrazně posílila, viz i mapa 9.12.2. Zejména na Moravě a v části východních Čech se může projevovat též tradičně silnější pozice jedné z celostátních politických stran – KDU-ČSL, byť v posledních letech oslabující právě i ve prospěch SNK a NK (viz mapy 9.19 a 9.20).

Zdroje

ČSÚ (2018): Otevřená data pro volby do zastupitelstev obcí 2018. Český statistický úřad, Praha https://volby.cz/opendata/kv2018/kv2018_opendata.htm (cit. 29. 11. 2019).

9.12 Změna podílu hlasů pro nezávislé jednotlivce a sdružení nezávislých kandidátů mezi komunálními volbami 2014 a 2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

9.12 ZMĚNA PODÍLU HLASŮ PRO NEZÁVISLÉ JEDNOTLIVCE A SDRUŽENÍ NEZÁVISLÝCH KANDIDÁTŮ MEZI KOMUNÁLNÍMI VOLBAMI 2014 A 2018

NA ÚROVNI VENKOVSKÝCH OBCÍ A OBCÍ S ROZŠŘENOU PŮSOBNOSTÍ

THE CHANGE IN VOTE SHARES OF INDEPENDENT INDIVIDUALS AND ASSOCIATIONS OF INDEPENDENT CANDIDATES BETWEEN MUNICIPAL ELECTIONS 2014 AND 2018 AT THE LEVEL OF RURAL MUNICIPALITIES AND MICROREGIONS

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

9.12.1

9.12.2

Změna na úrovni SO ORP (procentní body)
Change at the microregional level (percentage points)
- ≤-10
- ≤-5
- ≤0
- ≤5
- ≤10
- ≤26
- N/A
- bez venkovských obcí

Změna na úrovni venkovských obcí (procentní body)
Change at the level of rural municipalities (percentage points)
- ≤-25
- ≤-5
- ≤0
- ≤5
- ≤25
- ≤96
- N/A

- Kraje
- Obce s rozšířenou působností
- Městské oblasti nad 3000 obyvatel
- Vojenské újezdy

N

0 25 50 Km

0 50 100 Km

Autor mapy: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Kartografické zpracování: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019, ČSÚ, 2014, 2018, ©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

9.12 Změna podílu hlasů pro nezávislé jednotlivce a sdružení nezávislých kandidátů mezi komunálními volbami 2014 a 2018

Mapa v návaznosti na mapy 9.10 a 9.11 srovnává procentní podíly hlasů pro nezávislé kandidáty a jejich sdružení mezi komunálními volbami 2014 a 2018 na úrovni venkovských obcí a SO ORP. Změna procentní volební podpory je vyjádřena v procentních bodech.

Část 9.12.1. ukazuje změnu volební podpory NK a SNK na úrovni jednotlivých venkovských obcí. Až na výjimky nejsou patrné velké pravidelnosti. Na většině venkovského území je patrná stagnace či mírný pokles do 5 procentních bodů, kdy však obce s těmito hodnotami sousedí s často územně menšími obcemi naopak s nárůstem až o více než 25 procentních bodů. Zřetelnější je nárůst podílu hlasů pro SNK v plošně velkých obcích Jesenicka a Šumperska, na severovýchodě Moravy nebo v některých částech jižních či severozápadních Čech. To může ukazovat na nárůst podpory nezávislých kandidátů na úkor politických stran i v populačně větších venkovských obcích (KDU-ČSL na Moravě, viz mapa 9.20). Na druhou stranu je patrný větší pokles podpory např. v částech Karlovarského kraje a na severozápadě kraje Plzeňského. Může se projevovat posilování celostátních či regionálních politických uskupení.

Část 9.12.2 znázorňuje změnu podílu hlasů pro nezávislé kandidáty a jejich sdružení ve venkovských obcích při pohledu na úrovni SO ORP (pouze za venkovské obce). Zde je již obecně patrnější nárůst podpory SNK a NK, převážně do 5 či 10 procentních bodů, avšak i o více než 10 procentních bodů v některých SO ORP severozápadních, západních i jihozápadních Čech a východní, střední a severní Moravy (Jeseníky), zatímco ve Středočeském kraji nejsilnějšího intervalu nárůstu žádný SO ORP nedosáhl. Místy se však vyskytují i SO ORP s výrazným poklesem podpory SNK a NK (např. v SO ORP Ostrov, Votice, Bučovice či Havířov i pod 10 procentních bodů). Zejména na Moravě a v části východních Čech se může projevovat slábnoucí pozice jedné z celostátních politických stran – KDU-ČSL (viz mapu 9.20.2).

Zdroje

ČSÚ (2018): Otevřená data pro volby do zastupitelstev obcí 2018. Český statistický úřad, Praha https://volby.cz/opendata/kv2018/kv2018_opendata.htm (cit. 29. 11. 2019).
ČSÚ (2014): Otevřená data pro volby do zastupitelstev obcí 2014. Český statistický úřad, Praha https://volby.cz/opendata/kv2014/kv2014_opendata.htm (cit. 30. 11. 2019).

9.13 Podpora tradičních spolků (podle názvu kandidátky) v komunálních volbách v Česku 10.–11. října 2014 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

9.13 PODPORA TRADIČNÍCH SPOLKŮ (PODLE NÁZVU KANDIDÁTKY) V KOMUNÁLNÍCH VOLBÁCH V ČESKU 10.-11. ŘÍJNA 2014

NA ÚROVNI VENKOVSKÝCH OBCÍ A OBCÍ S ROZŠŘENOU PŮSOBNOSTÍ

SUPPORT FOR TRADITIONAL ASSOCIATIONS (ACCORDING TO THE NAME OF THE LIST OF CANDIDATES) IN MUNICIPAL ELECTIONS IN CZECHIA ON OCTOBER 10-11 2014 AT THE LEVEL OF RURAL MUNICIPALITIES AND MICROREGIONS

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice?
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

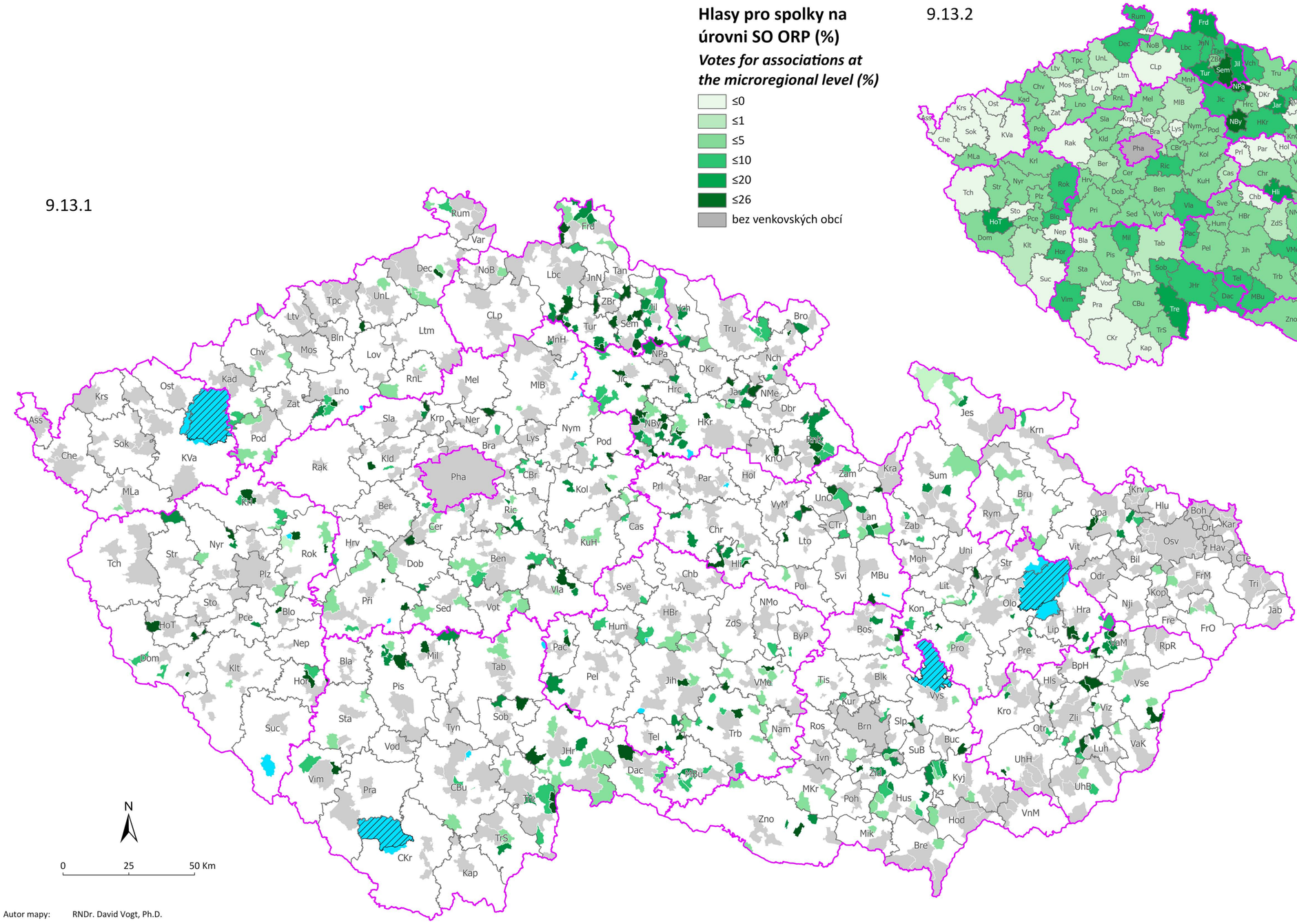
9.13.1

9.13.2

Hlasy pro spolky na úrovni SO ORP (%)

Votes for associations at the microregional level (%)

- ≤0
- ≤1
- ≤5
- ≤10
- ≤20
- ≤26
- bez venkovských obcí

Hlasy pro spolky na úrovni venkovských obcí (%)

Votes for associations at the level of rural municipalities (%)

- ≤0
- ≤4,99
- ≤20
- ≤33
- ≤50
- ≤100
- N/A

- Kraje
- Obce s rozšířenou působností
- Městské oblasti nad 3000 obyvatel
- Vojenské újezdy

Autor mapy: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Kartografické zpracování: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019, ČSÚ, 2014
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI
OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

9.13 Podpora tradičních spolků (podle názvu kandidátky) v komunálních volbách v Česku 10.–11. října 2014

Mapa ukazuje zajímavý fenomén obecní politiky v Česku – volební úspěch tradičních spolků (samozřejmě podmíněný jejich aktivní volební účastí), v řádných komunálních volbách 2014. Tento specifický typ volebních uskupení lze pozorovat především v rámci na venkově v Česku téměř všeobecně dominantních sdružení nezávislých kandidátů (viz mapy 9.10–9.12).

Spolky jsou někdy sdružené v celostátních organizacích, na které v názvech kandidátky i odkazují (např. Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska). Na základě autorovy zkušenosti z předchozího výzkumu v Libereckém kraji (Vogt, 2015, 2017) byly sledovány hlavní tradiční spolky se snahou pokrýt i jistá regionální specifika (rybáři, vinaři). V mapě je zachycen podíl hlasů pro sdružení dobrovolných hasičů, tělovýchovné jednoty (Sokol, Orel apod.), spolky myslivců, zahrádkářů, rybářů, vinařů, turistů (Klub českých turistů), včelařů nebo kombinace výše zmíněných spolků v koalicích, případně i s dalšími uskupeními. Zahrnuty byly i ojedinělé případy kandidátky celostátní politické strany „s podporou hasičů“ apod. Spolky byly vyhledány jen podle názvu kandidátní listiny, takže jsou sledovány pouze případy zcela otevřeně deklarovaného přihlášení se k danému spolku (s nenulovou volební podporou). Po vzoru práce Vogt (2015, 2017), ale s upraveným výběrem hesel, byla vyhledávána klíčová slova a kořeny slov: „Sokol“, „Orel“, „Orl“, „TJ“, „tělovýchov“, „tělocvič“, „jednota“, „mysliv“, „MS“, „honební“, „MJ“, „rybář“, „zahrádkář“, „ČZS“, „KČT“, „turis“, „včel“, „ČSV“, „hasič“, „SDH“, „DH“, „požárn“, „sbor“, „ČMS“, „dobrovol“, „vinař“, „vín“, „piv“, „chmel“, „baráč“ (zkratky i v různých variantách umístění mezer a teček). Po vyhledávání byl posouzen kontext slov v konkrétních názvech (např. na Sokolovsku bylo nutno rozlišovat mezi Sokolem a volebními uskupeními hlásícími se k dané lokalitě). Některé spolky zastoupené výše zmíněnými vyhledávanými hesly, např. baráčníci, působící hlavně ve městech, ve volebních výsledcích vůbec nalezeny nebyly. Mapa nerozlišuje jednotlivé typy tradičních spolků (viz mapa 9.16), ale převažující zastoupení mají hasiči (407 kandidátních listin z 582) a tělocvičná jednota Sokol či další tělovýchovné jednoty (109 z 582). Mapu doplňují mapa 9.14 za rok 2018 a 9.15 s ukazatelem změny mezi komunálními volbami 2014 a 2018.

Část 9.13.1 ukazuje podporu tradičních spolků na úrovni jednotlivých venkovských obcí (podle vymezení v mapě 1.2). Lze si povšimnout, že tradiční spolky v některých obcích získávají i více než 50% (až 100%) volební podporu, přičemž mají úspěch i v některých částech pohraničí s narušenými tradicemi po 2. světové válce, např. na Frýdlantsku (místo známky úspěšné tradice spolkového života může jít spíše o „nouzové řešení“, kdy se jedná v malých obcích o jediné fungující organizace schopné se zapojit do politické činnosti, viz Vogt, 2015, 2017, srov. s Balík, 2016). Zajímavá je přítomnost úspěšných spolků v některých částech Východních Čech, v Plzeňském kraji, v Jižních Čechách, na Vysočině a na Moravě, avšak asi nejvýraznější koncentrace na relativně malém území je v okrese Semily a okolí (spíše vynechávající méně periferní Turnovsko, ale dále navazující v Podještědí) a poté jižněji v SO ORP Nový Bydžov s přesahem na Královéhradecko. Je patrné, že se jedná o fenomén specifický jen pro určité typy venkovského prostoru spojené s vhodnou (spíše periferní) polohou a (rozdrobenou) sídelní strukturou.

Část 9.13.2 ukazuje celkové podíly hlasů pro tradiční spolky na úrovni SO ORP (pouze za venkovské obce). Při výpočtu agregátní procentní volební podpory v SO ORP bylo nutno zohlednit odlišnou velikost zastupitelstev jednotlivých obcí a s tím související ne zcela srovnatelný počet hlasů v komunálních volbách. Před součtem všech hlasů v SO ORP byly počty hlasů pro tradiční spolky za jednotlivé obce vyděleny počtem zastupitelů. Počet všech platných hlasů v obci byl též vydělen počtem zastupitelů. Rozdíly dané odlišnou volební účastí v jednotlivých obcích byly zachovány. Situace, kdy voliči záměrně či vlivem nižšího počtu kandidátů svůj maximální počet hlasů nevyužili, zohledněny nebyly. Mezi SO ORP, kde za všechny venkovské obce dosáhly tradiční spolky volební podpory přes 20 % všech platných hlasů (až 26 %) patří pouze Semily, Nová Paka a Nový Bydžov. V dalších jedenácti SO ORP byla však volební podpora spolků přes 10 % všech hlasů (na Moravě pouze Luhačovice).

Zdroje

BALÍK, S. (2016): Local Cleavages, Politics and Policy at the Local Level – Is the Depolitization Real? Sociální studia/Social Studies, 13, 1, s. 73–85.
ČSÚ (2014): Otevřená data pro volby do zastupitelstev obcí 2014. Český statistický úřad, Praha https://volby.cz/opendata/kv2014/kv2014_opendata.htm (cit. 30. 11. 2019).
VOGT, D. (2017): Politically Active Civil Society in the Liberec Region: Traditional Associations, Independents or Local and Regional Political Groupings in Municipal Elections 2010 and 2014. Acta Politologica, 9, 3, s. 22–45.
VOGT, D. (2015): Geografické aspekty aktivit nevládních organizací a občanských iniciativ v Česku – lokální a regionální úroveň na příkladu Libereckého kraje [dizertační práce]. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha, 286 s. + 63 s. příloh.

9.14 Podpora tradičních spolků (podle názvu kandidátky) v komunálních volbách v Česku 5.–6. října 2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

9.14 PODPORA TRADIČNÍCH SPOLKŮ (PODLE NÁZVU KANDIDÁTKY) V KOMUNÁLNÍCH VOLBÁCH V ČESKU 5.-6. ŘÍJNA 2018

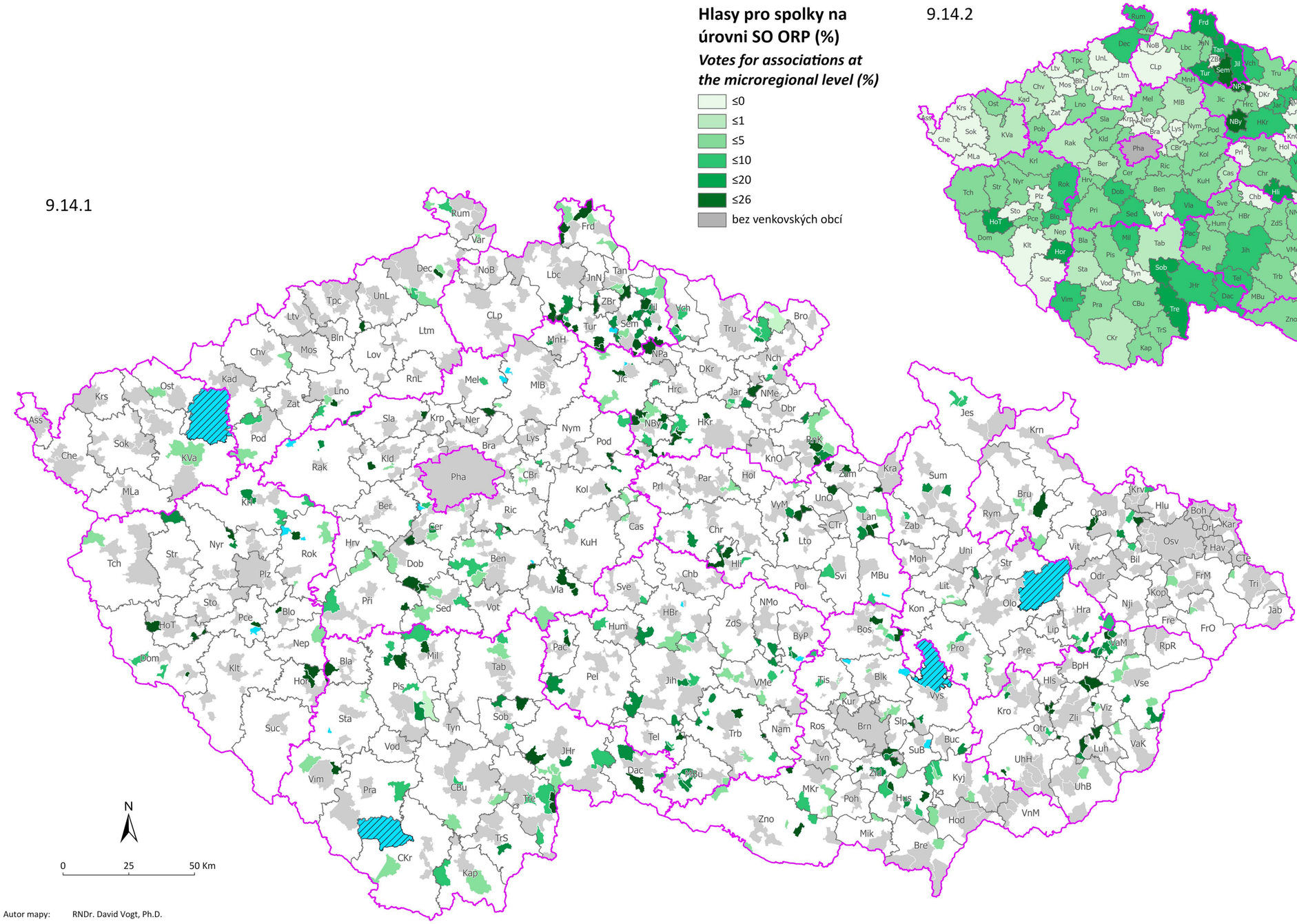
NA ÚROVNI VENKOVSKÝCH OBCÍ A OBCÍ S ROZŠŘENOU PŮSOBNOSTÍ

SUPPORT FOR TRADITIONAL ASSOCIATIONS (ACCORDING TO THE NAME OF THE LIST OF CANDIDATES) IN MUNICIPAL ELECTIONS IN CZECHIA ON OCTOBER 5-6 2018 AT THE LEVEL OF RURAL MUNICIPALITIES AND MICROREGIONS

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

9.14.1

9.14.2

Autor mapy: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Kartografické zpracování: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019, ČSÚ, 2018
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

9.14 Podpora tradičních spolků (podle názvu kandidátky) v komunálních volbách v Česku 5.–6. října 2018

Mapa ukazuje volební úspěch tradičních spolků (podmíněný jejich aktivní volební účastí), v řádných komunálních volbách 2018. Tento specifický typ volebních uskupení lze pozorovat především v rámci na venkově v Česku téměř všeobecně dominantních sdružení nezávislých kandidátů (viz mapy 9.10–9.12). Spolky jsou někdy sdružené v celostátních organizacích, na které v názvech kandidátky i odkazují (např. Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska).

Na základě autorovy zkušenosti z předchozího výzkumu v Libereckém kraji (Vogt, 2015, 2017) byly sledovány hlavní tradiční spolky se snahou pokrýt i jistá regionální specifika (rybáři, vinaři). V mapě je zachycen podíl hlasů pro sdružení dobrovolných hasičů, tělovýchovné jednoty (Sokol, Orel apod.), spolky myslivců, zahrádkářů, rybářů, vinařů, turistů (Klub českých turistů), včelařů nebo kombinace výše zmíněných spolků v koalicích, případně i s dalšími uskupeními. Zahrnuty byly i ojedinělé případy kandidátky celostátní politické strany „s podporou hasičů“ apod. Spolky byly vyhledány jen podle názvu kandidátní listiny, takže jsou sledovány pouze případy zcela otevřeně deklarovaného přihlášení se k danému spolku (s nenulovou volební podporou). Po vzoru práce Vogt (2015, 2017), ale s upraveným výběrem hesel, byla vyhledávána klíčová slova a kořeny slov: „Sokol“, „Orel“, „Orl“, „TJ“, „tělovýchov“, „tělocvič“, „jednota“, „mysliv“, „MS“, „honební“, „MJ“, „rybář“, „zahrádkář“, „ČZS“, „KČT“, „turis“, „včel“, „ČSV“, „hasič“, „SDH“, „DH“, „požárn“, „sbor“, „ČMS“, „dobrovol“, „vinař“, „vín“, „piv“, „chmel“, „baráč“ (zkratky i v různých variantách umístění mezer a teček). Po vyhledávání byl posouzen kontext slov v konkrétních názvech (např. na Sokolovsku bylo nutno rozlišovat mezi Sokolem a volebními uskupeními hlásícími se k dané lokalitě). Některé spolky zastoupené výše zmíněnými vyhledávanými hesly, např. baráčníci, působící hlavně ve městech, ve volebních výsledcích vůbec nalezeny nebyly. Mapa nerozlišuje jednotlivé typy tradičních spolků (viz mapa 9.17), ale převažující zastoupení mají hasiči (371 kandidátních listin z 509) a tělocvičná jednota Sokol či další tělovýchovné jednoty (78 z 582). Mapu doplňují mapy 9.13 za rok 2014 a 9.15 s ukazatelem změny mezi komunálními volbami 2014 a 2018.

Část 9.14.1 ukazuje volební podporu tradičních spolků na úrovni jednotlivých venkovských obcí (podle vymezení v mapě 1.2). Podobně jako v případě mapy 9.13.1 za předchozí komunální volby si lze povšimnout, že tradiční spolky v některých obcích získávají i více než 50% (až 100%) volební podporu, přičemž mají úspěch i v některých částech pohraničí s narušenými tradicemi po 2. světové válce, např. na Frýdlantsku (místo známky úspěšné tradice spolkového života může jít spíše o „nouzové řešení“, kdy se jedná v malých obcích o jediné fungující organizace schopné se zapojit do politické činnosti, viz Vogt, 2015, 2017, srov. s Balík, 2016). Zajímavá je přítomnost úspěšných spolků v některých částech Východních Čech, v Plzeňském kraji, v Jižních Čechách, na Vysočině a na Moravě, avšak asi nejvýraznější koncentrace na relativně malém území je v okrese Semily a okolí (spíše vynechávající méně periferní Turnovsko, ale dále navazující v Podještědí) a poté jižněji v SO ORP Nový Bydžov s přesahem na Královéhradecko. Je zřejmé, že se jedná o fenomén specifický jen pro určité typy venkovského prostoru spojené s vhodnou (spíše periferní) polohou a (rozdrobenou) sídelní strukturou. Oproti roku 2014 je patrný mírný pokles počtu obcí s volební podporou spolků (viz i mapa 9.15.1), ale celkový geografický obraz diferenciace volební podpory zůstává podobný.

Část 9.14.2 ukazuje podíly hlasů pro tradiční spolky na úrovni SO ORP (pouze za venkovské obce). Při výpočtu agregátní procentní volební podpory v SO ORP bylo nutno zohlednit odlišnou velikost zastupitelstev jednotlivých obcí a s tím související ne zcela srovnatelný počet hlasů v komunálních volbách. Před součtem všech hlasů v SO ORP byly počty hlasů pro tradiční spolky za jednotlivé obce vyděleny počtem zastupitelů. Počet všech platných hlasů v obci byl též vydělen počtem zastupitelů. Rozdíly dané odlišnou volební účastí v jednotlivých obcích byly zachovány. Situace, kdy voliči záměrně či vlivem nižšího počtu kandidátů svůj maximální počet hlasů nevyužili, zohledněny nebyly. Mezi SO ORP, kde za všechny venkovské obce dosáhly tradiční spolky volební podpory přes 20 % všech platných hlasů (až 28 %) patří opět Semily, Nová Paka, Nový Bydžov a nově též Luhačovice. V dalších třinácti SO ORP byla však volební podpora spolků přes 10 % všech hlasů (na Moravě nově Židlochovicko a Zlínsko). „Bašty“ tradičních spolků si však i přes jisté posuny mezi intervaly své postavení zachovávají (viz i mapa 9.15.2).

Zdroje

BALÍK, S. (2016): Local Cleavages, Politics and Policy at the Local Level – Is the Depolitization Real? Sociální studia/Social Studies, 13, 1, s. 73–85.
ČSÚ (2018): Otevřená data pro volby do zastupitelstev obcí 2018. Český statistický úřad, Praha https://volby.cz/opendata/kv2018/kv2018_opendata.htm (cit. 29. 11. 2019).
VOGT, D. (2017): Politically Active Civil Society in the Liberec Region: Traditional Associations, Independents or Local and Regional Political Groupings in Municipal Elections 2010 and 2014. Acta Politologica, 9, 3, s. 22–45.
VOGT, D. (2015): Geografické aspekty aktivit nevládních organizací a občanských iniciativ v Česku – lokální a regionální úroveň na příkladu Libereckého kraje [dizertační práce]. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha, 286 s. + 63 s. příloh.

9.15 Změna podílu hlasů pro tradiční spolky mezi komunálními volbami 2014 a 2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

9.15 ZMĚNA PODÍLU HLASŮ PRO TRADIČNÍ SPOLKY MEZI KOMUNÁLNÍMI VOLBAMI 2014 A 2018

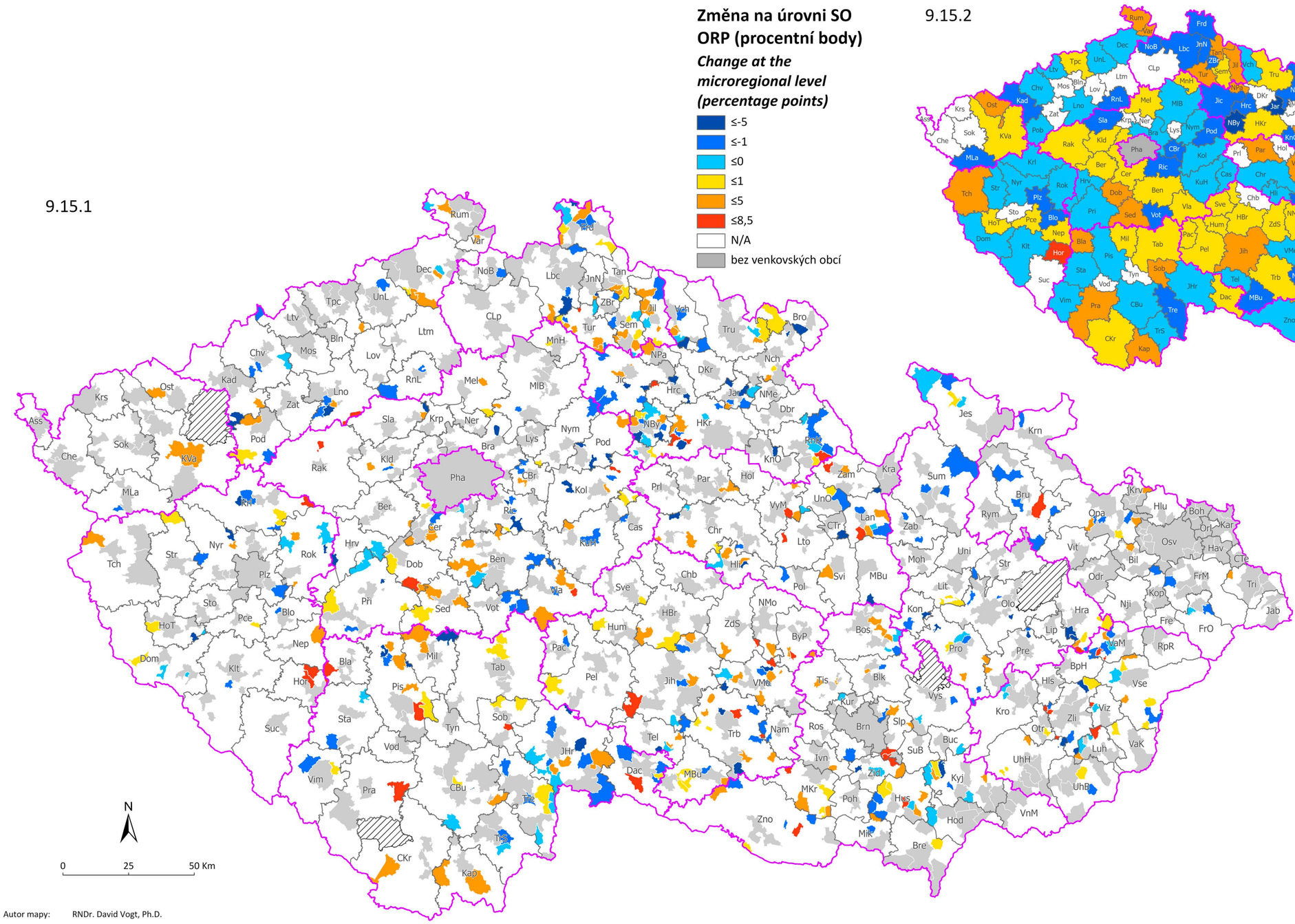
NA ÚROVNI VENKOVSKÝCH OBCÍ A OBCÍ S ROZŠŘENOU PŮSOBNOSTÍ

THE CHANGE IN VOTE SHARES OF TRADITIONAL ASSOCIATIONS BETWEEN MUNICIPAL ELECTIONS 2014 AND 2018 AT THE LEVEL OF RURAL MUNICIPALITIES AND MICROREGIONS

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

9.15.1

9.15.2

Změna na úrovni SO ORP (procentní body)

Change at the microregional level (percentage points)

- ≤-5
- ≤-1
- ≤0
- ≤1
- ≤5
- ≤8,5
- N/A
- bez venkovských obcí

Změna na úrovni venkovských obcí (procentní body)

Change at the level of rural municipalities (percentage points)

- ≤-25
- ≤-5
- ≤0
- ≤5
- ≤25
- ≤100
- N/A

- Kraje
- Obce s rozšířenou působností
- Městské oblasti nad 3000 obyvatel
- Vojenské újezdy

Autor mapy: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Kartografické zpracování: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019, ČSÚ, 2014, 2018, ©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

9.15 Změna podílu hlasů pro tradiční spolky mezi komunálními volbami 2014 a 2018

Mapa doplňuje mapy 9.13 a 9.14 vyjádřením změny ve volební podpoře tradičních spolků (opět podle klíčových slov přítomných v názvech kandidátních listin) mezi komunálními volbami 2014 a 2018 na úrovni venkovských obcí a SO ORP. Změna je vyjádřena procentními body. Zahrnuty jsou venkovské obce, kde alespoň v jednom z let uspěly ve volbách tradiční spolky, avšak volby se konaly v obou letech.

Část 9.15.1 ukazuje změnu volební podpory tradičních spolků na úrovni venkovských obcí. V řadě obcí patrný nárůst podpory spolků, zejména v některých případech v Jižních Čechách i z nuly, kdy spolek získal podporu nově či po předchozí přestávce (viz též srovnání map 19.3.1 a 19.14.1), popřípadě jsou zřetelné mírné změny v obou směrech. Lze ale pozorovat též obce s poklesem či ukončením volební podpory (nebo aktivní volební účasti) otevřeně deklarovaných tradičních spolků, např. na Šumpersku. Jelikož v oblastech největší koncentrace dochází k posilování i poklesu, celková prostorová struktura distribuce podpory spolků zůstává zachována.

Část 9.15.2 znázorňuje změnu volební podpory tradičních spolků na úrovni SO ORP (pouze o venkovské obce). Ukazují se pouze mírné změny, většinou stagnace či mírný pokles podpory tradičních spolků (převážně do -1, nanejvýš do -5 procentních bodů). V řadě SO ORP však lze pozorovat i mírný nárůst podpory (většinou do 1 či 5 procentních bodů), v oblasti se silným postavením spolků např. na Turnovsku a Jilemnicku, v části východních Čech, Jižní Moravy, na Vysočině, na Tachovsku apod. Někdy se projevují vysoké hodnoty výchozího roku. DO ORP Nový Bydžov s poklesem pod -5 procentních bodů se i tak s podporou tradičních spolků nad 20 % umístil i v roce 2018 v nejvyšším intervalu (viz mapa 9.14.2). O více než 5 procentních bodů vzrostla podpora tradičních spolků pouze na Horažďovicku a Luhačovicku. Je však nutno si uvědomit, že jde o zjednodušený pohled založený na názvech kandidátních listin, přičemž tradiční spolky mohou být zastoupeny pod jinými názvy v řadě dalších sdružení nezávislých kandidátů či mezi individuálně kandidujícími nezávislými kandidáty (mapy 9.10–9.12).

Zdroje

ČSÚ (2018): Otevřená data pro volby do zastupitelstev obcí 2018. Český statistický úřad, Praha https://volby.cz/opendata/kv2018/kv2018_opendata.htm (cit. 29. 11. 2019).
ČSÚ (2014): Otevřená data pro volby do zastupitelstev obcí 2014. Český statistický úřad, Praha https://volby.cz/opendata/kv2014/kv2014_opendata.htm (cit. 30. 11. 2019).

9.16 Druhy sledovaných tradičních spolků (podle názvu kandidátky) v komunálních volbách v Česku 10.–11. října 2014 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

9.16 DRUHY SLEDOVANÝCH TRADIČNÍCH SPOLKŮ (PODLE NÁZVU KANDIDÁTKY) V KOMUNÁLNÍCH VOLBÁCH V ČESKU 10.-11. ŘÍJNA 2014

NA ÚROVNI VENKOVSKÝCH OBCÍ A OBCÍ S ROZŠŘENOU PŮSOBNOSTÍ

TYPES OF OBSERVED TRADITIONAL ASSOCIATIONS (ACCORDING TO THE NAME OF THE LIST OF CANDIDATES) IN MUNICIPAL ELECTIONS IN CZECHIA ON OCTOBER 10-11 2014 AT THE LEVEL OF RURAL MUNICIPALITIES AND MICROREGIONS

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

9.16.1

9.16.2

Druh spolku s nejvíce hlasy v SO ORP

Type of association with the most votes in the microregion

- hasiči (firemen)
- Sokol a další TJ (gymnastics)
- vinaři (vintners)
- kombinace (combination)
- žádné spolky s hlasy (no associations with votes)
- bez venkovských obcí

Druh spolku s největší volební podporou ve venkovské obci

Type of association with the biggest electoral support in the rural municipality

- hasiči (firemen)
- Sokol a další TJ (Sokol and other gymnastics organizations)
- myslivci (hunters)
- rybáři (fishermen)
- vinaři (vintners)
- zahrádkáři (gardeners)
- kombinace (combination)
- žádné spolky s hlasy (no associations with votes)
- N/A

- Kraje
- Obce s rozšířenou působností
- Městské oblasti nad 3000 obyvatel
- Vojenské újezdy

N

0 25 50 Km

0 50 100 Km

Autor mapy: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Kartografické zpracování: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019, ČSÚ, 2014
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

9.16 Druhy sledovaných tradičních spolků (podle názvu kandidátky) v komunálních volbách v Česku 10.–11. října 2014

Mapa 9.16 doplňuje mapu 9.13 přehledem druhové struktury vybraných sledovaných tradičních spolků s volebními zisky v komunálních volbách 2014. Za danou územní jednotku je vždy zobrazen spolek s celkově největším podílem hlasů. Mapu lze srovnat s mapou 9.17 za komunální volby 2018.

Část 9.16.1 ukazuje situaci při pohledu za všechny venkovské obce (podle vymezení v mapě 1.2). Každá obec je označena podle druhu tradičního spolku s největší volební podporou. Je patrné největší zastoupení hasičů, kteří i celkově představovali 407 z 582 kandidátních listin tradičních spolků s volební podporou, dále Sokola a dalších tělovýchovných jednot (109 kandidátních listin), kombinace více uskupení (21), myslivci (17), zahrádkáři (11), rybáři (10), vinaři (5), turisté a včelaři (po 1 uskupení z 582, ačkoli v žádné obci neměli mezi spolky největší podporu). V některých obcích bylo ve volbách úspěšných i více spolků, proto je v mapě barevně označeno pouze 423 obcí. Nepřekvapivé je zastoupení vinařů na Jižní Moravě, avšak např. rybáři jsou zastoupeni jako nejsilnější spolek v obci v tradiční oblasti Jižních Čech pouze v jednom z pěti případů prvního místa mezi spolky s volebním ziskem.

Část 9.16.2 shrnuje postavení spolků ve venkovských obcích za SO ORP. Celý obvod je označen barvou podle převažujícího typu spolků s největším podílem hlasů. Při výpočtu procentní volební podpory daného typu spolku v SO ORP byla opět zohledněna odlišná velikost zastupitelstev jednotlivých obcí a s tím související ne zcela srovnatelný počet hlasů v komunálních volbách. Před součtem všech hlasů v SO ORP byly počty hlasů pro tradiční spolky za jednotlivé obce vyděleny počtem zastupitelů. Počet všech platných hlasů v obci byl též vydělen počtem zastupitelů. Rozdíly dané odlišnou volební účastí v jednotlivých obcích byly zachovány. Situace, kdy voliči záměrně či vlivem nižšího počtu kandidátů svůj maximální počet hlasů nevyužili, zohledněny nebyly. Volební účast, typicky vyšší v nejmenších obcích, mohla ve výsledcích mírně posílit postavení menších obcí. Vzhledem k často sporadickému výskytu volební podpory pro tradiční spolky může výsledek za SO ORP ovlivnit i jediná obec. Opět se ukazuje převaha hasičů a dále tělovýchovných jednot, které dominují např. na Semilsku s obecně silnou pozicí tradičních spolků. Kombinace více spolků má největší zastoupení ve čtyřech SO ORP, vinaři pouze na Mikulovsku a Hodonínsku.

Zdroje

ČSÚ (2014): Otevřená data pro volby do zastupitelstev obcí 2014. Český statistický úřad, Praha https://volby.cz/opendata/kv2014/kv2014_opendata.htm (cit. 30. 11. 2019).

9.17 Druhy sledovaných tradičních spolků (podle názvu kandidátky) v komunálních volbách v Česku 5.–6. října 2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

9.17 DRUHY SLEDOVANÝCH TRADIČNÍCH SPOLKŮ (PODLE NÁZVU KANDIDÁTKY) V KOMUNÁLNÍCH VOLBÁCH V ČESKU 5.-6. ŘÍJNA 2018

NA ÚROVNI VENKOVSKÝCH OBCÍ A OBCÍ S ROZŠŘENOU PŮSOBNOSTÍ

TYPES OF OBSERVED TRADITIONAL ASSOCIATIONS (ACCORDING TO THE NAME OF THE LIST OF CANDIDATES) IN MUNICIPAL ELECTIONS IN CZECHIA ON OCTOBER 5-6 2018 AT THE LEVEL OF RURAL MUNICIPALITIES AND MICROREGIONS

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

9.17.1

9.17.2

Druh spolku s nejvíce hlasy v SO ORP

Type of association with the most votes in the microregion

- hasiči (firemen)
- Sokol a další TJ (gymnastics)
- vinaři (vintners)
- zahrádkáři (gardeners)
- kombinace (combination)
- žádné spolky s hlasy (no associations with votes)
- bez venkovských obcí

Druh spolku s největší volební podporou ve venkovské obci

Type of association with the biggest electoral support in the rural municipality

- hasiči (firemen)
- Sokol a další TJ (Sokol and other gymnastics organizations)
- myslivci (hunters)
- rybáři (fishermen)
- vinaři (vintners)
- zahrádkáři (gardeners)
- kombinace
- žádné spolky s hlasy (no associations with votes)
- N/A

- Kraje
- Obce s rozšířenou působností
- Městské oblasti nad 3000 obyvatel
- Vojenské újezdy

N

0 25 50 Km

0 50 100 Km

Autor mapy: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Kartografické zpracování: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019, ČSÚ, 2018
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

9.17 Druhy sledovaných tradičních spolků (podle názvu kandidátky) v komunálních volbách v Česku 5.–6. října 2018

Mapa 9.17 doplňuje mapu 9.14 přehledem druhové struktury vybraných sledovaných tradičních spolků s volebními zisky v komunálních volbách 2018. Za danou územní jednotku je vždy zobrazen spolek s celkově největším podílem hlasů. Mapu lze srovnat s mapou 9.16 za komunální volby 2014.

Část 9.17.1 ukazuje situaci při pohledu za všechny venkovské obce (podle vymezení v mapě 1.2). Každá obec je označena podle druhu tradičního spolku s největší volební podporou. Je patrné největší zastoupení hasičů, kteří i celkově představovali 371 z 509 kandidátních listin tradičních spolků s volební podporou, dále Sokola a dalších tělovýchovných jednot (78 kandidátních listin), kombinace více uskupení (22), myslivci (14), zahrádkáři (11), rybáři (7, ale s nejsilnější podporou mezi spolky tentokrát jen ve 2 obcích), vinaři (5), turisté (1, ale bez „vítězství“ mezi spolky v obci). Včelaři tento rok zastoupeni nebyli. V některých obcích bylo ve volbách úspěšných i více spolků, proto je v mapě barevně označeno pouze 369 obcí. Nepřekvapivé zůstává zastoupení vinařů na Jižní Moravě. Rybáři již oproti volbám 2014 neměli v žádné z obcí Jižních Čech nejsilnější postavení, což však neznamená, že v komunální politice v daném regionu nepůsobili. Oproti roku 2014 lze pozorovat mírné změny a celkově mírný úbytek obcí s volební podporou spolků (podmíněnou mj. jejich kandidováním), viz mapa 9.16.1

Část 9.17.2 shrnuje postavení spolků ve venkovských obcích za SO ORP. Celý obvod je označen barvou podle převažujícího typu spolků s největším podílem hlasů. Při výpočtu procentní volební podpory daného typu spolku v SO ORP byla opět zohledněna odlišná velikost zastupitelstev jednotlivých obcí a s tím související ne zcela srovnatelný počet hlasů v komunálních volbách. Před součtem všech hlasů v SO ORP byly počty hlasů pro tradiční spolky za jednotlivé obce vyděleny počtem zastupitelů. Počet všech platných hlasů v obci byl též vydělen počtem zastupitelů. Rozdíly dané odlišnou volební účastí v jednotlivých obcích byly zachovány. Situace, kdy voliči záměrně či vlivem nižšího počtu kandidátů svůj maximální počet hlasů nevyužili, zohledněny nebyly. Volební účast, typicky vyšší v nejmenších obcích, mohla ve výsledcích mírně posílit postavení menších obcí. Vzhledem k často sporadickému výskytu volební podpory pro tradiční spolky může výsledek za SO ORP ovlivnit i jediná obec. Opět se ukazuje převaha hasičů a dále tělovýchovných jednot, které dominují např. na Semilsku s obecně silnou pozicí tradičních spolků. Kombinace více spolků má největší zastoupení v šesti SO ORP, vinaři stejně jako v roce 2014 pouze na Mikulovsku a Hodonínsku. Oproti volbám v roce 2014 na úrovni SO ORP nově přibyli zahrádkáři na Karlovarsku (ovšem vlivem jediné obce).

Zdroje

ČSÚ (2018): Otevřená data pro volby do zastupitelstev obcí 2018. Český statistický úřad, Praha https://volby.cz/opendata/kv2018/kv2018_opendata.htm (cit. 29. 11. 2019).

9.18 Podpora KDU-ČSL (včetně koalic) v komunálních volbách v Česku 10.–11. října 2014 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

9.18 PODPORA KDU-ČSL (VČETNĚ KOALIC) V KOMUNÁLNÍCH VOLBÁCH V ČESKU 10.-11. ŘÍJNA 2014

NA ÚROVNI VENKOVSKÝCH OBCÍ A OBCÍ S ROZŠŘENOU PŮSOBNOSTÍ

SUPPORT FOR KDU-ČSL (INCLUDING COALITIONS) IN MUNICIPAL ELECTIONS IN CZECHIA ON OCTOBER 10-11 2014 AT THE LEVEL OF RURAL MUNICIPALITIES AND MICROREGIONS

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

9.18.1

9.18.2

Hlasy pro KDU-ČSL na úrovni SO ORP (%)

Votes for KDU-ČSL at the level of microregions (%)

- ≤0
- ≤1
- ≤5
- ≤10
- ≤20
- ≤44
- bez venkovských obcí

Hlasy pro KDU-ČSL na úrovni venkovských obcí (%)

Votes for KDU-ČSL at the level of rural municipalities (%)

- ≤0
- ≤4,99
- ≤10
- ≤25
- ≤50
- ≤100
- N/A

- Kraje
- Obce s rozšířenou působností
- Městské oblasti nad 3000 obyvatel
- Vojenské újezdy

N

0 25 50 Km

0 50 100 Km

Autor mapy: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Kartografické zpracování: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019, ČSÚ, 2014
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI
OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

9.18 Podpora KDU-ČSL (včetně koalic) v komunálních volbách v Česku 10.–11. října 2014

Mapa č. 9.18 doplňuje předchozí mapy za organizace občanské společnosti a jednotlivce zapojené do lokální politiky, a přitom mimo klasické celostátní politické strany i regionální uskupení, o výsledky jedné z klasických politických stran s tradičně silnou podporou na venkově, a to s předpokládanou výraznou geografickou diferenciací – KDU-ČSL. Jedná se o stranu se silnou pozicí zejména na Moravě, s vazbou na venkovské tradice a religiozitu. Mapa ukazuje volební podporu KDU-ČSL (včetně koalic) v řádném termínu komunálních voleb 2014. Mapu lze srovnat s mapou 9.19. za rok 2018 a s mapou 9.20 vyjadřující změnu mezi volbami 2014 a 2018.

Část 9.18.1 ukazuje volební podporu KDU-ČSL a jejích koalic v komunálních volbách 2014 na úrovni venkovských obcí (podle vymezení v mapě 1.2). Potvrzuje se předpokládaný výskyt podpory KDU-ČSL zejména na religióznější Moravě. Distribuce částečně inverzně odpovídá podpoře sdružení nezávislých kandidátů a jednotlivých nezávislých z mapy 9.10.1. Patrná je však silná podpora KDU-ČSL i v některých částech východních, jižních či západních Čech s jinak relativně silnou pozicí SNK. Někdy se jedná též o koalice KDU-ČSL a SNK. Mimo Moravu je znatelná podpora lidovců na vnitřní periferii při hranicích krajů a okresů. Např. na Náchodsku, Jilemnicku, Semilsku a v okolí jde o oblast historicky českého osídlení na někdejší hranici s dominantně německým obyvatelstvem tzv. Sudet. V některých obcích dosahuje podpora KDU-ČSL (a jejích koalic) i přes 50 % (až 100 %), což je v ostrém kontrastu se severozápadem Čech (bez Karlovarského kraje a SO ORP Roudnice nad Labem) včetně severozápadu a severu Středočeského kraje a většiny kraje Libereckého kromě Semilska a Jilemnicka.

Část 9.18.2 shrnuje podíly hlasů pro KDU-ČSL ve venkovských obcích na úrovni SO ORP. Při výpočtu agregátní procentní volební podpory v SO ORP bylo nutno zohlednit odlišnou velikost zastupitelstev jednotlivých obcí a s tím související ne zcela srovnatelný počet hlasů v komunálních volbách. Před součtem všech hlasů v SO ORP byly počty hlasů pro KDU-ČSL a její koalice za jednotlivé obce vyděleny počtem zastupitelů. Počet všech platných hlasů v obci byl též vydělen počtem zastupitelů. Rozdíly dané odlišnou volební účastí v jednotlivých obcích byly zachovány. Situace, kdy voliči záměrně či vlivem nižšího počtu kandidátů svůj maximální počet hlasů nevyužili, zohledněny nebyly. I na úrovni SO ORP jasně vyniká pozice KDU-ČSL na Moravě včetně východu Vysočiny a částečně též v Pardubickém kraji, kde v některých SO ORP dosahuje podpora KDU-ČSL a jejích koalic více než 20 % (až 44 %). SO ORP s podporou KDU-ČSL více než 10 % se početněji vyskytují též v kraji Jihočeském a nejsou zastoupeny pouze v krajích Plzeňském, Ústeckém, Karlovarském a Libereckém, výrazně postižených výměnou obyvatelstva a porušením tradic po roce 1945. V severozápadním cípu Čech naopak ve většině SO ORP KDU-ČSL včetně koalic nezískala žádné hlasy.

Zdroje

ČSÚ (2014): Otevřená data pro volby do zastupitelstev obcí 2014. Český statistický úřad, Praha https://volby.cz/opendata/kv2014/kv2014_opendata.htm (cit. 30. 11. 2019).

9.19 Podpora KDU-ČSL (včetně koalic) v komunálních volbách v Česku 5.–6. října 2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

9.19 PODPORA KDU-ČSL (VČETNĚ KOALIC) V KOMUNÁLNÍCH VOLBÁCH V ČESKU 5.-6. ŘÍJNA 2018

NA ÚROVNI VENKOVSKÝCH OBCÍ A OBCÍ S ROZŠŘENOU PŮSOBNOSTÍ

SUPPORT FOR KDU-ČSL (INCLUDING COALITIONS) IN MUNICIPAL ELECTIONS IN CZECHIA ON OCTOBER 5-6 2018 AT THE LEVEL OF RURAL MUNICIPALITIES AND MICROREGIONS

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

9.19.1

9.19.2

Hlasy pro KDU-ČSL na úrovni SO ORP (%)

Votes for KDU-ČSL at the level of microregions (%)

- ≤0
- ≤1
- ≤5
- ≤10
- ≤20
- ≤26,5
- bez venkovských obcí

Hlasy pro KDU-ČSL na úrovni venkovských obcí (%)

Votes for KDU-ČSL at the level of rural municipalities (%)

- ≤0
- ≤4,99
- ≤10
- ≤25
- ≤50
- ≤100
- N/A

- Kraje
- Obce s rozšířenou působností
- Městské oblasti nad 3000 obyvatel
- Vojenské újezdy

N

0 25 50 Km

0 50 100 Km

Autor mapy: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Kartografické zpracování: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019, ČSÚ, 2018
©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI
OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

9.19 Podpora KDU-ČSL (včetně koalic) v komunálních volbách v Česku 5.–6. října 2018

Mapa č. 9.19 doplňuje předchozí mapy za organizace občanské společnosti a jednotlivce zapojené do lokální politiky, a přitom mimo klasické celostátní politické strany i regionální uskupení, o výsledky jedné z klasických politických stran s tradičně silnou podporou na venkově, a to s předpokládanou výraznou geografickou diferenciací – KDU-ČSL. Jedná se o stranu se silnou pozicí zejména na Moravě, s vazbou na venkovské tradice a religiozitu. Mapa ukazuje volební podporu KDU-ČSL (včetně koalic) v řádném termínu komunálních voleb 2018. Mapu lze srovnat s mapou 9.18. za rok 2014 a s mapou 9.20 vyjadřující změnu mezi volbami 2014 a 2018.

Část 9.19.1 ukazuje volební podporu KDU-ČSL a jejích koalic v komunálních volbách 2018 na úrovni venkovských obcí (podle vymezení v mapě 1.2). Potvrzuje se předpokládaný výskyt podpory KDU-ČSL zejména na religióznější Moravě. Distribuce i v tomto roce částečně inverzně odpovídá podpoře sdružení nezávislých kandidátů a jednotlivých nezávislých z mapy 9.11.1. Patrná je opět silná podpora KDU-ČSL i v některých částech východních, jižních či západních Čech s jinak silnou pozicí SNK. Někdy se jedná též o spojení KDU-ČSL a SNK. Mimo Moravu je znatelná podpora lidovců na vnitřní periferii při hranicích krajů a okresů. Např. na Náchodsku, Jilemnicku, Semilsku a v okolí jde o oblast historicky českého osídlení na někdejší hranici s dominantně německým obyvatelstvem tzv. Sudet. ‘V některých obcích dosahuje podpora KDU-ČSL (a jejích koalic) i přes 50 % (až 100 %), což je v ostrém kontrastu se severozápadem Čech (bez Karlovarského kraje a SO ORP Roudnice nad Labem) včetně severozápadu a severu Středočeského kraje a většiny kraje Libereckého kromě Semilska a Jilemnicka. Od roku 2014 počet obcí se silnou podporou KDU-ČSL a jejích koalic mírně klesl, viz i mapa 9.20.1.

Část 9.19.2 shrnuje podíly hlasů pro KDU-ČSL ve venkovských obcích na úrovni SO ORP. Je nutno brát opět v úvahu jisté zkreslení, když je počítáno celkové procento hlasů, ačkoli počet hlasů v komunálních volbách u jednotlivých obcí ovlivňuje velikost zastupitelstva a dále se liší též volební účast Při výpočtu agregátní procentní volební podpory v SO ORP bylo nutno zohlednit odlišnou velikost zastupitelstev jednotlivých obcí a s tím související ne zcela srovnatelný počet hlasů v komunálních volbách. Před součtem všech hlasů v SO ORP byly počty hlasů pro KDU-ČSL a její koalice za jednotlivé obce vyděleny počtem zastupitelů. Počet všech platných hlasů v obci byl též vydělen počtem zastupitelů. Rozdíly dané odlišnou volební účastí v jednotlivých obcích byly zachovány. Situace, kdy voliči záměrně či vlivem nižšího počtu kandidátů svůj maximální počet hlasů nevyužili, zohledněny nebyly. I roku 2018 na úrovni SO ORP jasně vyniká pozice KDU-ČSL na Moravě včetně východu Vysočiny a částečně též v Pardubickém a Královéhradeckém kraji, kde v některých SO ORP dosahuje podpora KDU-ČSL a jejích koalic více než 10 %. Počet obvodů s touto mírou podpory však viditelně klesl. Dále se nacházejí již jen v Jihočeském kraji. Počet obvodů s podporou v nejvyšším intervalu, nad 20 %, také výrazně klesl. Roku 2018 se již mimo Moravu a Slezsko (Těšínsko s výrazným vlivem katolických Poláků) nevyskytovaly. V severozápadním cípu Čech – na západě Libereckého kraje, na většině území kraje Ústeckého a na severu a západě kraje Středočeského – naopak ve většině SO ORP KDU-ČSL včetně koalic nezískala žádné hlasy. Celkový geografický obraz se oproti roku 2014 výrazně nezměnil, avšak i na této úrovni je znatelný pokles podpory KDU-ČSL (viz i mapa 9.20.2), což koresponduje s nárůstem pozice SNK na Moravě podle mapy 9.12.2.

Zdroje

ČSÚ (2018): Otevřená data pro volby do zastupitelstev obcí 2018. Český statistický úřad, Praha https://volby.cz/opendata/kv2018/kv2018_opendata.htm (cit. 29. 11. 2019).

9.20 Změna podílu hlasů pro KDU-ČSL (včetně koalic) mezi komunálními volbami 2014 a 2018 na úrovni venkovských obcí a obcí s rozšířenou působností

9.20 ZMĚNA PODÍLU HLASŮ PRO KDU-ČSL (VČETNĚ KOALIC) MEZI KOMUNÁLNÍMI VOLBAMI 2014 A 2018

NA ÚROVNI VENKOVSKÝCH OBCÍ A OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ

THE CHANGE IN VOTE SHARES OF KDU-ČSL (INCLUDING COALITIONS) BETWEEN MUNICIPAL ELECTIONS 2014 AND 2018 AT THE LEVEL OF RURAL MUNICIPALITIES AND MICROREGIONS

Program Éta T A
Budoucnost venkova v České republice:
Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie
Číslo projektu: TL01000110
Č R

9.20.1

9.20.2

Změna na úrovni SO ORP (procentní body)

Change at the microregional level (percentage points)

- ≤-8
- ≤-2
- ≤0
- ≤2
- ≤4
- ≤7,5
- N/A
- bez venkovských obcí

Změna na úrovni venkovských obcí (procentní body)

Change at the level of rural municipalities (percentage points)

- ≤-15
- ≤-5
- ≤0
- ≤5
- ≤15
- ≤73
- N/A

- Kraje
- Obce s rozšířenou působností
- Městské oblasti nad 3000 obyvatel
- Vojenské újezdy

N

0 25 50 Km

0 50 100 Km

Autor mapy: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Kartografické zpracování: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Podkladová data: Ostravská univerzita, 2019, ČSÚ, 2014, 2018, ©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

FAKULTA EKONOMICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

9.20 Změna podílu hlasů pro KDU-ČSL (včetně koalic) mezi komunálními volbami 2014 a 2018

Mapa 9.20 doplňuje mapy 9.18 a 9.19 vyjádřením změny ve volební podpoře KDU-ČSL a jejích koalic mezi komunálními volbami 2014 a 2018. Změna je vyjádřena procentními body. Zahrnuty jsou venkovské obce, kde alespoň v jednom z let uspěla ve volbách KDU-ČSL (a její koalice), avšak volby se konaly v obou letech.

Část 9.20.1 ukazuje změnu podpory KDU-ČSL v komunálních volbách na úrovni venkovských obcí. Při pohledu za venkovské obce je v řadě obcí patrná stagnace, popř. jde o mírný až výraznější pokles podpory (i přes -5 procentních bodů, někdy snížení až o více než 15 procentních bodů). Místy lze však pozorovat i nárůst podpory. Zejména na Moravě, kde je také podpora KDU-ČSL soustředěna nejvíce, ale i v jižních či východních Čechách, lze pozorovat obce s nárůstem podpory KDU-ČSL i přes 15 procentních bodů (nejvíce až 73). Převážně se jedná o inverzní vývoj k vývoji podpory SNK v mapě 9.12.1.

Část 9.20.2 shrnuje změnu podpory KDU-ČSL na úrovni SO ORP Taktéž se projevuje převažující stagnace či jen mírný nárůst volební podpory KDU-ČSL. Pokles o více než 2 procentní body lze sledovat i na jihovýchodní Moravě s podporou podle mapy 9.19.2 dosud v nejvyšším intervalu (Veselí nad Moravou, Těšínsko). Na druhou stranu ve většině SO ORP s podobně vysokou podporou KDU-ČSL a jejích koalic došlo ještě k nárůstu. Ojediněle lze nalézt SO ORP s poklesem pod 8 procentních bodů (Český Těšín, Havířov, Králíky, Milevsko, Orlová), ale častěji i nárůst o více než 4 procentní body (Bučovice, Holice, Karviná, Lipník nad Bečvou, Rosice, Trhové Sviny, Žamberk). Mírnější nárůst převážně do 2 % lze pozorovat mj. v nesouvislém pásu při hranici mezi Čechami a Moravou. Je nutno brát zřetel na to, že se jedná pouze o venkovské obce, jejichž počet je v některých SO ORP velmi malý. Také změna volební účasti v některých obcích může výrazně ovlivnit i změnu podílu hlasů na všech hlasech v SO ORP.

Zdroje

ČSÚ (2018): Otevřená data pro volby do zastupitelstev obcí 2018. Český statistický úřad, Praha https://volby.cz/opendata/kv2018/kv2018_opendata.htm (cit. 29. 11. 2019).
ČSÚ (2014): Otevřená data pro volby do zastupitelstev obcí 2014. Český statistický úřad, Praha https://volby.cz/opendata/kv2014/kv2014_opendata.htm (cit. 30. 11. 2019).

Seznam zkratek
Názvy obcí s rozšířenou působností

Zkratka	Název ORP
Ass	Aš
Ben	Benešov
Ber	Beroun
Bil	Bílovec
Bla	Blatná
Blk	Blansko
Bln	Bílina
Blo	Blovice
Boh	Bohumín
Bos	Boskovice
BpH	Bystřice pod Hostýnem
Bra	Brandýs nad Labem-Stará Boleslav
Bre	Břeclav
Brn	Brno
Bro	Broumov
Bru	Bruntál
Buc	Bučovice
ByP	Bystřice nad Pernštejnem
Cas	Čáslav
CBr	Český Brod
CBu	České Budějovice
Cer	Černošice
CKr	Český Krumlov
CLp	Česká Lípa
CTe	Český Těšín
CTr	Česká Třebová
Dac	Dačice
Dbr	Dobruška
Dec	Děčín
DKr	Dvůr Králové nad Labem
Dob	Dobříš
Dom	Domažlice
Frd	Frýdlant
Fre	Frenštát pod Radhoštěm
FrM	Frýdek-Místek
FrO	Frýdlant nad Ostravicí
Hav	Havířov
HBr	Havlíčkův Brod
HKr	Hradec Králové
Hli	Hlinsko
Hls	Holešov
Hlu	Hlučín
Hod	Hodonín
Hol	Holice
Hor	Horažďovice
HoT	Horšovský Týn
Hra	Hranice
Hrc	Hořice
Hrv	Hořovice
Hum	Humpolec
Hus	Hustopeče
Chb	Chotěboř
Che	Cheb
Chr	Chrudim
Chv	Chomutov
Ivn	Ivančice
Jab	Jablunkov
Jar	Jaroměř
Jes	Jeseník
JHr	Jindřichův Hradec
Jic	Jičín
Jih	Jihlava
Jil	Jilemnice
JnN	Jablonec nad Nisou
Kad	Kadaň
Kap	Kaplice
Kar	Karviná
Kld	Kladno
Klt	Klatovy
KnO	Kostelec nad Orlicí
Kol	Kolín
Kon	Konice
Kop	Kopřivnice
Kra	Králíky
Krl	Kralovice
Krn	Krnov
Kro	Kroměříž
Krp	Kralupy nad Vltavou
Krs	Kraslice
Krv	Kravaře
KuH	Kutná Hora
Kur	Kuřim
KVa	Karlovy Vary
Kyj	Kyjov
Lan	Lanškroun
Lbc	Liberec
Lip	Lipník nad Bečvou
Lit	Litovel
Lno	Louny
Lov	Lovosice
Ltm	Litoměřice
Lto	Litomyšl
Ltv	Litvínov
Luh	Luhačovice
Lys	Lysá nad Labem
MBu	Moravské Budějovice
Mel	Mělník
Mik	Mikulov
Mil	Milevsko
MKr	Moravský Krumlov
MLa	Mariánské Lázně
MlB	Mladá Boleslav

Zkratka	Název ORP
MnH	Mnichovo Hradiště
Moh	Mohelnice
Mos	Most
MTr	Moravská Třebová
Nam	Náměšť nad Oslavou
NBy	Nový Bydžov
Nep	Nepomuk
Ner	Neratovice
Nch	Náchod
NJi	Nový Jičín
NMe	Nové Město nad Metují
NMo	Nové Město na Moravě
NoB	Nový Bor
NPa	Nová Paka
Nym	Nymburk
Nyr	Nýřany
Odr	Odry
Olo	Olomouc
Opa	Opava
Orl	Orlová
Ost	Ostrov
Osv	Ostrava
Otr	Otrokovice
Pac	Pacov
Par	Pardubice
Pce	Přeštice
Pel	Pelhřimov
Pha	Praha
Pis	Písek
Plz	Plzeň
Pob	Podbořany
Pod	Poděbrady
Poh	Pohořelice
Pol	Polička
Pra	Prachatice
Pre	Přerov
Pri	Příbram
Prl	Přelouč
Pro	Prostějov
Rak	Rakovník
Ric	Říčany
RnK	Rychnov nad Kněžnou
RnL	Roudnice nad Labem
Rok	Rokycany
Ros	Rosice
RpR	Rožnov pod Radhoštěm
Rum	Rumburk
Rym	Rýmařov
Sed	Sedlčany
Sem	Semily
Sla	Slaný
Slp	Šlapanice
Sob	Soběslav
Sok	Sokolov
Sta	Strakonice
Sto	Stod
Str	Stříbro
Str	Šternberk
SuB	Slavkov u Brna
Suc	Sušice
Sum	Šumperk
Sve	Světlá nad Sázavou
Svi	Svitavy
Tab	Tábor
Tan	Tanvald
Tel	Telč
Tch	Tachov
Tis	Tišnov
Tpc	Teplice
Trb	Třebíč
Tre	Třeboň
Tri	Třinec
TrS	Trhové Sviny
Tru	Trutnov
Tur	Turnov
Tyn	Týn nad Vltavou
UhB	Uherský Brod
UhH	Uherské Hradiště
Uni	Uničov
UnL	Ústí nad Labem
UnO	Ústí nad Orlicí
VaK	Valašské Klobouky
VaM	Valašské Meziříčí
Var	Varnsdorf
Vch	Vrchlabí
Vim	Vimperk
Vit	Vítkov
Viz	Vizovice
Vla	Vlašim
VMe	Velké Meziříčí
VnM	Veselí nad Moravou
Vod	Vodňany
Vot	Votice
Vse	Vsetín
VyM	Vysoké Mýto
Vys	Vyškov
Zab	Zábřeh
Zam	Žamberk
Zat	Žatec
ZBr	Železný Brod
ZdS	Žďár nad Sázavou
Zid	Židlochovice
Zli	Zlín
Zno	Znojmo

Summary

The publication presents various socio-economic topics with a focus on the Czech countryside in the form of maps and accompanying annotations. It is primarily intended for users interested in the development of rural areas in Czechia. The main aim is to provide the possibility to study the rural space in the geographical perspective and the subsequent use of the obtained data for the strategic management, coordination and mutual cooperation for all relevant regional development actors: representatives of various ministries, regions, cities, municipalities, local action groups, micro-regions and academic staff.

The Atlas consists of 80 map outputs organized into nine parts (definition of the rural areas, demography, economy, transport, technical and social infrastructure, land use, tourism, politics and the civil society). 15 authors, mostly academics and students from the Department of Human Geography and Regional Development of the University of Ostrava and from the Department of Geography at the University of West Bohemia, participated in the creation of the maps.

In terms of the map's content, the effort was to provide not only visualizations of the standard statistical data, but also indicators that are not publicly available. It required to process a large amount of data and apply more sophisticated statistical methods in specialized software. As an example in terms of processing more demanding outputs, some maps from the economic section or outputs based on the data of the Public Land Register LPIS can be mentioned. Several maps provide the time series of selected indicators. Users of the map outputs thus have the opportunity to deal with the differentiation of a number of phenomena in space and time.

In the first part of the atlas, the authors considered a presentation of several other topics, but the availability, completeness or confidentiality of the statistical data have become limiting factors. For example, available statistics on the technical infrastructure of our municipalities are currently not very detailed and interesting data are often available only within sample surveys without the time continuity. On the other hand, during the preparation of the atlas we managed to collect data and implement map outputs that were not planned originally. Such an example is a map dealing with the traffic accessibility.

The map outputs mentioned in this document can also be found online at the webpage https://atlasvenkova.osu.cz. Particular outputs are available for download in TIFF and PNG format. Furthermore, the website allows quick viewing of details map outputs using JavaScript. For those who want to find out the details, a link to the web GIS is prepared for individual territorial units (ArcGIS Online), where individual geographical layers can be interactively zoomed in to obtain more detailed data.

ISBN 978-80-7599-221-5